

**TURUN
KAUPUNGIN
TILINPÄÄTÖS 2022**

Kaupunginhallitus 27.3.2023

Sisällys

Pormestarin katsaus	4
1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	6
1.1 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	6
1.2 Yleinen taloudellinen kehitys	8
1.3 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa.....	10
1.4 Kaupungin henkilöstö.....	15
1.5 Ympäristökijät	17
1.6 Muut ei-taloudelliset asiat.....	20
1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	22
1.8 Arvio kaupungin ja kaupunkikonsernin merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista tekijöistä	23
2. Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	26
3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	28
3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	28
3.2 Toiminnan rahoitus	33
4. Rahoitusasema ja sen muutokset	36
5. Kokonaistulot ja -menot	40
6. Kaupunkikonsernin toiminta ja talous.....	41
6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä	41
6.2 Konsernissa tapahtuneet muutokset	41
6.3 Konsernin toiminnan ohjaus.....	41
6.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	43
6.5 Konsernitilinpäätös ja tunnusluvut.....	46
6.6 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen sekä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	52
7. Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä	52
8. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	53
Kaupunginvaltuusto	55
Keskusvaalilautakunta	56
Tarkastuslautakunta.....	57
Konsernihallinto	59
Kaupunginhallitus, konsernihallinto, työllisyyden palvelukokonaisuus	59
Vapaa-ajan palvelukokonaisuus.....	78
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta.....	78
Liikuntalautakunta	78
Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus	89
Kasvatus- ja opetuslautakunta	89
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus.....	93

Kaupunkiympäristölautakunta	93
Rakennus- ja lupalautakunta.....	93
Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta	93
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta	93
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus.....	109
Sosiaali- ja terveyslautakunta	109
Varsinais-Suomen aluepelastuslaitos.....	124
Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta	124
Arkea Oy -konserni	126
Forum Marinum -säätiö	127
Kaarea Oy.....	128
Kuntec Oy.....	129
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (konserni) – kaupungin omistus 22,46 %	130
Turku 2029 -säätiö sr.	131
Turku City Data Oy	132
Turku Energia -konserni.....	134
Turku Science Park Oy	135
Turun Aikuiskoulutussäätiö	137
Turun Ammattikorkeakoulu Oy.....	138
Turun Kaupunginteatteri Oy	140
Turun Kaupunkiliikenne Oy	141
Turun Musiikinopetus Oy	142
Turun Satama Oy -konserni.....	144
Turun seudun puhdistamo Oy.....	145
Turun Seudun Vesi Oy.....	148
Turun Teknologiaihteistöt Oy -konserni	149
Turun Vesihuolto Oy	150
Turun Ylioppilaskyläsäätiö	151
TVT Asunnot Oy -konserni.....	153
Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy	155
9. Taloudellisten tavoitteiden toteutumisvertailut.....	157
9.1 Käyttötalouden toteutumisvertailut.....	157
9.2 Investointiosan toteutumisvertailut	159
9.3 Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailut.....	161
9.4 Rahoituslaskelmaosan toteutumisvertailut	162
10. Tilinpäätöslaskelmat	163
10.1. Tuloslaskelma	163
10.2 Tase.....	164
10.3 Rahoituslaskelma.....	166

10.4	Konsernin tuloslaskelma	167
10.5	Konsernitase	168
10.6	Konsernin rahoituslaskelma	170
11.	Tilinpäätöksen liitetiedot	171
	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	171
	Tuloslaskelman liitetiedot	176
	Taseen liitetiedot	182
	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	195
	Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot	203
	Varsinais-Suomen Aluepelastuslaitoksen tilinpäätöslaskelmat	205
	Vahinkorahaston tilinpäätöslaskelmat	207
	Eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmat	209
12.	Luettelot ja selvitykset	215
12.1	Tilinpäätökseen sisältyvien tunnuslukujen laskentakaavat	215
12.2	Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista	219
	Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä	220

Pormestarin katsaus

Yhteiskunnallinen toimintaympäristö oli jälleen vuonna 2022 suurten muutosten kohteena, johtuen ennen kaikkea Venäjän 24.2. aloittaman hyökkäyssodan vaikutuksista. Turvallisuus, kohonneet rakennus- ja elinkustannukset sekä Ukrainan ja ukrainalaisten tukeminen ovat olleet toiminnan keskiössä koko vuoden ajan.

Koronapandemian jälkeen talouskasvu alkoi vahvana. Tämä näkyi erityisesti turkulaisten yritysten parantuneena toimintaympäristönä ja osaltaan johti vahvaan tulokseen tilinpäätöksessä. Tilikauden ylijäämä, 18,2 miljoonaa euroa, on hyvä tulos. Yhteisöverojen tuotto kasvoi Turussa yli kaksi kertaa valtakunnallista keskiarvoa enemmän. Kaupunki teki pitkään jatkuneesta epävarmuudesta huolimatta vahvan tuloksen jo kolmatta kertaa peräkkäin.

Samalla on kuitenkin todettava, että kaupungin omien menojen kasvu oli voimakasta ja yleinen suhdannetilanne on muuttumassa. Lisäksi soteuudistuksen lopulliset vaikutukset näkyvät vasta kokonaisuudessaan vuonna 2024. Venäjän hyökkäyssota on vaikuttanut suhdannekehitykseen ja yleiseen taloustilanteeseen negatiivisesti. Energiapulan kirittävä inflaatio, nollakorkojen päättymisen ja talouden lievä taantuminen vaimentavat viime vuosien kovaa rakentamisen vauhtia ja kuluttajien luottamusta. Työllisyyden hyvä kehitys on hidastumassa ja kasvu vaimenemassa. Talouden pitkän aikavälin kestävyys vaatiikin pormestariohjelman mukaisesti sopeuttamisohjelmatyön jatkamista, mistä kaupunginhallitus on tammikuussa 2023 tehnyt tarvittavat päätökset.

Turku on tavoitteellisella elinkeinopolitiikalla, kasvun tukemisella sekä omalla vaikuttamistyöllään vahvistanut osaltaan monin tavoin elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Rakennuslupien jonojen purkaminen, kaavoituksen sujuvoittaminen, vaikuttaminen sekä yliopiston että ammattikorkeakoulun uusien tutkinto-oikeuksien saamiseen sekä omat vahvat kasvuhankkeet tukevat kaikki osaltaan elinkeinoelämän edellytyksiä. Tänä vuonna jatkamme työtä ja uudistamme mm. laajasti yrityspalveluitamme ja valmistaudumme työllisyyspalveluiden uudistukseen niin, että tavoitteenamme on tukea erityisesti nuorten ja maahanmuuttajien työllisyyttä ja vähentää pitkäaikaistyöttömien määrää.

Vuonna 2022 aloitettiin hyvinvoinnin palveluiden siirtäminen vuodenvaihteessa aloittaneille uusille hyvinvointialueille. Muutos on kaupungin toiminnassa suuri, sillä yhteensä lähes puolet henkilöstöstä on nyt uuden organisaation palveluksessa. Muutoksen keskellä yhteisenä tavoitteena on pyritty pitämään palvelut turkulaisille samanlaisina, riippumatta organisatorisista muutoksista. Kaupunki on omalta osaltaan tukenut hyvinvointialueen työn käynnistymistä onnistuneesti, mutta muutoksen toteuttaminen jatkuu varmasti myös vuonna 2023 ja sen jälkeenkin.

Kaupunkien rooli ja tehtävä on hyvinvointialueuudistuksen jälkeen suuressa muutoksessa. Kaupungit keskittyvät jatkossa entistä enemmän kasvatukseen ja opetuksen sekä elinvoimapalveluiden tuottamiseen. Uutena tehtävänä kaupungeille on tulossa työvoimapalvelut. Tähän muutokseen valmistautuminen aloitettiin jo vuonna 2022.

Suomen tulevaisuuden kasvu nojautuu entistä vahvemmin suurten kaupunkien varaan. Väestönkasvu ja elinkeinoelämän toimintaedellytykset ovat vahvimmillaan elävissä kaupunkikeskuksissa. Tämän kehityksen vahvistaminen on ollut myös Turun tavoitteena mm. kuuden suurimman ja 21 suurimman kaupungin yhteistyössä. Vuonna 2023 järjestettävien eduskuntavaalien jälkeen aloittava uusi hallitus joutuu linjaamaan mm. TKI-toiminnan kehittämistä, työvoiman saatavuudesta, koulutuspaikkojen riittävydestä sekä liikenneyhteyksien ja muun infrastruktuurin kehittämistä. Suuret kaupungit ovat oikeita tahoja vastaamaan moniin näistä haasteista ja pyrimme pääsemään uudelleenlaiseen tiiviimpään yhteistyöhön uuden hallituksen ja valtion kanssa.

Vuosi 2022 oli ensimmäinen kokonainen vuosi Turun ensimmäisen pormestariohjelman toteuttamista. Kaikkien valtuustoryhmien allekirjoittama ohjelma on ohjannut kaupungin toimintaa strategisempaan suuntaan. Ohjelman toimeenpanoon on kiinnitetty erityistä huomiota ja pyritty ohjaamaan kaupungin johtamista

pormestariohjelman painopisteiden mukaisesti. Osana muutosta on käynnistetty Uusi Turku -muutosohjelma, jonka toimeenpanoa jatketaan vuonna 2023. Kaiken kaikkiaan pormestariohjelman toimenpiteet ovat toteutuksessa suunnitelmien mukaisesti.

Turku on jatkanut myös työtään Suomen johtavana ilmastokaupunkina. Ilmastonmuutoksen torjunta ja luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen ovat läpileikkaavasti mukana koko kaupungin toiminnassa. Osoituksena edelläkävijyydestä Turku valittiin vuonna 2022 mukaan Euroopan unionin 100 hiilineutraalia kaupunkia -missioon, jonka tavoitteena on tukea 100 eurooppalaista kaupunkia saavuttamaan hiilineutraalius vuoteen 2030 mennessä. Olemme myös hyvässä vauhdissa ja aikataulussa saavuttamassa tavoitettamme olla hiilineutraali kaupunki vuonna 2029 800-vuotisjuhliemme yhteydessä.

Vuosi 2022 oli monien muutosten vuosi, mutta kaupunkiorganisaatio on osoittanut kyvykkyytensä vastata tämän päivän haasteisiin. Jatkamme työtä turkulaisten elämänlaadun parantamiseksi ja kestäväen kasvun varmistamiseksi koko kaupungille.

Pormestari Minna Arve

1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupunginvaltuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kaupungin ylintä päätösvaltaa. Turun kaupunginvaltuustossa on toimikaudella 2021–2025 yhteensä 67 valtuutettua.

Toimikaudella 2021–2022 valtuuston puheenjohtajana toimi Mika Maaskola (sd), ensimmäisenä varapuheenjohtajana Muhis Azizi (kok), toisena varapuheenjohtajana Abdullahi Sultan (vas), kolmantena varapuheenjohtajana Mikael Miikkola (ps) ja neljäntenä varapuheenjohtajana Saara Ilvessalo (vihr). Valtuusto valitsi saman puheenjohtajiston jatkamaan toimikaudella 2022–2023.

Kaupunginhallitus johtaa kaupunginvaltuuston alaisena kaupungin toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kaupunginhallitus vastaa myös kaupungin toiminnan yhteensovittamisesta sekä kaupunginvaltuuston päätösten valmistelusta, lukuun ottamatta asioita, jotka koskevat valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä taikka jotka kuntalain 35 §:ssä tarkoitettu tilapäinen valiokunta tai tarkastuslautakunta on valmistellut, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua ja, jollei laissa toisin säädetä tai hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa laajakantoisissa ja koko kaupunkia koskevissa asioissa. Kaupunginhallitus toimii tartuntatautilain 58 §:n mukaisena tartuntatautien torjunnasta vastaavana kunnan toimielimenä.

Kaupunginhallituksessa on 14 jäsentä, joista jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Valtuusto valitsee kaupunginhallituksen jäsenet kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Kaupunginhallituksen puheenjohtajana toimii pormestari ja varapuheenjohtajina apulaispormestarit. Elokuusta 2021 alkaen kaupunginhallituksen puheenjohtajana on toiminut pormestari Minna Arve (kok). Ensimmäisenä varapuheenjohtajana on toiminut apulaispormestari Piia Elo (sd) ja toisena varapuheenjohtajana apulaispormestari Elina Rantanen (vihr). Kolmantena varapuheenjohtajana toimi apulaispormestari Ville Valkonen (kok) 16.5.2022 asti, jonka jälkeen kolmantena varapuheenjohtajana on toiminut apulaispormestari Heikki Pälve (kok).

Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen poliittiset voimasuhteet valtuustokaudella 2021–2025:

	Valtuusto	Hallitus
Kansallinen kokoomus	16	4
Suomen sosialidemokraattinen puolue	13	3
Vasemmistoliitto	9 (8.4.2022 asti 11)	2
Vihreä liitto	10	2
Perussuomalaiset	8 (3.10.2022 asti 9)	2
Ruotsalainen kansanpuolue	3	1
Suomen Keskusta	3	0
Valtuustoryhmään kuulumattomat	2 (9.4.2022 alkaen)	0
Suomen Kristillisdemokraatit	1	0
Liike Nyt Turku	1	0
Järjen ääni	1 (24.10.2022 alkaen)	0

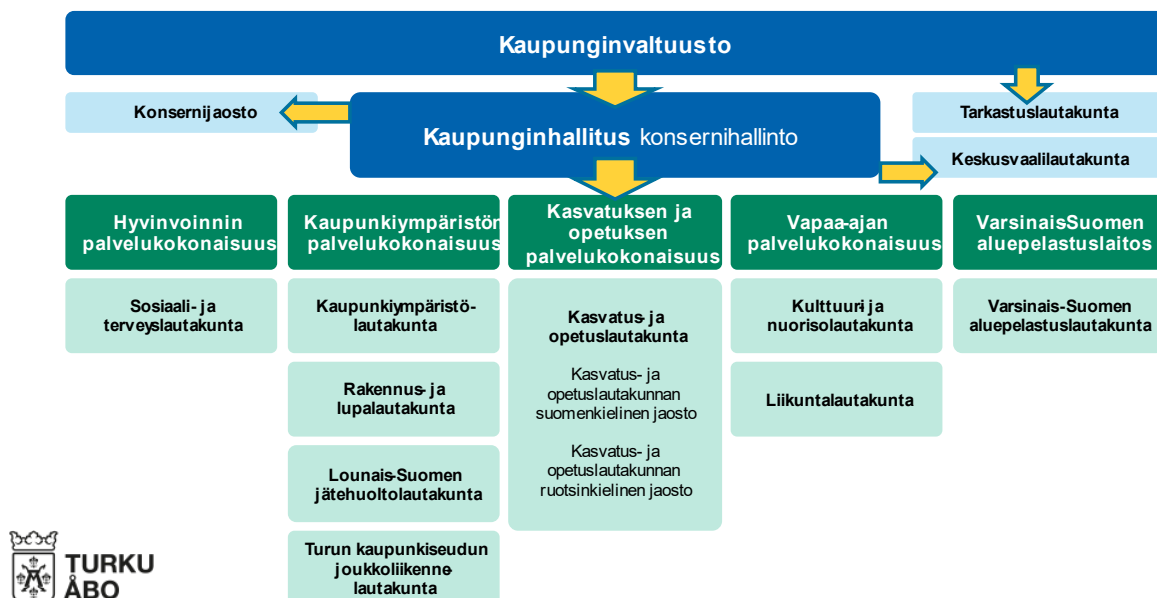
Valtuustokausi 2021–2025 aloitettiin uudistuneella päätöksenteko- ja johtamisjärjestelmällä

Kaupunginvaltuusto päätti joulukuussa 2020 hallintosääntömuutoksesta, jolla uudistettiin kaupungin päätöksenteko- ja johtamisjärjestelmä valtuuston toimikaudesta 2021 alkaen. Ns. pormestarihallinnassa kaupungin ylintä johtoa edustavat pormestari ja kolme apulaispormestaria. Pormestari ja apulaispormestarit muodostavat pormestariston, joka ohjaa ja yhteensovittaa kaupungin toimintaa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen päätösten mukaisesti. Pormestariston jäsenet ovat päätoimisia luottamushenkilöitä.

Pormestari toimii kaupunginhallituksen ja konsernijaoston puheenjohtajana sekä johtaa kaupungin hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kaupungin kolme apulaispormestaria toimivat sosiaali- ja terveyslautakunnan, kasvatusta- ja opetuslautakunnan sekä kaupunkiympäristölautakunnan puheenjohtajina.

Kaupungin pormestarina toimii Minna Arve. Apulaispormestareina toimivat kasvatusta- ja opetuksen palvelukokonaisuudessa Pia Elo ja hyvinvoinnin palvelukokonaisuudessa Elina Rantanen. Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden apulaispormestarina toimi Ville Valkonen kansanedustajaksi siirtymiseensä asti. Kaupunginvaltuusto valitsi 16.5.2022 Heikki Pälven kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden apulaispormestariksi toimikaudekseen.

Turun kaupungin toimielimet

Turun kaupungin hallinnollinen organisaatio

Konsernihallinto vastaa kaupungin toimielinten päätöksenteon valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta sekä avustaa pormestaria ja kansliapäällikköä kaupungin hallinnon ja taloudenhoiton johtamisessa sekä toiminnan ja talouden johtamisessa. Konsernihallintoon kuuluvat johdon tuki, järjestämistoiminto ja yhteiset palvelut. Konsernihallinnon johtajana toimiva kansliapäällikkö vastaa pormestarin alaisuudessa konsernihallinnon toiminnan johtamisesta sekä kaupunginhallituksen alaisten asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta.

Palveluiden järjestämisestä vastuullinen henkilöstö työskentelee konsernihallinnossa ja palveluita tuottava henkilöstö puolestaan palvelukokonaisuuksissa.

Turun kaupungilla on viisi palvelukokonaisuutta: hyvinvoinnin, kasvatuksen ja opetuksen, vapaa-ajan, kaupunkiympäristön ja työllisyyden palvelukokonaisuudet. Palvelukokonaisuuksia johtavat oman ja ulkoisen tuotannon osalta kansliapäällikön hallinnollisina alaisina toimivat palvelujohtajat, joiden tehtävänä on järjestämisen näkökulmasta huolehtia tuotannon tuloksellisuudesta ja sovittaa palvelukokonaisuuden palvelut tarkoituksenmukaiseksi osaksi järjestämisen kokonaisuutta.

Turun kaupungin hallinnollinen organisaatio

1.2 Yleinen taloudellinen kehitys

Yleinen kehitys

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuonna 2022 Suomen bruttokansantuotteen volyymi kasvoi 2,0 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja nopea inflaatio heikensivät kuluttajien ja yrittäjien luottamusta tulevaan. Bruttokansantuote pieneni vuoden 2022 kahdella jälkimmäisellä neljänneksellä ja Suomen talous on vajonnut taantumaan. Eurostatin kokoamien ennakkotietojen mukaan EU-alueen bruttokansantuote pysyi loka-joulukuussa heinä-syyskuun tasolla.

Kansantalouden ennakkotietojen mukaan kansantalouden kokonaiskysyntä kasvoi vuonna 2022 yhteensä 3,7 prosenttia vuodesta 2021. Viennin volyymi kasvoi 1,5 prosenttia ja tuonnin volyymi 7,4 prosenttia edellisestä vuodesta. Yksityinen kulutus kasvoi 2,1 prosenttia ja julkinen kulutus 1,1 prosenttia. Investoinnit kasvoivat 5,8 prosenttia. Kuitenkin vuoden 2022 loka-joulukuussa kokonaiskysyntä supistui 2,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja vienti, yksityinen kulutus ja investoinnit vähenivät.

Tilastokeskuksen laskema kuluttajahintojen vuosimuutos oli vuoden 2022 joulukuussa 9,1 prosenttia. Vuoden 2022 keskimääräinen inflaatio oli 7,1 prosenttia.

Kuntaliiton vuoden 2022 ennakkollisen tilinpäätösanalyysin mukaan vanhojen kuntien viimeisenä toimintavuonna kuntatalous säilyi vahvana. Syynä oli poikkeukselliset, kertaluonteiset tekijät kuten HKL:n yhtiöittäminen. Tieto pohjautuu vuodesta 2021 Valtiokonttorin ja aiemmin Tilastokeskuksen keräämiin

tilinpäätösarvioihin. Kuntien ja kuntayhtymien tilikauden tulos heikkeni edellisistä vuosista, mutta säilyi yhä vahvana. Yhteenlaskettu tilikauden tulos oli 1,3 miljardia euroa hyvien verotulojen ja poikkeuserien vuoksi.

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2022 yhteenlaskettu vuosikate heikkeni -11,6 prosenttia edellisestä. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien ulkoisten toimintakulujen arviointiin kasvavan 5 prosenttia ja toimintatulojen arvioitiin laskevan -1,9 prosenttia vuonna 2022 edellisestä vuodesta. Tilinpäätösarvioiden mukaan 14 manner-Suomen kunnista oli vuonna 2022 negatiivinen vuosikate, kun edellisenä vuonna negatiivisen tuloksen oli tehnyt 8 kuntaa. Manner-Suomen kunnat arvioivat verotulojensa kasvavan 5,3 prosentilla ja valtionosuuksien laskevan 6,5 prosentilla vuonna 2022. Investointien arviointiin kasvavan 8 prosenttia edellisestä vuodesta.

Valtionvarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaan kuntasektorin rahoitustasapainon ennustetaan heikkenevän tulevina vuosina.

Oman talousalueen kehitys

Tilastokeskuksen tuottamia Turun seutukunnan toimialakohtaisia liikevaihtotietoja on käytettävissä vuoden 2022 syyskuun loppuun asti. Turun seutukunnassa liikevaihto ja henkilöstömäärä kehittyivät positiivisesti vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä kaikilla toimialoilla meriteollisuuden liikevaihtoa lukuun ottamatta. Liikevaihto kasvoi 12,4 prosenttia vuodentakaisesta. Teollisuuden liikevaihto kasvoi 23,6 prosenttia, palveluiden 12,3 prosenttia, tukku- ja vähittäiskaupan 8,7 prosenttia ja rakentamisen 8,0 prosenttia. Meriteollisuuden liikevaihto laski kolmannella neljänneksellä 15,3 prosenttia vuodentakaisesta. Vuoden 2022 ensimmäisellä puoliskolla kasvua oli kaikilla toimialoilla (20,2 %) ja suurin kasvu edelliseen vuoteen oli meriteollisuudessa (49,4 %).

Koronapandemian vaikutukset ovat näkyneet sekä Turun seutukunnan että koko maan liikevaihdon ja henkilöstömäärän kehityksessä. Vuoden 2020 toisella neljänneksellä alkanut kaikkien toimialojen liikevaihdon lasku jatkui Turun seutukunnassa vuoden 2021 ensimmäiselle neljännekselle, minkä jälkeen liikevaihto kääntyi kasvuun. Vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto kasvoi 16,4 prosenttia, toisella neljänneksellä 17,9 prosenttia ja kolmannella neljänneksellä 16,7 prosenttia vuotta aiemmasta. Liikevaihdon kehitys on kuitenkin ollut Turun seudulla hieman hitaampaa kuin koko maassa.

Tilastokeskuksen suhdannetietojen mukaan vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä kaikkien toimialojen henkilöstömäärä kasvoi Turun seutukunnassa 5,6 prosenttia vuotta aiemmasta. Meriteollisuuden henkilöstömäärä kasvoi 8,0 prosenttia, teollisuuden 7,5 prosenttia, palveluiden 6,4 prosenttia, rakentamisen 5,8 prosenttia sekä tukku- ja vähittäiskaupan 4,1 prosenttia vuotta aiemmasta.

Työttömien määrä on vähitellen palautumassa koronaa edeltävään aikaan. Työttömien työnhakijoiden määrä ja nuorten työttömien määrä kääntyivät kovan koronanousun jälkeen jo aiemmin laskuun ja vuonna 2022 myös pitkäaikaistyöttömien määrä lähti vähenemään. Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) työnvälitystilaston mukaan vuoden 2022 lopussa Turun työttömyysaste oli 12,3 kun vuotta aiemmin työttömyysaste oli 13,2. Työttömyysaste oli vuodessa laskenut 0,9 prosenttiyksikköä. Joulukuussa 2022 työttömänä työnhakijana oli 11 785 turkulaista ja vuotta aiemmin 12 651.

Turun työttömistä työnhakijoista 38 prosenttia oli ollut työttömänä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden. Pitkäaikaistyöttömiä oli 4 503 henkeä, mikä oli 482 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Nuorten työttömien määrä jatkoi laskuaan. Turussa oli vuoden 2022 lopussa 1 291 alle 25-vuotiasta työtöntä ja heidän määränsä oli vähentynyt 17 prosentilla edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta. Työttömistä työnhakijoista 19 prosenttia on ulkomaalaista ja toisin kun nuorten ja pitkäaikaistyöttömien osalta, heidän määränsä on jatkanut kasvuaan.

Turussa oli joulukuussa 2022 Varsinais-Suomen korkein työttömyysaste. Kuudesta suurimmasta kaupungista korkein työttömyysaste oli Turulla ja Oululla. Työttömyysaste oli koko maassa 9,9 prosenttia. Turun seutukunnassa työttömiä työnhakijoita oli vuoden 2022 lopussa 9,7 prosenttia työvoimasta.

Turussa asui vuoden 2022 lopussa Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 197 917 asukasta. Kaupungin

väestö on kasvanut 2 780 asukkaalla vuodesta 2021. Koronavuosien 2020–2021 hitaan väestönkehityksen jälkeen vuoden 2022 väestönkasvusta näyttäisi Turussa tulevan ennätysellisen suuri. Ennakkotietojen mukaan Turku sai vuoden 2022 aikana muuttovoittoa muista Suomen kunnista yhteensä 1 347 henkeä. Kuntien välisessä muuttoliikkeessä näyttää siltä, että ollaan palaamassa kehityksessä korona vuosia edeltäneeseen aikaan. Maahanmuutto oli ennakkotietojen mukaan ennätysellisen korkeaa. Turkuun muutti ulkomailta lähes 2 500 asukasta ja nettomaahanmuutto oli 1 908, eli 748 henkeä enemmän kuin vuotta aiemmin. Yhteensä Turun kokonaisnettomuutto oli vuonna 2022 ennakkotietojen mukaan 3 255. Kuolleita oli Turussa 502 henkeä enemmän kuin syntyneitä. Syntyneiden vähemmyys oli ennätysellisen alhainen.

1.3 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Talous ja tuloperusteiden muutokset

Kaupungin tuloveroprosenttiin 19,50 ei ole lähivuosina tehty korotuksia. Kunnallisverot toteutuivat vertailuvuotta paremmin ja kasvua edellisvuoteen oli 4,8 prosenttia. Yhteisöverot toteutuivat 13,9 prosenttia edellisvuotta paremmin. Yhteisöverojen kertymä oli poikkeuksellisen korkea jo vuonna 2021 edellisiin vuosiin nähden ja hyvä kehitys jatkui myös vuonna 2022.

Kiinteistöveroprosentteja ei korotettu vuodelle 2022. Yleinen kiinteistöveroprosentti oli 1,15 prosenttia, vakituisten asuinrakennuksen kiinteistövero 0,45 prosenttia ja muiden kuin vakituisten asuinrakennusten vero oli 1,10 prosenttia. Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti oli 4,00 prosenttia. Kiinteistöveroja kertyi 7,4 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.

Valtio tuki kuntia koronaepidemian jatkuessa korvaamalla kunnille edelleen siitä aiheutuneita kustannuksia.

Organisaatiomuutoksia

Turun kaupungin hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden geriatristen ja kuntouttavien palvelujen fysiatrian toiminto, silmätautien poliklinikka sekä lasten ja nuorten diabetespalvelut siirrettiin liikkeen luovutuksena Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirille 1.1.2022 alkaen (kh 22.11.2021 § 524-526).

Turun Työterveyshuollon toiminnot siirrettiin liikkeenluovutuksella Länsirannikon Työterveys Oy:lle 1.1.2022 alkaen (kh 21.6.2021 § 302).

Turun kaupungin tulkkaus- ja käänöspalvelujen liiketoiminta siirrettiin liikkeen luovutuksella Monetra Oulu Oy:lle 1.2.2022 alkaen (kh 1.11.2021 § 497).

Turun kaupungin hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden nefrologian, gastroenterologian, hematologian ja endokrinologian poliklinikat siirrettiin liikkeen luovutuksena Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirille 1.5.2022 alkaen (kh 28.3.2022 § 134-137).

Turun kaupungin rikos- ja riita-asioiden sovittelutoiminta päätettiin siirtää liikkeen luovutuksena Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle 1.1.2023 lukien (kh 31.10.2022 § 447).

Turun kaupungin vapaa-ajan palvelukokonaisuuden matkailupalvelujen palvelualueen kehittämisen toiminnot ja henkilöstö päätettiin siirtää liikkeenluovutuksella Visit Turku Archipelago Oy:lle 1.1.2023 alkaen (kh 10.11.2022 § 465).

Turun kaupungin sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen ja hyvinvointialueelle siirtyvä tukipalveluhenkilöstö sekä Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen henkilöstö päätettiin siirtää liikkeen luovutuksena Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen (kh 31.10.2022 § 446). Turku koostuu muutoksen jälkeen kasvatuksen ja opetuksen, kaupunkiympäristön, vapaa-ajan ja työllisyyden palveluista sekä konsernihallinnosta.

Merkittävimmät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon

Kaupunginvaltuuston päätöksiä vuoden 2022 aikana tehdyistä talousarviomuutoksista:

14.3.2022 § 46

Talousarvion investointiosan osakkeet ja osuudet määrärahaa korotettiin 4 298 400 eurolla T-Park Oy:ltä vuokrattujen Kauppatorin maanalaisten tilojen lunastamista varten.

14.3.2022 § 50

Kaupunkiympäristön rakennuttamisen investointimäärärahaa korotettiin 12 175 705 euroa ja toimitilojen rakennuttamisen investointimäärärahaa 1 240 026 euroa niiden hankkeiden osalta, joiden toteutus on siirtynyt vuodelta 2021 vuodelle 2022.

16.5.2022 § 102

Talousarvion määrärahaa lisättiin tyky-rannekkeiden ja virkistyssetelien osalta 1 795 800 euroa sekä jokaiselle palvelukokonaisuudelle 25 euroa per htv, yhteensä 299 300 euroa.

Turun Työterveyshuollon toimintojen liikkeenluovutuksen 1.1.2022 johdosta poistettiin tuloeristä 6 359 400 euroa ja menoeristä 5 914 518 euroa sekä sisäisistä talous- ja it-palvelujen tuloeristä 497 750 euroa sekä niitä vastaavista ulkoisista menoista 353 778 euroa konsernihallinnon määrärahoista ja tuloeristä.

Kaupungin talousarvion antolainoihin varattua määrärahaa korotettiin Kiinteistö Oy Rettigin tupakkatehtaan perustettavalle yhtiölle myönnetyllä lainamäärällä 12 480 000 euroa ja vastaavasti pysyvien vastaavien luovutustuloja korotettiin yhteensä 12 000 000 euroa kiinteistön rakennuksen ja tontin siirrosta kaupungilta yhtiölle.

19.9.2022 § 195

Toisen osavuositarkastuksen käsittelyn yhteydessä vuoden 2022 talousarvion määrärahoihin ja tuloeriin tehtiin seuraavat muutokset:

- Topinojan ympäristövastuuvarausta lisättiin 500 000 euroa ja yleisten alueiden (kadut ja puistot) pilaantuneiden maiden puhdistuskuluihin lisättiin 500 000 euroa,
- kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden sisäisten vuokrien määrärahaa korotettiin 1 450 000 euroa,
- kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden määrärahoja lisättiin 700 000 euroa lumikuljetuspalvelujen ostoja varten ja 250 000 euroa investointien hankesuunnitelmien laadintaan asiantuntijapalveluiden ostoja varten ja
- kaupunkiympäristön liikennealueiden kunnossapidon kesäkatu-hankkeeseen lisättiin 140 000 euroa ja leikkipaikkojen ylläpitoon pop up -leikkipaikkaa varten 110 000 euroa.

14.11.2022 § 231

Kolmannen osavuositarkastuksen käsittelyn yhteydessä vuoden 2022 talousarvion määrärahoihin ja tuloeriin tehtiin seuraavat muutokset:

- keskusvaalilautakunnan talousarvion määrärahoja korotettiin 62 483 euroa ja tuloarviota korotettiin 10 024 euroa eli yhteensä nettona 52 459 euroa,
- hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden tuloerää korotettiin 8 176 000 euroa ja menoerää kasvatettiin 39 809 000 euroa eli nettomääräisesti 31 633 000 euroa,
- kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden maankäyttösopimuskorvausten tuloarviota alennettiin 2 430 243 euroa,
- Turun seudun joukkoliikenteen määrärahaa korotettiin 150 000 euroa Sirkkalan koulun väistötilan koulukuljetuksia varten,

- kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden talousarvion määrärahoja korotettiin yhteensä 11 350 000 euroa,
- konsernihallinnon palvelukokonaisuuden talousarviota muutettiin lisäämällä menomäärärahoja kaupungin yhteisiin toimintoihin, kaupunkitasoisiin eriin, yhteensä 4 200 000 euroa ja
- konsernihallinnon sitovalle toimielintasolle kh, kaupungin yhteiset toiminnot lisättiin menomäärärahoja 2 800 000 euroa ja toimielintasolta kh, Konsernihallinto vähennettiin menomäärärahoja 2 800 000 euroa.

Talousarvion taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Valtuuston hyväksymä vuoden 2022 alkuperäinen talousarvio oli alijäämäinen 22,5 milj. euroa. Talousarviovuoden aikana valtuusto hyväksyi toimintamenoihin nettolisäystä 55,0 milj. euroa ja toimintatuloihin vähennystä 1,1 milj. euroa, joten muutetun talousarvion alijäämä oli 78,7 milj. euroa. Tilikausi päättyi kuitenkin 18,2 milj. euroa ylijäämäisenä ja toteutui siten 96,9 milj. euroa muutettua talousarviota parempana pääosin yhteisöverotulojen ennakoitua suuremmasta kertymästä johtuen.

Alkuperäisen talousarvion investointimenot olivat 158,2 milj. euroa, minkä lisäksi valtuusto hyväksyi talousarviovuoden aikana investointimenojen lisäyksen 17,7 milj. euroa. Investoinnit jäivät kuitenkin suunnitellusta alituen 55,0 milj. euroa. Suurimmat alitukset syntyivät infrainvestointimenojen 27,4 milj. euroa sekä tilainvestointimenojen 14,8 milj. euroa määrärahan käytössä. Investointien rahoitusosuudet toteutuivat talousarvion mukaisina. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot ylittivät talousarvion 5,4 milj. euroa.

Verorahoitusta toteutui yhteensä 1 267,6 milj. euroa (2021 TP 1 195,2 milj. euroa) ja talousarvio ylittyi noin 80 milj. eurolla verotulojen merkittävästä kasvusta johtuen. Verotuloja kertyi 948,0 milj. euroa (2021 TP 889,0 milj. euroa), mikä oli 77,5 milj. euroa talousarviota enemmän. Kunnallisveron kertymä ylitti talousarvion 4,7 milj. euroa, yhteisöveron tuotto 69,8 milj. euroa ja kiinteistöverotulot 3,0 milj. euroa. Valtionosuustulot olivat 319,7 milj. euroa (2021 TP 306,3 milj. euroa). Valtionosuustulot ylittivät talousarvion 2,8 milj. eurolla.

Kaupungin palvelukokonaisuuksien toimintakatteiden talousarviopoikkeamat:

- Konsernihallinnon toimintakate alittui 2,7 milj. euroa. Toimintatuotot ylittyivät 7,6 milj. euroa pääosin vuokratuottojen arvioitua suuremman kertymän vuoksi. Toimintakulut ylittyivät 5,0 milj. euroa.
- Kaupungin yhteisten toimintojen toimintakate alittui 4,8 milj. euroa. Toimintatuotot ylittyivät 9,5 milj. euroa mm. tontinmyyntitulojen ylityksestä johtuen. Toimintakulut ylittyivät 4,8 milj. euroa mm. työterveysmenojen ylityksestä sekä kertaluonteisista hyvinvointialueen muodostamiseen liittyvistä kuntayhtymien alijäämien kattamisesta johtuen.
- Työllisyyden palvelukokonaisuuden toimintakate alittui 3,3 milj. euroa. Toimintatuotot alittuivat 1,5 milj. euroa ja toimintakulut 4,8 milj. euroa.
- Hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden toimintakate ylittyi 6,0 milj. euroa. Toimintatuottojen 5,7 milj. euron ylitys johtui pääosin saatujen tukien ja avustusten ylityksestä. Toimintakulujen 11,7 milj. euron ylitys johtui mm. työvoiman vuokrauskuluihin ja asiakaspalveluiden ostoihin käytetyn määrärahan ylityksestä.
- Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden toimintakate ylittyi 5,1 milj. euroa. Toimintatuotot ylittyivät 1,6 milj. euroa. Toimintakulut ylittyivät 6,7 milj. euroa mm. palvelusetelimenojen sekä aine- ja tarvikkehankintojen ylityksestä johtuen.
- Vapaa-aikapalvelukokonaisuuden toimintakate toteutui lähes suunnitellusti. Toimintakate alittui kulttuuri- ja nuorisolautakunnalla 0,6 milj. euroa ja ylittyi liikuntalautakunnalla 0,8 milj. euroa.

- Kaupunkiympäristöpalvelukokonaisuuden toimintakate alittui 9,4 milj. euroa. Toimintatuottojen 10,7 milj. euron ylitys johtui pääosin saatujen tukien ja avustusten sekä maa- ja vesialueiden vuokratulojen ylityksestä. Toimintakulut ylittyivät 0,9 milj. euroa.
- Varsinais-Suomen Aluepelastuslaitoksen toimintakate toteutui suunnitellusti.

Merkittävät poikkeamat talousarvioon esitetään tarkemmin talousarvion toteumavertailu -osiossa.

Kaupungin toimielimillä oli vuonna 2022 yhteensä 269 kaupunginvaltuustoon nähden sitovaa toiminnan tavoitetta. Pormestariohjelman toimenpiteitä oli 107, talousarviolausekkeita oli 53 ja vuonna 2019 hyväksytyt sopeuttamisohjelman toimenpiteitä 109. Sopeuttamisohjelman toimenpiteistä osa on toteutettu jo aikaisempina vuosina, mutta toteutuneetkin toimenpiteet ovat olleet jatkuvan raportoinnin piirissä. Koronapandemia on edelleen hidastanut erityisesti hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden useiden strategisten tavoitteiden saavuttamista. Alla huomioita palvelukokonaisuuksien toiminnan tavoitteista.

Kärkihankkeet

Kärkihankekokonaisuudessa tehtiin vuoden 2022 aikana tarkennuksia kärkihankkeiden tavoitteisiin sekä kehitettiin toimintamallia osana kaupungin organisaatiomuutosta.

Kaikissa kärkihankkeissa raportoitiin osittaista viivästymistä, vaikka pääosin edettiin toimintasuunnitelman mukaisesti. Viivästykseen löytyy kolme syytä. Ensinnäkin iso osa kärkihankekokonaisuuteen liittyvistä palkkauksista toteutui suunniteltua myöhemmin. Toiseksi useat henkilöt raportoivat hankkeen ulkoisesta rahoituksesta, jolloin kärkihankkeiden määrärahoja säästy. Kolmanneksi Tiedepuiston kärkihankkeeseen kuuluvan Science Park Oy:n muuntamisesta sidosyksiköksi aiheutui viivästymistä. Myöhästymisistä huolimatta suurin osa tavoitteista toteutui suunnitellusti.

Konsernihallinto

Konsernihallinnolla oli 82 strategista tavoitetta, joista 54 tavoitetta toteutti pormestariohjelman painopistealueita ja 28 tavoitetta talousarviolausekkeita ja sopeuttamisohjelmaa.

Edunvalvonnan tärkeimmät kohteet olivat: Tunnin junan toteuttaminen ja investointipäätös uudelle ratayhteydelle siten, että junayhteys on otettavissa käyttöön 2030, lääkekehityskeskusten saaminen Turkuun vahvistamaan lääke- ja diagnostiikka-alan kehittymistä Suomen yhdeksi talouden kivijalaksi sekä Saaristomeren suojelun toteuttaminen ja siihen riittävän rahoituksen saaminen, jotta maailman herkimmän, kauneimman ja saastuneimman saariston tila paranee ja jotta se säilyy myös tulevien sukupolvien ilona ja vahvistaa alueemme luonnon monimuotoisuutta.

Tavoitteiden toteuttaminen eteni vuoden aikana suurelta osin suunnitellusti.

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

Jatkohoitojonojen lyheneminen sairaanhoitopiiristä

Vuonna 2022 elettiin vielä koronaepidemian vuoksi erityistilanteessa terveydenhuollossa. Loppuvuonna 2022 kaupunginsairaalassa oli enemmän koronapotilaita kuin koskaan aiemmin epidemian aikana. Koronapotilaat hoidetaan infektioterapiassa ja ovat tämän vuoksi enemmän työvoimaa sitovia kuin ei-infektiopotilaiden hoito. Koronapotilaiden suuri määrä ja raskas hoidettavuus osaltaan vähensivät sairaalassa hoidettavien muiden potilaiden määrää.

Vuonna 2022 koko palveluketju erikoissairaanhoidosta/päivystyksestä kaupunginsairaalaan ja sieltä kotihoitoon/asumispalveluihin oli suurissa vaikeuksissa henkilöstön saatavuusongelmien vuoksi. Henkilöstöpulaa pahensivat eri infektiosta johtuvat poissaolot, henkilöstömitoituksen kiristyminen ja vaikea työmarkkinatilanne. Kaupunginsairaalaan jouduttiin sulkemaan kolme osastoa henkilöstövajeen vuoksi, jotta potilasturvallinen hoito voitiin taata. Jatkohoitopaikkojen puute oli valtakunnallinen ongelma vuonna 2022.

Suun terveydenhuollon hoitoon pääsyn aikataavoitteet

Vuoden 2022 aikana suun terveydenhuollon hoitoon pääsy huononi ja käyntien ja palvelua käyttäneiden asiakkaiden määrässä ei päästy asetettuun tavoitteeseen. Syynä tähän oli henkilökunnan lisääntyneet poissaolot koronaepidemian vuoksi ja myös se, että potilaat siirsivät hoitoaikoja paljon mm. hengitystieinfektioiden vuoksi. Edellä mainitut poissaolot (henkilöstö + potilaat) johtivat hoitoaikojen uudelleen järjestelyyn, jossa menetettiin toiminallista aikaa. Myös sijaisten saatavuus suun terveydenhuollossa oli vaikeaa vuoden 2022 aikana. Muita selittäviä syitä olivat mm. se, että potilaskohtainen hoitoaika oli pidempi vuonna 2022 kuin aiemmin (hoitovelaasta johtuvat vaikeampihoitoiset potilaat, henkilökunnan infektiosuojautuminen) ja se, että kliininen työaika väheni sopimusperusteisten työaikajärjestelyjen takia (mm. lepotaukojen lisäys, ruokailu työajalla).

Ikäihmisten tavoitteet

75 vuotta täyttäneiden määrä kasvoi 742 henkilöllä, mikä on vähemmän kuin oli ennakoitu, mutta myös selvästi vähemmän kuin aiempina vuosina.

Säännöllisen kotihoidon asiakasmäärä on laskenut talousarviota laadittaessa asetettua tavoitetta enemmän. Tavoitteena oli varmistaa resurssien riittävyys siten, että alimman palveluluokan asiakkaita ohjataan muihin, kotona asumista tukeviin palveluihin. Tavoitetta suurempi asiakasmäärän vähennys selittyy toukokuussa hyväksytyillä uusilla kotihoidon kriteereillä.

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden osalta talousarviolausekkeita oli kaksitoista. Nämä kaikki ovat toteutuneet suunnitellusti – joko toiminta käynnissä tai vaadittu selvitys tehty. Pormestariohjelman viisi tavoitetta ovat toteutuneet vuoden 2022 osalta ja kaikkien osalta laadittu toimintasuunnitelma vuodelle 2023. Esimerkiksi yhdyspintojen rakentaminen hyvinvointialueen kanssa on edelleen käynnissä, koska ohjeet opiskeluohjelmien suunnitelmia koskien saatiin Opetushallitukselta vasta joulukuussa ja toisaalta Varhan osalta henkilöstö rakentaa työnkuviaan.

Vapaa-ajan palvelukokonaisuus

Vapaa-aika palveluissa kaikki kävijämäärät kasvoivat, jopa kaksinkertaisiksi, koronavuosiin verrattuna. Kiinnostava tarjonta houkutteli runsaasti kävijöitä, ja digitaaliset palvelut säilyttivät asemansa fyysisten käyntien täydentäjinä. Vapaa-aika palvelukokonaisuudessa toteutettiin 16:a pormestariohjelman linjausta. Lisäksi palvelukokonaisuudessa oli neljä pormestariohjelman linkitettyä strategista tavoitetta ja 23 mittaria. Yhdeksässä mittarissa tavoite saavutettiin, 12 tavoitteeseen ei aivan päästy ja kolmen mittarin kehittäminen jäi vielä kesken.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudessa rakennusvalvonnan luparuuhkaa saatiin purettua vuonna 2022. Vuonna 2022 rakennusvalvonnassa tehtiin peräti 1711 lupapäätöstä, joka oli 238 päätöstä enemmän kuin vuonna 2021. Vähähiilisen liikkumisen tavoitteet eivät täysin toteutuneet, mutta vähähiilisen liikenteen osuutta Turun joukkoliikenteessä on kasvatettu 28 prosenttiin. Joukkoliikenteen, jalankulun ja pyöräilyn liikennemäärät ovat edelleen pienempiä kuin ennen koronapandemiaa. Autoliikenteen liikennemäärä laski vuodesta 2021.

1.4 Kaupungin henkilöstö

Kaupungin henkilöstö

Henkilötyövuosina mitattu työvoiman käyttö (koko henkilöstö) aikajaksolla 1.1.–31.12.2022 oli 10 675,9. Työvoiman käyttö vuonna 2022 laskettuna ilman työllistettyjä, oppilaita ja harjoittelijoita, uudelleensijoituskokeilijoita ja ns. vajaakuntoisten työllistämistöissä olevia oli 10 362,0.

Organisaatiomuutokset huomioiden koko henkilöstön työvoiman käyttö nousi 28 henkilötyövuodella (+0,26 %) edeltävään vuoteen verrattuna. Työvoiman käyttö vuonna 2022 laskettuna ilman työllistettyjä, oppilaita ja harjoittelijoita, uudelleensijoituskokeilijoita ja ns. vajaakuntoisten työllistämistöissä olevia nousi 31 henkilötyövuodella (+0,30 %).

Työvoiman käyttö (koko henkilöstö)	2021	2022	Muutos
Keskusvaalilautakunta	3,7	1,4	-2,3
Revisiotoimisto	4,9	4,6	-0,3
Konsernihallinto	751,0	715,9	-35,1
Työllisyyden palvelukokonaisuus	348,7	334,2	-14,5
V-S pelastuslaitos	556,1	564,5	8,4
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	4 207,8	4 098,8	-109,0
Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus	3 976,7	3 983,2	6,5
Vapaa-ajan palvelukokonaisuus	605,1	621,3	16,2
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	327,3	352,0	24,7
Työvoiman käyttö yhteensä	10 781,3	10 675,9	-105,4
Työvoiman käytön muutos edelliseen vuoteen organisaatiomuutokset huomioituna yhteensä			28,0

Edellä olevassa taulukossa on otettu huomioon seuraavat organisaatiomuutokset, yhteensä -133,4 henkilötyövuotta:

- Hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden endokrinologian poliklinikan liikkeenluovutus VSSHP:lle 1.5.2022 lukien (- 1,5 htv)
- Hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden gastroenterologian poliklinikan liikkeenluovutus VSSHP:lle 1.5.2022 lukien (- 8,25 htv)
- Hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden hematologian poliklinikan liikkeenluovutus VSSHP:lle 1.5.2022 lukien (- 3,75 htv)
- Hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden nefrologian poliklinikan liikkeenluovutus VSSHP:lle 1.5.2022 lukien (- 1,5 htv)
- Hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden geriatrinen ja kuntouttavien palveluiden fysiatrian toimintojen liikkeenluovutus Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirille 1.1.2022 lukien (- 2,25 htv)
- Hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden lasten ja nuorten diabetes palveluiden liikkeenluovutus Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirille 1.1.2022 lukien (- 2 htv)
- Hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden silmätautien poliklinikan liikkeenluovutus Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirille 1.1.2022 lukien (- 11 htv)
- Turun seudun tulkikeskuksen liikkeenluovutus Monetra Oulu Oy:lle 1.2.2022 lukien (- 43,45 htv)
- Turun työterveyshuollon toimintojen liikkeenluovutus Länsirannikon Työterveys Oy:lle 1.1.2022 lukien (- 59,7 htv)

Työvoiman käytössä suurin kasvu on tapahtunut vapaa-ajan ja kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuksissa. Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden työvoiman käytössä näkyy toiminnan palaaminen koronan jälkeen normaaliin palvelutasoon ja lisääntynyt tilapäisen työvoiman käyttö. Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden työvoiman käytön kasvussa näkyvät kasvavan kaupungin tarpeet kaavoituksen, kaupunkirakentamisen, rakennuslupien ja -valvonnan puolella.

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuudessa työvoiman käyttöön vaikuttivat toisaalta lisäävästi oppilas- ja opiskelijamäärien kasvu ja toisaalta vähentävästi kuraattoreiden siirtyminen hyvinvoinnin palvelukokonaisuuteen 1.1.2022 lukien sekä varhaiskasvatuksessa henkilöstön saatavuushaasteet.

Konsernihallinnon työvoiman käyttöön vaikuttavat Turun Työterveystalon toimintojen liikkeenluovutus 1.1.2022 lukien, vuonna 2021 toteutetut hallinnon uudistuksesta johtuvat sisäiset siirrot muista palvelukokonaisuuksista sekä valmistautuminen jo vuoden 2022 aikana hyvinvointialueiden muodostumiseen.

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden työvoiman käyttöön ja käytön laskuun ovat vaikuttaneet organisaatiomuutosten ja liikkeenluovutusten lisäksi henkilöstön saatavuushaasteet. Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen työvoiman kasvu selittyy pääosin ulkopuolisen rahoituksen hankkeiden lisääntymisellä. Myös hyvinvointialueiden muodostuminen on vaikuttanut työvoiman käyttöön.

Lisäksi keväällä 2022 toteutuneet kunta-alan lakot vaikuttivat kaupunkitasoisesti työvoiman käyttöön.

Turun kaupungin palveluksessa oli vuoden viimeisen päivän tilanteessa yhteensä 12 088 henkilöä, kokoaikaisia 10 169 ja osa-aikaisia 1 919.

Henkilöstökulut vuonna 2022 olivat yhteensä 564,8 milj. euroa, josta palkat ja palkkiot oikaistuna sairausvakuutus-, tapaturmavakuutus- ja muilla henkilöstömenojen korjauseurilla olivat 447,9 milj. euroa ja henkilösivukulut yhteensä 116,8 milj. euroa. Organisaatiomuutokset huomioiden henkilöstökulut nousivat 22,5 milj. euroa (+4,1 %) edellisestä vuodesta, palkkojen ja palkkioiden nousu oli 18,1 milj. euroa (+4,3 %).

Palkkamenojen kehitykseen vaikuttavat henkilötyövuosien muutosten lisäksi kunta-alan virka- ja työehtosopimuksissa määritellyt sopimuskorotukset. Kunta-alan palkankorotusten sopimuskauden 1.4.2020–28.2.2022 kustannusvaikutus vuodelle 2022 on +0,43 %, 2,3 milj. euroa verrattuna vuoteen 2021. Uusi sopimusratkaisu on kolmivuotinen ajalle 1.5.2022–30.4.2025. Sen kustannusvaikutus vuodelle 2022 on +1,76 %, 7,9 milj. euroa. Vaikutus henkilösivukuluineen on yhteensä 9,6 milj. euroa. Erillisen koronakorvauksen kustannusvaikutus vuonna 2022 on 1,3 milj. euroa ja lisäksi kaupunki maksoi n. 3 000 Turun hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden työntekijälle sitoutumispalkkioita n. 2,5 milj. euroa (ilman henkilöstösivukuluja).

Sairauspoissaolot ja työtapaturmat

Sairauspoissaoloissa oli nousua verrattuna vuoteen 2021. Vuonna 2022 sairauspoissaoloja oli keskimäärin 19,2 päivää henkilötyövuotta kohden, kun vastaava luku vuodelta 2021 oli 16,3 päivää henkilötyövuotta kohden. Henkilöiden määrä, joilla ei ole lainkaan terveysperusteisia poissaoloja, oli myös vähentynyt vuoteen 2021 nähden. Tapaturmapoissaoloprosentti oli puolestaan laskenut edellisestä vuodesta ollen 0,16 %, kun vastaava luku vuonna 2021 oli 0,21 %.

Henkilöstöstrategia

Henkilöstöstrategia on yksi kaupungin strategisista ohjausasiakirjoista, joka tukee koko kaupungin strategian ja vision toteuttamista. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.4.2022 henkilöstöstrategian vuosille 2022–2025. Henkilöstöstrategia pyrkii selkiyttämään työnantajan ja koko henkilöstön tavoitteita ja vastuita siitä, minkälainen työpaikka Turun kaupunki on.

Henkilöstöstrategian visiona on: Turku on vetovoimainen työnantaja. Tätä visiota strategia toteuttaa kolmen painopisteen kautta:

1. Työ lisää hyvinvointia
2. Osaaminen ja uudistuminen
3. Parempi johtaminen

Kolmelle painopisteelle on määritelty alatavoitteita mittareineen. Näiden toteutumista ja kehittymistä seurataan vuosittaisen henkilöstöraportin yhteydessä sekä palvelukokonaisuuksittain henkilöstövastaavan ja palvelukokonaisuuksien johdon yhteistyönä.

Henkilöstöraportti

Turun kaupunki tekee erillisen vuotuisen henkilöstöraportin, jossa tarkastellaan Henkilöstöstrategian toteutumisen lisäksi kattavasti keskeisimpien henkilöstöä koskevien tunnuslukujen toteutumista ja kehitystä.

1.5 Ympäristökijät

Ilmastotoimet

Turun kaupungin pormestariohjelma (kv 23.8.2021 § 180) ja päivitetty kaupunkistrategia (kv 14.2.2022 § 20) ilmaisivat valtuuston yksimielisen tuen vahvalle ilmasto- ja ympäristöpolitiikalle ja ohjasivat valmistelua ja toimeenpanoa. Strategian mukaisia ilmasto- ja ympäristötoimia sekä kiertotalouden edistämistä jatkettiin ja toteutettiin välittömästi.

Kaupunginhallituksen kaupunkikehitysjaoston päätöksellä (22.3.2021 § 20) käynnistetty ilmastosuunnitelman valtuustokausittaisen arviointi- ja päivitystyö eteni asetetussa aikataulussa, ja päivitetty ilmastosuunnitelma hyväksyttiin (kv 16.5.2022 § 103). Aiempien vuosien onnistuneen toimeenpanon sekä uusimman tietopohjan perusteella vuosien 2025 ja 2029 päästövähennystavoitteita korotettiin maltillisesti, jotta hiilineutraalius 2029 ja polku vahvistuvaan ilmastoposiitiivisuuteen on paremmin mahdollista toteuttaa kohti vuotta 2035.

Kansainvälisen toimintaympäristön haasteet hidastivat joidenkin toimenpiteiden etenemistä. Eduskunnan päätös lisätä tilapäisesti fossiilisten raaka-aineiden osuutta liikennepolttoaineissa (Laki uusitutuvien polttonesteiden käytön edistämisestä liikenteessä 1134/2022) käänsi tie- ja katuliikenteen päästöt kasvuun. Energiantuotannon uusiutuvien polttoaineiden osuus kasvoi jonkin verran ennakoitua maltillisemmin, vaikka saatavuus vaikeutui. Ennakkotiedot osoittavat silti vuoden 2022 kokonaispäästöjen vähentyneen edellisestä vuodesta. Määrätietoisien ilmastotyön myötä vähentynyt riippuvuus fossiilisista polttoaineista on myös merkittävästi lieventänyt kriisien taloudellisia vaikutuksia.

Kaupunkikonsernissa tehtyjä merkittäviä ilmastopäätöksiä ja -toimia vahvistettiin edelleen valmistelemalla yhteisiä ja yhteisökohtaisia tavoitteita sekä ilmastobudjetointia. Uusiutuvan energian panostukset jatkuivat ja energiatehokkuustoimet etenivät. Myös varautuminen ja sopeutuminen muuttuvaan ilmastoon ja riskeihin etenivät erityisesti konserniyhtiöiden infrastruktuuri-investointien kautta.

Ilmastosuunnitelman toteuttamista ohjaa Turun kaupunki ja siihen osallistuvat laajasti myös alueen korkeakoulut, yritykset ja yhteisöt, kehityskumppanit ja kansalaiset. Yrityksille ja yhteisöille suunnatun Turun ilmastojoukkueen toimintaa kehitettiin ympäristöministeriön rahoittamassa hankkeessa. Siihen saatiin mukaan lukuisia uusia toimijoita, kuten esimerkiksi Bayer Oy, joka on muuttanut tuotantonsa hiilineutraaliksi mm. vähentämällä päästöjään 89 % ja lisäämällä hiilensidontaa Turun metsissä. Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan (kh 22.11.2021 § 518) toimeenpano edisti osaltaan alueen toimijoiden hiilijalanjäljen pienentämistä sekä vähähiilisten ratkaisujen ja liiketoiminnan vahvistumista.

Hiilinelujen kasvattamista ja paikallista päästöjen kompensointia edistettiin laajassa yhteistyössä muiden kaupunkien, tutkimuslaitosten ja alan yritysten kanssa maa- ja metsätalousministeriön rahoittamassa hankkeessa kaupunginhallituksen hyväksymien linjausten mukaisesti (kh 1.6.2020 § 243). Ilmasto-, energia- ja liikkumisratkaisuiden toteuttamista jatkettiin myös lukuisissa Euroopan Komission rahoittamissa hankkeissa, ja ilmastotyön tietopohjaa vahvistettiin tutkimusyhteistyöllä useissa hankkeissa.

Turun ilmastotyö oli vuoden aikana vahvasti esillä sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Turku valittiin mukaan EU:n sadan hiilineutraalin ja älykkään kaupungin missioon, mikä osaltaan parantaa ilmastotyön

resursointia tulevina vuosina. Pormestari Minna Arve toimi ICLEI:n varapresidenttinä ja osallistui aktiivisesti useisiin merkittäviin globaaleihin ja eurooppalaisiin ilmastokonferensseihin ja kokouksiin, mukaan lukien YK:n Egyptin ilmastokokous marraskuussa 2022. Turun ilmastopolitiikka arvioitiin globaalissa CDP-raportoinnissa neljännen kerran peräkkäin parhaaseen Leadership A-luokkaan.

Itämeren suojelu ja luonnon monimuotoisuus

Turku toimi kaupunkistrategian mukaisesti aktiivisesti Itämeren ja Saaristomeren suojelussa. Turun ja Helsingin Itämeri -toimenpideohjelman toimenpiteet etenivät edelleen. Turun ja Helsingin kaupunkien yhteisessä Itämeri -toimenpideohjelmassa 2019–2023 on yhteensä 105 Turun kaupunkia koskevaa toimenpidettä, joista vuoden 2022 lopussa oli aloitettu, käynnissä tai valmistunut 102 toimenpidettä kaupungin palvelukokonaisuuksissa ja konserniyhtiöissä. Toimenpideohjelma päivitetään vuoden 2023 aikana yhdessä Helsingin kaupungin kanssa seuraaville vuosille. Itämerihaasteen verkosto kasvoi edelleen vuoden 2022 aikana. Kaupunki jatkoi myös Saaristomeren Suojelurahaston toiminnan tukemista.

Kakolanmäen seudullinen jätevedenpuhdistamo toimi laitoksen toiminnalle asetettuja lupaehtoja paremmin. Orgaanisen aineksen osalta laitoksen puhdistustehon vuosikeskiarvo oli 99 %, kokonaisfosforin 98 % sekä kokonaistypen 87 % vuonna 2022. Puhdistamon aiheuttama vuotuinen fosforikuorma merialueelle oli 3,6 tn ja typpikuorma 210 tn. Aurajoen valuma-alueen kaikki yhdyskuntajätevedet johdetaan Kakolanmäen seudulliseen jätevedenpuhdistamoon.

Turun alueen luonto on poikkeuksellisen monimuotoista Suomessa. Erityisesti monimuotoisuudeltaan merkittäviä ovat Ruissalon ja Katariinanlaakson vanhat tammilehdot, mutta Turussa on runsaasti myös muita arvokkaita uhanalaisten lajien asuttamia elinympäristöjä, kuten kallioketoja, niittyjä ja suoalueita.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudessa on ollut valmisteilla kaupunkistrategian mukainen luonnon monimuotoisuusohjelma, jonka tavoitteet hyväksyttiin kaupunginhallituksessa huhtikuussa 2021. Ohjelman tavoitteena on mm. luonnon monimuotoisuuden lisääminen, lajien elinolosuhteiden parantaminen, uhanalaisten luontotyyppien ja lajien tunnistaminen kattavasti ja niiden säilymisen edistäminen ja turvaaminen. Lisäksi ohjelma sisältää toimenpiteitä, joilla voidaan suojella ja lisätä luonnon monimuotoisuutta sekä torjua luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvia uhkia Turussa. Luonnon monimuotoisuusohjelma tulee kaupunginhallituksen käsittelyyn keväällä 2023.

Kaupungin luonnon monimuotoisuutta edistävät toimenpiteet kohdistuvat erityisesti Ruissalon, Katariinanlaakson ja Friskalanlahden Natura-alueille sekä Pomponrahkan suoalueelle. Jalopuumetsissä toteutetaan erityisesti tammaa suosivia hoitotoimenpiteitä. Lintulahdilla ja rantaniityillä toteutetaan vuosittain laidunnusta ja ruovikon raivauksia. Vieraslajien torjunnan osalta on keskitytty jo vuosia erityisesti jättiputken, jättipalsamin sekä pienpetojen torjuntaan erityisesti luonnonsuojelu- ja Natura-alueilla sekä näiden lähistössä.

Luonnonhoitotöiden osalta on käynnissä kuusivuotinen Rannikko-Life -hanke, jonka tarkoituksena on edistää Natura-alueiden hoitoa. Hankkeen kohteina ovat Ruissalon, Katariinanlaakson, Rauvolanlahden, Friskalanlahden ja Pähkinäisten Natura-alueet. Hankkeessa toteutettavat toimenpiteet kohdentuvat kyseisten Natura-alueiden lehtoihin ja jalopuumetsiin, rantaniityille ja kedoille. Muita hankkeen toimenpiteitä ovat mm. kosteikon rakentaminen Ruissaloon, vieraslajien torjunta kaikilla Natura-alueilla sekä Ruissalon luontokoulun ja opastuksen edistäminen ja kehittäminen.

Turun kaupunki on toteuttanut jo kolmena vuotena Ympäristöministeriön Kunta-Helmi -rahoituksella luonnonhoitotöitä. Ministeriö myönsi kaupungille avustusta vuosille 2020–2022 rantaniittyjen, perinnemaisemien sekä metsäkohteiden hoitoon, Pomponrahkan suoalueen ennallistamiseen sekä Kuninkojan virtavesikunnostuksiin. Hoitotöissä on tehty kolmessa kohteessa rantaniittyjen niittoa, kunnostettu kahdeksan jalopuumetsikköä tai pähkinäpensaslehtoa, 11 ketoaluetta, ennallistettu Kuninkojan kaupunkipuroa sekä Pomponrahkan suoaluetta.

Investoinnit ja ilmastovastuu

Turun kaupunki ja Euroopan Investointipankki (EIP) valmistelivat ja käynnistivät yhdessä 405 milj. euron ”Turku Education Infrastructure” -investointikokonaisuuden vuonna 2022. Rahoitettavat investoinnit kohdistuvat Turun kaupungin kouluihin, päiväkoteihin ja liikuntapaikkoihin. EIP rahoittaa investointipakettia 190 milj. eurolla. Rahoitussopimusta neuvoteltaessa ovat keskeisiä kohtia olleet pankin kannalta kohteiden energiatehokkuus, kohteiden ilmastolliset vaikutukset (Climate Action) ja sosiaalinen ulottuvuus. Kaupungin eri yksiköt ovat osallistuneet kohteiden taustatietojen antamiseen. Rahoitusyhteistyö EIP:n kanssa mahdollistaa Turulle merkittävät ilmastoinvestoinnit ja on merkittävästi tukenut kaupungin valmiutta arvioida, suunnitella ja perustella investointiaan ilmastonaäkökuilmasta.

Pormestarisopimuksen mukaisesti Turku otti käyttöön ilmastobudjetoinnin vuoden 2023 talousarvion valmistelusta alkaen. Turun ilmastobudjetin viitekehyksenä on käytetty vuonna 2022 julkaistua EU:n taksonomialuokitusta. EU-taksonomia on kestävä rahoituksen luokittelujärjestelmä, jonka tavoitteena on saada rahoitusmarkkinat suosimaan ympäristön kannalta kestävämpiä ratkaisuja ja joka luo kriteerit ympäristön kannalta kestävä toiminnan määrittämiseksi. Ilmastotavoitteita tukevien investointien kerääminen talousarvioon 2023 oli ensimmäinen taksonomia-luokitteluharjoitus. Ensimmäinen versio keskittyy peruskaupungin ja konserniyhtiöiden ilmastotavoitteisiin taloussuunnitelmakaudella ja ilmastotavoitteita tukeviin investointeihin. Arvioiduista investoinneista 90 % tuki ilmastosuunnitelman ilmastotavoitteita. Yhteisöt ja palvelukokonaisuudet osallistuvat myös investointiohjelmillaan konsernin yhteisen ilmastobudjetin kehitystyöhön. Turun tavoitteena on hyödyntää vihreän rahoituksen mahdollisuuksia kartoittamalla investointihankkeiden taksonomian mukaisuutta sekä arvioimalla jatkossa teknisten arviointikriteereiden avulla tarkemmin, mitä toimenpiteitä investointiprosessissa on tehtävä, jotta taksonomiamukaisuus voidaan saavuttaa.

Turun kaupungin ilmastosuunnitelmassa on määritelty konkreettisia tavoitteita, joita tulee noudattaa tila- ja infrahankeprosessissa. Kaupunkien yhteinen tarve on vähentää rakennusten elinkaaren hiilijalanjälkeä ja elinkaarikustannuksia toimenpiteillä, jotka liittyvät kaupungin hankintojen ja investointien suunnittelun moneen eri tasoon ja vaiheeseen. Helsinki, Tampere ja Turku ovat toteuttaneet pilotteja elinkaarilaskentaan liittyen erityyppisissä kohteissa, jotta kaupungit löytäisivät sopivia toimintamalleja vaihtoehtojen vertailuun mahdollisimman varhaisessa vaiheessa suunnittelua. Julkisiin rakennushankkeisiin käytetään Suomessa vuosittain noin 7 miljardia euroa, mikä on noin 30 prosenttia kaikista julkisista hankinnoista. Vaikuttamisen mahdollisuus rakentamisen ympäristöhaittojen vähentämiseen on merkittävä, sillä rakentaminen ja rakennukset tuottavat noin kolmanneksen Suomen kasvihuonekaasupäästöistä.

Maailmalaajuiset teemat vaikuttivat viime vuonnakin ekotuen toimintaan, nyt energiakriisin muodossa. Ekotuki toimintamallina näytti vahvuutensa Turun kaupungin sisäisen sähkönsäästökampanjan aktiivisena toteuttajana. Ekotukihenkilöt valjastettiin varmistamaan, että jokaisessa yksikössä on saatavilla riittävästi tietoa sähkönsäästöön liittyvistä toimenpiteistä. Ekotukihenkilöille järjestettiin teemaan liittyvää koulutusta, sekä tukimateriaaleja yksiköiden tarpeisiin. Lisäksi järjestettiin Käräytä sähkösyöppö -kisa, jossa kaikki kaupungin työntekijät saivat ehdottaa omia sähkönsäästötoimenpiteitä. Kisa keräsi 41 ideaa, joista jokainen käsiteltiin ja potentiaaliset ehdotukset toteutettiin tilapalveluiden toimesta. Ekotuki palkitsi kaikki ideoiden lähettäjät.

Vuoden aikana järjestettiin myös perinteiset aamukahvit vaihtuvin teemoin, peruskoulutus, sekä kiertotalouskoulutus yhteistyössä Valonian kanssa. Toimintaa pyrittiin myös sitomaan kaupungin tarpeisiin entistä tiiviimmin toimimalla esimerkiksi aktiivisena toimijana sähkönsäästökampanjan tekemisessä ja jalkauttamisessa. Vuoden 2023 kevään teemana on puolestaan kestävä liikkuminen, jonka tavoitteena on edistää työsuhte etujen, kuten Föli-työmatkakortin ja tulevan työsuhdetopolypöyrän käyttöä.

Ympäristövahingot

Vuoden 2022 aikana ei tapahtunut merkittäviä ympäristövahinkoja kaupungin alueella.

1.6 Muut ei-taloudelliset asiat

Ihmisoikeudet, korruptio ja lahjonta sekä harmaa talous

Kaupungin toimintaa ohjaavat yhteiset eettiset periaatteet vahvistettiin Turun kaupunginhallituksessa 10.12.2018 § 483. Periaatteet laadittiin yhteistyössä kaupungin lakiasioiden ja yhteistyötoimikunnan välillä. Huomiota kiinnitettiin sekä kuntalaisten että kaupungin työntekijöiden oikeuksiin, toiminnan oikeudenmukaisuuteen ja päätöksentekijöiden riippumattomuuteen. Periaatteisiin sisältyvät asukas- ja asiakaslähtöisyys, vastuullisuus ja suvaitsevaisuus sekä uudistuminen ja yhteistyö. Päätöksenteossa huomioidaan yhdenvertaisuus- ja ympäristövaikutukset. Viestinnässä korostetaan avoimuutta, ajankohtaisuutta ja totuudenmukaisuutta sekä tietojen riittävyttä ja asianmukaisuutta koskien kaupungin päätöksentekoa ja palveluita. Kaupungin työntekijä ei saa vaatia, ottaa vastaan tai hyväksyä lahjaa tai muuta etua, jolla vaikutetaan tai pyritään vaikuttamaan taikka joka on omiaan vaikuttamaan hänen toimintaansa palvelussuhteessa.

Kaupunginjohtaja hyväksyi 7.5.2018 § 93 Turun kaupungissa noudatettavaksi ”Vieraanvaraisuuden etujen ja lahjojen vastaanottamisen hyvät käytännöt”. Ohjeiden lähtökohtana on henkilön oma arvio toiminnan hyväksyttävyydestä. Vaikka etujen vastaanottaminen ei täyttäisi rikoksen tunnusmerkistöä, saattaa tulkinnanvaraisen etujen vastaanottaminen aiheuttaa negatiivista julkisuutta. Ohjeessa korostetaan sitä, että tarjotun etuuden, vaikka se olisi kuinka pieni, vastaanottaminen ei saa asettaa viranomaisen toiminnan puolueettomuutta tai luotettavuutta kyseenalaiseksi.

Pormestariohjelman myötä kaupunkiin asetettiin viisi kärkihanketta, jotka vahvistettiin kaupunginhallituksessa 17.1.2022. Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihankkeeseen (Yhteisöllinen Turku) panostaa asuinalueiden tasapainoiseen kehittämiseen tiiviissä yhteistyössä järjestökentän, asukkaiden ja yritysten kanssa, sekä tukee kaikkien, myös heikoimmassa asemassa olevien turkulaisten mahdollisuuksia lisätä hyvinvointiaan. Vuoden 2022 aikana hankkeessa on etsitty uusia ratkaisuja visaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin: yksinäisyyden vähentäminen, mielenterveyden voimavarat, syrjäytymisen ehkäisy, liikkuminen ja harrastaminen sekä lähiöiden kehittäminen. Työn tuloksena on esimerkiksi syntynyt malli ja kansallinen käsikirja tilannekuvajohtamiselle, ekosysteemin yhteensovitetut toimenpiteet nuorten häiriökäyttäytymiseen puuttumiseksi, liikunnan avustusmallin uudistus sekä lähiövisio. Työ nuorten häiriökäyttäytymisen ehkäisemiseksi linkittyy kaupunginhallituksen 6.9.2021 § 413 hyväksymään vuosien 2021–2024 Turun kaupungin turvallisuus-suunnitelmaan sekä kaupunginhallituksen 20.6.2022 § 299 hyväksymään keskustan turvallisuussuunnitelmaan, joka muodostuu yhteensä yli 70 konkreettisesta toimenpiteestä.

Vuonna 2022 jatkokehitettiin teknisten tietoturvatapahtumien hallintajärjestelmää ja siihen liitettiin myös henkilötietojen käyttöseurannan (käyttölokot) arkistointijärjestelmä, jonka käyttöönotto ja levitys aloitettiin kaupungin käytössä oleviin sovelluksiin. Luottamuksellisuuden toteutumista tehostettiin edelleen ottamalla käyttöön käyttäjille salasanojen hallintasovellus sekä edelleen edistämällä 2-vaiheisen tunnistautumisen käyttöä tavoitteena kaikki sovellukset. Tietoturvavastuiden ja -tavoitteiden selkiyttämiseksi kaupungin tietoturvapoliitiikka päivitettiin sekä luotiin täysin uusi käyttövaltuushallintapolitiikka. Kaupunki oli myös mukana kansallisissa kyberturvan TAISTO ja KYHA –harjoituksissa saaden arvokasta tilannetietoa digiturvan nykytilasta. Kansainvälisestä tilanteesta johtuen tietoturvan valmiustasoa nostettiin sekä tietoturvatapahtumien hallinnointiin että ylläpitoon liittyen ja työasema- sekä palvelinarkkitehtuuritoimittajan kanssa otettiin käyttöön uusi kyberturvapalvelu. Lisäksi ”tietoturvalliset työkalut ja toimintamallit tiedon hyödyntämiseen ja tiedolla johtamiseen” -hanke käynnistettiin valtiovarainministeriön tukemana. Myös henkilörekisterien käsittelyyn liittyviin riskienarviointeihin ja niiden vaikutusten arviointien tehostamiseksi ja edistämiseksi hankittiin vaikutustenarvioinnin työkalu.

Vaikka kansainvälinen lainsäädäntö tietoturvan ja tietosuojan osalta on vahvassa muutostilassa, pilvipalveluiden käyttöä lisätään Turun kaupungin pilvistrategian mukaisesti. Pilvipalveluiden käytön lisääntyessä ns. Schrems II (EUT 2020C-311/18) päätöksen vaikutukset työllistivät vuoden aikana huomattavasti ja Schrems II päätöksen käsittely jatkui edelleen Euroopan tietosuojaneuvostossa. EU:n alueella on vuonna 2022 annettu useita ratkaisuja henkilötietojen käsittelystä. Yksi keskeinen oli tietosuojaviranomaisten kieltä käyttää Google Analyticsin palveluita. Lisäksi Tanskan valvontaviranomaisen päätös Googlen oppimisympäristöstä vaikuttaa

ja tulee vaikuttamaan myös Turun kaupungin toimintaan. Myös tekoälyyn, tietoturvaan ja tietosuojaan sääntelyä on tulossa lähivuosina EU:sta runsaasti. Se tulee vaikuttamaan myös kaupungin toimintaan ja niiden tuloon alettiin varautumaan jo vuonna 2022. Osa sääntelystä tulee direktiivien muodossa ja osa asetuksien muodossa. Sääntelyn osalta vuonna 2022 voimaan tuli mm. NIS2 direktiivi, asetus eurooppalaisesta datahallinnosta ja digitaalisten palveluiden sisämarkkinoita koskeva säädös, joiden siirtymäaika on käynnistynyt.

Tiedonhallintalain, digipalvelulain ja oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelua koskeva EU-direktiivien osalta valmistelutoimet aloitettiin jo vuoden 2019 aikana. Tiedonhallintalaki on huomioitu kaupungin hallintosäännössä. Vuoden 2023 alussa voimaan astuneen ilmoittajansuojelulain mukainen nimettömien väärinkäytösilmoitusten tekemiseen tarkoitettu tietojärjestelmä avattiin myös kaupungin sidosryhmien käyttöön jo vuoden 2022 puolella.

Turun kaupungin 20.10.2021 voimaan tulleesta hankintastrategiasta laadittiin tarkennettu toimenpidesuunnitelma vuodelle 2022. Toimenpidesuunnitelmassa on strategian mukaisesti painotus hankintojen vastuullisuudessa sekä taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti vaikuttavissa hankinnoissa. Konkreettisia toteutettuja toimenpiteitä olivat muun muassa hankintojen kategorialinjausten valmistelun käynnistyminen, Vastuullinen hankkija -koulutusohjelmakokonaisuuden valmistuminen, hankintojen innovaatiopotentiaalinen arviointityökalun käyttöönotto ja hankintojen viestintäsuunnitelman laadinta. Vastuullinen hankkija -koulutusohjelma on tarkoitus toteuttaa vuonna 2023. Pienhankintaohjeistus päivitettiin 12.1.2022 ja kaupunginhallitus hyväksyi 4.4.2022 koko kaupunkia koskevan Turun kaupungin hankintojen menettelytapaohjeen. Pienhankintaohjeistuksen tavoitteena on varmistaa tilaajavastuu- ja hankintalain periaatteiden toteutuminen hankinnan arvosta ja hankkivasta yksiköstä riippumatta. Hankintojen menettelytapaohje tukee hankintojen oikeellista ja lainmukaista toteuttamista kaikissa hankintaprosessin vaiheissa. Hankintapalvelut antoi tukea sähköisten kilpailuttamisjärjestelmien sekä hankintasopimusten osalta sopimushallintajärjestelmän käytössä. Hankintapalvelut päivitti myös ostolaskujen käsittelyä koskevan ohjeen, joka tuli voimaan 23.5.2022 ja tuki käyttäjiä SAP toiminnanohjausjärjestelmän käytössä. Hankintastrategian toteuttaminen, hankintaohjeiden uudistaminen ja päivittäminen sekä hankintaprosessin toteuttaminen järjestelmissä edesauttavat kaupungin varojen käytön seurantaan hankinnoissa sekä tehostavat hankintasopimusten valvontaa ja ohjausta.

Suomen perustuslain 6 §:ssä määritellään kaikkien ihmisten yhdenvertaisuus sekä kielletään kaikenlainen syrjintä. Turun kaupungin erityiset velvoitteet edistää toiminnassaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta määritellään laissa miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta (1329/2014) sekä yhdenvertaisuuslaissa (1325/2014). Turun kaupunki on lisäksi sitoutunut eurooppalaiseen tasa-arvon peruskirjaan ja Turun pormestariohjelman mukaan Turku haluaa edistää kaikkien ihmisten yhdenvertaista kohtelua ja tasa-arvoa kaupunkilaisten keskuudessa ja kaupungin toiminnassa sisältäen valtuustoryhmien sitoumuksen rasismin vastaiseen työhön.

Sukupuolten välisen tasa-arvolain mukaan viranomaisen velvollisuus on kaikessa toiminnassaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

Yhdenvertaisuuslain mukaisesti viranomaisen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Yhdenvertaisuuslaki kieltelee syrjinnän iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Viranomaisen on lisäksi tehtävä asianmukaiset kohtuulliset mukautukset, jotta vammaisen henkilö voi yhdenvertaisesti muiden kanssa asioida viranomaisissa sekä saada koulutusta, työtä ja yleisesti tarjolla olevia tavaroita ja palveluita samoin kuin suoritua työtehtävistä ja edetä työuralla.

Turku kuuluu kaikille - Turun kaupungin tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2022–2023 sisältää tavoitteet koskien henkilöstöä, esteettömyyttä ja saavutettavuutta sekä palvelutuotantoa ja päätöksentekoa. Positiivisia nostoja toimenpiteistä ovat mm. vuonna 2022 valmistunut esteettömyysohjeistus,

segregaatiokysymyksen (alueiden eriytyminen) nostaminen uuden Turun valmisteluun sekä koulusegregaatiohankkeen toimet.

1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Viimeiset vuoden ovat olleet poikkeuksellisia. Koronan aiheuttamat välittömät vaikutukset ovat jääneet oletettua vähäisemmiksi. Koronapandemia on kuitenkin lisännyt epävarmuutta jatkuvien palvelujen osalta. Valtion linjaus koronavaikutusten täysimääräisestä korvaamisesta on ollut tärkeä ja kaupungin näkökulmasta linjauksesta tulee pitää kiinni myös tulevaisuudessa. Välittömien vaikutusten vähentyessä pitää pyrkiä arvioimaan välillisiä vaikutuksia erityisesti kasvatuksen ja opetuksen sekä vapaa-ajan palvelukokonaisuuksien osalta.

Venäjän käynnistämän hyökkäyssodan riskit ovat tarkentuneet. Merkittävimmät tunnistetut riskit kohdentuvat talouskasvun hidastumiseen sekä hintojen nousuun. Realisoituneet riskit ovat näkyneet mm. voimakkaana inflaationa ja korkotason nousuna. Kriisitilanteen pitkittyessä kuntatalouteen kohdistuu vääjäämättä negatiivisia vaikutuksia. Riskienhallinnan merkitys korostuu ja riskejä tulee arvioida laaja-alaisesti.

Vuoden 2023 alusta toteutunut soteuudistus siirtää toimintamenoja kaupungilta hyvinvointialueelle, mutta samalla kaupungin tulo-rahoitusta leikataan merkittävästi. Uudistuksen taloudelliset vaikutukset kuntatalouteen näkyvät täysimääräisesti vasta vuonna 2025. Kaupunki on tukenut hyvinvointialueen käynnistymistä ja tämän seurauksena eräiden tukipalvelujen alasajoja ei ole kyetty toteuttamaan täysimääräisesti. Kustannustenjaosta on sovittu, mutta välillisiä heijasteita syntyy väistämättä.

Vuoden 2022 oletettua parempi tulos muodostui erityisesti elinkeinoelämän oletettua nopeammasta palautumisesta koronan aiheuttamasta iskusta ja yleisen taloustilanteen positiivisesta kehityksestä. Tämä on kasvatanut yhteisöjen verotettavia tuloja ja siten kaupungille tilitettäviä yhteisöverotuloja. Työllisyyden parantuneen tilanteen seurauksena myös kunnallisverot kehittyivät positiivisesti.

Yleiseen keskusteluun nousseet julkisen talouden sopeutustarpeet heikentävät tilannekuvaa tulevien vuosien osalta. Valtion toimenpiteistä ei ole tietoa. Julkisen sektorin rahoitusmalli muodostuu verotuloista ja valtionosuuksista, joihin sisältyy mm. kunnan omarahoitusosuus sekä tarveperusteinen että tuloperusteinen tasausjärjestelmä. Näihin tehtävät muutokset tasaavat tuloeroja kuntien välillä ja saattavat osaltaan laimentaa yksittäisen erän positiivista kehitystä. Kaupungin huolena on, että edellä mainittujen positiivisten kehitysten välitöntä vaikutusta leikataan ja kuntatalouteen kohdennetaan sopeutustoimia.

Turku on kasvava kaupunki ja kiinnostus kaupunkia kohtaan on suurta. Tämä näkyy mm. kiihtyneessä muutoliikkeessä ja rakennuslupien edelleen kasvavassa määrässä. Kaupungin omien prosessien kehittäminen on ollut arvokasta ja onnistuminen on palvellut niin ulkopuolisia toimijoita kuin kaupunkia. Tämä on erinomainen esimerkki siitä, että tehokkaat ja virtaviivaiset prosessit ovat kaikkien osapuolten etu.

Palvelujen kysynnän on arvioitu edelleen kasvavan suunnitelmakaudella. Väestönkasvu ja väestörakenteen muutos lisäävät julkisten palvelujen kysyntää. Palvelukokonaisuuksien tulee arvioida tilannetta ja pyrkiä kehittämään toimintojaan vastamaan paremmin muuttuviin tarpeisiin.

Soteuudistuksen lopulliset vaikutukset kuntatalouteen ja kaupungin taloudelliseen tilanteeseen selviävät vuoden 2023 aikana. Tilannekuvan kirkastuttua tarkistetaan arviot verorahoituksen tasosta ja määritetään kaupungin investointikyky. Tämän jälkeen voimassa oleva taloussuunnitelma tulee käydä läpi ja tehdä tarvittavat tarkistukset niin käyttötalouden, investointien kuin rahoituksen osalta.

Viimeisten vuosien tavoitteena on ollut saattaa kaupungin talous pysyvästi kestäväälle tasolle. Tärkeimpänä tekijänä on toiminnan nettomenojen maltillinen kehitys. Kaupungin tulee huolehtia talouden kantokyvystä, jotta laadukkaista palveluista sekä kaupungin vetovoimasta voidaan huolehtia jatkossakin.

1.8 Arvio kaupungin ja kaupunkikonsernin merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista tekijöistä

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Vuosi 2022 oli riskienhallinnan osalta haastava. Pandemia, covid-19, jatkui edelleen samalla kun kaupunki valmistautui hyvinvointialueen käynnistymiseen vuoden 2023 alusta. Lisäksi Venäjän hyökkäys 24.2.2022 Ukrainaan ja siitä aiheutuneet globaalit vaikutukset ovat lisänneet kaupungin toimintaympäristön epävarmuustekijöitä.

Vuonna 2022 riskien arvioinnissa käytettiin toista kertaa riskienhallintasovellus Granite erm - ohjelmaa. Ohjelma sisältää kokonaisvaltaisen riskienhallinnan, riskien tunnistaminen, riskien arvioinnin ja hallintakeinojen seurannan. Riskiarvioiden laatiminen on sidottu vuosikelloon siten, että se tulee tehdä vähintään kerran vuodessa. Riskien arvioija on lisäksi ohjeistettu arvioimaan riskit uudelleen aina, kun toimintaympäristössä tapahtuu muutoksia tai jokin riski, johon tulee reagoida, toteutuu. Riskien arvioinnin laativat kaupungin eri palvelukokonaisuudet ja vastuualueet sekä keskeiset strategiset yhteisöt. Riskienhallintaohjelmassa on oma osionsa toteutuneille riskeille, johon kirjataan muun muassa tiedot siitä milloin riski toteutui, mitä häiriöitä se aiheutti toiminnalle ja mitkä olivat riskin toteutumiseen johtaneet syyt. Vuoden 2022 riskien arvioinnin ohjeeksi annettiin, että toteutuneet riskit tulee kirjata ylös edellä mainituin tiedoin. Tavoitteena riskienhallinnan parantaminen, toteutuneiden riskien toistumisen ehkäiseminen sekä vaikutusten minimoiminen. Vuoden 2022 aikana päivitettyjä toteutuneita riskejä oli ohjelmaan kirjattu yhteensä seitsemän. Toteutuneiden riskien vaikutukset ja syyt olivat moninaiset.

Riskien arvioinneissa keskeisimmiksi riskeiksi nousivat Venäjän hyökkäyssodan lisäksi henkilöstöön liittyvät riskit (avainhenkilöriskit, saatavuus, riittävyys, vaihtuvuus), kyberuhat, kiinteistöihin liittyvät riskit sekä hyvinvointialueuudistus. Keskeiset riskit olivat osaltaan samoja kuin vuonna 2021. Palvelukokonaisuuksien ja vastualueiden riskien arviointien lisäksi arvioitiin riskejä myös kaupunkitasolla. Palvelu- ja vastualueiden riskeistä muodostuu luonnollisesti pääosa myös kaupunkitasoisista riskeistä, mutta niiden lisäksi kaupunkitasoisiksi riskeiksi nostettiin lainsäädäntömuutokset ja verokertymien hidaskasvu.

Venäjän hyökkäyssodan eskalaatoriski aiheutti yleistä epävarmuutta globaalisti, kansallisesti ja paikallisesti. Sodan seurauksia ovat muun muassa kohonnut inflaatio, yleinen kustannusten kasvu ja rahoituksen ongelmat, korkotason nousu, talouden taantuma sekä energiakriisi. Ukrainalaisten pakolaisten tulo Suomeen ja Turkuun lisäsi kaupungin tarjoaminen palvelujen kysyntää muun muassa varhaiskasvatuksessa ja valmistavassa opeutuksessa. Kasvava turvapaikanhakijoiden määrä sekä jatkossa kotipaikkaoikeuden myöntäminen ukrainalaisille tulee kasvattamaan muun muassa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tarvetta. Venäjän aloittama hyökkäyssota näkyi myös kaupungin varautumisessa valmiussuunnitelmia ja henkilövarauksia päivitettäessä ja väestönsuojien kuntotarkastuksissa. Sodan vaikutuksiin on varauduttu muun muassa lainakannan suojauksella, mutta nykytilanteen pitkittyminen tullee väajäämättä heikentämään kaikkia kasvuodotuksia, jolloin riskeiksi muodostuu mm. tulorahoituksen kasvuodotusten heikkeneminen. Kaupungin tarjoaminen palveluiden tarpeen kasvuun varaudutaan yhteistyöllä eri osapuolten kesken, muun muassa maahanmuuttoviraston, Suomen Punaisen Ristin, seurakuntien sekä muiden suurten kaupunkien kanssa. Vuoden 2023 aikana tuli myös ajankohtaiseksi arvioida entistä tarkemmin kaupungin avoimessa rajapinnassa olevien tietojen, esimerkkinä paikkatietoaineistojen jakamisen avoimuutta ja sitä, voidaanko kaupungin avoimesti jakamia tietoja hyödyntää väärin tarkoituksiin. Tätä arviointia tehtiin järjestelmällisesti.

Henkilöstön saatavuus, riittävyys ja vaihtuvuus on arvioitu edellisten vuosien tapaan yhdeksi keskeisimmiksi riskeiksi. Uusia osaavia työntekijöitä ei saada riittävästi ja henkilöstön vaihtuvuus on tiheää, jonka johdosta vanha henkilöstö kuormittuu ja palvelujen saatavuus ehkä heikkenee. Perus- ja tukitehtäviä voi jäädä siitä syystä hoitamatta. Henkilöstön vaihtuvuus voi aiheuttaa avainhenkilöriskin. Hallintakeinoina ovat muun muassa henkilöstöjohtamisen kehittäminen, palkkatasojen kriittinen arviointi, työsuhte-etujen esiin tuominen,

työnantajakuvan parantaminen ja tehtävänkuvien arviointi sekä jatkokouluttautumisen tukeminen. Avainhenkilöriskin toteutumisen seurauksena voi olla työn sujuvuuden heikkeneminen ja hiljaisen tiedon menettäminen. Hallintakeinoja ovat mm. ennakointi, tehtäväkuvausten limittäminen, pari- ja tiimityöskentely, sijaisten ja varahenkilön nimeäminen sekä heidän hyvä perehdytyksensä.

Kiinteistöihin liittyvät riskit nousivat jälleen vuoden 2022 riskien arvioinnissa keskeisiksi riskeiksi. Kiinteistöjen riskeiksi arvioitiin sisäilmaongelmat, tilojen määrällinen tai laadullinen riittämättömyys, peruskorjauksista tinkiminen vuosien ajan sekä väistötilojen vähäisyys. Hallintakeinoja ovat mm. hankkeiden suunnittelun aikataulujen realistisuus ja poikkihallinnollisuus, kiinteistöjen kunnosta huolehtiminen ja korjausvelan syntyminen estäminen sekä sisäilmaongelmien seuranta ja ehkäisy.

Kyberuhat on tunnistettu yhdeksi keskeiseksi riskiksi myös Turussa. Toteutuessaan niiden seurauksena voi olla sähköisen ja verkotetun yhteiskunnan turvallisuuden häiriintyminen tai pysähtyminen. Palveluiden saataavuus, luottamuksellisuus ja eheys vaarantuvat ja verkon yli tapahtuva viestintä pysähtyy tai selkeästi heikentyy. Seurauksena voi olla myös tietosuojarikkomukset. Hallintakeinoina ovat verkkoliikenteen aktiivinen suojaus, kriittisten toimintojen kahdentaminen, aktiivisten haittaohjelmistojen torjunta- ja havaitsemisjärjestelmä palvelimille ja päätelaitteille, ajantasaiset tietosuoja- ja lokienhallintapolitiikka sekä ohjeistukset, tietosuojaosaamisen kasvattaminen kaupungissa

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.1.2023 alkaen. Hyvinvointialueudistuksesta arvioitiin aiheutuvan niin taloudellisia kuin operatiivisia riskejä seuraavasti: verkkopalveluiden jääminen kaupungin vastuulle hyvinvointialueen aloittaessa, ICT-järjestelmien muutokset, valmistelun sitomat henkilöressurit, sopimusten siirrot, tukipalvelukustannusten kasvu, ylimääräiset hallintokulut, kiinteistöriskit sekä verorahoituksen väheneminen. Riskien hallintakeinoja ovat neuvottelut ja sopimukset kaupungille koituvien kulujen korvaamisesta sekä sopiminen hyvinvointialueen kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

Kaupunkitason keskeisiksi riskeiksi nousivat edellä mainittujen lisäksi lainsäädäntömuutokset. Kunnille osoitetaan uusia tehtäviä, joille ei myönnetä valtion rahoitusta, mikä johtaa talouden alijäämään ja toiminnallisiin haasteisiin. Taustalla voi olla mm. lainsäädäntöhankkeiden huono valmistelu ja vaikutusten arvioiden puutteellisuus. Hallintakeinoja ovat muun muassa yhteistyö ja edunvalvonta erikseen ja yhdessä Kuntaliiton ja kuusikokuntien kanssa sekä omien lausuntojen huolellinen valmistelu.

Verokertymien hitaan kasvun seurauksena palvelut vaarantuvat. Valtion avustus pienenee vuoden 2024 alusta. Suunnitelmakaudenaikana talous painuu vuosittain noin 30 milj. euroa alijäämäiseksi ilman toimenpiteitä. Hallintakeinoja ovat talouden sopeuttamishjelma, joka vaikuttaa kaikkeen kaupungin toimintaan sekä talouden ennustettavuuden parantaminen.

Vahinkoriskit

1.1.2021 alkaen kaikki vahinkovakuutukset ovat olleet LähiTapiolassa. Vuoden 2022 aikana ei tapahtunut merkittäviä vahinkoja, jotka olisi korvattu vahinkovakuutuksesta. Kaupungin vastuulle jäävien omaisuus- tai muiden vahinkojen korvaamisesta aiheutuvia menoja katetaan tarvittaessa vahinkorahastosta.

Näyttelyvakuudet

Kaupunginhallituksen päättämät näyttelyvakuudet vuonna 2022 olivat vakuusarvoltaan 2 093 106 euroa. Lisäksi Kulttuuri- ja nuorisolautakunnan myöntämiä oli 510 850 euroa ja riskienhallintapäällikön myöntämiä 467 500 euroa. Näyttelyvakuuksia kaupungilla oli yhteensä 3 071 456 euroa tilikauden lopussa. Näyttelyvakuudet eivät aiheuttaneet kustannuksia vuoden 2022 aikana Turun kaupungille.

Yhteisöjen keskeiset riskit painottuvat pääsääntöisesti heidän omaan toimintaansa kohdistuviin operatiivisiin ja taloudellisiin riskeihin. Yhteisinä keskeisinä riskinä mainittiin osaavan henkilöstön saatavuus ja pysyvyys.

Toisena yhteisenä riskinä tunnistettiin sopimuksiin liittyvät taloudelliset riskit, esimerkkeinä mainittiin myynti- ja ostosopimukset, kannattamattomat ja kalliit sopimukset sekä sopimusten jatkuvuus.

Rahoitusriskit

Korkoriskit

Kaupunki määrittää kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarviossa riskienhallinnan välineiksi tarkoitettujen konsernin pitkäaikaisten valuutan- ja koronvaihtosopimusten enimmäismäärän vuoden aikana. Johdannaisinstrumentteja käytetään pääasiassa konsernivelellä riskienhallintaan. Kaupunginhallitus on asettanut rajat kaupungin korkosuojauksille (kiinteän koron osuudelle) eli vaihteluvälin 40 % ja 100 % suhteessa kunkin vuoden vaihteen korolliseen kokonaisvelkaan. Kassavarojen pitkistä korkosijoituksista on luovuttu kokonaan, minkä vuoksi myös sijoitukseen liittynyt korkoriski on poistunut.

Valuutariskit

Pääsääntöisesti kaikki kaupungin ottolainat nostetaan nykyisin euromääräisenä. Muita kuin euromääräisiä lainoja saa olla enintään kolmasosa pitkäaikaisesta lainakannasta ja kaikki muun valuutan määräiset lainat muutetaan koron- ja valuutanvaihtosopimuksilla euroiksi välittömästi lainan noston yhteydessä, mikäli niitä on. Avointa valuutariskiä ei ylläpidetä lainojen osalta.

Likviditeettiriskit

Likviditeettiriskiä valvotaan laatimalla konsernitilejä koskeva rullaava kolmen kuukauden kassaennuste, josta ilmenee periodin likviditeettitarve. Lisäksi likviditeetin hallintaa pyritään parantamaan tehostamalla konsernitilijärjestelyjä sekä lisäämällä yhteistyötä tilijärjestelyssä mukana olevien yhtiöiden kanssa. Lyhytaikaisia rahoitustarpeita varten kaupungilla tulee olla käytettävissä riittävä määrä kotimaisia kuntatodistusohjelmia ja ei-sitovia luottolimittejä.

Varainhankintariskit

Varainhankintariskiä hallitaan hajauttamalla nostettavia ottolainoja sekä ajallisesti että vastapuolitain. Lainojen erääntymisessä pyritään tasaiseen maturiteettijakaumaan eli erääntymisaikatauluun. Kaupunki hajauttaa rahoituslähteitä ja ylläpitää kaupungin hyvää nimeä pääomamarkkinoilla. Varainhankintariskiä hallitaan myös hajauttamalla kaupungin ottolainasta eri periodeihin eli lyhyeen varainhankintaan (alle vuoden, kuntatodistukset), keskipitkään varainhankintaan (1–7 vuotta) ja pitkään varainhankintaan (8–30 vuotta) mikäli tämä on markkinatilanne huomioiden perusteltua. Nykyisessä ja vielä melko alhaisten korkojen ympäristössä kaupungin varainhankinta pyritään toteuttamaan pääosin kiinteäkorkoisena ja mahdollisimman pitkässä maturiteetissa kuitenkin markkinatilanne huomioiden, jotta voidaan varmistaa kaupungin alhainen varainhankintakustannus ja -marginaali pitkälle tulevaisuuteen.

Luottoriskit

Kaupungin sijoitusperiaatteet määrittävät sijoitusten osapuoliriskien enimmäismäärät sekä vaadittavat vähimmäisluottokelpoisuudet. Näitä periaatteita tarkennetaan vielä kaupunginhallituksen vuosittain hyväksymässä lainannosto- ja sijoitussuunnitelmassa. Kaupungin sijoitusomaisuuden luottoriskejä on alennettu merkittävästi luopumalla kassavarannon pitkistä korkosijoituksista kokonaan sekä luopumalla kaupungin rahastojen suorista osakesijoituksista kokonaan. Oman pääoman sijoitukset (osakesijoitukset) rahastoissa toteutetaan kustannustehokkailla indeksiosuus tai ETF-rahastoilla.

2. Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kaupunginhallituksen tehtävänä on huolehtia kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Kaupungin sisäinen valvonta on järjestetty seuraavasti:

Kaupunginvaltuuston 14.2.2022 § 28 hyväksymissä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteissa todetaan seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Konsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla tulee olla riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä vastaa kaupunginhallitus. Sisäisen valvonnan toteuttamisesta vastaavat kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kaupungin varojen käytössä tai jotka toimivat viranomaisina.

Sisäisen valvonnan ohjaamisesta ja riskienhallinnasta vastaa keskitetysti kaupunginhallitus, joka antaa tarkempia ohjeita sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen toimeenpanoista.

Lautakuntien tulee valvoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa omalla vastuualueellaan. Kukin lautakunta vastaa oman vastuualueensa osalta riittävien ja toimivien menettelytapojen hyväksymisestä ja niiden toimeenpanon valvonnasta ja varmentamisesta.

Palvelukokonaisuuksien johtavien viranhaltijoiden tulee toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueillaan.

Hallintosäännön 80 §:n mukaan kaupungin toiminnot on järjestettävä ja johtamistehtävät hoidettava siten, että organisaation kaikilla tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sopimushallinta. Johtamansa toiminnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaa kunkin toimielimen tehtäväalueen johtava viranhaltija.

Sisäisen valvonnan toimeenpano dokumentoidaan vuosittain palvelukokonaisuuksien sisäisen valvonnan itsearviointeissa, jotka kukin lautakunta hyväksyy omalta vastuualueeltaan. Itsearvioinnin tarkoituksena on käydä läpi sisäisen valvonnan toteuttaminen osa-alueittain jonkin yleisesti käytössä olevan viitekehyksen avulla ja tunnistaa samalla kehittämistä vaativat valvonnan alueet ja valvontakeinot. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on arvioitu vuodenvaihteessa 2022–23 toimialoittain COSO-viitekehykseen perustuvan itsearvioinnin avulla tai vaihtoehtoisesti jollain muulla sisäisen valvonnan elementit sisältävällä arviointikeinolla. Palvelukokonaisuudet ovat sen jälkeen laatineet itsearviointeihinsa perustuvat sisäisen valvonnan selonteot kukin oman lautakuntansa hyväksyttäväksi.

Henkilökunnan ja luottamushenkilöiden sisäisen valvonnan osaamista on pyritty syventämään sisäisellä ohjeistuksella, sisäisellä koulutuksella sekä kaupungin intranetistä löytyvän koulutusmateriaalin avulla. Yllä mainittujen keinojen samoin kuten kaupungin vihjekehyksen yhtenä tavoitteena on myös väärinkäytösten ehkäisy. Epäillyistä väärinkäytöksistä raportoidaan kaupungin sisäisten ohjeiden mukaisesti lähijohtajalle tai tarvittaessa tämän lähijohtajalle tai asiasta riippuen ylöspäin organisaatiossa. Vaihtoehtona näille keinoille on vihjekehyksen käyttö asian luonteesta riippuen.

Sisäisen valvonnan raportointi kaupungin johdolle toteutetaan pääosin edellä mainitulla vuotuisella itsearvioinnilla. Muu tiedonvälitys sisäisestä valvonnasta on tapauskohtaista. Valvontakeinojen kehittämisessä lähtökohdina ovat kunkin toiminnon ydinprosessit ja niiden kuvaukset sekä valvontakeinon toimivuus.

Itsearvioinneissa esiin nostettuja kehittämistä vaativia aiheita olivat mm. henkilöstön koulutustarve, tilakysymykset, ostopalvelujen valvonta, sopimushallinta, henkilöstön saatavuus ja osaaminen sekä avainhenkilöriskit. Toimintaprosessien kuvaukset kontrolleineen on tehty osittain, mutta ne vaativat jatkotyöstämistä, samoin vastuiden ja tehtävänjakojen täsmentäminen eri toimintojen välillä.

Riskien arviointi ja niiden hallintakeinojen määrittely on tehty vuosikellon mukaisesti palvelukokonaisuuksien ja konsernihallinnon ylimmän johdon toimesta. Arvioitavat riskit on jaettu operatiivisiin, taloudellisiin, strategiisiin ja vahinkoriskeihin. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä on toimintakertomuksen kohdassa 1.8.

Kaupungin sisäisen valvonnan toimeenpanon arvioinnissa kansliapäällikköä avustaa sisäisen tarkastuksen toimisto. Tarkastukset kohdennetaan aihealueiden mukaan joko yksittäisiin toimintoihin tai kaikkiin palvelukokonaisuuksiin. Valmistuneiden selvitysten lukumäärä vaihtelee vuosittain niiden laajuuden mukaan. Tarkastusten keskeiset tulokset vuonna 2022 olivat seuraavat:

- prosessikuvaukset voivat olla vanhentuneita ja niistä puuttuvat toiminnan edellyttämät valvontakeinot
- vastuunjaon selkeyteen tulee kiinnittää huomiota
- valvontakeinot ja mahdollisesti sovitut toimenpiteet ovat osittain dokumentoimatta, joten niitä ei välttämättä pystytä todentamaan jälkikäteen
- käteistulojen ja käyttöomaisuuden seurannassa ja täsmäyttämisessä on puutteita
- vaara- ja uhkatilanteita koskevien ohjeiden ajantasaisuus tulee varmistaa ja turvallisuusharjoitukset järjestää säännöllisesti
- tietosuojaa ja -turvaa sekä it-käyttövaltuushallintaa tulee kehittää jatkossakin

Sisäistä valvontaa tulee kehittää taloussuunnittelukaudella palvelukokonaisuuksien tunnistamat heikkoudet tai puutteet sekä yllä mainitut havainnot huomioiden. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen vastuulle siirtyneiden toimintojen osalta tarkastushavainnot on toimitettu hyvinvointialueen sisäisen tarkastuksen toiminnolle.

3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma

	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	318 442	340 439
Myyntituotot	98 652	92 358
Maksutuotot	76 366	83 608
Tuet ja avustukset	57 306	79 917
Vuokratuotot	52 066	46 903
Muut toimintatuotot	34 052	37 653
Valmistus omaan käyttöön	1 337	1 881
Toimintakulut	-1 545 167	-1 472 776
Henkilöstökulut	-564 796	-549 604
Palkat ja palkkiot	-447 948	-435 922
Henkilösivukulut	-116 848	-113 682
Eläkekulut	-97 983	-96 190
Muut henkilösivukulut	-18 865	-17 492
Palvelujen ostot	-773 541	-724 888
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-72 097	-63 538
Avustukset	-61 208	-67 301
Vuokratulut	-69 135	-63 807
Muut toimintakulut	-4 390	-3 638
Toimintakate	-1 225 387	-1 130 456
Verotuotot	947 964	888 953
Kunnan tulovero	697 531	665 366
Kiinteistövero	69 684	64 856
Osuus yhteisöveron tuotoista	180 748	158 731
Valtionosuudet	319 666	306 258
Rahoitustuotot ja -kulut	35 303	29 338
Korkotuotot	17 032	13 056
Muut rahoitustuotot	29 228	24 879
Korkokulut	-6 518	-8 292
Muut rahoituskulut	-4 439	-305
Vuosikate	77 546	94 093
Poistot ja arvonalentumiset	-61 513	-57 294
Suunnitelman mukaiset poistot	-60 504	-56 854
Arvonalentumiset	-1 009	-439
Tilikauden tulos	16 033	36 800
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	2 198	1 125
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	1 069
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	18 231	38 993

Tuloslaskelman tunnusluvut	2022	2021
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	20,6	23,1
Vuosikate / Poistot, %	126,1	164,2
Vuosikate € / asukas	392	482
Asukasmäärä	197 917 *	195 137

*ennakkotieto

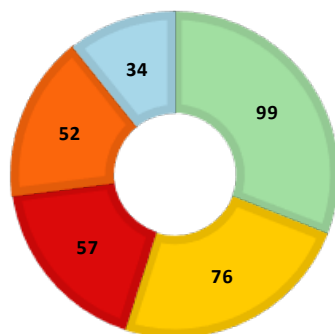
Turun talousalueen toimintaympäristöä rasitti raaka-ainepulan, nopean inflaation, nousevien korkojen sekä Venäjän hyökkäyssodan lisäksi jo kolmatta vuotta jatkunut koronapandemia. Tästä huolimatta tilikausi päättyi 18,2 milj. euroa ylijäämäisenä. Positiiviseen tuloskehitykseen vaikutti yhteisövero- ja kunnallisverotulojen oletettua parempi kehitys sekä omaisuuden luovutustuotot. Kaupunginvaltuuston vuonna 2019 hyväksymän sopeuttamisohjelman taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen osoittautui edellä mainittujen toimintaympäristön muutosten johdosta tavoittamattomaksi. Kaupunginhallitus päätti 16.1.2023 § 13 uuden sopeuttamisohjelman aloittamisesta.

Tilikauden alussa 1.1.2022 Turun Työterveystalon liiketoiminta luovutettiin kaupungin osakkuusyhtiö Länsirannikon Työterveys Oy:lle, mikä on huomioitu alla olevan tekstin vertailutiedoissa.

Toimintatuottoja 318,4 milj. euroa kertyi 22,0 milj. euroa (6,5 %) edellisvuotta vähemmän. Myyntituotot kasvoivat 6,7 milj. euroa (7,3 %) kun taas maksutuotot vähenivät 7,2 milj. euroa (8,6 %). Myyntituotoissa merkittävin kasvu saavutettiin joukkoliikenteessä 5,6 milj. euroa. Maksutuotoissa eniten laskivat muut yhdyskuntapalvelujen maksut 16,3 milj. euroa. Kotipalvelumaksut puolestaan nousivat 5,2 milj. euroa ja muut terveydenhuollon maksut 3,2 milj. euroa. Tuet ja avustukset 57,3 milj. euroa vähenivät 22,5 milj. euroa (28,2 %), mikä johtuu pääosin valtion koronatukien vähenemisestä. Kaupunki sai koronataukea yhteensä 20,9 milj. euroa. Eniten koronataukea saatiin Hyvinvoinnin palvelukokonaisuudelle 14,8 milj. euroa. Joukkoliikenne sai koronataukea yhteensä 4,1 milj. euroa, josta Turun osuus oli 3,6 milj. euroa. Kasvatuksen- ja opetuksen palvelukokonaisuuden toimintaan koronataukea myönnettiin yhteensä 2,5 milj. euroa. Muut toimintatuotot laskivat 3,6 milj. euroa, johon vaikutti eniten omaisuuden myynneistä saatujen luovutusvoittojen 28,9 milj. euroa väheneminen 3,2 milj. eurolla.

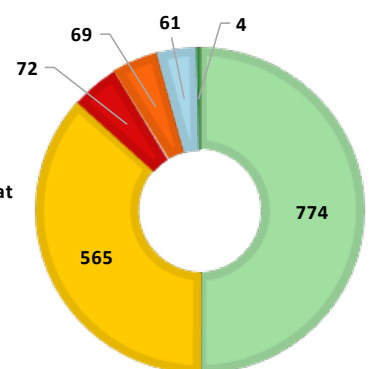
TOIMINTATUOTOT 2022
318 MILJ. €

- Myyntituotot
- Maksutuotot
- Tuet ja avustukset
- Vuokratuotot
- Muut toimintatuotot

TOIMINTAKULUT 2022
1.545 MILJ. €

- Palvelujen ostot
- Henkilöstökulut
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat
- Vuokratulot
- Avustukset
- Muut toimintakulut

Toimintakuluja 1 545,2 milj. euroa kertyi 70,8 milj. euroa (4,8 %) enemmän kuin edellisenä vuonna. Toimintakulut oikaistuna valmistus omaan käyttöön olivat 1 543,8 milj. euroa.

Hyvinvointialueelle siirtyi useita Hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden toimintoja jo vuoden 2022 aikana. Näillä ja em. liiketoimintasiirrolla oikaistut vertailukelpoiset henkilöstökulut nousivat 22,5 milj. euroa (4,1 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Palkkojen ja palkkioiden nousu oli 18,1 milj. euroa (4,2 %). Sopimuskorotusten

yhteisvaikutus vuoden 2022 henkilöstökuluihin oli noin 11,9 milj. euroa (1,7 %). Tämän lisäksi sopimuksessa sovitun mukaisesti henkilöstökulut sisältävät koronakertapalkkioita koronapotilaiden hoitoon osallistuneelle henkilöstölle 1,3 milj. euroa. Lisäksi kaupunki maksoi noin 3 000 Turun hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden työntekijälle sitoutumispalkkioita noin 2,5 milj. euroa (ilman työnantajamaksuja), jolla haluttiin sitouttaa työntekijöitä pysymään kaupungin palveluksessa ja tukea yksiköitä, jotka ovat eniten kärsineet rekrytointivaikeuksista. Kasvuun vaikutti myös henkilötyövoiman käytön nousu 31 henkilötyövuodella (0,3 %).

Palvelujen ostoihin käytettiin 43,6 milj. euroa (6,0 %) enemmän kuin edellisenä vuonna. Vastaava kasvu edellisenä vuotena oli 44,8 milj. euroa. Asiakaspalvelujen ostot lisääntyivät 30,6 milj. euroa (7,4 %), mikä selittyy avohoidon ja laitoshoidon palvelujen kasvulla, yhteensä 22,6 milj. euroa. Muut palveluostot kasvoivat 13,0 milj. euroa (4,1 %), johon vaikutti eniten joukkoliikenteen kuljetuspalveluiden sekä työvoiman vuokrauksen kasvu. Toisaalta palvelujen ostojen kasvua hillitsi laboratoriopalvelujen ostojen väheneminen koronatestauksen vähennytyä. Kasvua selittävät sekä hintojen nousu että palvelun tarpeen lisääntyminen. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin palvelujen ostot kasvoivat 13,3 milj. euroa edellisvuodesta.

Aineiden ja tarvikkeiden ostot lisääntyivät 8,7 milj. euroa (13,7 %). Kasvu oli suurinta energiakuluissa 4,3 milj. euroa (44,2 %). Avustukset vähenivät 6,1 milj. euroa. Avustuksiin sisältyy Hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta siirtyneiden kuntayhtymien alijäämien kattamisia 1,8 milj. euroa.

Toimintakatetta (nettokäyttömenoja) kertyi -1 225,4 milj. euroa. Vertailukelpoinen kasvu edelliseen vuoteen on 93,4 milj. euroa (8,2 %). Toimintatuotoilla katettiin toimintakuluista 20,6 prosenttia (23,1 % TP 2021). Verotuloilla ja valtionosuuksilla jäi rahoitettavaksi 79,4 prosenttia (76,9 % TP 2021).

Rahoitustuotot ja -kulut kasvoivat nettona 6,0 milj. euroa (20,3 %). Osinkotuottoja kertyi 3,5 milj. euroa edellisvuotta enemmän ja lisäksi Hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta siirtyneiden kuntayhtymien ylijäämien palautuksia 1,5 milj. euroa ja korkotuottoja 0,6 milj. euroa.

Verotuloja saatiin yhteensä 59,0 milj. euroa (6,6 %) edellisvuotta enemmän. Kunnallisveroja kertyi 32,2 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Valtakunnallinen kasvu oli 5,1 % ja Turun kunnallisveron kasvu 4,8 prosenttia. Yhteisöverotulot kasvoivat 22,0 milj. euroa edellisvuodesta. Kasvu valtakunnan tasolla oli 6,6 % ja Turun kasvu 13,9 %. Kiinteistöverotuloja kertyi 4,8 milj. euroa (7,4 %) edellisvuotta enemmän. Valtionosuuksia saatiin 13,4 milj. euroa edellisvuotta enemmän (4,4 %), josta suurin osa 10,8 milj. euroa johtui veromenetysten korvauksista ja verolykkäysten takaisinperinnän pienenemisestä 2,0 milj. eurolla. Erät eivät ole valtionosuutta, mutta ne maksetaan valtionosuuksien yhteydessä.

Vuosikatetta kertyi 77,5 milj. euroa, joka kattaa vuotuiset 61,5 milj. euron käyttöomaisuuden poistot ja arvonalentumiset. Vertailukelpoinen vuosikate väheni 15,0 milj. euroa (16,2 %) ja asukaskohtainen vuosikate väheni 76 euroa. Tilikauden 16,0 milj. euron tuloksesta on kirjattu poistoeron vähennyksenä 2,2 milj. euroa.

Verotulot

Turun verotulojen määräytymisen perusteet

	2018	2019	2020	2021	2022
Tulovero -%	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50
Kiinteistövero -%:					
Yleinen	1,00	1,00	1,00	1,15	1,15
Vakituinen asuinrakennus	0,41	0,41	0,41	0,45	0,45
Muuhan asumiseen käytettävät rakennukset	0,93	0,93	0,93	1,10	1,10
Rakentamattoman rakennuspaikan vero-%	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00

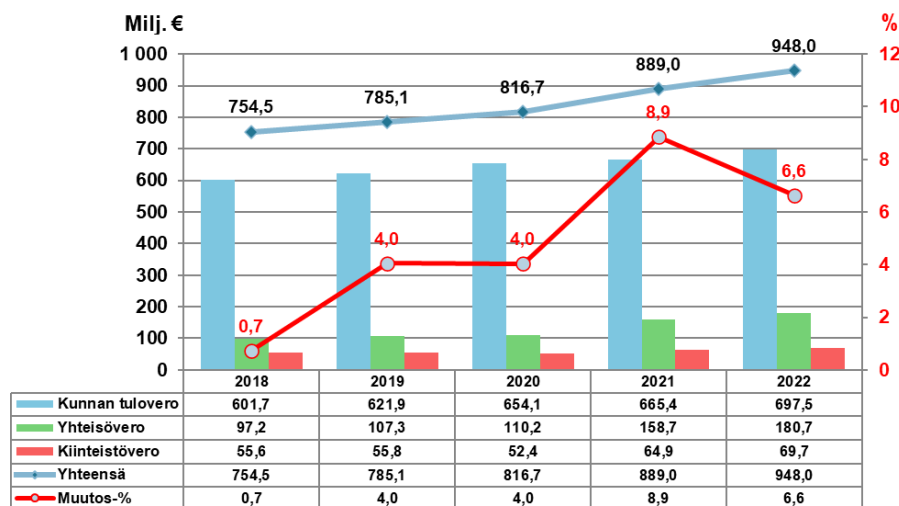
Verotuloja toteutui yhteensä 948,0 milj. euroa. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 59,0 milj. euroa (6,6 %). Verotuloja kertyi 77,5 milj. euroa budjetoitua enemmän. Kunnallisveron kertymä ylittyi budjetoidusta 4,7 milj. euroa. Yhteisöveron tuotto ylittyi 69,8 milj. eurolla ja kiinteistöverotulot ylittivät 3,0 milj. euroa budjetoidusta.

Kunnallisverotulon kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 32,2 milj. euroa (4,8 %).

Yhteisöverotulot kasvoivat 22,0 milj. euroa (13,9 %) edellisestä vuodesta. Yhteisöverotulojen hyvä kehitys jatkui siitäkin huolimatta, että kuntaryhmän 10 %-yksiköllä korotettu jako-osuus ei ollut enää voimassa vuonna 2022.

Kiinteistöverotuloja tilitettiin 4,8 milj. euroa (7,4 %) enemmän kuin edellisenä vuonna. Kiinteistöveron osalta vuosi 2022 oli odotettua parempi. Tämä johtui pääosin rakennuskustannusindeksin noususta ja sitä seurannut rakennusten jälleenhankinta-arvojen korotus nosti rakennusten verotusarvoja. Kiinteistöveroon vuonna 2020 tehdyn tilitysuudistuksen johdosta kiinteistöverovuoden tilityksistä osa (5-10 %) tilitetään vasta seuraavan vuoden tammi-helmikuussa ja tämän johdosta vuodet eivät ole täysin vertailukelpoisia keskenään.

Verotulojen tilitykset ja niiden kehitys vuosina 2018–2022

Valtionosuustulot

Valtionosuustuloja toteutui yhteensä 319,7 milj. euroa ja niitä kertyi 13,4 milj. euroa (4,4 %) enemmän kuin edellisenä vuonna, josta suurin osa 10,8 milj. euroa johtui veromenetyksen korvauksista ja verolykkäysten takaisinperinnän pienenemisellä 2 milj. eurolla. Erät eivät ole valtionosuutta, mutta ne maksetaan valtionosuuksien yhteydessä.

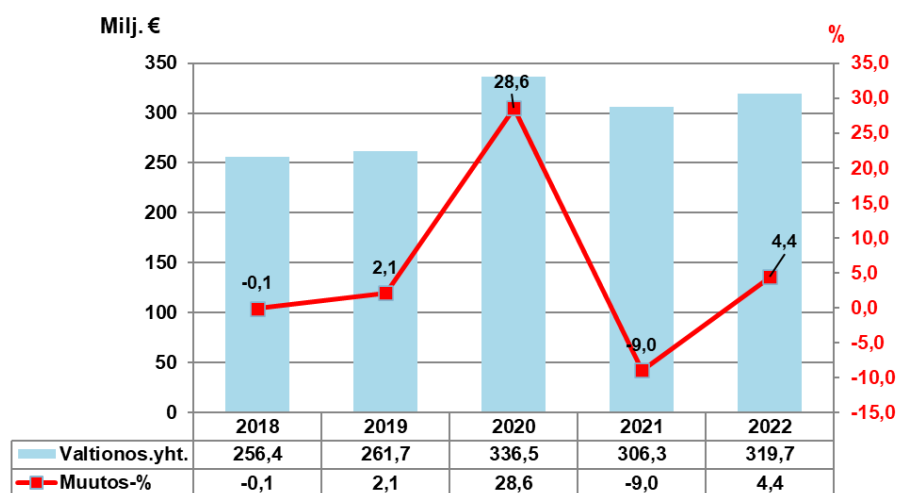
Peruspalvelujen valtionosuutta toteutui 176,0 milj. euroa. Veroperustemuutoksista johtuvien veromenetyksen korvaus vähennettynä verolykkäysten takaisinperinnällä oli 100,2 milj. euroa.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksia toteutui 46,5 milj. euroa, mikä oli 0,8 milj. euroa (1,7 %) edellistä vuotta enemmän. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi vuoden aikana lisäystä alkuperäiseen valtionosuuteen (42,2 milj. euroa) noin 4,1 milj. euroa ja tästä noin 2,6 milj. euroa oli perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta ja noin 1,6 milj. euroa koronavirusepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin.

Turku maksoi verotulotasausta muille kunnille 2,9 milj. euroa. Edellisenä vuonna Turku maksoi tasausta muille kunnille 2,0 milj. euroa.

Valtionosuustulot ja niiden kehitys vuosina 2018–2022

Vuoden 2020 valtionosuudessa on mukana valtion maksamat koronatuot, jotka vuosina 2021 ja 2022 maksettiin avustuksina. Vuoden 2020 vertailukelpoiseksi muutosprosentiksi saadaan koronatuot eliminoituna 2,4 %.

3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma 1.1.2022 - 31.12.2022

	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	48 812	67 261
Vuosikate	77 546	94 093
Tulorahoituksen korjaukset	-28 734	-26 832
Investointien rahavirta	-74 180	-104 919
Investointimenot	-120 994	-140 848
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3 220	2 117
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	43 594	33 812
Toiminnan ja investointien rahavirta	-25 367	-37 658
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	6 172	-86 696
Antolainasaamisten lisäykset	-27 256	-93 634
Antolainasaamisten vähennykset	33 429	6 938
Lainakannan muutokset	-79 334	82 976
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	130 000	90 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-124 240	-54 240
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-85 094	47 217
Muut maksuvalmiuden muutokset	56 105	-11 421
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-65	571
Vaihto-omaisuuden muutos	61	434
Saamisten muutokset	28 427	-26 605
Korottomien velkojen muutokset	27 683	14 179
Rahoituksen rahavirta	-17 056	-15 141
Rahavarojen muutos	-42 424	-52 799
Rahavarojen muutos	-42 424	-52 799
Rahavarat 31.12.	81 515	123 938
Rahavarat 1.1.	123 938	176 737
Rahoituslaskelman tunnusluvut	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., 1000 €	-229 979	-139 897
Investointien tulorahoitus, %	65,8	67,8
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	1,0
Kassan riittävyys, pv	16	26
Asukasmäärä	197 917 *	195 137

* ennakkotieto

Toiminnan rahavirta oli 48,8 milj. euroa positiivinen (67,3 TP 2021). Tulorahoituksen heikkenemiseen vaikutti toimintakatteen edellisvuotta heikompi kehitys, jota verorahoituksen kasvu ei riittänyt kompensoimaan.

Tulorahoituksen korjauserissä on oikaistu investointien rahavirrassa esitettäviä pysyvien vastaavien luovutusvoittoja ja -tappioita yhteensä 28,1 milj. euroa.

Kaupungin investointimenot olivat 121,0 milj. euroa ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot 43,6 milj. euroa. Edellisvuoteen verrattuna investoinnit vähenivät 19,9 milj. euroa (14,1 %) ja luovutustulot kasvoivat 9,8 milj. euroa (28,9 %). Rahoitusosuuksia investointimenoihin saatiin 3,2 milj. euroa, minkä jälkeen investointien omahankintamenoksi jää 117,8 milj. euroa. Kaupungin investointien rahoitusvalmiutta mittaava tulorahoitusprosentti 65,8 % heikkeni edellisvuodesta (2021 TP 67,8 %). Edelliseen vuoteen verrattuna heikennystä on 2,0 prosenttiyksikköä, mikä johtuu suhteellisesti edellisvuotta alemmasta investointitasosta.

Tilikauden 2022 toiminnan ja investointien rahavirta -25,4 milj. euroa toteutui edellisvuotta paremmin (- 37,7 milj. euroa TP2021). Vuosien 2018–2022 toiminnan ja investointien toteutunut rahavirran kertymä painui 230,0 milj. euroa negatiiviseksi, kun se edellisvuonna oli 139,9 milj. euroa negatiivinen. Kertymän suuruuteen ovat aikaisempina vuosina vaikuttaneet merkittävästi eri tilikausien yhtiöittämisistä saadut luovutusvoitot ja -tulot. Sosiaali- ja terveydenhuollon käytössä olleiden kiinteistöjen luovutustulo oli 127,9 milj. euroa ja satunnainen tuotto 87,2 milj. euroa vuonna 2015 sekä Turun Vesiliikelaitoksen luovutustulo 104,3 milj. euroa ja satunnainen tuotto 23,7 milj. euroa vuonna 2017.

Pitkäaikaisia antolainoja lyhennettiin 33,4 milj. euroa ja myönnettiin vuoden aikana 27,3 milj. euroa, josta suurin osa 12,5 milj. euroa Kiinteistöosakeyhtiö Nunnankatu 4:lle.

Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin 130,0 milj. euroa ja vähennettiin 124,2 milj. euroa. Lyhytaikaisia lainoja vähennettiin 85,1 milj. euroa, mikä johtui pääasiassa kuntatodistusten 50 milj. euron ja konserniyhteisöjen talletusten 35,2 milj. euron vähennyksestä. Kaupungin lainakanta väheni 79,3 milj. euroa. Rahoituksen rahavirta toteutui päättyneellä tilikaudella 17,1 milj. euroa negatiivisena.

Suurimmat investoinnit ja omaisuuden luovutustulot

Kaupungin investointimenot olivat 121,0 milj. euroa vuonna 2022 (140,8 milj. euroa vuonna 2021). Rahoitusosuuksia investointikohteille kirjattiin 3,2 milj. euroa (2,1 milj. euroa vuonna 2021). Omaisuuden luovutustuloja toteutui 43,6 milj. euroa (33,8 milj. euroa vuonna 2021). Investointimenot alittivat 55,0 milj. euroa talousarvion. Rahoitusosuudet ylittivät talousarvion 0,2 milj. eurolla ja luovutustulot 5,4 milj. eurolla.

Suurimmat vuonna 2022 käynnissä olleet infrakohteet olivat Kauppatori sekä Turun ratapihat ja Kupittaaan kaksisraide -hankkeet. Kaupunkiympäristön muita mittavia rakennuttamiskohteita ovat olleet mm. Linnakaupungissa Kirstinpuisto ja Herttuankulma kaava-alueiden katu- ja puistoalueet. Käynnissä olleista kaupungin perusparannus- ja uudisrakennuskohteista mittavimmat ovat olleet Pääskyvuoren koulun peruskorjaus- ja uudisrakennus, Sirkkalan koulun uudisrakennus sekä Suikkilan koulu ja Talinkorven päiväkotijärjestelyjen uudisrakentaminen.

Omaisuuden luovutustulojen toteutuminen

Kaupunki sai kiinteistöomaisuuden, osakkeiden ja kaluston luovutustuloja yhteensä 43,6 milj. euroa. Luovutustulojen ylitys oli 5,4 milj. euroa talousarvioon verrattuna (TAM 38,2 milj. euroa). Kiinteän omaisuuden myyntitulot olivat 41,4 milj. euroa, josta maaomaisuus yhteensä 29,4 milj. euroa. Luovutustuloihin tehty talousarviomuutos 12,0 milj. euroa on Kiinteistö Oy Nunnankatu 4 tontti ja rakennus, jotka kaupunki osti perustettavan yhtiön lukuun joulukuussa 2021 ja joiden omistus siirtyi yhtiölle perustamisen ja rahoitusjärjestelyjen jälkeen maaliskuussa 2022. Omistuksen siirrolla ei ollut tulosvaikutusta. Omaisuuden myyntivoittoja kirjattiin 28,9 milj. euroa (32,1 milj. euroa vuonna 2021). Maaomaisuuden myynnistä saadut myyntivoitot 28,7 milj. euroa ylittivät 7,3 milj. euroa talousarvioon verrattuna (TA 21,5 milj. euroa). Venäjän hyökkäyssodan seurauksena inflaatio,

yleinen kustannustaso, korot ja rakennusmateriaalien hintojen raju nousu globaalisti ovat nostaneet rakentamisen hintaa merkittävästi. Asuntorakentaminen on kuitenkin jatkunut vilkkaana. Herttuankulman kaava-alueen rakentaminen on ollut ennustettua nopeampaa, mikä on nopeuttanut tonttikauppaa. Lisäksi myytyjen kohteiden tontteihin sisältyvä hankintameno on ollut arvioitua pienempi, mikä on vaikuttanut myyntivoitto-osuuden kasvuun.

Maankäyttösopimuskorvauksia kirjattiin yhteensä 10,0 milj. euroa (26,6 milj. euroa vuonna 2021). Maankäyttösopimustulojen osuus ylittyi talousarvioon verrattuna 0,9 milj. euroa. Asiakkaat ovat maksaneet maankäyttösopimuskorvaustuloja sopimuksen sallimissa puitteissa etukäteen. Maksuihin sisältyy myös korvauksille maksettavia indeksikorjauksia, joita ei ole voitu ennakoida talousarviossa.

Infrainvestointiohjelman toteutuminen

Vuonna 2022 kaupunkiympäristön rakennuttamisen investointimenot olivat yhteensä 62,1 milj. euroa (42,9 milj. euroa vuonna 2021). Investointimenoista kohdistui strategiaan kärkihankkeisiin 51 %. Korjausvelkaa alentavien infran saneerauskohteiden osuus investointimenoista oli 23 %. Kiinteistökehityskohteiden osuus investointimenoista oli 14 %. Liikenteen toimivuuteen ja turvallisuuteen kohdistui 4 % investointimenoista, jotka sisälsivät muun muassa Aurajoen rantamuurin kunnostustöitä, liikevaloihin ja liikenneverkon toimivuuteen tehdyt investoinnit. Asukasviihtyvyyttä parantaviin kohteisiin, kuten puistoihin, ulkoliikuntapaikkoihin ja leikkipuihin kohdistui 4 % investointimenoista. Toimintoja tukeviin investointeihin, kuten kaupungin maamassojen läjitysalueisiin, kohdistui 4 % investointimenoista.

Viiveet maankäytön hankkeiden kaavoitus- ja infran suunnitteluvaiheessa heijastuvat investointien ajoitukseen ja tonttien luovutukseen. Kaupunkiympäristön rakennuttamisen merkittävimpiä talousarvio-poikkeamia oli se, että kiinteistökehityskohteiden määrärahoja jäi käyttämättä 17,2 milj. euroa vuonna 2022. Kirstinpuiston, Herttuankulman, Pihlajaniemen, Pukkilan ja Topinojan toteuttamisen painopisteet siirtyivät tuleville vuosille. Karhunahteen kaavasta tehdyn valituksen vuoksi jäi käyttämättä Karhunahteelle varattu 1,75 milj. euron määräraha ja Koskennurmen kaavan hyväksyntä siirtyi vuodelle 2023, minkä takia kohteelta jäi määrärahaa käyttämättä 1,5 milj. euroa. Maanlajitusalueet-kokonaisuuden määrärahasta jäi käyttämättä 2 milj. euroa vuonna 2022, koska Lauttarannan läjitysalueen määrärahavaraus on arvioitu tämän vuoden tarvetta suuremmaksi. Määrärahan tarve siirtyy vuodelle 2023. Korjausvelkaa alentavista kohteista jäi kokonaisuudessaan käyttämättä 2,9 milj. euroa, josta patojen automatisointihankkeelle varattu 1,3 milj. euron määräraha siirtyy hankkeen haasteellisuuden vuoksi vuodelle 2023. Suunnitteluresurssien niukkuuden vuoksi suunnitelmat eivät ole kaikilta osin edenneet suunnitellusti. Liikenteen toimivuutta ja turvallisuutta sekä Asukasviihtyvyyttä tukevista kokonaisuuksista jäi molemmista käyttämättä määrärahaa 1,3 milj. euroa.

Kaupungin yleisten alueiden peruskorjaus- ja korvausinvestointitaso kattaa vuonna 2022 infraomaisuuden suunnitelman mukaisten poistojen osuuden 24,8 milj. euroa. Investointien lisäksi infran kunnossapidossa tehdään korjausvelkaa alentavia toimenpiteitä.

Tilainvestointiohjelman toteutuminen

Kaupungin toimitilojen rakennuttamisen investointimenot olivat yhteensä 29,2 milj. euroa (13,9 milj. euroa vuonna 2021). Uudisrakentamisen kohteisiin käytettiin 14,1 milj. euroa ja peruskorjaus- ja korjausinvestointikohteisiin 15,1 milj. euroa investointimäärärahoista. Uudisrakentamiskohteita on lisäksi toteutettu hyödyntämällä Turku-konsernin toteutusratkaisuja. Kaupunki voi antaa hankkeille rakennusaikaisen väliaikaisen rahoituksen konserttitilin limiitin kautta tai antaa omavelkaisen takauksen hankkeiden rahoitukselle.

Toimitilojen rakennuttamiseen varattu investointimäärärahan käyttö alittiin 14,8 milj. euroa talousarvioon verrattuna. Toimitilarakennuttamisen investointiohjelman merkittävimpiä talousarvio-poikkeamia oli, että Nimettyjen kohteiden osalta määrärahoja jäi käyttämättä 10,2 milj. euroa vuoden 2022 osalta. Investointiohjelmassa oli kohteita, joista ei vielä ole päätöstä (mm. Lyseon koulutalo, Luolavuoren koulutalo). Osassa kohteita vuosittainen rahankäyttö on ollut arvioitua vähäisempää, työsuoritusten ajoitukset viivästyneet (mm. Wäinö

Aaltosen koulu Ylikylän uudisrakennus, Nummenpakan koulu, Nummen koulutalo, Raunistulan koulu, tekninen peruskorjaus). Pienet hankkeet kohteiden osalta määrärahoja jäi käyttämättä 4,6 milj. euroa vuonna 2022. Kaksi isoa hanketta (Hirvensalon hiihtokeskus ja Hämeenkatu 10 julkisivukorjaus) siirtyivät vuodella eteenpäin huonon kilpailutilanteen vuoksi. Osassa kohteita vuosittainen rahankäyttö on arvioitua vähäisempää tai hanke on peruuntunut listalle lisäämisen jälkeen (esim. Maksilankadun lastenkoti, Tähtitorninkadun päiväkodin korjaus).

Kaupungin palvelurakennusten peruskorjaus- ja korvausinvestointitaso ei kattanut rakennusten suunnitelman mukaisten poistojen osuutta 22,6 milj. euroa. Investointien lisäksi toimitilojen kunnossapidossa tehdään korjausvelkaa alentavia toimenpiteitä.

Turun kaupunginvaltuusto hyväksyi Turun musiikkitalon kokonaiskustannusarvion 14.11.2022 hankesuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Turun musiikkitalo Fuuga toteutetaan yhteisvastuullisella allianssimallilla. Rakentaminen aloitetaan vuonna 2023.

Muut investoinnit

Kaupunki käytti maanhankintaan yhteensä 1,2 milj. euroa, (2,0 milj. euroa maanhankintaan ja rakennuksiin 30,2 milj. euroa vuonna 2021). Kiinteän omaisuuden hankintameno alittui 2,3 milj. euroa talousarvioon verrattuna (TA 3,5 milj. euroa). Osakkuusyhteisöjen osakkeiden hankintameno, sijoitukset tytäryhtiöosakkeisiin ja muihin osakkeisiin olivat yhteensä 18,9 milj. euroa (34,8 milj. euroa vuonna 2021). Osakkeiden hankintameno alittui 3,0 milj. euroa talousarvioon verrattuna (TA muutoksineen 21,9 milj. euroa), mihin vaikutti Kiinteistö Oy Turun Metron osakkeiden hankinnan ajoitus vuodelle 2023.

Kaupunkitasoisiin it-järjestelmiin ja tietojärjestelmien kehittämiseen panostettiin 4,6 milj. euroa (9,5 milj. euroa vuonna 2021) ja koneisiin ja kalustoon sekä muihin aineellisiin hyödykkeisiin yhteensä 4,9 milj. euroa (11,2 milj. euroa vuonna 2021). It-hankintameno osuus alittui 6,3 milj. euroa talousarvioon verrattuna (TA 10,8 milj. euroa). Koneet ja kalustohankinnat alittuivat 1,2 milj. euroa talousarvioon verrattuna (TA 5,9 milj. euroa).

4. Rahoitusasema ja sen muutokset

Kaupungin maksuvalmius säilyi vuoden aikana hyvänä. Kaupungin kassavaranto ilman omien rahastojen sijoituksia oli vuoden 2022 lopussa 42,9 milj. euroa (83,2 milj. euroa TP 2021). Kassavaranto vähentyi 40,3 milj. euroa vuoden 2022 aikana. Kassavaranto koostui ainoastaan käteisvaroista, maksuliiketilinen talletuksista ja muista talletuksista. Alimmillaan kassavaranto oli vuoden aikana 11,2 milj. euroa ja ylimmillään 172,2 milj. euroa. Keskimääräinen kassavaranto oli 70,5 milj. euroa. Konsernirahoitus ja tytäryhtiöiden maksuliikenne ovat lisänneet kassavarannon vaihteluita kaupungin omien rahoitustapahtumien lisäksi.

Kaupungin pitkäaikaisten lainojen määrä (ml. seuraavan vuoden lyhennykset) vuoden 2022 lopussa oli 615,8 milj. euroa (610,5 milj. euroa vuonna 2021). Pitkäaikaisten lainojen määrä lisääntyi vuoden aikana vain 5,8 milj. euroa. Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset vuonna 2022 olivat 124,2 milj. euroa ja uusia lainoja nostettiin yhteensä 130,0 milj. euroa. Näiden lisäksi lyhytaikaiseen korolliseen velkaan kuuluvat tytäryhtiöiden talletukset 100,7 milj. euroa Lyhytaikaisia kuntatodistuksia käytettiin talousarvion ja kaupunginhallituksen lainanostosuunnitelman mukaisesti tasoittamaan kassavarannon vaihteluita vuoden aikana. Lyhytaikaisia kuntatodistuslimiittejä tai muita ei-sitovia limiittejä kaupungilla oli vuoden lopussa 440 milj. euroa. Kuntatodistuksia ei ollut laskettu liikkeeseen vuoden lopussa.

Lainakanta eli korollisen kokonaisvelan määrä oli siten 716,4 milj. euroa vuoden 2022 lopussa (795,8 milj. euroa vuonna 2021) ja velka väheni 79,4 milj. euroa vuoden aikana. Väheneminen johtui pääasiassa yhtiöiden talletusten vähenemisestä sekä henkilöstökassan talletusten poistumisesta kokonaan henkilöstökassan lopeuksen myötä vuonna 2022. Korollisen kokonaisvelan suoriteperusteiset korkokulut (ml. suojauskustannukset)

olivat 6,3 milj. euroa ja efektiivinen korkoprosentti oli 0,97 % sisältäen velan suojauskustannukset. Korkotason nousu yhdellä prosenttiyksiköllä nostaisi lainakannan (ml. suojaukset) keskikorkoa 1,01 %:iin vuonna 2023.

Kaupunki on suojannut korollista kokonaisvelkaa korkojen nousulta vuoden vaihteessa yhteensä 550 milj. euroa. Suojauksista 240 milj. euroa on toteutettu kiinteäkorkoisilla lainoilla ja 310 milj. euroa maturiteetiltaan yli vuoden pituisilla koronvaihtosopimuksilla. Suojausaste oli vuoden vaihteessa noin 89 % pitkäaikaisissa lainoissa ja 77 % koko korollisesta kokonaisvelasta, minkä johdosta kaupungin korkomenot eivät merkittävästi nouse korkojen nousun myötä. Yhteensä kaikkien avoinna olevien koronvaihtosopimusten nimellisarvo oli 450 milj. euroa. Suojauksiin liittyvien koronvaihtosopimusten käypä arvo oli vuoden lopussa 62,7 milj. euroa. Vuonna 2022 toteutettiin seuraavat koronvaihtosopimusjärjestelyt: purettiin kolme pääomaltaan yhteensä 120 milj. euron sopimusta, muokattiin yhtä 50 milj. euron sopimusta ja tehtiin yksi uusi 50 milj. euron sopimus. Kaikki transaktiot tehtiin suojaustarkoituksessa ja kaupungin suojausasteen pitämiseksi halutulla tasolla.

Pitkäaikainen antolainakanta oli vuoden vaihteessa 563,4 milj. euroa (569,5 milj. euroa TP 2021) ja lyhytaikainen konsernitiliin liitetty luottolimiittivelka tytäryhtiöille oli 25,4 milj. euroa (38,1 milj. euroa TP 2021). Pitkäaikaiset antolainasaamiset tytäryhteisöiltä vähentyivät nettona vuoden aikana 10,0 milj. euroa ja lyhytaikainen velka 12,7 milj. euroa. Lähes kaikki antolainojen vähennys kohdistui TVT Asunnot konsernille ja uutta antolainaa myönnettiin Koy Turun Nunnankatu 4 nimiselle yhtiölle. Antolainoihin on saatu kuntalain mukaiset riittävät ja turvaavat vastavakuudet tai yhtiöt ovat sitoutuneet ne kaupungille toimittamaan.

Takausvastuut olivat 250,5 milj. euroa eli vähenivät vuoden aikana noin 19,7 milj. euroa (270,2 milj. euroa vuonna 2021). Suurimmat takausvastuut ovat Turun Seudun Vesi Oy:lle 90,7 milj. euroa ja Turun Seudun Puhdistamo Oy:lle 76,5 milj. euroa. Takausvastuiden vähennys johtui normaalista lainapääomien lyhennyksistä, joille takaus on alun perin myönnetty. Leasingvastuut vuoden 2022 lopussa olivat yhteensä 56 milj. euroa.

Kaupungin rahastojen pääoma laski johtuen vuoden 2022 sotatilasta Euroopassa, inflaation huomattavasta kiihtymisestä sekä siitä johtuvasta korkojen nopeasta noususta, mikä aiheutti alaskirjauksia pääosin rahastojen korkosijoituksiin. Vahinkorahaston kirjanpidollinen pääoma oli vuoden lopussa 49,8 milj. euroa ja tulos - 2,1 milj. euroa tappiollinen. Kirjanpidollisessa tuloksessa ei huomioida mahdollisia realisoitumattomia arvonnousuja. Vahinkorahaston käypä eli markkinatuotto oli -1,1 milj. euroa tappiollinen, mikä vastasi 8,5 %:n negatiivista vuosituottoa. Lahjoitusrahastojen kirjanpidollinen pääoma olivat 27,2 milj. euroa ja tulos -0,3 milj. euroa negatiivinen. Lahjoitusrahastojen käypä eli markkinatuotto oli -0,6 milj. euroa, mikä vastasi noin -6,7 %:n vuosituottoa. Lahjoitusrahastojen tulosta ei yhdistellä kaupungin emon tulokseen.

Vahinkorahaston allokaatio vuoden lopussa oli seuraava: osakerahastot ja ETF –sijoitukset 38 % ja korkosijoitukset 62 % rahaston markkina-arvosta. Lahjoitusrahastojen vastaava allokaatio oli seuraava: osakerahastot ja ETF – sijoitukset 40 % ja korkosijoitukset 60 % rahaston markkina-arvosta. Käytännössä molemmissa rahastoissa on luovuttu suorista osakesijoituksista ja siirrytty passiivisten ja kustannustehokkaiden pörssinoteerattujen osakeindeksirahastojen (ETF) käyttöön.

Kaupungin omien ja lahjoitusrahastojen sijoitustoiminnassa noudatetaan kaupunginvaltuuston 18.3.2019 hyväksymiä sijoitustoiminnan periaatteita ja erityisesti rahastojen sijoitustoimintaa ohjaavaa kohtaa 4. Erityiskatseisten rahastojen varojen hoidon periaatteet. Lisäksi kaupunginhallitus hyväksyi 20.12.2021 lainannosto- ja sijoitussuunnitelman vuodelle 2022, mikä ohjasi tarkemmalla tasolla rahastojen allokaatiota ja sijoitusinstrumenttien valintaa. Lähtökohtaisesti kaupungin rahastojen osakeinstrumenttien maksimipaino salkuissa saa olla enintään 50 % rahaston pääomasta. Lisäksi rahastojen sijoitustoiminnan ohjaamista varten on perustettu sijoitustoimikunta, jonka tehtävänä on antaa suosituksia muun muassa rahastojen allokaatiosta ja riskiprofiilista. Sijoitustoimikunta on kokoontunut säännöllisesti vuoden 2022 aikana.

Taseen analyysi 31.12.

	2022	2021		2022	2021
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 661 072	1 626 442	OMA PÄÄOMA	838 766	820 535
Aineettomat hyödykkeet	21 123	24 185	Peruspääoma	601 956	601 956
Aineettomat oikeudet	1 572	2 276	Muut omat rahastot	23	23
Muut pitkävaikutteiset menot	15 748	21 873	Edellisen tilikauden ylijäämä (alijäämä)	218 556	179 563
Ennakkomaksut	3 803	35	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	18 231	38 993
Aineelliset hyödykkeet	766 167	738 693	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET	29 568	31 766
Maa- ja vesialueet	140 318	139 862	VARAUKSET		
Rakennukset	200 475	210 614	Poistoero	28 893	31 091
Kiinteät rakenteet ja laitteet	330 251	266 102	Vapaaehtoiset varaukset	675	675
Koneet ja kalusto	22 573	22 910	PAKOLLISET VARAUKSET	16 175	16 774
Muut aineelliset hyödykkeet	3 765	3 608	Eläkevaraukset	1 879	2 284
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	68 784	95 596	Muut pakolliset varaukset	14 296	14 490
Sijoitukset	873 782	863 565	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	41 323	45 228
Osakkeet ja osuudet	310 262	293 872	Valtion toimeksiannot	13 716	15 368
Muut lainasaamiset	563 350	569 523	Lahjoitusrahastojen pääomat	27 607	27 922
Muut saamiset	170	170	Muut toimeksiantojen pääomat	0	1 939
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	40 217	44 057	VIERAS PÄÄOMA	961 739	1 013 391
Valtion toimeksiannot	13 716	15 368	Pitkäaikainen	575 548	500 374
Lahjoitusrahastojen varat	26 501	26 751	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	561 523	485 763
Muut toimeksiantojen varat	0	1 939	Saadut ennakot	815	1 217
VAIHTUVAT VASTAAVAT	186 284	257 196	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	13 161	13 242
Vaihto-omaisuus	1 723	1 783	Siirtovelat	49	153
Aineet ja tarvikkeet	707	673	Lyhytaikainen	386 192	513 016
Keskeneräiset tuotteet	895	1 006	Joukkovelkakirjalainat	0	50 000
Ennakkomaksut	120	104	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	54 240	124 240
Saamiset	103 047	131 474	Lainat muilta luotonantajilta	100 662	135 756
Pitkäaikaiset saamiset	212	1 934	Saadut ennakot	232	177
Lainasaamiset	195	222	Ostovelat	108 833	86 813
Muut saamiset	17	1 711	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	13 887	12 949
Lyhytaikaiset saamiset	102 834	129 540	Siirtovelat	108 338	103 081
Myyntisaamiset	18 961	32 237			
Lainasaamiset	25 530	38 134			
Muut saamiset	24 564	19 256			
Siirtosaamiset	33 780	39 913			
Rahoitusarvopaperit	42 533	40 577			
Osakkeet ja osuudet	21 663	17 311			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	20 870	23 266			
Rahat ja pankkisaamiset	38 981	83 362			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 887 572	1 927 695	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 887 572	1 927 695

Taseen tunnusluvut

	2022	2021
Omavaraisuusaste, %	46,0	44,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	60,6	65,9
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	236 788	218 556
Kertynyt yli-/alijäämä, € / asukas	1 196	1 120
Lainakanta 31.12. 1000 €	716 425	795 759
Lainakanta 31.12. € / asukas	3 620	4 078
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	1 132 778	1 162 025
Lainat ja vuokravastuut, € / asukas	5 724	5 955
Lainasaamiset 31.12. 1000 €	563 350	569 523
Asukasmäärä	197 917*	195 137

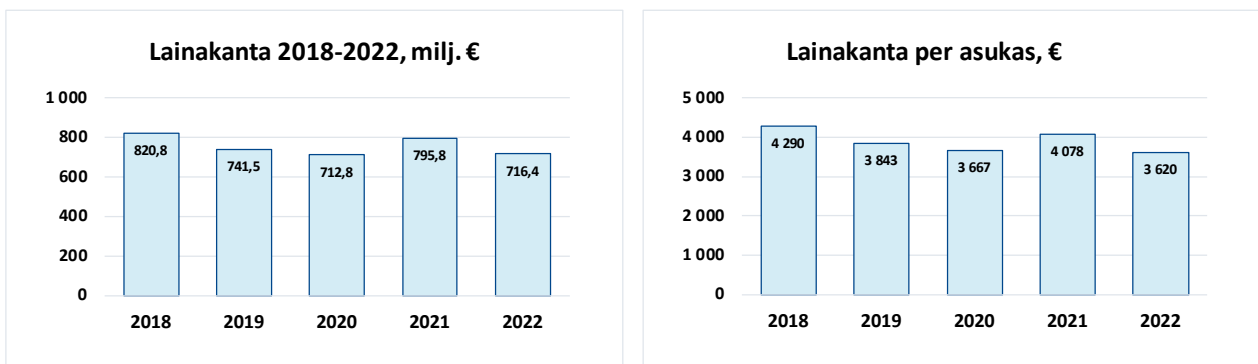
* ennakkotieto

Taseen loppusumma oli 1 887,6 milj. euroa tilikauden päättyessä. Edelliseen vuoteen verrattuna vähennystä oli 40,1 milj. euroa (2,1 %). Tilikauden ylijäämä kasvatti omaa pääomaa 18,2 milj. euroa (2,2 %). Omavaraisuusaste parani 1,8 prosenttiyksikköä ollen vuoden lopussa 46,0 prosenttia (44,2 % TP 2021). Kuntatalouden yleisenä tavoitetasona voidaan pitää 50 prosentin ylittävää tasoa.

Pysyvien vastaavien sijoituksista muut lainasaamiset vähenivät 6,2 milj. euroa edellisvuodesta. Muutokseen vaikutti pääasiassa konsernin sisäisen antolainauksen väheneminen konserniyhteisöille.

Kertyneisiin yli-/alijäämiin sisältyy aikaisemmilta tilikausilta poikkeuksellisia kertaluonteisia eriä, joiden vaikutus yhteensä on 173,8 milj. euroa. Näistä olennaisimmat ovat seuraavat erät: Turun Puhelimen liiketoiminnan myynnistä vuonna 1997 kertyi myyntivoittoa 45,5 milj. euroa. Liittymismaksurahasto lakkautettiin vuonna 2004 ja kertyneet yli-/alijäämät lisääntyivät 13,1 milj. euroa. Vuonna 2008 rahoitusarvopaperimarkkinoiden kriisin johdosta kirjattiin arvonalennuksia 31,9 milj. euroa vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista. Turku Science Park Oy konsernin fuusion yhteydessä vuonna 2010 pysyvien vastaavien sijoituksista kirjattiin arvonalennusta 14,1 milj. euroa. Turun Sataman liiketoiminnan yhtiöittämisestä saatiin myyntivoittoa 30,9 milj. euroa vuonna 2013. Sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöjen yhtiöittämisestä vuonna 2015 saatiin myyntivoittoa 87,5 milj. euroa. Turun Vesiliikelaitoksen yhtiöittämisestä vuonna 2017 saatiin myyntivoittoa 23,7 milj. euroa.

Muita pakollisia varauksia kirjattiin 0,6 milj. euroa edellisvuotta vähemmän pääosin eläkevarausten muutoksesta johtuen.

Lainakanta vuoden lopussa oli 716,4 milj. euroa ja vähennystä edelliseen vuoteen oli 79,3 milj. euroa. Lainakanta asukasta kohden oli 3 620 euroa (4 078 euroa TP 2021).

Suhteellinen velkaantuneisuus oli 60,6 prosenttia, joka käyttötuloista (toimintatuotoista, verotuloista ja valtionosuuksista) tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaantuneisuus parani 5,3 prosenttiyksikköä edellisvuodesta (65,9 TP 2021). Lainat ja vuokravastuut olivat yhteensä 1 132,8 milj. euroa, jossa vähennystä edelliseen vuoteen on 29,2 milj. euroa (2,5 %). Asukasluvun ennakkotiedon mukaan lainat ja vuokravastuut asukasta kohden olivat 5 724 euroa, jossa vähennystä edelliseen vuoteen on 231.

5. Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma sisältää vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonaistuloissa on esitetty rahanlähteinä toimintatuotot ja investointitulot sekä antolainasaamisten vähennykset ja uusien pitkäaikaisten lainojen nostot. Kokonaismenoissa rahankäyttönä on esitetty toimintakulut ja investointimenot sekä antolainasaamisten lisäykset, pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ja lyhytaikaisten lainojen vähennykset.

KOKONAISTULOT JA -MENOT 2022

TULOT	€	MENOT	€
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	318 442 318	Toimintakulut	1 545 166 874
Verotulot	947 964 038	- Valmistus omaan käyttöön	-1 337 212
Valtionosuudet	319 666 431	Korkokulut	6 518 269
Korkotuotot	17 031 659	Muut rahoituskulut	4 438 600
Muut rahoitustuotot	29 228 385		
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät	
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-28 918 731	Pakollisten varausten muutos	
		- Pakollisten varausten lis. +, väh. -	598 351
		- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-783 007
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3 220 500	Investointimenot	120 993 844
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	43 593 706		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	33 428 646	Antolainasaamisten lisäykset	27 256 159
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	130 000 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	124 240 216
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	-85 093 955	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	
Oman pääoman lisäykset		Oman pääoman vähennykset	
Kokonaistulot yhteensä	1 728 562 996	Kokonaismenot yhteensä	1 827 092 094

Kokonaismenot olivat 98,5 milj. euroa kokonaistuloja suuremmat.

6. Kaupunkikonsernin toiminta ja talous

6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Turun kaupungin määräysvaltaan kuuluu 67 tytäryhteisöä, joista 61 on yhdistelty konsernitilinpäätökseen. Yhdistellyistä tytäryhteisöistä 3 on säätiöitä ja 27 on asunto- ja kiinteistöyhtiöitä. Osakkuusyhteisöjä on yhdistelty 29 ja kuntayhtymä 3. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän alakonsernin kautta on yhdistelty 3 tytäryhteisöä ja 5 osakkuusyhteisöä.

Yksityiskohtainen luettelo konsernitilinpäätöksen yhdistellyistä tai yhdistelemättä jätetyistä yhteisöistä on kaupungin tilinpäätöksen liitetiedoissa kohdassa 20.–22. omistukset muissa yhteisöissä.

6.2 Konsernissa tapahtuneet muutokset

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 24.2.2022 uuden omistajapolitiikka-asiakirjan, jossa määriteltiin kolme uutta strategista yhteisöä, Blue Industry Park Oy (kaupungin omistus 100 %), Turun Taiteen talo Oy (kaupungin omistus 100 %) sekä Visit Turku Archipelago Oy (kaupungin omistus 100 %).

Turun kaupunki on lisännyt omistustaan Turku Science Park Oy:ssä niin, että omistaa nyt 1 268 480 osaketta yhtiön kaikista osakkeista (1 329 346 osaketta) eli 95,4 % yhtiöstä. Lisäksi kaupunki perusti Turun Raitiotie Oy -nimisen osakeyhtiön (kaupungin omistus 100 %) sekä Kiinteistö Oy Turun Nunnankatu 4 (kaupungin omistus 100 %).

Turun kaupunki lähti mukaan Turun kaupunkiseudun kuntayhtymään, jonka toiminnan alkoi loppukesällä 2022. Turun kaupungin osuus peruspääomasta on 64,93 %.

Turun seudun puhdistamo Oy:ssä on toteutettu osakeanti, jonka seurauksena Turun omistusosuus on hie-man muuttunut ja Oy Turku Energia Ab on tullut yhtiön osakkaaksi.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ja Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymän toiminnot on sulautettu 1.1.2023 alkaen osaksi Varsinais-Suomen hyvinvointialuetta.

6.3 Konsernin toiminnan ohjaus

Kaupunginvaltuuston 13.12.2021 § 286 hyväksymää konserniohjetta sekä Turun kaupungin omistajapolitiikkaa 2022–2025 koskevaa asiakirjaa 14.2.2022 § 24 on noudatettu vuoden 2022 ajan.

Kaupunkikonsernia johtaa ja ohjaa kaupunginhallitus. Kaupunginhallituksen konsernijaosto huolehtii kaupunkikonsernin konserniohjauksen ja -valvonnan täytäntöönpanosta sekä niiden toimivuudesta. Konsernijaosto tekee esityksiä omistajapolitiikan linjauksista ja konserniohjauksen periaatteista, tytäryhteisöille ja -säätiöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista sekä muista yhteisöjen sekä säätiöiden toimintaan ja talouteen liittyvistä asioista. Lisäksi konsernijaosto ohjaa, seuraa ja valvoo kaupungin tytäryhteisöjen ja -säätiöiden toimintaa sekä niille asetettujen tavoitteiden toteutumista. Omistajaohjausjohtaja tukee kansliapäällikköä vastaten osaltaan erityisesti konserniyhteisöjen omistajaohjauksesta ja valvonnasta.

Konsernin tytäryhteisöt on jaettu strategisiin ja operatiivisiin tytäryhteisöihin.

Strategiset yhteisöt vuonna 2022 ovat:

Tytäryhteisöt

Arkea Oy
 Blue Industry Park Oy
 Forum Marinum -säätiö
 Oy Turku Energia - Åbo Energia Ab
 Turku City Data Oy
 Turku Science Park Oy
 Turun Aikuiskoulutussäätiö
 Turun Kaupunginteatteri Oy
 Turun Ammattikorkeakoulu Oy
 Turun Kaupunkiliikenne Oy
 Turun Satama Oy

Kuntec Oy
 Turun musiikinopetus Oy
 Turun seudun puhdistamo Oy
 Turun Seudun Vesi Oy
 Turun Vesihuolto Oy
 TVT Asunnot Oy
 Turun Ylioppilaskyläsäätiö
 Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy
 Turku 2029 –säätiö sr.
 Turun Taiteen talo Oy
 Visit Turku Archipelago Oy

Osakkuusyhteisöt

Turun Teknologia kiinteistöt Oy
 Kaarea Oy
 Lounais-Suomen Jätehuolto Oy
 Logomo Oy

Konsernijaosto nimeää strategisten yhteisöjen hallitusten jäsenet eli toimii hallitusten strategisten yhtiöiden nimitysvaliokuntana. Jaosto myös antaa ennakkonäkemyksensä strategisten yhtiöiden toimitusjohtajien otamisesta sekä toimitusjohtajasopimuksista. Jaosto ohjaa ja valvoo strategisia tytär- ja osakkuusyhtiöitä. Strategisissa yhteisöissä yhteiskuntapoliittisilla näkemyksillä on merkittävä rooli yhteisön ohjauksessa ja päätöksenteossa. Muut tytäryhteisöt, eli operatiiviset yhteisöt, toteuttavat pääosin saamaansa toiminnallista tehtävää ja niiden tavoitteena on hoitaa tehtävänsä tehokkaasti ja taloudellisesti.

Valtuuston yhtiöille asettamien toimintaa ja taloutta koskevien tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu kaupunginvaltuustolle, kaupunginhallitukselle ja tarkastuslautakunnalle kerran talousarviovuoden aikana eli tilanteesta 30.6.2022. Asetettujen tavoitteiden toteutuminen 1.1.–31.12.2022 esitetään kaupungin tilinpäätökseen sisältyvissä yhtiöiden tuloskortteissa eli toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisvertailussa.

Kuntalain (410/2015) 48 §:n mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Hallintosäännössä määrätään konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta. Konsernijohto vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä.

Konserniohjauksen järjestäminen

Kaupungin omistajapolitiikka vuosille 2022–2025 hyväksyttiin 14.2.2022 § 24 kaupunginvaltuustossa ja noudatettiin vuonna 2022. Kaupunginvaltuuston hyväksymät omistajapolitiittiset linjaukset ovat osa kaupunkistrategiaa. Omistajapolitiikan mukaisesti kaupunkikonsernin keskitetyt tukipalvelut perustuvat toiminoille, joista saadaan yhteisen käytön kautta synergioita. Tukipalvelut ja niiden käyttö määritellään konserniohjeissa 13.12.2021 § 286, kuten myös konsernijaoston valvontavastuu kaupunkikonserniin kuuluvasta ja muun yhteisön ja säätiön valvontavastuusta.

Strategisten yhteisöjen osalta konsernijaosto valvoo ja ohjaa sitä, että yhteisöt toimivat kaupunginvaltuuston toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden, kaupunkistrategian sekä omistajapolitiittisten linjausten mukaisesti. Konserniohjeessa todetaan edelleen, että keskitettyjen konsernitoimintojen osalta noudatetaan konsernijohtoon ohjeistusta. Kaupunkikonsernin keskitettyjä yhteisiä tukipalveluja ovat rahoitus- ja sijoitus-toiminta, maksuvalmiuden hoito, palvelussuhdeneuvonta, hankinnat, vakuuttaminen, konserniyhtiöiden

tuottamat palvelukokonaisuudet ja IT-toiminnot. Konserniyhtiöillä ei ole velvollisuutta käyttää keskitettyjä IT-palveluita, mutta ne voivat halutessaan hyödyntää IT-palveluiden tuottamia palveluita, mikäli ne soveltuvat yhtiöiden tarpeisiin ja käytölle ei ole lainsäädännöllisiä esteitä.

Tytäryhteisön hallituksen tulee huolehtia siitä, että yhteisö noudattaa Turun kaupunginvaltuuston päättämiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita sekä soveltuvin osin sopimushallinnan ohjeita. Hallitus ohjaa, tukee ja valvoo yhteisön sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja sopimushallinnan toteuttamista. Riskienhallinta sisältää riskien tunnistamisen, analysoinnin ja priorisoinnin, hallinnan toimenpiteiden määrittelyn ja valvonnan sekä tuloksellisuuden arvioinnin. Strategisilla yhteisöillä tulee olla hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet.

Strategiset yhteisöt raportoivat toimintansa ja taloutensa kehityksestä kaupungin toiminnan ja talouden raportoinnin yhteydessä kaupunginhallituksen konsernijaostolle ja edelleen kaupunginvaltuustolle. Näiden yhteisöjen toiminnasta ja taloudesta raportoidaan vähintään kerran vuodessa tilinpäätöksen lisäksi sekä aina kun yhteisön toimintaan tai talouteen liittyy olennaisia poikkeamia jaoston määrittämistä tavoitteista. Operatiivisten yhteisöjen toiminnan ja talouden raportointi tapahtuu yhteisön valvontavastuuhenkilölle.

Toiminnan ja talouden seurantatiedot raportoidaan kaupunginvaltuustolle kaksi kertaa vuodessa, ajalta 1.1–30.6.2022 raportointi tapahtui strategisten yhteisöjen osalta 2. osavuosisikatsauksen yhteydessä 19.9.2022.

Vuoden 2022 toimintaan vaikutti edelleen koronapandemia ja etenkin Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset. Inflaation kiihtyminen vaikutti kustannuksiin etenkin energian huomattavan hinnannousun johdosta. Strategisille yhteisöille asetettujen tavoitteiden seurantatiedot esitetään kohdassa Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen/Strategiset yhteisöt.

Tytäryhteisöille annettiin tilikauden aikana konserniohjeita mm. yhtiökokouksia varten sekä yhteisöjen hallituksissa päätettävistä asioista ennakonäkemyksen muodossa. Käytettävissä olevien tietojen mukaan konserniohjeita ja ennakonäkemyksiä on noudatettu.

6.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, pormestari ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernijohto vastaa kaupunkikonsernissa konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä. Hallintosäännössä (kv 11.11.2022 § 250) todetaan konsernivalvonnasta seuraavaa:

Konsernijaosto huolehtii kaupunkikonsernin konsernivalvonnan täytäntöönpanosta ja toimivuudesta.

Kaupungin toiminnot on järjestettävä ja johtamistehtävät hoidettava siten, että organisaation kaikilla tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sopimushallinta.

Kaupungin konserniohjeiden (kv 13.12.2021 § 286) mukaan:

Kaupunginvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Kaupunginhallitus huolehtii sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunginhallituksen konsernijaosto huolehtii kaupunkikonserniin kuuluvan ja muun yhteisön ja säätiön valvontavastuusta. Konsernijaosto ohjaa ja valvoo kaupungin strategisia yhteisöjä sekä kaupungin sidosyksiköinä toimivia yhtiöitä kuten omia toimipaikkojaan.

Tytäryhteisön hallituksen tulee huolehtia siitä, että yhteisö noudattaa kaupunginvaltuuston päättämiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita. Strategisilla yhteisöillä tulee olla hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet.

Yhteisön hallitus käsittelee ja hyväksyy osana tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen hyväksymistä selonteot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, havaituista puutteista, merkittävimmistä riskeistä ja kehittämistarpeista. Hallituksen tulee raportoida sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehokkuutta ja toimivuutta vuosittain konsernijohtolle ja sisäiselle tarkastukselle.

Konserniohjaus on toteutettu käytännössä seuraavasti:

- valvontavastuuhenkilöt huolehtivat keskusteluyhteydestä ja toiminnan seurannasta tytäryhteisöissä
- omistajaohjausyksikkö vastaa talouden suunnittelun ja seurannan koordinoinnista ja valmistelusta. Tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan valmistelun edetessä.
- tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta ja taloudellista asemaa seurataan osavuositarkastuksissa, jotka tuodaan säännöllisin väliajoin kaupunginhallituksen konsernijaoston käsiteltäväksi.
- strategisten tytäryhteisöjen yhteiset konsernitavoitteet on määritelty kaupungin omistajapolitiikassa
- omistajan ennakkonäkemyksiä edellytetään merkittävistä hankkeista ja muutoksista

Konserniohjeiden tavoitteena on kaupunkikonsernin ohjauksen vahvistaminen ja koordinointi siten, että konsernia ohjataan yhtenäisillä toimintaperiaatteilla kaupunkikonsernin kokonaisuuden huomioiden.

Keskitettyjen konsernitoimintojen osalta lähtökohtana on, että strategiset tytäryhteisöt hyödyntävät ensisijaisesti konsernin omia tukipalveluita. Mikäli strateginen tytäryhteisö kilpailuttaa jonkun keskitetyksi määritellyistä tukipalveluista, tulee sen pyytää tarjous konsernin sisäiseltä palveluntuottajalta ennen kuin se hankkii palvelun konsernin ulkopuoliselta taholta. Tytäryhteisöillä ei ole varinaista sisäistä tarkastusta omana toimintana, mutta konserniohjeen mukaan niiden tulee järjestää toiminnan laajuuden edellyttämä sisäinen valvonta ja tarkastus. Lisäksi tytäryhteisöt voivat hyödyntää sisäisessä tarkastuksessa kaupungin sisäisen tarkastuksen yksikköä. Keskitettyjä yhteisiä palveluita, joissa on pyritty yhtenäisiin linjauksiin, ovat mm. rahoitus- ja sijoitustoiminta, maksuvalmiuden hoito, hankinnat, vakuuttaminen ja it-toiminnot.

Toimivallan ja vastuun jako konserniohjauksessa on toiminut asianmukaisesti ja tilikaudella annettu ohjeistus on ollut riittävää. Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanossa ja nimittämisessä on noudatettu konserniohjeita sekä kuntalain 47 § 2. momentin asettamia vaatimuksia. Yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus on huomioitu, kuten myös sen toiminnan luonne, koko ja kehitysvaihe.

Tytäryhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja toteuttamista koskeva raportointi perustuu samoihin periaatteisiin, aikataulutukseen ja itsearviointeihin kuin peruskaupungissa. Itsearviointit laadittiin Granite-työkalun riskienhallinta- ja selonteko-moduuleilla.

Sisäisen valvonnan itsearviointit ovat pääsääntöisesti olleet yhteisöjen toimitus- ja talousjohtajien vastuulla, minkä jälkeen itsearviointeihin perustuvat selonteot on viety yhteisöjen hallitukseen hyväksyttäväksi. Hallituskäsittelyn jälkeen ne on toimitettu tiedoksi kaupungin sisäisen tarkastuksen toimistoon. Yhden tytäryhteisön ilmoituksen mukaan sisäisen valvonnan toimivuutta on tarkastettu myös tilintarkastusyhteisön toimesta. Itsearviointien perusteella konsernivalvonta ja yhteisöjen sisäinen valvonta toimivat asianmukaisesti, eikä merkittäviä puutteita ole havaittu. Itsearvioinneissa esiin nostettuja seikkoja olivat mm. it-järjestelmien toimivuus ja luotettavuus sekä tietosuoja ja -turva. Tytäryhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja

toteuttamista koskevaa muuta raportointia ei ole ollut tilikauden aikana. Konserniohjeen mukaisiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeisiin tullaan tästä syystä kiinnittämään huomiota tulevilla tilikausilla.

Tytäryhteisöjen vuosikellon mukaiset riskiarvioinnit ohjeistettiin päivittämään tarvittaessa erikseen tilikauden aikana. Merkittävimmistä riskeistä raportoitiin tarpeen mukaan ajantasaisesti. Tilikauden aikana kaupunkikonsernissa ei ole toteutunut ennakoimattomia riskejä. Konsernin riskienhallinnan ja seurannan vastuutus on kuvattu selkeästi kaupungin sisäisessä ohjeistuksessa. Riskienhallinnan asiantuntemusta ja riittävyttä on pyritty varmistamamaan mm. ohjeistuksella ja säännöillä, erillisellä riskikartoitusohjelmalla sekä säännöllisesti järjestävillä valmiusharjoituksilla.

6.5 Konsernitilinpäätös ja tunnusluvut

Edellinen tilikausi 2021 on oikaistu konsernin laskelmissa ja tunnusluvuissa.

KONSERNITULOSLASKELMA	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	1 190 227	1 087 885
Myyntituotot (+)	961 235	820 439
Maksutuotot (+)	83 040	92 577
Tuet ja avustukset (+)	64 882	97 127
Vuokratuotot (+)	38 201	33 114
Muut toimintatuotot (+)	42 868	44 627
Valmisteverastojen muutos	0	47
Valmistus omaan käyttöön (+)	2 777	6 095
Toimintakulut	-2 320 723	-2 121 769
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot (-)	-704 971	-685 949
Henkilösivukulut		
Eläkekulut (-)	-124 533	-122 455
Muut henkilösivukulut (-)	-51 405	-48 933
Palvelujen ostot (-)	-700 467	-656 126
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-492 258	-369 036
Avustukset (-)	-60 557	-59 587
Vuokrakulut (-)	-79 273	-75 525
Muut toimintakulut (-)	-107 260	-104 158
Osuus osakkuusyhtiön voitosta/tappiosta	8 929	15 760
TOIMINTAKATE	-1 118 791	-1 011 983
Verotulot	942 646	883 822
Valtionosuudet (+)	382 796	369 016
Rahoitustuotot- ja kulut	-16 089	765
Korkotuotot (+)	3 245	13 079
Muut rahoitustuotot (+)	4 478	8 560
Korkokulut (-)	-17 933	-20 254
Muut rahoituskulut (-)	-5 878	-620
VUOSIKATE	190 562	241 619
Poistot ja arvonalentumiset	-184 735	-151 119
Suunnitelman mukaiset poistot (-)	-163 865	-146 316
Omistuksen eliminointierot	171	238
Arvonalentumiset	-21 041	-5 041
TILIKAUDEN TULOS	5 828	90 501
Tilinpäätössiirrot	0	-14
Tilikauden verot	-3 985	-6 546
Laskennalliset verot	-2 976	-3 863
Vähemmistöosuudet	-1 912	-2 825
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 045	77 253

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2022	2021
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	51,3	51,4
Vuosikate/Poistot, %	103,1	159,6
Vuosikate, € / asukas	963	1 238
Asukasmäärä	197 917 *	195 137

*ennakkotieto

Konsernin tilikauden tuloksen muodostuminen

Konsernin tilikauden alijäämää kertyi -3,0 milj. euroa (2021 TP ylijäämää 77,3 milj. euroa). Heikkoon tulokseen vaikuttivat sekä toimintakulujen toimintatuottoja voimakkaampi euromääräinen kasvu että Turku Energian omistamien Fennovoima Oy:n osakkeiden arvonalennus noin 20,0 milj. euroa. Toimintakuluissa kasvua oli eniten aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa 122 milj. euroa. Vertailuvuoteen on korjattu edellisen vuoden tilinpäätöksen laadinnan jälkeen esille tullut Turun TeknologiaKiinteistöt Oy:n 2,0 milj. euron osingonjaon osakkuusyhteisön yhdistelyn virheellisen käsittelyn vaikutus tilikauden ylijäämään.

Konsernin vuosikate oli 190,6 milj. euroa (241,6 milj. euroa TP 2021), joka jäi juoksevien menojen jälkeen käytettäväksi konsernin investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Konsernin vuosikate asukasta kohden 963 euroa heikkeni edellisestä vuodesta noin 275 euroa (1 238 euroa TP 2021). Vuoden 2022 asukas-kohtainen euromäärä on laskettu Tilastokeskuksen asukasmäärästä antaman ennakkotiedon 197 917 mukaan. Vuosikatteen osuus poistoista ja arvonalennuksista oli 103,1 prosenttia (159,6 prosenttia TP 2021).

Konsernin toimintakate -1 118,8 milj. euroa (-1 012,0 milj. euroa TP 2021) heikkeni edellisvuodesta 106,8 milj. euroa, 10,6 %. Valtio tuki kuntia ja kuntayhtymiä edelleen korvaamalla koronakustannuksia valtionavustuksina.

Konsernin toiminnan rahoitus ja investoinnit

Konsernin investointimenot olivat yhteensä 365,8 milj. euroa (348,7 milj. euroa TP 2021). Konsernin investointimenoista on eliminoitu konsernin sisäisiä eriä 16,3 milj. euroa. Merkittävimmät yhteisöjen erillistilinpäätöksiin sisältyvät investoinnit konsernissa olivat

- Turun kaupunki 121,0 milj. euroa
- TVT Asunnot Oy konserni 77,5 milj. euroa
- Turku Energia Oy konserni 29,0 milj. euroa
- Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy 23,7 milj. euroa
- Turun Vesihuolto Oy 17,4 milj. euroa
- Koy Turun Nunnankatu 4 12,5 milj. euroa
- Turun Seudun Puhdistamo Oy 11,7 milj. euroa
- Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän konserni 69,0 milj. euroa

TVT Asunnot Oy konsernin merkittävimpiä investointikohteita vuonna 2022 olivat Mäntymäkeen, Satamaan, Skanssiin, Hirvensaloon ja Länsikeskukseen valmistuneet asuintalokohteet; Pääskyvuoreen, Mäntymäkeen, Raisioon ja Kaarinaan rakenteilla olleet asuintalokohteet; perusparannushankkeet Pernossa sekä keskustassa.

Turku Energia Oy:n varsinaiset investoinnit kohdistuivat pääosin verkostojen siirtokyvyn sekä toimintavarmuuden parantamiseen ja ylläpitämiseen. Lämpöliiketoiminnan investoinnit kohdistuivat lämpöverkostojen laajentamiseen ja laitteistohankintoihin. Sähköverkko-yhtiön investoinnit kohdistuivat sähköverkostojen siirtokyvyn ja toimitusvarmuuden parantamiseen ja ylläpitämiseen. Pitkäaikaisina sijoituksina sijoitettiin Suomen Hyötytuuli Oy:ön ja Voimaosakeyhtiö SF:iin. Vuoden lopulla koko sijoitus 20,0 milj. euroa Voimaosakeyhtiö SF:ään kirjattiin arvottomaksi.

Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy:n investoi uudisrakentamiseen ja olemassa olevan kiinteistökannan perusparantamiseen. Vuonna 2022 valmistuivat uudiskohteet Turkuun, Kaarinaan ja Raisioon. Vuoden 2022 lopussa rakenteilla oli 124 asuntoa. Perusparannus käynnistyi vuonna 2022 yhdessä kohteessa ja valmistui neljässä kohteessa. Uudiskohde- ja perusparannusinvestointeja lykättiin voimakkaasti nousseiden ylläpito- ja rakennuskustannusten nousun sekä kasvaneiden pääomakustannusten vuoksi. Kysyntä asumisoikeusasuntojen rakentamiselle jatkui edelleen hyvänä siitä huolimatta, että rakentaminen hidastuu korkojen ja rakennuskustannusten nousun myötä.

Turun Vesihuolto Oy:n merkittävimmät investoinnit kohdistuivat vuonna 2022 vesijohto- ja viemäriverkoston toimintavarmuuden ylläpitoon, sekä verkostojen laajentamiseen.

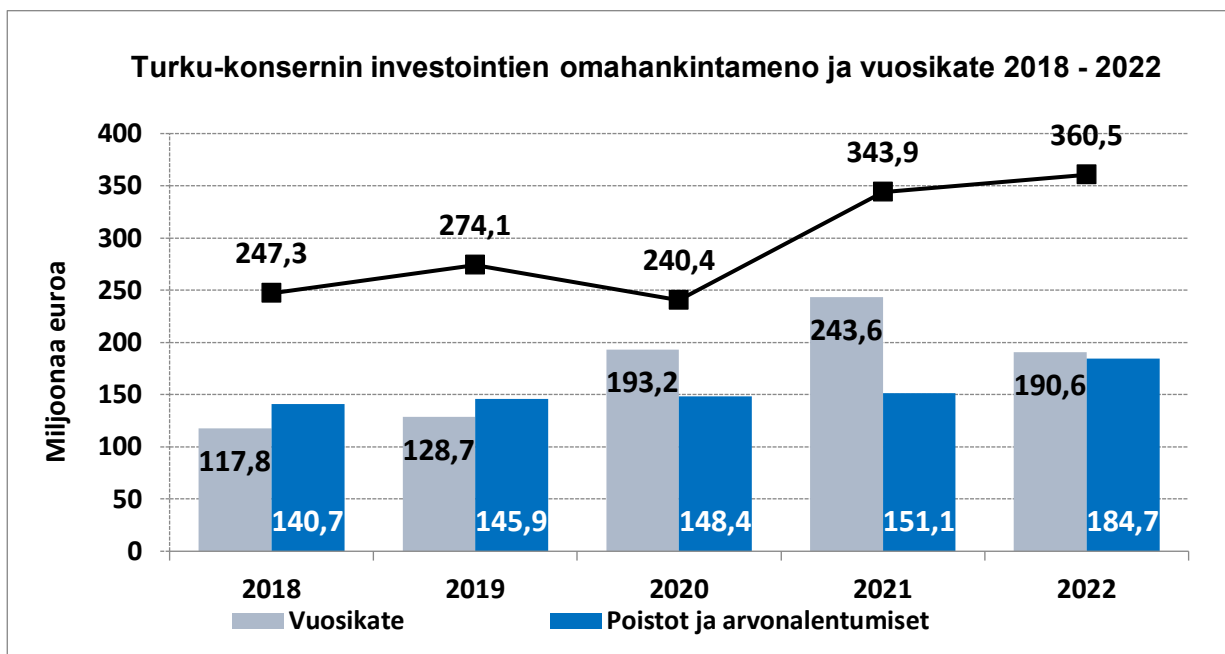
Koy Turun Nunnankatu 4 osti perustettavan yhtiön lukuun entisen Rettigin tupakkatehtaan tontin ja rakennukset laitteineen.

Turun Seudun Puhdistamo Oy:n investoinnit kohdistuivat laitoksen toimintavarmuuden ylläpitoon ja ilmastovoitteisiin mm. poistoputken kapasiteetin tehostaminen ja UV-laitoksen rakentaminen.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän investoinnit kohdentuivat pääosin uudiskohteisiin, T3-hanke Majakkasairaalan rakennus ja irtaimisto.

Turun kaupungin investointeja on selvitetty toimintakertomuksen kohdassa 3.2. Toiminnan rahoitus.

Investointien omahankintameno oli 360,5 milj. euroa. Konsernin toiminnan rahavirta 151,2 milj. euroa heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna 45,3 milj. euroa eikä riittänyt investointien omahankintameno kattamiseen.

Omaisuuksien luovutustuloja kertyi 52,1 milj. euroa (56,7 milj. euroa TP 2021). Konsernin toiminnan ja investointien rahavirta oli 157,2 milj. euroa negatiivinen (-90,7 milj. euroa TP 2021). Tilinpäätös- ja neljän edellisen vuoden yhteenlaskettu konsernin toiminnan ja investointien rahavirran kertymä on 483,2 milj. euroa negatiivinen (-408,8 milj. euroa TP 2021). Kertymä heikkeni edellisvuodesta 74,3 milj. euroa ja investointimenoja on jouduttu kattamaan joko kassavaroja vähentämällä, ottamalla lisää lainaa tai omaisuutta myymällä. Konsernin pitkäaikaisia lainoja nostettiin tilikauden aikana 282,1 milj. euroa ja vähennettiin 221,4 milj. euroa. Varsinais-Suomen asumisoikeusrahastoon tehdyt lisäsijoytukset kasvattivat konsernin omaa pääomaa 1,8 milj. euroa.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	190 562	241 619
Tilikauden verot	-3 985	-6 546
Tulorahoituksen korjauserät	-35 339	-38 525
	151 239	196 549
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-365 782	-348 747
Rahoitusosuudet investointimenoihin	5 271	4 859
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	52 067	56 679
	-308 444	-287 209
Toiminnan ja investointien rahavirta	-157 205	-90 660
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-1 112	-791
Antolainasaamisten vähennys	1 416	900
	304	109
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	282 123	169 611
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-221 446	-103 589
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-53 855	15 385
	6 822	81 407
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutokset	1 784	2 312
Muutokset vähemmistön osuudessa	1 312	1 683
	3 096	3 996
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	132	92
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 706	758
Saamisten muutos	1 706	-60 076
Korottomien velkojen muutos	145 608	69 011
	145 740	9 784
Rahoituksen rahavirta	155 962	95 295
Rahavarojen muutos	-1 243	4 636
Rahavarojen muutos	-1 243	4 636
Rahavarat 31.12.	263 249	264 492
Rahavarat 1.1.	264 492	259 856
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2022	2021
Investointien tulorahoitus, %	52,9	70,3
Laskennallinen lainanhoitokate	1,0	1,2
Lainanhoitokate	0,9	2,1
Kassan riittävyys, pv	33	37
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., 1000 €	-483 153	-408 839

Konsernin rahoitusasema ja sen muutokset

KONSERNITASE, 1 000 €

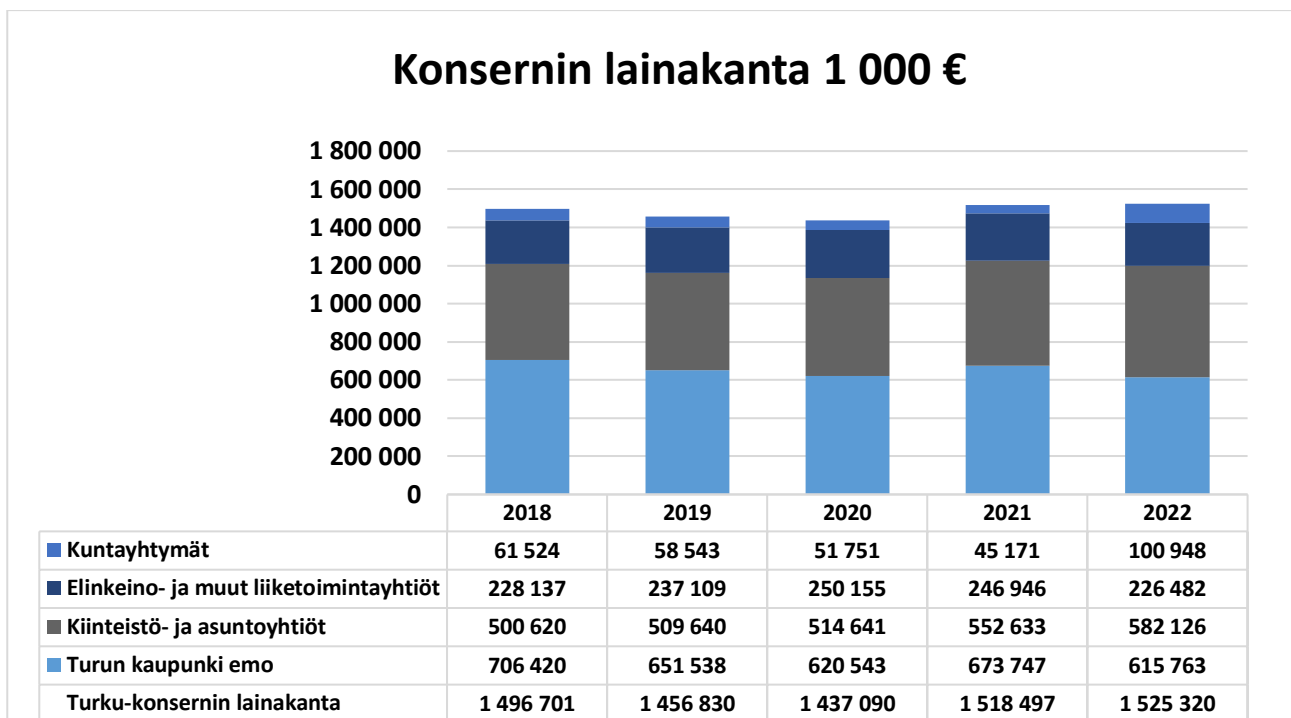
VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT	2 989 322	2 831 976	OMA PÄÄOMA	1 187 103	1 188 368
Aineettomat hyödykkeet	31 581	36 029	Peruspääoma	601 956	601 956
Aineettomat oikeudet	2 907	3 671	Säätiöiden		
Muut pitkävaikutteiset menot	24 855	31 823	peruspääomat	29 016	29 016
Ennakkomaksut	3 818	535	Muut omat rahastot	79 457	77 677
Aineelliset hyödykkeet	2 705 173	2 527 336	Ed. tilikausien yli-/alijäämä	479 719	402 466
Maa- ja vesialueet	251 187	240 419	Tilikauden yli-/alijäämä	-3 045	77 253
Rakennukset	1 405 151	1 251 007			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	619 166	559 767	VÄHEMMISTÖOSUUDET	78 917	76 175
Koneet ja kalusto	93 989	92 243			
Muut aineelliset hyödykkeet	116 315	119 707			
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	219 365	264 193	PAKOLLISET VARAUKSET	27 687	28 599
			Eläkevaraukset	1 915	2 319
			Muut pakolliset varaukset	25 772	26 281
Sijoitukset	252 569	268 611			
Osakkuusyhteisöosuudet	151 517	154 375	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	37 639	38 262
Osakkeet ja osuudet	71 060	83 766	Valtion toimeksiannot	4 516	5 078
Joukkovelkakirjasaamiset	3 724	4 115	Lahjoitusrahastojen pääomat	28 091	28 403
Muut lainasaamiset	25 835	25 923	Muut toimeksiantojen pääomat	5 033	4 781
Muut saamiset	433	433			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	36 869	37 624			
Valtion toimeksiannot	4 516	5 078	VIERAS PÄÄOMA	2 185 841	2 030 749
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	26 915	27 173			
Muut toimeksiantojen varat	5 439	5 373	Pitkäaikainen	1 496 245	1 332 616
			Lainat rah. ja vak.laitoksilta	1 383 837	1 210 858
VAIHTUVAT VASTAAVAT	490 996	492 553	Lainat julkisyhteisöiltä	30 820	40 227
Vaihto-omaisuus	11 558	9 852	Lainat muilta luotonantajilta	25	25
Aineet ja tarvikkeet	9 437	8 055	Saadut ennakot	42	861
Keskeneräiset tuotteet	1 981	1 678	Liittymismaksut ja muut velat	54 381	54 797
Valmiit tuotteet	20	16	Siirtovelat	49	153
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	120	104	Laskennalliset verovelat	27 091	25 695
Saamiset	216 188	218 209	Lyhytaikainen	689 596	698 134
Pitkäaikaiset saamiset	3 325	5 421	Joukkovelkakirjalainat	0	50 000
Myyntisaamiset	0	35	Lainat rah. ja vak.laitoksilta	103 762	195 284
Lainasaamiset	1 404	1 422	Lainat julkisyhteisöiltä	6 876	7 464
Laskennalliset verosaamiset	1 159	1 409	Lainat muilta luotonantajilta	0	14 639
Muut saamiset	761	2 550	Saadut ennakot	11 342	6 981
Siirtosaamiset	0	3	Ostovelat	173 689	146 187
Lyhytaikaiset saamiset	212 863	212 789	Liittymismaksut ja muut velat	197 553	90 439
Myyntisaamiset	122 492	115 096	Siirtovelat	175 771	167 867
Lainasaamiset	185	239	Laskennalliset verovelat	20 603	19 273
Muut saamiset	35 821	35 316			
Siirtosaamiset	54 365	62 138			
Rahoitusarvopaperit	68 201	68 274			
Osakkeet ja osuudet	27 127	23 125			
Sijoitukset rahamarkkinainstr.	392	392			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	22 706	25 629			
Muut arvopaperit	17 976	19 128			
Rahat ja pankkisaamiset	195 048	196 218			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 517 187	3 362 153	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 517 187	3 362 153

Konsernitaseen tunnusluvut	2022	2021
Omavaraisuusaste, %	36,1	37,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	86,4	86,4
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	476 674	479 719
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2 408	2 458
Lainakanta 31.12., 1000 €	1 525 320	1 518 497
Lainakanta 31.12., €/asukas	7 707	7 782
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	2 191 930	2 084 121
Lainat ja vuokravastuut, euroa / asukas	11 075	10 680
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	29 559	30 038
Asukasmäärä	197 917 *	195 137

*ennakkotieto

Turku-konsernin lainakanta tilikauden päättyessä oli 1 525,3 milj. euroa (1 518,5 milj. euroa TP 2021). Lainakanta kasvoi 6,8 milj. euroa (TP 2021 kasvua 81,4 milj. euroa). Konsernin lainat asukasta kohden olivat 7 707 euroa (7 782 euroa TP 2021) väestömäärästä vuodelle 2022 annetun ennakkotiedon mukaan. Asukaskohtaiset lainat vähenivät 75 euroa asukasta kohden edellisvuodesta.

Konsernin korollisesta lainakannasta kohdistuu kiinteistö- ja asuntoliiketoimintaan 38 prosenttia (36 prosenttia TP 2021) ja muuhun elinkeino- ja liiketoimintaan 15 prosenttia (16 prosenttia TP 2021). Kuntayhtymien osuus lainakannasta on 7 prosenttia (3 prosenttia TP 2021) ja Turun kaupungin osuus on 40 prosenttia (44 prosenttia TP 2021). Turun kaupungin velkaosuuteen sisältyy kaupungin tytäryhteisöille edelleen myönnettyjä antolainoja 561,4 milj. euroa. Kun kaupungin antolainasaamisia vastaava määrä tytäryhteisöille ja kuntayhtymille oikaistetaan Turun kaupungin konserninelästä, jää Turun kaupungille konserninelästä noin 54,4 milj. euroa (106,2 milj. euroa TP 2021) ja konsernin tytäryhteisöille ja kuntayhtymille 1 470,9 milj. euroa (1 412 milj. € TP 2021). Tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien osuus oikaistusta lainakannasta on kasvanut 59 milj. euroa ja kaupungin osuus on vähentynyt noin 52 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Konsernin koko vieraan pääoman määrä vuoden lopussa oli 2 185,8 milj. euroa (2 030,7 milj. euroa TP 2021). Kasvua edelliseen vuoteen on 155,1 milj. euroa.

Konsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä tilikauden päättyessä oli 2 191,9 milj. euroa (2 084,1 milj. euroa TP 2021). Konsernin omavaraisuusaste 36,1 prosenttia heikkeni edellisvuodesta vähän (37,7 % TP 2021). Suhteellinen velkaantuneisuus 86,4 % pysyi edellisvuoden tasolla (86,4 % TP 2021). Konsernin käyttötuloista tarvittaisiin 86,4 prosenttia konsernin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

6.6 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen sekä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen

Kaupunki on 28.2.2023 myynyt omistamansa Logomo Oy:n osakkeet Sunborn Events Oy:lle. Ennen osakauppaa kaupungin omistusosuus Logomo Oy:stä oli 39 %.

Kaupunki osti Turun teknologia- ja tiedepuisto Oy:n koko osakekannan Turku Science Park Oy:ltä 1.1.2023.

Kaupunki osti 27 % Green Industry Park Oy:n osakkeista Turku Science Park Oy:ltä.

Myllykoti Oy:n koko osakekanta sekä kaupungin omistuksessa olleet 14,6 % Vasso Oy:n osakkeista siirtyi vastikkeetta 1.1.2023 Varsinais-Suomen hyvinvointialueen omistukseen sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen voimaanpanolain 23 § mukaisesti.

Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Ei tiedossa olevia olennaisia tulevia muutoksia.

7. Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen 16 032 973,37 euron käsittelystä seuraavaa:

- kertynyttä poistoeroa vähennetään investointivaroilla toteutettujen investointien hankintamenosta tehtyjen suunnitelmapoistojen määrällä, yhteensä 2 198 223,54 euroa ja
- kaupungin vuoden 2022 ylijäämä 18 231 196,91 euroa siirretään kaupungin taseen omaan pääomaan tilikauden yli-/alijäämäriiville.

Taloussuunnitelmakauden 2022–2025 talouden tasapainottamista on käsitelty kohdassa 1.7.

8. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Toiminnan ja talouden seuranta 1.1. – 31.12.2022 -raportissa annetaan kuntalain mukainen selvitys kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Talousarvion sitovuus

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvioon otetaan tehtävien ja tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Hallintosäännön 68 §:n mukaan kaupunginvaltuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset siitä, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kaupungin viranomaisia. Kaupunginhallitus antaa määräykset siitä, miten strategisiin sopimuksiin kirjatut tavoitteet ja toimenpiteet sitovat kaupungin viranomaisia.

Talousarviolausekkeiden ja sopeuttamisohjelman eteneminen sekä pormestariohjelman seuranta

Sopeuttamisohjelman ja talousarviolausekkeiden raportoinnin yhdistämistä käsiteltiin kaupunginhallituksessa 28.3.2022 § 129. Kuluvan vuoden seurannassa lausekkeiden kanssa samaan raporttiin on yhdistetty myös sopeuttamisohjelma, jota aiemmin seurattiin erillisessä dokumentissa.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovia tavoitteita ovat kaikki toiminta-suunnitelmakirjassa olevat lausekkeet ja toimielimen tavoitteet sekä määrärahat, tuloarviot sekä työvoiman käyttö, ellei alla toisin ole määrätty.

Toimielinten kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet ovat mukana kaupunginhallituksen ja toimielimen välisissä toimintasuunnitelmissa. Ne toimintasuunnitelman tavoitteet ja kohdat, jotka eivät ole kaupunginvaltuustoon nähden sitovia, ovat kaupunginhallitukseen nähden sitovia tavoitteita tai tiedoksi annettavia tietoja.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovia tavoitteita eivät ole kaupunginvaltuuston vahvistaman talousarvion yleisperustelut, toimielimen kokonaiskuva toimialan kehittämisen suunnasta ja palvelun tarvetta tai toimintaa kuvaavat tunnusluvut.

Kaupunginvaltuuston, keskusvaalilautakunnan ja tarkastuslautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet esitetään palvelukokonaisuuskohtaista toimintasuunnitelmaa suppeammassa muodossa osana kaupungin toimintasuunnitelmaa. Näiden toimielinten kuvaus toiminnasta ja sen kehittämisestä sekä toimintaympäristön muutostekijät eivät ole sitovia tavoitteita.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt määrätä toimielimille käyttötalousosan määrärahat ja tuloarviot bruttosivoksi (poikkeuksena aluepelastuslautakunta). Investoinneista kaupunginvaltuustoon nähden sitovia ovat talousarviokirjaan merkityt investointimenot, rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien luovutustulot sekä kaupunginvaltuuston erikseen päättämät hankekohtaiset kustannusarviot.

Toimielimen käyttötalousosan määrärahat ja investointiosan määrärahat ovat erikseen sitovia. Määrärahan säästöä käyttötalousosassa ei voi käyttää investointiosan määrärahan ylityksen katteena tai päinvastoin.

Taseyksikkönä toimivan aluepelastuslaitoksen sitova tavoite on liikeylijäämä + poistot, joka vastaa kaupungin tuloslaskelman toimintakatetta, sekä investointien bruttomenot vähennettynä rahoitusosuuksilla ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloilla (investointien rahavirta).

Kaupungin tilahankkeiden tarveselvityksissä ja hankesuunnitelmissa noudatetaan hallintosäännön määräyksiä. Hallintosäännössä on määrätty myös päätösvallasta investoinneissa ja muissa pitkävaikutteisissa menoissa.

Kaupungin tuloslaskelmaosan sitovia eriä ovat rahoitustulot ja – menot. Rahoituslaskelmaosan sitova erä on lainakannan muutos.

Tytäryhteisöjen kaupunginvaltuustoon nähden sitovia tavoitteita ovat lausekkeet sekä ”Konserniyhtiön kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet” -kohtaan merkityt tavoitteet. Toiminnan ja talouden vuosiraportissa käytettyjen värivalojen selitykset:

- vihreä, mittarin tavoitearvo saavutettiin eli tavoite toteutui
- keltainen, mittarin tavoitearvo lähes saavutettiin
- punainen, mittarin tavoitearvoa ei saavutettu eli tavoite ei toteutunut

Kaupunginvaltuusto**Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloarviot, euroa****Käyttötalousosa**

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-1 055 396	0	-1 055 396	-921 888	133 508
TOIMINTAKATE	-1 055 396	0	-1 055 396	-921 888	133 508

Keskusvaalilautakunta

Tilivelvolliset viranhaltijat: Kaupunginlakimies Annika Nieminen ja lakimies Henna Saanakorpi

Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Keskusvaalilautakunta on lakisääteinen toimielin. Sen toimintaympäristöön vaikuttavat muutokset ovat vaalilaissa (714/1998) ja kuntalaissa (410/2015). Keskusvaalilautakunnan keskeisin tehtävä on järjestää kulloinkin toimitettavat vaalit Turun kaupungissa.

Vuoden 2022 tammikuussa järjestettiin historian ensimmäiset aluevaalit. Vuoden 2022 talousarvion laadinnassa huomioitiin vallitsevasta koronatilanteesta johtuvat poikkeavat olosuhteet, kunnan 30.6.2021 vastaanottama oikeusministeriön kirje (VN/16839/2021), sekä hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 241/2020 vp, s. 300). Hallituksen esityksen mukaan aluevaalien kustannusrakenne kuntien näkökulmasta on samanlainen kuin eduskuntavaaleissa.

Vuoden 2022 aluevaalien järjestelyt ja vaalien ajankohta ajoittuivat koronapandemia-aikaan. Koronapandemia aiheutti tarpeen huomioida useita erityiskysymyksiä muun muassa äänestämiseen, äänestyspaikkoihin, äänestystilanteisiin ja laskentaan liittyen, jotka heijastuivat kokonaiskustannuksiin verraten normaaliolosuhteissa järjestettäviin vaaleihin.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Vuoden 2022 aluevaalien kustannusten kasvun aiheutti tammikuussa 2022 pahentunut koronatilanne, joka edellytti keskusvaalilautakuntaa varautumaan mahdollisiin poikkeusjärjestelyihin, suojarusteiden lisähankintaan, sairauspoissaoloihin ja varahenkilöstön lisäämiseen.

Aluevaaleissa, jotka toimitettiin erillisinä vaaleina, oikeusministeriö suoritti kunnalle vaalilain 188 §:n mukaisena kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän jokaiselta aluevaaleissa äänioikeutetulta kunnan asukkaalta. Oikeusministeriön kirjeen mukaan korvauksessa pyrittiin huomioimaan se, että ensimmäisissä aluevaaleissa keskusvaalilautakunta vastasi ennakoöänten laskennasta ja vaalipäivän äänten tarkastuslaskennasta. Seuraavat aluevaalit toimitetaan samanaikaisesti vuoden 2025 kuntavaalien kanssa.

Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloarviot, euroa

Käyttötalous

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	440 000	10 024	450 024	450 024	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-525 480	-62 483	-587 963	-554 114	33 849
TOIMINTAKATE	-85 479	-52 459	-137 939	-104 090	33 849

Tarkastuslautakunta

Tilivelvollinen viranhaltija: kaupunginreviisori Kari Koivuluhta

Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Tarkastuslautakunnan tehtäväkenttään vaikuttavat vaatimukset talouden tasapainottamisesta, tasapainottamista koskevien suunnitelmien sisällön ja toimenpiteiden toteutuksen ja riittävyyden arvioinnin tarve.

Toimintaan vaikuttavat myös kuntakonsernin toiminnan ja palvelutuotannon organisointi, järjestämistapa ja johtaminen sekä näissä tapahtuvat muutokset.

Lisäksi lautakunnan toiminnassa tulee ottaa huomioon kulloinkin voimassa olevien ohjausasiakirjojen rakenne ja sisältö sekä ne muutostekijät, jotka vaikuttavat kaupunkikonsernin ja sen eri osien toimintaan ja tulokseen. Toimintaympäristössä tapahtuu jatkuvia muutoksia muun muassa lainsäädännöstä sekä lisääntyvästä kunta-rajat ylittävästä yhteistyöstä johtuen.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Ei olennaisia poikkeamia.

Tarkastuslautakunta jatkoi arviointia ja tarkastusta laaditun arviointisuunnitelman pohjalta.

Kuntalain 121 §:n mukaan ”Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aiheutta”.

Keväällä 2022 tarkastuslautakunta järjesti johdon kuulemis- ja keskustelutilaisuuksia vuoden 2021 arviointia varten. Tilaisuuksissa kaupungin johdon edustajia kuultiin vuoden 2021 tilinpäätöksestä ja talousarviotavoitteiden toteutumisesta sekä henkilöstötavoitteiden toteutumisesta ja raportoinnista. Tarkastuslautakunta hyväksyi vuoden 2021 arviointikertomuksen 24.5.2022. Arviointikertomuksessa 2021 käsiteltiin erityisesti kaupunkikonsernin taloudellista tilaa, soteuudistukseen valmistautumista sekä sisäistä valvontaa, riskienhallintaa ja konsernivalvontaa. Kaupunginvaltuusto käsitteli arviointikertomuksen 13.6.2022. Kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunginhallituksen tulee antaa kaupunginvaltuustolle lausunto 31.10.2022 mennessä toimenpiteistä, joihin vuoden 2021 arviointikertomus antaa aiheutta. Kaupunginhallituksen selvitystä tarkastuslautakunnan vuoden 2021 arviointikertomuksen aiheuttamista toimenpiteistä ei ole käsitelty raportointihetkeen mennessä kaupunginvaltuustossa. Vuoden 2022 aikana tarkastuslautakunnan edustajat kuului arviointia varten yhteensä 42 henkilöä.

Kaupungin tilintarkastaja KPMG Oy Ab on keväällä 2022 tehnyt lakisääteistä vuoteen 2021 kohdistunutta tilintarkastusta. Tilintarkastaja on raportoinut tarkastustyön etenemisestä. Tilintarkastaja antoi vuotta 2021 koskevan tilintarkastuskertomuksen 28.4.2022. Tilintarkastuskertomus oli valtuuston käsittelyssä 13.6.2022.

Tilintarkastaja antoi 28.4.2022 raportin kaupungin tilinpäätöksen 31.12.2021 tilintarkastuksesta. Tarkastuslautakunta päätti 24.5.2022 lähettää Turun kaupungin tilinpäätöksen 2021 tilintarkastusta koskevan tilintarkastajan raportin kaupunginhallitukselle tiedoksi ja toimenpiteitä varten. Kaupunginhallitus antoi 20.6.2022 selvityksen tilintarkastajan raportin aiheuttamista toimenpiteistä tarkastuslautakunnalle.

Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloarviot, euroa**Käyttötalousosa**

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-554 000	-125	-554 125	-503 294	50 831
TOIMINTAKATE	-554 000	-125	-554 125	-503 294	50 831

Konsernihallinto

Kaupunginhallitus, konsernihallinto, työllisyyden palvelukokonaisuus

Tilivelvollinen viranhaltija: kansliapäällikkö Tuomas Heikkinen

Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Hyvinvointialueiden käynnistyminen ja Uusi Turku

Vuonna 2022 ulkoisen toimintaympäristön merkittävin kansallinen muutostekijä oli koko kaupungissa ja myös konsernihallinnossa sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämistä vastuun siirtyminen hyvinvointialueelle vuoden 2022 aikana. Uudistuksen mukana kaupungin toimintoja ja henkilöstöä, myös konsernihallinnosta, siirtyi vuodenvaihteessa hyvinvointialueelle.

Uuden Turun rakentaminen aloitettiin keväällä konsernihallinnon järjestämistoiminnon koordinoimana osallistaen mm. eri johtoryhmiä. Konsernihallinnon järjestämistoiminnon tehtäväksi määriteltiin integroida, tukea ja ohjata Uuden Turun kaupunkitasoisia yhteisiä toimintamalleja. Toiminnon ytimessä säilyivät palvelujen hallinnan, asiakasohjauksen ja toiminnanohjauksen kaupunkitasoinen edistäminen, maahanmuuttajapalvelut ja hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, joka on jatkossa sekä kunnan että hyvinvointialueen vastuulla.

Kuntatalous

Vahva talous- ja työllisyyskehitys on pienentänyt julkisen talouden alijäämää vuonna 2022. Verotulojen kasvu on ollut voimakasta ja koronavirusepidemian hoidosta aiheutuvat menot ovat olleen edellisvuosia pienemmät. Kulutusmenojen kasvua ylläpitävät väestön ikääntymisestä aiheutuva palvelutarpeen kasvu, Venäjän hyökkäyssodan edellyttämä varautuminen ja sodasta aiheutunut maahanmuuton kasvu sekä hallitusohjelman mukaiset tehtävien laajennukset, joiden kustannukset nousevat vuosittain. Nopeimman inflaation vaihe lienee ohitettu monella talousalueella, mutta erityisesti palkkojen nousupaine on huomattava. Inflaatiota voimakkaimmin kiihdyttäneen energian hinnan vaikutus inflaatioon on vähenemässä. Käynnissä olevat palkkaneuvottelut tulevat osaltaan vaikuttamaan tulevaisuuden kehitykseen. Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen on alentunut parina viimevuonna vahvan nimellisen BKT:n kasvun siivittämänä.

Kuntatalouden alijäämän arvioidaan heikkenevän vuonna 2022 0,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Verorahoitusta on kertynyt vuonna 2022 kunnille hyvin siitäkin huolimatta, että yhteisöveron jako-osuuden korotus ja covid-19-tukiin liittyvät valtionosuuslisäykset päättyivät. Kuntatalouden menot ovat kuitenkin kasvaneet tuloja nopeammin. Kulutusmenojen kasvua ovat ylläpitäneet vuonna 2022 palvelutarpeen kasvun lisäksi hoito- ja palveluvelan purkaminen sekä hallitusohjelman mukaiset kuntien tehtävien laajennukset, joissa kustannukset nousevat vuosittain. Lisämenoja on aiheutunut myös Venäjän hyökkäyssotaa pakenevien ukrainalaisten maahanmuutosta, josta syntyviä kuluja mm. opetuksessa ja kotouttamisessa hallitus on sitoutunut korvaamaan kunnille.

Vuoden 2023 alusta toteutunut soteuudistus tulee vaikuttamaan merkittävästi kuntatalouteen ja kuntien tulopohjaan. Verotuloista merkittävä osa siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Lopullisia vaikutuksia ei ole vielä tiedossa, joten Turun kaupungille kohdentuvaa lopullista vaikutusta ei ole vielä tiedossa. Alustavien tietojen mukaan lopulliset laskelmat valmistuvat aikaisintaan loppukeväästä, mutta todennäköisesti vasta syksyllä 2023. Tuloihin tehtävät leikkaukset näkyvät siirtymäkaudella vaihteittain ja täysimääräisesti vasta vuonna 2025.

Vuonna 2023 hallituskausi päättyy ja monet hallituksen määräaikaiset toimet lakkaavat. Kuntataloudesta

poistuu esimerkiksi covid-19-avustuksia ja opetuksen laatu- ja tasa-arvohankkeita. Kuntahallinnon kulutusmenojen hinta jatkaa kuitenkin kasvuaan. Kulutuksen hintaan vaikuttaa etenkin kunta-alan palkankorotukset, jotka on sidottu vähintään yleiseen linjaan vuosille 2023 ja 2024. lisäksi kunta-alan palkkoja nostaa viisivuotinen palkkaohjelma vuosille 2023–2027, jolla palkat nousevat yhteensä noin 5,1 prosenttia. Palkkaratkaisuilla on suuri merkitys kuntahallinnon kustannuskehitykselle, sillä henkilöstökulut muodostavat jatkossakin sen suurimman kuluerän.

Väestön kehitys

Turussa asui vuoden 2022 lopussa Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 197 917 asukasta ja kaupungin väestö on kasvanut 2 780 ihmisellä vuodesta 2021. Koronavuosien (2020–2021) hitaan väestönkehityksen jälkeen vuoden 2022 väestönkasvusta näyttäisi Turussa tulevan ennätyskellisen suurta. Yhteensä Turun kokonaisnettomuutto oli vuonna 2022 ennakkotietojen mukaan 3 255. Muista Suomen kunnista muutti yhteensä 1 347 henkeä.

Turkuun vuonna 2021 muualta Suomesta muuttava on useammin nuori aikuinen, kun taas Turusta useammin poismuuttajissa korostuvat työikäiset. Muuttaneiden taustoista ei ole saatavilla ennakkotietoja vuodelta 2022.

Työllisyys

Työttömyys aleni Turussa vuodessa 7 %, joka oli ripeämpää verrattuna koko maan (5 %) ja maakunnan (4 %) kehitykseen. Kuusikon työttömyys laski keskiarvolla mitattuna 7 %. Erityisesti nuorten työttömyys laski vuoden aikana hyvin (Turussa 17 %, vrt. Tampere 14 %). Pitkäaikaistyöttömyys kääntyi kesän jälkeen laskutrendiin siten, että heinäkuulta joulukuulle jokaisena kuukautena oli vähemmän pitkäaikaistyöttömiä verrattuna edeltävään kuukauteen.

Työmarkkinatuen kuntaosuusmaksussa saavutettiin 1,7 M€ säästö verrattuna edeltävään vuoteen. Vuonna 2021 Turku maksoi työmarkkinatukea yli 23,3 M€, kun vuonna 2022 maksu oli hieman yli 21,6 M€. Noin puolet työllistetyistä oli työmarkkinatuen listalla ja heidät työllistämällä saatiin nettosäästöä jo ko. talousarviovuodelle, mutta säästöä tulee heidän osaltaan vähintään myös parille seuraavalle talousarviovuodelle. Tähän vaikuttaa se, että heidät on työllistetty niin, että työssäoloehto on täyttynyt ja sen johdosta kertymäpäivät ovat nollautuneet ja ovat pois listalta kunnan maksuvelvoitteen osalta.

Kuntakokeilu eteni vuoden aikana suunnitelmien mukaisesti ja uudet lakisääteiset tehtävät otettiin haltuun. Uutta henkilöstöä rekrytoitiin ja perehdytettiin työtehtäviin. Muutoskoulutusta järjestettiin henkilöstölle vuoden aikana paljon.

Työllisyys- ja yrityspalvelu-uudistus/TE-palvelut 2024-uudistus

Hallitus antoi eduskunnalle 6.10.2022 esityksen julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskeväksi lainsäädännöksi (HE 207/2022 vp). Hallituksen esityksen mukaan julkiset työllisyyspalvelut siirretään kuntien järjestämisvastuulle 1.1.2025. Hallituksen esityksen keskeiset sisällöt koskevat järjestämisvastuuta, palvelujen tuottamista, rahoitusta, henkilöstöä ja tietojärjestelmiä. Eduskunnan on määrä hyväksyä lakipaketti maaliskuun 2023 loppuun mennessä.

Työllisyyspalvelujen kunnallistamisella tavoitellaan palvelujen tuomista lähemmäksi asiakkaita ja osaavan työvoiman saatavuuden sekä työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaannon parantamista. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää nykyisten toimintamallien, prosessien ja palveluiden uudistamista sekä työllisyyspalvelujen yhteensovitusta kunnalliseen elinvoimatehtävään. Uusille työllisyyspalveluille on myös luotava asiakaslähtöisyyden ja kustannusvaikuttavuuden vahvistamisen mahdollistavat rakenteet ja hallinto.

Työllisyys- ja yrityspalvelu-uudistuksen valmistelua ohjaa Turun kaupunginhallituksen 7.3.2022 asettama työllisyyspalvelujen muutosryhmä.

Samanaikaisesti työllisyys- ja yrityspalvelu-uudistuksen kanssa valmistellaan kotoutumislain kokonaisuudistusta. Uudistuksessa kunnan vastuu kotoutumisen edistämisestä kasvaa: kunta vastaa sekä työttömien työnhakijoiden että työvoiman ulkopuolella olevien henkilöiden kotoutumisen edistämisestä. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2025, eli samanaikaisesti työllisyys- ja yrityspalvelu-uudistusta kokevan lakipaketin kanssa.

Maahanmuuttajien tilanne

Vuonna 2022 Turun kasvun mahdollisti muunkielinen väestö. Muunkielisten osuus Turussa kasvoi 8,2 %, ruotsinkielisten osuus 1,0 % ja suomenkielisten osuus 0,3 %. Ennakkotietojen mukaan Turun väestöstä muunkielisten osuus oli 27 386 henkeä (luvussa ei ole mukana Turussa asuvat tilapäisen suojeluluvan saaneet ukrainalaiset, joilla ei ole kotikuntaa). Ennakkotiedon mukaan vuonna 2022 Turun väestöstä 13,8 prosenttia puhuu äidinkielenään muuta kieltä kuin suomea tai ruotsia ja 4-6 vuotiaiden ikäryhmässä heidän osuus on 24 %. Heitä palvelemaan Turku perusti International House Turun, jonka ensimmäinen kokonainen toimintavuosi kulunut vuosi oli. International House Turussa oli kuluneen vuoden aikana 112 495 rekisteröityä asiakaskäyntiä. Lisäksi kuntakokeilun kotoasiakkaiden yhteydenottojen määrä oli 13 014, tapahtumissa oli 582 asiakasta ja uusilla ihturku.fi sivuilla ehti olla 23 485 kävijää.

Valtuusto hyväksyi 12.12.2022 Turun kaupungin kotouttamisohjelman vuosille 2022–2025. Ohjelman on tarkoitus luotsata kaupunki kohti tulevia muutoksia, joista merkittävimmät ovat hyvinvointialueuudistus, ukrainalaisten mahdollisuus hakea kotikuntaa ja tulo kuntakokeilun asiakkaisiksi sekä koko kotouttamisen vastuun tulo kaupungille uuden kotouttamislain myötä (1.1.2025).

Kuntalaisten hyvinvointi

Suurin osa turkulaisista voi hyvin, mutta koronapandemia lisäsi hyvinvoinnin polarisaatiota kaikissa ikäryhmissä. Koronan jälkivaikutukset, Ukrainan sota sekä elinkustannusten nousu haastoivat kuntalaisten hyvinvointia vuonna 2023. Kuntalaisten hyvinvointia edistettiin kaikissa kunnan palvelukokonaisuuksissa ja palveluissa. Konsernihallinnon osalta merkittäviä toimia olivat esimerkiksi asukasbudjetin koordinointi lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi kolmella miljoonalla eurolla, järjestöavustukset sekä yhteisöllisyyden kärkihankkeen toiminta yksinäisyyden ehkäisemiseksi, mielen voimavarojen vahvistamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

Vuonna 2022 valmistauduttiin sote-uudistukseen, jonka myötä vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä jakautuu sekä kunnille että hyvinvointialueille. Valmistelussa varmistettiin esimerkiksi järjestyhteistyön jatkuvuus. Kaupungin puolella kehitettiin asiakaslähtöistä uuden Turun toimintamallia ja sitä tukevaa johtamisjärjestelmää. Vuoden 2023 alusta käynnistyy hyvinvoinnin johtoryhmän sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan työ.

Kärkihankkeet

Kaupunginhallitus asetti tammikuussa 2022 kaikki kärkihankkeet ajalle 17.1.2022 – 31.12.2025. Kärkihankkeet ovat edenneet 2022 toimintasuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2022 aikana on toimintamallia kehitetty kaupungin organisaatiomuutoksen yhteydessä. Kärkihankkeet toimivat tiiviissä yhteistyössä sekä keskenään että kaupungin palvelualueiden ja sidosryhmien kanssa.

Kärkihankkeiden organisoitumista oli aloitettu jo 2021 ja se tiivistyi 2022 vuoden aikana siten, että kärkihankkeiden hankejohtajat ja muut asiantuntijat määrättiin tehtäviinsä vuoden aikana. Yhteensä 36 henkilöä osallistuu kärkihankkeiden eri teemojen ja tehtävien tekemiseen. Kärkihankkeiden etenemisestä raportoitiiin pormestaristolle 21.3 ja 29.8 sekä 20.12.2022. Pormestaristo ohjaa kärkihankkeita kaupunginhallituksen päätöksen asettamissa rajoissa. Kaupungin johtoryhmälle raportoitiiin 20.9., Kaupunginhallitukselle 11.10. ja Kaupunginvaltuustolle 24.10.2022.

Kärkihankkeilla tavoitellaan parempaa valmiutta ja laaja-alaista yhteistyötä kaupungin eri palvelualueiden, kaupunkilaisten ja eri sidosryhmien kanssa sekä luodaan uusia palveluja ja lisää vetovoimaa Turulle. Vuoden 2022 aikana on aloitettu lukuisia uusia kokeiluja ja verkostoja sekä aloitteita kärkihankkeiden toimesta. Lisäksi kärkihankkeet ovat osallistuneet useampaan laajojen suunnitelmien tukemiseen.

Vuoden 2022 aikana tiivistettiin ohjausmallia ja koordinaatiota mukaan lukien talouden seuranta ja ulkoisen rahoituksen suunnittelua ja hakemista. Kärkihankeasiantuntijat alkoivat systemaattisesti ennakoita vuosien 2024 ja 2025 resurssitilannetta sekä selvittää ulkoisen rahoituksen saamista kärkihankkeiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ilmasto

Turku toteuttaa Pariisin ilmastopimuksen tavoitetta rajoittaa maapallon lämpeneminen 1,5 asteeseen ja mahdollistaa tämän mukaista kestävä elämää yhdessä kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen kanssa. Turun kaupunginvaltuusto hyväksyi Ilmastosuunnitelman 2029 yksimielisesti 11.6.2018 § 142 ja päivitti suunnitelman yksimielisesti 16.5.2022 §103. Päivityksen osana kiritettiin päästövähennystavoitteita vuosille 2025 ja 2029 sekä luotiin polkua vahvistuvaan ilmastopositiivisuuteen kohti vuotta 2035. Vuodelle 2021 asetettu vähintään 50 prosentin päästövähennystavoite vuoden 1990 tasosta saavutettiin etuajassa ja ylitettiin (saavutettu vähennys vuonna 2021 oli 55 prosenttia). Ilmastopolitiikan päätavoitteena on edelleen hiilineutraali alue vuoteen 2029 mennessä ja ilmastopositiivinen siitä eteenpäin – eli alueen nettovaikutuksen muuttaminen ilmakehää lämmittävästä sitä viilentäväksi. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen rinnalla tavoite vaatii hiilen sidonnan lisäämistä ja uusiutuvan energian ylituotantoa suhteessa alueen omaan kulutukseen sekä kiertotalouden vahvistamista. Samalla varaudumme mahdollisimman kattavasti ilmastonmuutoksen riskeihin ja vaikutuksiin sekä vahvistamme vähähiilisiä ratkaisuja Turun ja maailman tarpeisiin luovaa tutkimus-, koulutus- innovaatio- ja elinkeinotoimintaa.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Konsernihallinto (Kaupungin yhteiset toiminnot, Konsernihallinto ja työllisyyden palvelukokonaisuus) alitti talousarvion 10,7 milj. eurolla. Alituksesta kaupungin yhteisten toimintojen osuus oli 4,7 milj. euroa, konsernihallinnon kokonaisuuden osuus 2,7 milj. euroa ja työllisyyden osuus 3,2 milj. euroa. Toimintatuotot toteutuivat 15,5 milj. euroa ja toimintakulut 4,9 milj. euroa muutettua talousarviota suurempana.

Konsernihallinnon kokonaisuuden osalta merkittävimmät poikkeamat toimintakatteeseen muodostuivat edelleen kohdistettavista määrärahoista (-3 milj. euroa) sekä yhteisistä palveluista (+1,3 milj. euroa). Lisäksi määrärahoja säästy johdon tuen (-0,5 milj. euroa), järjestämistoiminnon (-0,2 milj. euroa) sekä konsernihallinnon yhteisten (-0,3 milj. euroa) määrärahoista.

Yhteisten palvelujen toimintatuotot toteutuivat 6,1 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina. Yliytystä 5,6 milj. muodostuu Tilapalveluista. Toimintakulut toteutuivat 7,3 milj. euroa muutettua talousarviota suurempana. Tilapalvelujen toimintamenot ylittivät talousarvion 9,5 milj. eurolla, mutta muiden yhteisten palvelujen yksiköiden säästöt palvelujen ostoissa sekä talousarviota alhaisempina toteutuneet henkilöstömenot tasapainottavat ylitystä.

Tilapalvelujen taloutta kuormittivat väistötilat ja tyhjilleen jäävät sisäilmakohteet. Tästä syystä prosesseja on pyritty tehostamaan niin, että päätös kohteiden purusta tai peruskorjaamisesta saadaan jatkossa nopeammalla aikataululla. Tulojen ja menojen kasvun erotus johtuu kaupungin sisäisestä vuokratkäytänteestä, jossa tilapalvelut maksavat sisäilmakohteiden osalta korottuneet ulkoiset vuokramenot, mutta tilapalveluiden tulot pysyvät ennallaan. Kohdejohtamisessa budjetin ylitys selittyy muun muassa energian hinnan nousulla (ylitys yht. 1,3 milj. euroa), Rettigin tilojen kunnostuksella (0,8 milj. euroa) ja päiväkeskuksen väistötilojen kustannuksilla (1,26 milj. euroa). Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa aiheutti Eurooppaan energiakriisin, jossa energian hinta kallistui merkittävästi ja energian saatavuuteen talvikuukausina liittyi epävarmuutta. Tilapalvelut toteutti laajaa varautumista kiertävien sähkökatkojen varalta. Kaupungin hintakiinnityspolitiikka suojasi Tilapalveluita ja

toimitilojen loppukäyttäjiä kaikkein voimakkaimmilta sähkön hinnan vaihteluilta. Varsinais-Suomen Hyvinvointialue aloitti operatiivisen toimintansa 1.1.2023. Tämän muutoksen valmistelu sävytti vuotta 2022. Kaupunki vuokrasi merkittävän tilakannan hyvinvointialueen käyttöön ja lisäksi luovutti hyvinvointialueelle ulkoisia vuokrasopimuksia.

Edelleen kohdistettavien määrärahojen toimintakate alitti talousarvion 3 milj. eurolla. Suurin yksittäinen alitus muodostui siitä, että ulkopuolelle kohdistettavista menomäärärahoista jäi käyttämättä 1,9 milj. euroa. Lisäksi menomäärärahoja säästyivät varausmäärärahoista 0,5 milj. euroa ja avustuksista 0,5 milj. euroa.

Konsernihallinnon hankkeet ja projektit toteutuivat toimintakatetasolla liki talousarvion mukaisesti. Poikkeamat talousarvioon kompensoituivat hankkeiden ja projektien määrärahakokonaisuuden sisällä siten, että tulot ylittivät talousarvion lähes saman verran kuin kulut ylittivät talousarvion. Merkittävin alitus (-1,4 milj. euroa) muodostuu kärkihankkeista. Pilotointeja on siirretty eteenpäin aikataulu tai priorisointi syistä, erityisesti Tiedepuiston kärkihankkeen, mutta myös kulttuurin kärkihankkeen sekä yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihankkeen osalta. Palkkamäärärahoja säästyivät, koska osa henkilöstöstä palkattiin kärkihankkeille vasta vuoden aikana, ei vuoden alusta. Lisäksi useampi henkilö on raportoinut ulkoisesti rahoitetuille hankkeille palkkarahaa, jolloin kaupungin määrärahaa on säästynyt. Talousarvion ylitystä muodostui hankkeiden ja projektien kokonaisuudessa muun muassa hankitun talousjärjestelmän tuotantokäyttöön-oton jälkeisestä kehittämistyöstä sekä ulkoisen rahoituksen projektien talousarviota suuremmasta toteumasta.

Kaupungin yhteisten toimintojen osalta merkittävimmät poikkeamat toimintakatteeseen muodostuvat kaupunkitasoisista eristä (+2,3 milj. euroa), omarahoitusosuuksista (+1,2 milj. euroa) sekä omaisuudenhallinnasta (- 8,3 milj. euroa). Kaupunkitasoisten erien osalta merkittävimmät poikkeamat muodostuvat työterveysmenojen talousarviota suuremmasta toteumasta (+1,7 milj. euroa) sekä kertaluonteisesta HVA-kuvioon liittyvistä alijäämän hyvityksistä, jotka on käsitelty avustusmenojen lisäyksinä (+1,8 milj. euroa). Ylityksiä tasapainottivat mm. vakuutusmaksujen, tyky-toiminnan ja työsuhdematkalippujen budjetoitua pienempi käyttö. Omarahoitusosuudet ylittivät budjetin 1,2 milj. euroa Alpen omarahoitusosuuksien lisämaksuosuuden vuoksi. Omaisuudenhallinnan osalta merkittävin poikkeama toimintakatteeseen muodostui myyntivoitoista, jotka toteutuivat 7,3 milj. euroa talousarviota suurempina. Herttuankulman kaava-alueen rakentuminen on ollut ennustettua nopeampaa, mikä on nopeuttanut tonttikauppaa. Lisäksi myytyjen kohteiden tontteihin sisältyvä hankintameno on ollut arvioitua pienempi, mikä on vaikuttanut myyntivoiton osuuden kasvuun.

Työllisyyden palvelukokonaisuuden työmarkkinatuen kuntaosuusmaksussa saatiin vuoden 2022 aikana 1,7 milj. euron säästöt edelliseen vuoteen verrattuna. Saavutettu säästösumma oli suurempi kuin talousarvion 2022 suunnittelussa arvioitiin. Vuoden 2022 talousarvio sisälsi vuoteen 2021 verrattuna 1,1 milj. euroa suuremman varauksen vuoden 2022 työmarkkinatuen maksuun, mikä osaltaan lisäsi toimintakatteen alitusta.

Toiminnan tavoitteet

Strategian ja pormestariohjelman toteutuminen

Valtuusto hyväksyi päivitetyn Turun kaupunkistrategian 14.2.2022. Strategian tavoitteet tähtäävät ensi vuosikymmenelle. Strategian tavoitteiden toteuttamista ja toteutumisen seuranta on aloitettu viime vuoden aikana. Ensimmäisenä vuonna on määritelty tarkemmalla tasolla strategian sisältöjä, vastuuhenkilöitä ja mittareita. Strategian toteutumisesta raportoidaan erikseen valtuustolle tilinpäätöksen yhteydessä.

Pormestariohjelman toteutumista seurataan 10 eri teeman mukaisesti. Teemat ovat edunvalvonta, hiilineutraali ja resurssiviisas Turku, hyvinvoiva Turku, jatkuvasti parempi Turku, kansainvälisyys ja verkostot, kestävä kasvun Turku, korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys, kärkihankkeet, matkailu ja saavutettavuus sekä Talousraami 2021–2025. Teemojen alla on yhteensä 108 tavoitetta. Tavoitteiden etenemisen seurannasta on tarkemmin jäljempänä tässä asiakirjassa.

Talousarviolausekkeet

Lautakunta	Talousarviolauseke	Toteutunut 31.12.2022
Kaupunginhallitus	Vuonna 2022 valmistaudutaan asukasbudjetoinnin kasvattamiseen 3 miljoonaan euroon vuodelle 2023.	Kuntalaisten valitsemat suunnitelmat toteutetaan aikataulun mukaisesti vuonna 2023.
Kaupunginhallitus	Toteutetaan henkilöstöpalveluiden ja palvelukokonaisuuksien yhteinen rekrytointikampanja ammattimaisia rekrytointiyrityksiä hyödyntäen kriittisen henkilöstön saamisen varmistamiseksi.	Turku on niin suuri ja monialainen toimija, että parempaan vaikuttavuuteen päästään kohdennetuilla kampanjoilla. Esim. lähihoitajien osalta maaliskuussa 2022 on päätetty ottaa käyttöön Silkkkien kanssa pilotti ulkomaisten hoitajien saamiseksi tukemaan hyvinvointipalveluiden henkilöstön määrää. Rekrytointipalvelut seuraa jatkuvasti vastuualueiden hakijamääriä ja täyttöasteita, tältä pohjalta kohdennetaan toimenpiteitä.
Kaupunginhallitus	Kaupungin henkilöstön työhyvinvoinnin lisäämiseen panostetaan kaikissa palvelukokonaisuuksissa. TVA-tarkastelua jatketaan normaalisti ja kohdennetaan ensisijaisesti haastavimmassa rekrytointitilanteessa oleviin ryhmiin.	KH on päättänyt helmikuussa lisätä panostusta työhyvinvointiin lisäämällä vuodelle 2022 tyky-rahaa, työyhteisöjen virkistysrahaa sekä tarjoamalla virkistyssetelietuuden. TVA-tarkastelua on tehty syksystä 2021 lähtien Sote-sopimuksessa yli 800 vakanssille, samoin on muiden sopimusten osalta käyty tehostetusti muutoksia läpi.
Kaupunginhallitus	Jos TVA-prosessi tuottaa palkankorotustarpeita yli budjetoitujen henkilöstömenojen, se raportoidaan osavuositarkastuksen yhteydessä. Samalla arvioidaan muutostarpeet talousarvioon.	Palvelukokonaisuudet toteuttavat arvion henkilöstömenojen toteutumisesta osana vuosijohtamisen prosessia, ja kokonaisuuden pohjalta tehneet tarvittaessa muutosesitykset talousarvioon.
Kaupunginhallitus	Pormestariohjelman mukaisessa rakennuttamisen yhtiöittämisen jatkovalmistelussa täsmennetään yhtiön perustehtävä ja varmistetaan, että yhtiö tuottaa kaupungille tarpeellisia kiinteistöjä kustannustehokkaasti ja huolehtii kiinteistöjemme asianmukaisesta hoidosta. Kaupunginhallitukselle tuodaan päätettäväksi yhtiöittämisen vaihtoehtoiset mallit sekä niiden edut ja haitat, jonka jälkeen yhtiöittämisestä tehdään ratkaisu.	Valmistelua on siirretty kaupunkiympäristön valmistelijoiden resurssipulan vuoksi ja tavoitteena on toteuttaa järjestelyt valtuustokauden loppupuolella.
Kaupunginhallitus	Seutukuntayhtymän toimintaan varataan Kh:n talousarvion sisältä 2e/asukas rahoitusosuus.	Talousarvio sisältää varauksen seutukuntayhtymän rahoitusosuuteen.
Kaupunginhallitus	Sote-uudistusta toteutettaessa tavoitellaan ruotsinkielisiä palveluja varten oman sote-keskuksen perustamista Turunmaan sairaalan yhteyteen.	Ruotsinkielisten sote-palvelujen organisointiin liittyen Varsinais-Suomen Hyvinvointialueen hallitus on käsitellyt asiaa tammikuussa 2023.
Kaupunginhallitus	Arvioidaan päivitetyn Turun kaupungin osallisuuden toimintamallin toimivuus ja vaikuttavuus ja toteutetaan tarvittavat toimenpiteet osana pormestariohjelman toimeenpanoa.	Arviointi toteutettu ja kehittämistoimenpiteet tunnistettu. Päätöksenteko ja toimenpiteiden käynnistyminen keväällä 2023.
Kaupunginhallitus	Investointisuunnitelma tarkastellaan vuoden 2022 aikana siten, että voidaan toteuttaa investointikokonaisuuden toteutussuunnitelma pormestariohjelman velkakattokirjauksen mukaisessa raamissa.	Investointisuunnitelma on valmisteltu pormestariohjelman velkakattokirjauksen mukaisissa raameissa.
Kaupunginhallitus	Parannetaan investointien ajallista hallintaa ja toteutetaan tarvittaessa prosessin auditointi.	Investointien hallinta- ja raportointimenettelyn kehittäminen Power BI -järjestelmällä on käynnistetty ja vertailua ja oppia on haettu Espoon järjestelmistä ja toimintamallista. Isot hankkeet on ajoitettu PlaNet ohjelmalla. Palveluverkkosuunnittelutyötä kehitetään ja tätä kautta pyritään vaikuttamaan pitkän aikavälin investointien suunnitteluun.
Kaupunginhallitus	Tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn selvitys merkittävimmistä myyntituloja lisäävistä hankkeista sekä selvitys vaihtoehtoisesta tarkastelusta vuokratulon lisäämisestä myyntitulojen rinnalla.	Kehityskiinteistöjen operatiivinen toimintasuunnitelma vuodelle 2023 tuodaan kaupunginhallitukseen 2/2023. Vuokrauksen laajentaminen myyntitulojen kustannuksella on käsitelty osana asunto- ja maapolitiikan periaatteita.
Kaupunginhallitus	Taito-kampus toteutetaan ensisijaisesti taseen ulkopuolisena hankkeena, hankesuunnitelma tuodaan päätettäväksi vuoden 2022 aikana.	Taito-kampus toteutetaan kiinteistöyhtiömuotoisena hankkeena. Kupittaa kannen kilpailutusaikataulusta johtuen hankesuunnitelman hyväksyminen siirtyy vuodelle 2023.
Kaupunginhallitus	Kansainvälisen koulun sijoituspäätös ja uuden lukion tarveselvitys tuodaan päätettäväksi vuoden 2022 aikana.	Kansainvälisen koulun tarveselvitys on kaupunginhallituksessa hyväksytty ja sijoituspaikka siten päätetty. Hankesuunnittelu on käynnissä. Lukioverkon kehittämisen tilaratkaisun tarveselvitys on hyväksytty kasvatusta- ja opetuslautakunnassa. Uuden lukion perustamisen sijaan lisätään 100 aloituspaikkaa jo olemassa olevaan lukioon ja hankitaan tätä varten lisätilaa.
Kaupunginhallitus	Lausteen alueen kehittämisessä ja Karhunaukion koulun tarveselvityksessä huomioidaan Skanssin monitoimitalon suunnittelun yhteydessä tehdyt selvitykset monipuolisista liikuntamahdollisuuksista. Lisäksi selvitetään Lausteen lähipalveluiden muu kokonaisuus.	Karhunaukion tarveselvitys on hyväksytty ja hankesuunnittelu sekä asemakaavoitus käynnissä.

Lautakunta	Talousarviolauseke	Toteutunut 31.12.2022
Kaupunginhallitus	Kärkihankkeen toimeenpanon osana huomioidaan, että lähiöohjelman hyväksymistä tavoitellaan vuonna 2022.	Lähiövisio valmistui loppuvuonna 2022. Päätöksentekoon alkuvuonna 2023.
Kaupunginhallitus	Ilmasto-ohjelman toimenpiteet päivitetään vastaamaan asetettuja tavoitteita alkuvuonna 2022. Päivitystyön yhteydessä tarkistetaan toimenpiteiden talousarviovaikutukset ja tehdään tarvittaessa niiden edellyttämät muutokset talousarvioon.	Ilmastosuunnitelma toimenpiteineen päivitettiin perusteellisen arviointi- ja valmistelutyön tuloksena ja hyväksyttiin valtuustossa 16.5.2022 § 103. Koko konsernin kattava ilmastobudjetointi valmisteltiin ja hyväksyttiin osana vuoden 2023 talousarviota. Budjetoinnissa hyödynnettiin Euroopan Unionin vihreän rahoituksen taksonomiaa, johon perustuen konsernin ilmastovaiikutteisten investointien määrä taloussuunnitelukaudella on 1,234 miljardia euroa.

Sopeuttamishojelman toimenpiteet

Toimielin	Tavoite ja kuvaus	Toteutunut 31.12.2022
Konsernihallinto	Työllisyyskokeiluun osallistuminen <i>Tavoite työmarkkinatuen kuntaosuuden vähentäminen 13 % ja oman toiminnan tehostaminen.</i>	Työttömyys aleni Turussa vuodessa 7 %, joka oli riipeämpää verrattuna koko maan (5 %) ja maakunnan (4 %) kehitykseen. Kuusikon työttömyys laski keskiarvolla mitattuna 7 %. Eryyisesti nuorten työttömyys laski vuoden aikana hyvin (Turussa 17 %, vrt. Tampere 14 %). Pitkäaikaistyöttömyys kääntyi kesän jälkeen laskutrendiin siten, että heinäkuulta joulukuulle jokaisena kuukautena oli vähemmän pitkäaikaistyöttömiä verrattuna edeltävään kuukauteen. Työmarkkinatuen kuntaosuusmaksussa saavutettiin 1,7 M€ säästö verrattuna edeltävään vuoteen. Vuonna 2021 Turku maksoi työmarkkinatukea yli 23,3 M€, kun vuonna 2022 maksu oli hieman yli 21,6 M€. Noin puolet työllistetyistä oli työmarkkinatuen listalla ja heidät työllistämällä saatiin nettosäästöä jo ko. talousarviovuodelle, mutta säästöä tulee heidän osaltansa vähintään myös parille seuraavalle talousarviovuodelle. Tähän vaikuttaa se, että heidät on työllistetty niin, että työssäoloehto on täytynyt ja sen johdosta kertymäpäivät ovat nollautuneet ja ovat pois listalta kunnan maksuvelvoitteen osalta. Kuntakokeilu eteni vuoden aikana suunnitelmien mukaisesti ja uudet lakisääteiset tehtävät otettiin haltuun. Uutta henkilöstöä rekrytoitiin ja perehdytettiin tehtäviin.
Konsernihallinto	Työasemien ja -näyttöjen elinkaaren pidentäminen 4 vuodesta tarvevaihtoon	Laitteet hankitaan tarpeeseen perustuen, ja elinkaarta ei enää ole.
Konsernihallinto	Kiinteistöjen hoidon kilpailutukset <i>Kiinteistönhoidon kilpailutuksilla saadaan kustannussäästöjä.</i>	Kaupungin toimitilakohteet on jaettu kiinteistöhoitoalueisiin, joiden palveluntuottajat kilpailutetaan säännöllisellä syklillä. Tämä on Tilapalveluiden säännöllistä toimintaa, jolla varmistetaan saatavan palvelun laatu ja hinnoittelun markkinatasoisuus.
Konsernihallinto	Henkilöstöpoliittisten yhteisten linjausten ja ohjeiden noudattaminen <i>Matka-, koulutus-, majoitus, edustus- ja tyky kulujen yhdenmukaistaminen ja huippujen leikkaaminen.</i>	Kuluja on leikattu keskitetysti tavoitteiden mukaisesti. Konsernihallinnossa on siirrytty vuoden 2022 talousarviosta lähtien keskitettyyn ja harmonisoituun budjetointimalliin henkilöstösidonnaisissa kustannuksissa (koulutus-, matkustus- ja majoituskustannukset).
Konsernihallinto	Perusopetuksen päätelaitteiden elinkaaren pidentäminen <i>Perusopetuksen oppilaille on käytössä 4–6. luokilla iPad ja 7–9. luokilla win työasema. Säästöhodotuksena on, että koneita ei hankita joka vuosi, vaan koneiden elinkaarta pidennetään siten, että esim. 6. luokalta jääneet koneet annetaan uusille 4. luokkalaisille. Koneiden elinkaari voi olla 5-6 vuotta. Riskinä on koneiden vikaantuminen, mutta tätä kannattaa ainakin kokeilla. Koneiden vuosihankintahinta on 900 000 euroa, joka jakaantuu seuraavalle 3 leasingvuodelle. Ensimmäisen vuoden säästö 150 000 euroa, jatkovuosien säästö 300 000 euroa.</i>	Ipad laitteita ei enää hankita 3 vuoden kierrolla, vaan laitteiden elinkaarta on pidennetty siten, että uudet aloittavat 4. luokkalaiset saavat käytetyt laitteet. Yläkoulujen laitteet uusitaan.
Konsernihallinto	Hankkeiden priorisointi ja ulkoisen rahoituksen lisääminen	Ulkoisen rahoituksen määrä on ollut vahvassa kasvussa 2022 sekä uusien hankkeiden lukumäärällä että saadun rahoituksen määrällä mitattuna.

Toimielin	Tavoite ja kuvaus	Toteutunut 31.12.2022
	<i>Turun kaupungilla on käynnissä satoja eritasoisia projekteja ja hankkeita, jotka vievät vakinaisten viranhaltijoiden työaikaa, edellyttävät omarahoitusosuuksia ja määräraikaista työvoimaa. Toisaalta hankkeet saattavat olla jopa päällekkäin tai ristiriidassa käytännön tekemisen tai strategisten linjausten kanssa.</i>	Ulkoisella rahoituksella on työkennellyt 2022 yli 170 henkilöä. Ulkoisen rahoitus on mahdollistanut monien kaupungin strategisten tavoitteiden edistämisen. Ilman ulkoista rahoitusta monet tehdyt toimenpiteet olisivat jääneet tekemättä tai ainakin niiden toteutus olisi ollut vähemmän vaikuttavaa tai olennaisesti hitaampaa. Vuoden 2022 suurin osa aloitetusta hankkeista on edennyt suunnitelman mukaan, muutama hanke ei ole edennyt resurssipuutteen vuoksi. Hankkeiden priorisointi on jatkuvaa työtä. Johtamismallin muutos vaikuttanut hetkellisesti kehittämissälinnin ja priorisoinnin ohjaamisen aikatauluun.
Konsernihallinto	Kiinteistöveropohjan täsmennys <i>Projektoitava, toteutus pääosin ulkopuolisin resurssein.</i>	Kiinteistöveropohja ei ensimmäisen tarkastelun perusteella sisältänyt merkittäviä virheitä. Virheiden tarkistaminen on synkronoitu rakennusvalvonnan digitalisointityöhön.
Konsernihallinto	Konsernihallinnon kustannusten yleisleikkaus	Toteutettu osana vuosien 2021 ja 2022 talousarviota.
Konsernihallinto	Matkailun oma liiketoiminnan arviointi <i>Mm. Ruissalo Camping.</i>	Vuodenvaihteessa toteutetun liikkeenluovutuksen yhteydessä Ruissalo Camping toimintoiheen päätetty siirtyvän liikuntapalveluiden alaisuuteen 1.1.2023 alkaen. Matkailupalveluiden muut liiketoiminnat päätetty 31.12.2022.
Konsernihallinto	Henkilökunnan maksuttomasta pysäköinnistä luopuminen <i>1. vaihe rakenteellinen pysäköinti, 2. vaihe kaikki muut.</i>	Parkkipaikkojen määriä ja oman auton käyttöoikeuksia on lähdetty kartoittamaan ja selvityksen pohjalta päätetään etenemistapa. Toteutus osana ByrÅbo-hanketta.
Konsernihallinto	Valtiolta saatavan koulutustuen lisääminen <i>Valtiolta saatavaa koulutustukea on mahdollista lisätä rekisteröimällä henkilöstön koulutustarpeet ja toteutuneet koulutuksen SAP HR:ään.</i>	Aloitukset lähti suunnitellusti, mutta korona vähensi koulutuksia niin, että tavoite ei tule toteutumaan vuoden 2022 osalta euromäärien osalta. Toisaalta koulutukseen käytetty rahakin on merkittävästi pienentynyt.
Konsernihallinto	Aluepelastuslaitoksen toiminnan tehostaminen <i>Tavoite Turun maksuosuuden alentamiseksi.</i>	Aluepelastuslaitoksen toiminta siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023.
Konsernihallinto	Henkilöstökassan koron muutos <i>0,50 % → 0,10 %</i>	Toimenpide toteutettu. Henkilöstökassan toiminta päättyi 31.5.2022.
Konsernihallinto	Kiinteistöjen kunnossapidon puitesopimusmuutos <i>Kunnossapidon puitesopimuksen uudistaminen.</i>	Kunnossapidon puitesopimus on uudistettu ulottuen 2024 loppuun. Sopimuksen ehtoja neuvoteltiin kaupungin kannalta edullisemmiksi.
Konsernihallinto	Nykyisten IT tietojärjestelmien kartoitus <i>IT järjestelmien luopumissuunnitelman laatiminen, lisenssit vs. käyttäjät, haamukäyttäjien puhdistaminen.</i>	Hyvinvointialueiden toiminnan jäsenyessä varmistetaan kaikkien tarpeettomien lisenssien poistuminen vuoden 2023 aikana (poistuvat vaiheittain sopimusten aikataulujen mukaisesti).
Konsernihallinto	Hallintopalveluiden uudistaminen ja toiminnanohjausjärjestelmän uudistaminen <i>Tilauksellisten ostolaskujen määrän kasvattaminen vähentää ostolaskujen reititystä ja käsittelyä, SAP katalogin hyväksymysrajan poistaminen vähentää turhia hankintoja, vuosiprosessien yhdenmukaistaminen toimialoilla vähentää tietojen keräämiseen kuluva aikaa, sopimusten elinkaaren seuranta (sopimushallinnan keskittäminen) parantaa mm. asiakaspalautteen käsittelyä.</i>	Uusi SAP-järjestelmä otettiin käyttöön 1.6.2021. Osana valmistelua kehitettiin ja suoraviivaistettiin käytössä olleita toimintatapoja. Samaan aikaan siirryttiin uuteen johtamisjärjestelmään ja kaupungille muodostettiin keskitetyt yhteiset palvelut. Kehittämistyö on jatkuvaa ja tuottavuutta pyritään lisäämään laaja-alaisesti.
Konsernihallinto	Avustukset <i>Avustusmäärärahan tasoleikkaus ja priorisointi.</i>	Toteutettu osana vuoden 2021 talousarviota. Avustusmäärärahoista ja sopimukseen perustuvista avustuksista leikattiin 1,1 milj. vuoden 2020 tasosta.
Konsernihallinto	Turkuhallin päävuokralaisen vuokrasopimuksen muutos <i>Vastuunjakotaulukon mukainen toimintamalli vähentää investointeja 100 000 vuodessa.</i>	Toteutunut. Koronatilanteen vuoksi taloudellinen hyöty on sulanut pois vuodelta 2020 ja 2021
Konsernihallinto	Energiasäästöselvitykset <i>Kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen pitkän tähtäimen tavoitteena – edellyttää investointeja – investointien jälkeen voi odottaa käyttötalouden kustannussäästöjä.</i>	Tilapalveluiden energiahankkeissa painotetaan tällä hetkellä öljylämmityskohteiden muuttamista muihin lämmitysmuotoihin. Lainsäädäntö edellyttää, että kaupungit ovat luopuneet rakennusten öljylämmityksestä vuoden 2023 loppuun mennessä.
Konsernihallinto	Arkistojen digitointi	Toimenpiteet käynnissä.

Toimielin	Tavoite ja kuvaus	Toteutunut 31.12.2022
	<i>Toimitilahankkeessa ei toteuteta käyttöarkistoinvestointeja.</i>	
Konsernihallinto	Ajoneuvohallinnon keskittäminen ja kilpailuttaminen <i>Ajoneuvohallinnon ostaminen palveluna rahoitukseen.</i>	Toimenpiteestä ei ole saatavissa säästöä esitetyllä mallilla. Toimenpidettä ei toteutettu. Ajoneuvohallintaa hoidettiin kaupungissa keskitetysti kustannussäästöjen aikaansaamiseksi. Merkittävä määrä kaupungin ajoneuvoja siirrettiin 1.1.2023 lukien hyvinvointialueelle.
Konsernihallinto	Kaupungin toimistoverkkohanke <i>Kaikissa toimitiloissa loppuu vuokrasopimukset, tavoitteena on pienentää tarvittavaa tilamäärää / hlö 22 m²:sta 11m²:öön.</i>	Ensimmäinen vaihe (Yliopistonkatu 27) toteutuu vuoden 2023 aikana.
Konsernihallinto	Omaisuuksien/Yhtiöiden myyminen/Omistusosuusmuutokset <i>Konsernirakenteen tulee elää jatkuvasti markkinatilanteen ja konsernin kokonaisedun mukaa. Konsernirakennetta tarkastellaan säännöllisesti ja tarvittaessa kaupungin omistusosuutta yhtiöissä muutetaan tai omistuksesta luovutaan kokonaan.</i>	Työterveyshuollon liikkeenluovutus toteutui 2022 alussa. Kuntecin sidosyksikköaseman muodostaminen eteni päätöksentekoon, kun Kaupunginhallitus hyväksyi 26.9.2022 § 402 päivitetyn yhtiöjärjestyksen, jonka muutoksilla muun muassa todettiin yhtiön sidosyksikköasema.
Konsernihallinto	Kiinteistöjärjestelyiden arviointi <i>Mitä on järkevä omistaa?</i>	Hallintamuotojen teknistaloudellinen ja juridinen selvitys valmistunut ja toimitettu kaupungin johdolle. Selvityksen pohjalta ei ole vielä käynnistetty toimenpiteitä.
Konsernihallinto	Kaupungin ydintoimintaan kuulumattomien kohteiden vuokraustoimista luopuminen <i>Kaupungin järjestämisvastuulla ei ole kaupungin ydintoimintaan kuulumattomien kiinteistöjen vuokraus. Vuokrattavista kohteista laaditaan selvitys ja vuokraustoiminnasta luovutaan 3–4 vuoden aikana.</i>	Kaupungilla on ollut viime vuosina hyvin aktiivinen myyntilinja sellaisten kohteiden osalta, joissa ei ole kaupungin ydintoimintaa. Kaupungin ulkoiset vuokratukset liittyvät ennen muuta kehittyvän maankäytön kohteisiin, joita vuokrataan kulujen kattamiseksi odottaessa myynnin tai purkamisen mahdollistavaa kaavaratkaisua.
Konsernihallinto	Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveron korottaminen <i>Päätetään rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroiksi 4,00 % (v. 2018, 3,00 %).</i>	Toimenpide toteutettu (Kv 11.11.2019 § 161).
Konsernihallinto	Ehdollinen tulopohjan parantaminen <i>Mikäli sopeutustoimet, mukaan lukien selvitysten perusteella tehokkaat toimenpiteet ja toimialoille tarkennettavaksi jätetyt keinot, osoittautuvat riittämättömiksi, tulee kaupungin virkajohdon valmistella kunnallisveron korotus vuodelle 2021 talouden tasapainottamiseksi. Tämän lisäksi sopeuttamista jatkettava muillakin tavoin.</i>	Toimenpide toteutettu (Kv 11.11.2019 § 161).

Pormestariohjelman toimenpiteet

Teema: Edunvalvonta

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
1	Lääkekehityskeskusten saaminen Turkuun vahvistamaan lääke- ja diagnostiikka-alan kehittymistä Suomen yhdeksi talouden kivijalaksi	Lääkekehityskeskus perustetaan Turkuun.	Hallitus teki budjettiriihessään 2022 päätöksen Lääkekehityskeskus Oy:n pääomittamisesta 20 miljoonalla eurolla, joten edunvalvonnan tavoitteen voidaan katsoa toteutuneen täysimääräisesti. Kaupunki seuraa ja osallistuu Lääkekehityskeskusten liiketoiminnan ylösajoon ja pyrkii varmistamaan, että keskus saadaan nopeasti toimintaan.
2	Saaristomeren suojelun toteuttaminen ja siihen riittävän rahoituksen saaminen, jotta maailman herkimmän, kauneimman ja saastuneimman saariston tila paranee ja jotta se säilyy myös tulevien sukupolvien ilona ja vahvistaa alueemme luonnon monimuotoisuutta.	Saaristomeri-ohjelman tiekartta ja toimenpanosuunnitelma valmis (YM, VSELY)	Saaristomeriohjelman ja siihen kuuluvan tiekartan rahoitukseen on vaikeutettu osana vuoden 2023 budjetin valmistelua, mutta vielä ensi vuodelle ei osoitettu riittävää määrärahatasoa ohjelman toimenpiteiden toteuttamiseksi. Määrärahatason selvä nostaminen on mahdollista hallitusneuvotteluiden yhteydessä, mikä on edunvalvontatyön painopisteenä. Samalla on jatkettu

			ohjelman alueellisten toimeenpanoedellytysten parantamista tiiviissä yhteistyössä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja Varsinais-Suomen liiton kanssa.
3	Tunnin junan toteuttaminen ja investointipäätös uudelle ratayhteydelle siten, että junayhteys on otettavissa käyttöön 2030	Turku-Kupittaa-yhteyden ja Espoon kaupunkiradan toteutus käynnissä, hankeyhtiö toteuttaa Espoo-Salo- ja Salo-Turku ratasuunnittelua.	Nopeiden ratayhteyksien valmistelu on käynnistetty kuluvalle hallituskaudella ns. hankeyhtiössä. Turun tunnin junan valmistelu on edennyt suunnitellusti. Tunnin junaan kuuluvat rakennushankkeet ovat käynnissä Espoon kaupunkiradalla sekä Turku-Kupittaa välillä. Tunnin junalle myönnettiin kesäkuun lopussa EU:n 23 miljoonan euron CEF-rahoitus. Rahoituksen saaminen on osoitus siitä, että Tunnin juna on olennainen osa EU:n liikennesuunnitelmia (TEN-T –verkko) ja että komissio suhtautuu myönteisesti sen toteutumiseen. Hallitusohjelmavaikuttamista on jatkettu alkusyksyn aikana tiiviistä hankeyhtiön, vaikutusalueen kuntien ja Varsinais-Suomen liiton kanssa. Vaikuttamisen tähtäin on huhti-toukokuussa käytävät hallitusneuvottelut. Edunvalvontatyötä jatketaan tiiviissä yhteydessä vaikutusalueen kuntien ja maakuntaliittojen kanssa.

Teema: Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
4	Huomioidaan kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa.	Ilmastosuunnitelman arvioinnin ja päivityksen osana tunnistetaan ja määritellään valmisteltavat kriittiset maankäytön, energian, rakentamisen ja liikkuksen suunnitelmat, investoinnit ja päätökset. Valmisteluun, tavoitteisiin ja toteutukseen tuodaan tehostetusti ilmastoperusteet.	Tavoite etenee pormestariohjelman ja ilmastosuunnitelman mukaisesti. Kehityshanke on käynnistetty 8/2022 ja investointien tiedot koottiin kattavasti osana TA2023-valmistelua. Investointivastaavien koulutus on käynnistetty. Konsernin TA/TS-2023-2026 investoinneista 90 prosenttia on arvioitu ilmastonäkökulmasta hyödyntäen EU:n vihreän rahoituksen taksonomiaa.
5	Edistetään siirtymää kohti kiertotaloutta ja laaditaan toimenpideohjelma sen tueksi.	Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan toimeenpanoa vauhditetaan yhteistyössä kumppanien kanssa. Resurssiviisauden periaatteita ja kiertotalouden käytäntöjä toteutetaan koko konsernissa. Resurssiviisauden/kiertotalouden mittarit päivitetään ja niitä käytetään seurannassa.	Tavoite toteutuu pormestariohjelman, kaupunkistrategian ja ilmastosuunnitelman mukaisesti.
6	Selvitetään päästöbudjetointia tavoitellen sen ottamista osaksi talousarvioprosessia.	Ilmasto/päästöbudjetin malli kehitetään osana ilmastosuunnitelman arviointi- ja päivitystyötä ja otetaan käyttöön vuoden 2023 TA-valmistelun osana. Ilmastomuutoksen hillinnän päätavoitteen etenemisen seurantaan kehitetään ja otetaan käyttöön päästölaskennan rinnalle mittariksi hiilitase.	Tavoite toteutuu pormestariohjelman, kaupunkistrategian ja ilmastosuunnitelman mukaisesti.
7	Toteutetaan tehtyjä päätöksiä koskien Turun hiilineutraalisuus 2029 –ohjelmaa. Päivitetään toimenpideohjelma huomioiden, että suhteellisesti suurin päästövähennystavoite kohdistuu tulevalla kaudella liikenteeseen.	Turun kaupungin ilmastosuunnitelman 2029 ensimmäinen valtuustokausittainen/EU-arviointi ja päivitys tehdään valmiiksi ja käsitellään valtuustossa 30.4. mennessä sekä raportoidaan EU-järjestelmään. Ilmastosuunnitelman päivitys sisältää ilmastomuutoksen hillinnän ja sopeutumisen tarkistetut tavoitteet ja toimenpidekokonaisuudet vuosille 2022–2025–2029. Ilmastotoimien kehittäminen ja toimeenpano on jatkuvaa ja sitä tehostetaan päivityksen kautta huomioiden erityisesti liikenteen ja samalla vahvasti myös energian päästöjen vähentäminen, hiilinielujen	Tavoite toteutuu pormestariohjelman, kaupunkistrategian ja ilmastosuunnitelman mukaisesti. Liikenteen osalta saavutetut tulokset eivät kuitenkaan ole -saavutetuista päästövähennyksistä huolimatta - vielä tarpeeksi hyviä. Kestävään liikkumiseen on panostettava aiempaa vahvemmin ja kokonaisvaltaisemmin.

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
	osana kaavoitusta, luvitusta, katujen ja katuverkon kunnossapitoa ja opastuksia.	yhdenmukaisella tavalla. Otetaan toimintamallia ja palvelukonseptia tukevat teknologiat ja digiratkaisut käyttöön (asiointitili ja CRM). Palvelujen tuotteistusta tehostetaan ja laajennetaan palvelujen digitalisoinnin ja datan hyödyntämisen mahdollistamiseksi. Asiointitili otetaan käyttöön vuoden 2022 aikana ensimmäisin käyttötapauksin. Asiointitilin kautta mahdollistetaan asiakkaiden digitaalinen asiointi kuntapalveluihin.	asiointitilin kehitys osana kaikkikannavaisen kaupunkitasoisen kokonaisuuden kehitystä. Asiointitilin MVP toteutettu ja arvioitu, kokemukset koottu. Asiointitilin kaupunkitasoista visiota tarkennettu ja tietosuojaa ja -turva asioita selvitetty tulevien aktiviteettien pohjaksi. Toteutettu ketterän digikehityksen koulutus ja prosessimalli. Toteutettu organisaation maturiteetti-arvio digi ja teknologiakehityksen osalta. Tunnistettu tarvittavat kehittämiskohteet. Kuntalaisille toteutettu kysely digikehityksen tarpeista. Palvelujen tuotteistuksen osalta on aloitettu yhteistyössä Varhan kanssa Varhalle siirtyneiden palvelujen palvelutietojen poistaminen Turun kaupungin järjestelmistä. Varmistettu kuitenkin, että näkyvyys Varhan palveluihin säilyy. Suunnitellusti kartoitetaan palveluita yhteisvaikuttavissa hankkeissa ja palvelualuekohtaisissa palvelu- ja tilaverkkoselvityksissä. Tällä hetkellä alkamassa työt maahanmuuttajien palveluiden, nuorten palveluiden, yrityspalveluiden kartoittamiseksi niitä varten perustetuissa hankkeissa.
40	Rakennuttamisessa siirrytään malliin, jossa rakennuttaminen ja uusien kaupungin tilojen omistaminen siirretään perustettavaan tai olemassa olevaan yhtiöön. Yhtiö ottaa vastuulleen myös kiinteistöjen ylläpidon.	Valmistellaan tarkoitusta varten perustettavan yhtiön tai yhtiöiden muodostaminen.	Päiväkotien hallintamallin uudistuksen konsulttikilpailutuksesta tarjoukset saatu ja hankintapäätös konsultista tehdään Q1/2023. KOy-muotoisten kohteiden (Yli-Maarian ja Syvälahden monitoimitalot) fuusio on saatettu loppuun.
41	Resursoidaan ja vakiinnutetaan asukkaiden osallisuuteen liittyviä toimintamalleja, kuten kansalaispaneelit. Asukasbudjetoinnin osuutta kasvatetaan. Huolehditaan erityisesti nuorten osallisuudesta.	Käynnistetään joukkorahoitus-toimintamalli. Asukasbudjetin 2021–2023 kehittä- ja äänestä -vaihe; painotuksena lapset ja nuoret. Päivitetään järjestöyhteistyö uuteen toimintaympäristöön. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisvaltaisen toimintamallin laadintaan osallistuminen huomioiden sote-uudistuksen vaikutukset	Osallisuuden toimintamallin arviointi ja kehittämistoimien määrittely tehty, päätöksentekoon ja toteutukseen kevät 2023. Asukasbudjetissa päätetty 3 miljoonalla toteutuksia lapsille ja nuorille, toteutusvaihe aikataulun mukaisesti 2023. Joukkorahoitus käytössä, kansalaispaneeli toteutukseen 2023.
42	Varmistetaan, että ikäkaarimallin mukainen palveluajattelu tulee osaksi toimintaa.	Järjestämisjohtamisessa asiakasohjausta, toiminnanohjausta ja palveluverkkoja/toimitiloja tarkastellaan ja kehitetään ikäkaarisegmenttejä hyödyntäen. Palvelukokonaisuuksien tuotantoa sidotaan järjestämisjohtamisessa lähemmäs ikäkaarimalliajattelua yli palvelukokonaisuuksien hyödyntämällä verkostojohtamista.	Valmisteltu ja asetettu laajat kaupunkitasoiset ikäkaarimallin mukaiset hankkeet alkamaan 2023 integraatiotoiminnan toimintamallin mukaisesti. Nuorten ja yritysten segmentillä, yleisessä kunnan ohjauksessa (työikäiset). Toimintamallin kokemuksia todennettu muun muassa asiakkuuksien hallinnan osalta Ohjaamon toiminnassa, häiriökäyttäytymisellä oireilevien nuorten tilannehuoneessa, nuorten haasteellisissa palveluohjaustilanteissa, sote- palvelujen irtautumisen ja hyvinvointialueen valmistelussa.
43	Seurataan johtamisjärjestelmän muutoksen vaikutuksia ja onnistumista säännöllisesti valtuustokauden aikana ja asetetaan muutokselle tarkempia osatavoitteita.	Vakiinnutetaan uusi johtamisjärjestelmä ja toteutetaan ulkoinen arviointi toisella vuosipuoliskolla.	Päätös Uuden Turun toiminta- ja johtamismallista tehty helmikuun 2023 alussa. Pormestariohjelman arviointi tehdään keväällä 2023.
44	Tavoitteena on, että Turku on vetovoimainen työnantaja. Henkilöstön osaamista arvostetaan ja kannustetaan ja tuetaan oman osaamisen kehittämiseen. Panostetaan henkilöstön hyvinvointiin.	Varmistamme, että henkilöstölle sekä lähijohtajille on tarjolla riittävä tuki niin osaamisen oikea-aikaiseen kehittämiseen kuin työhyvinvoinnin tueksi. Henkilöstö voimavarana-ohjelma päivitetään vastaamaan strategiaa.	Henkilöstöstrategia päivitetty, Kunta 10-prosessi aloitettu ja lähijohtajille suunnattu kysely toteutettu - näiden avulla voidaan ohjata tukitoimia työyhteisöihin ja lähijohtajille vuoden 2023 puolella mahdollisimman vaikuttavasti.
45	Toiminnan kantavana periaatteena on asukas- ja asiakaslähtöisyys, jonka tuloksena turkulaisten ja Turussa	Järjestämisen toimintamallin mukaisen asiakastietoon perustuvan monikanavaisen palvelutarjonnan varmistaminen ja asiakasohjauksen	Kaupungissa on järjestetty palvelumuotoilumenetelmien koulutusta asiakaslähtöiselle verkostolle liittämällä menetelmien toteutusta osaksi omaa työtäpää.

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
	toimivien tulee saada parempaa palvelua nopeammin.	ekosysteemin rakentaminen alkaa. Tämän mahdollistamiseksi vastataan palvelujen yhteensovittamisesta yli palvelukokonaisuuksien.	Asiakaslähtöinen verkosto toiminut aktiivisesti. Asiakasymmärrystä on lisätty eri toimenpiteiden yhteydessä, mm. palveluverkon suunnittelussa, asiakasohjauksen ja tilannehuoneaktiiviteettien yhteydessä. Koottu asiakkaiden kokemuksia sisältäviä raportteja ja muita dokumentteja yhteen asiakastarvelähtöisen kehittämisen pohjaksi. Olemassa olevia osallisuuden verkostoja hyödynnetty aktiivisesti. Palvelutietojen kartoitus odottaa hankkeen asettamispäätöksen hyväksymistä ja hankkeen organisointumista. Palvelutietojen käsittelyä varten kehitetty järjestelmä on toiminnassa mutta odottaa uuden Turun ohjausta sen jatkokehittämiseksi.
46	Toteutetaan omistajapolitiikan linjauksia määrätietoisesti ja loogisesti siten, että yhtiöt voivat toimia tehokkaasti valitulla toimintatavalla toimintaympäristön haasteet huomioiden.	Käynnistetään päivitetyn omistajapolitiikan yhtiökohtaisten tavoitteiden edellyttämien toimenpiteiden toteuttaminen ja pannaan täytäntöön omistajapolitiikan ulkopuoliset yhtiökohtaiset erillispäätökset sekä erilliset yritysrajat.	Omistajapolitiikan toimintalinjauksia sekä erillispäätöksiä on pantu täytäntöön ja huomioitu valmistelussa yhtiökohtaisesti.

Teema: Kansainvälisyys ja verkostot – Turku, kokoaan suurempi maailmalla

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
48	Huolehditaan kansainvälisen koulun jatkosta ja siirrosta keskustan lähistölle (esimerkiksi Itäharjulle).	Kansainvälisen koulun tarveselvitys päivitetään ja yhtenä vaihtoehtona tutkitaan tilojen toteuttamista Itäharjun monitoimitalon yhteyteen. Tarvittaessa käynnistetään kaavoitus.	KV-koulun hankesuunnitelmaa tehdään ja tuodaan päätöksentekoon vuokraopimuksen ohella vuonna 2023.
49	Toimitaan aktiivisesti sellaisissa kansainvälisissä verkostoissa, jotka tukevat Turun omien tavoitteiden saavuttamista.	Eri kansainvälisten verkostojen merkitys kaupungille määritellään ja tarkennetaan kaupungin tavoitteet sekä vastuutukset niissä.	Määrittelyt käynnissä.
50	Turku on kansainvälinen kaupunki ja toivotamme kaikki uudet asukkaat tervetulleiksi. Huolehditaan uusien maahanmuuttajataustaisten turkulaisten kotoutumisesta kotouttamisohjelman mukaisesti.	Toteutetaan kaupungin uutta kotoutumishanketta kaikilla kaupungin palvelualueilla maahanmuuttajapalvelujen ohjaamana ja tukemana. International House Turku toimintamallin vakiinnuttaminen.	Uusi kotoutumishanketta hyväksytty kaupunginvaltuustossa 12.12. Se laadittiin asiakaslähtöisesti ja sitä tukemaan toteutettiin tutkimushankkeet. Ohjelman suhteen toteutetaan vielä kevään 2023 aikana laaja kuulemiskierros. International House Turun toiminta on vakinaistettu kahdeksan uuden vakinaisen vakanssin voimalla ja palvelua tarjotaan monikanavaisesti eli fyysisen pisteen lisäksi myös ihturku.fi sivujen kautta.

Teema: Kestävän Kasvun Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
54	Annetaan palvelulupaus kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle. Kumppanuuskaavoituksen tulee olla pienessä, yksityisissä aloitteissa ensisijainen vaihtoehto. Huolehditaan, että kaavoituksen ja luvituksen resurssit ovat riittävät.	Kauppahallin korttelin kehittämisen ohjaus (kumppanuuskehittäminen). Kumppanuusmallien kehittäminen.	Hanke on edennyt asemakaavoitusvaiheeseen. Kumppanuuden jatkoa valmisteltu kaupunginhallitukselle suunnitelman mukaisesti.
55	Laaditaan visio Merellisen Turun kehittämiseksi huomioiden erityisesti Länsi-Turun alue. Huomioidaan yleiskaavotuksessa läntisten alueiden uudet asumisvaihtoehtoja parantavat ja asumista lisäävät tavoitteet sekä merellisyyden	Länsi-Turun vision laadinnan käynnistäminen ja valmistelun ohjaus. Valmistelu alkanut 2021. Vision pohjalta päivitetään yleiskaava Länsi-Turun osalta. Liittyy myös lähiövisioon.	Valmistelu edennyt työn sisällön päätöksentekoa varten suunnitellusti.
56	Varmistetaan, että Turussa toteutuu alueittain asumisen monipuolisuus. Puhutaan aktiivisesti segregatiota asunto- ja maapolitiikalla.	Toteutetaan ARA:n tukemaa Lähiöohjelmaa 2020–2022 ja laaditaan lähiövisio. Asuntotuotannosta vähintään 20 % sijoittuu kaupungin omistamille tonteille,	Toteutetaan ARA:n tukemaa Lähiöohjelmaa 2020–2022 ja laaditaan lähiövisio. Asuntotuotannosta vähintään 20 % sijoittuu kaupungin omistamille tonteille,

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
		mikä mahdollistaa kaupungin tonttutuotannon ja valtion tukeman (ARA) kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisen. Kaupungin konserniyhtiöille asettamat asuntotuotantotavoitteet (600 asuntoa/v) edellyttävät kaupungilta konserniyhtiöille kaavoitettavaa kerrosalaa vuosittain 30.000 kem2. Kaupungin maalle kaavoitettavasta asuinkerrosalasta osoitetaan kaupungin tuotantoyhtiöille (TVT, TYS, Vaso) n. 25.000 kem2, joka tarkoittaa 7–10 luovutettavaa tonttia/vuosi. Tavoitteena on, että kuudella Turun yhdeksästä suuralueesta tuetun vuokra-asumisen osuus on enintään 15 prosenttia koko suuralueen asuntokannasta.	mikä mahdollistaa kaupungin tonttutuotannon ja valtion tukeman (ARA) kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisen. Kaupungin konserniyhtiöille asettamat asuntotuotantotavoitteet (600 asuntoa/v) edellyttävät kaupungilta konserniyhtiöille kaavoitettavaa kerrosalaa vuosittain 30.000 kem2. Kaupungin maalle kaavoitettavasta asuinkerrosalasta osoitetaan kaupungin tuotantoyhtiöille (TVT, TYS, Vaso) n. 25.000 kem2, joka tarkoittaa 7–10 luovutettavaa tonttia/vuosi. Tavoitteena on, että kuudella Turun yhdeksästä suuralueesta tuetun vuokra-asumisen osuus on enintään 15 prosenttia koko suuralueen asuntokannasta. Kirjauksella ei muuteta valtuuston hyväksymiä maankäytön periaatteita.

Teema: Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
58	Hankintaperiaatteiden päivittämisen yhteydessä varmistetaan, että pk-yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailuksiin.	Hankintaperiaatteiden (hankintastrategia) päivitys tehty. Strategialuonnoksen Tavoitekokonaisuus 4. "Terve kilpailu ja toimivat markkinat" sisältää sekä tavoitteita että toimenpiteitä, jotka edesauttavat pk-yritysten osallistumista kilpailutuksiin: hankinnoista viestitään avoimesti ja selkeästi, markkinoita kartoitetaan, lisätään tietopyyntöjä ja markkinavuoropuheluita, lisätään vuorovaikutusta markkinoiden kanssa, kannustetaan eri kokoisia yrityksiä osallistumaan hankintoihin (ml. paikalliset yritykset), kehitetään yhteistyötä yrittäjäjärjestöjen kanssa, arvioidaan yritysvalvontatimet (isommat hankinnat), kannustetaan tarjoajia tekemään yhteistyötä esim. tarjousyhteenliittymänä tai alihankinnan kautta, lisätään pienhankintojen saatavuutta. Kilpailutettaessa hankinta jaetaan osiin hankintalain sallimissa rajoissa.	Kilpailutuksissa arvioitiin mahdollisuus jakaa hankinta osiin. Yritysvaikeuksien arvioinnit tehtiin 500 000 euroa ylittävistä hankinnoista. Tarjouspyyntöjen sisältöä kehitettiin, pienhankintajärjestelmän käyttöönotto laajeni. Markkinoita kartoitettiin esim. tietopyynnöillä, varhaisen vaiheen markkinavuoropuheluilla ja hankintakohtaisilla vuoropuheluilla. Yrityksille järjestettiin varhaisen vaiheen markkinavuoropuhelu, jossa käsiteltiin tarjousten antamista Turun kaupungille.
59	Resursoidaan työllisyyskokeilu ja asetetaan vaikeimmin työllistyville selkeä työllistymistavoite.	Työllisyyskokeilu jatkuu suunnitelman mukaisesti. Resursoidaan työllisyyskokeilu ja asetetaan selkeät ja päivitetty tavoitteet myös pohjoismaisen työvoimapalvelumallin tuomat muutokset huomioiden.	Kuntakokeilu eteni vuoden aikana suunnitelmien mukaisesti ja uudet lakisääteiset tehtävät otettiin haltuun. Uutta henkilöstöä rekrytoitiin ja perehdytettiin työtehtäviin. Muutuskoulutusta on järjestetty paljon.
60	Tehdään päätöksenteon yhteydessä yritysvaikutusten arviointi, kun asia koskettaa elinkeinoelämää. Kaikessa valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan asiakaslähtöisyys. Selkeytetään kaupunkiorganisaation vastuut ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti.	Käynnistetään yhteistyöfoorumit, joissa yritysvaikutusten arviointia laaditaan. Keskustan kiinteistöomistajien kanssa jatketaan säännöllistä foorumityöskentelyä. Edistämme innovaatiokumppanuusmalleja kumppaneiden kanssa. CRM-työkalun ympärillä toteutetaan yhteinen palvelumalli yritysten palveluun. Palvelumallin ytimessä on yhteisen palvelumallin luonti, joka käynnistetään ensimmäisenä yrityspalveluiden ja työllisyyspalveluiden kanssa. Laaditaan yritysvaikutusten arviointi merkittävissä maankäytön hankkeissa ja hankinnoissa silloin, kun niihin liittyy olennaisia yritysvaikutuksia.	Työ etenee aikataulussa pois lukien CRM-työkalun käyttöönotto. Ongelmia esiintynyt sekä sisäisissä prosesseissa että palveluntuottajan kanssa. Edelleen ensimmäinen pilotointivaihe toteutetaan Turku Science Park Oy:n ja työllisyyspalveluiden välillä.
61	Turulle yhteistyö on tärkeää ja asetamme alueen yhteiset isot elinkeinopolitiikan tavoitteet yhdessä eri toimijoiden kanssa.	Turku Science Park Oy käynnistää strategian pohjalta yhteisen toimenpideohjelman laatimisen. Ekosysteemisopimus käynnistetään ja nykyiset kärkialat vahvistavat kansallista ja	Etenee suunnitelman mukaan.

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
		kansainvälistä roolia. Opiskelijajakau-punki Turku –konsepti uudistetaan.	
62	Vaikutetaan aktiivisesti osaavan työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton edistämiseen.	Talent Boost –toiminnassa toteutetaan kansainvälistä markkinointia yhdessä yritysten ja korkeakoulujen kanssa. Vaikutetaan lainsäädäntöprosessiin kansallisella tasolla ja sitoudutaan yhteiseen markkinointiin Business Finlandin kanssa. Käynnistetään International House Turku -konsepti	International House Turku on kehittänyt kansainvälisiä rekrytoijia hyödyntäviä asettautumispalveluja, joita tarjotaan verkon kautta jo ennen tänne saapumista. Toteutimme palvelua tukevan tutkimuksen, jossa on kuultu sekä kv-rekrytoivia yrityksiä että kv-työntekijöitä.
63	Valmistellaan uusi työllisyyden hanke varmistamaan, että Turku hyödyntää työllisyyden kokeilua tuloksekkaasti ja valmistautuu työllisyyspalveluiden järjestämistä vastuuun siirtoon vuonna 2024.	Valmistellaan Tulevaisuuden työllisyyspalvelut -hanke	Vuoden 2022 aikana kuntakokeilu eteni suunnitelman mukaisesti ministeriön ja kuntaliiton sopimien toimenpiteiden, sekä aikataulun puitteissa. Lisäksi rakennettiin rajapintoja määrättyjen palveluiden toiminnan turvaamiseksi VARHA:n kanssa.
64	Tehdään päätöksenteon yhteydessä yritysvaikutusten arviointi, kun asia koskettaa elinkeinoelämää. Kaikessa valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan asiakaslähtöisyys. Selkeytetään kaupunkiorganisaation vastuut ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti.	Käynnistetään yhteistyöfoorumit, joissa yritysvaikutusten arviointia laaditaan. Keskustan kiinteistöomistajien kanssa jatketaan säännöllistä foorumityöskentelyä. Edistämme innovaatiokumppanuusmalleja kumppaneiden kanssa. CRM-työkalun ympärillä toteutetaan yhteinen palvelumalli yritysten palveluun. Palvelumallin ytimessä on yhteisen palvelumallin luonti, joka käynnistetään ensimmäisenä yrityspalveluiden ja työllisyyspalveluiden kanssa. Laaditaan yritysvaikutusten arviointi merkittävässä maankäytön hankkeissa ja hankinnoissa silloin, kun niihin liittyy olennaisia yritysvaikutuksia.	Sama kuin tavoite nro 60.

Teema: Kärkihankkeet

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
65	Tiedepuiston kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Tiedepuisto-kärkihanke on kaupungin strategisen johtamisjärjestelmän työkalu kaupunkistrategian tiedepuistoaluetta koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi. Kärkihankeella tavoitellaan alueen kehittymistä kansainvälisesti kiinnostavana ja rohkean kokeilevana osaamiskeskittymä, joka on toiminnoltaan monipuolinen ja logistisesti veto-voimainen. Tiedepuiston kärkihankkeen mukaisella kehittämisellä tähdätään ennen kaikkea siihen, että Tiedepuiston sijainnin poikkeukselliset lähtökohdat ja monipuolisen osaamiskeskittymän luoma potentiaali saadaan mahdollisimman täysimääräisesti hyödyntämään kokonaisvaltaista kehitystä	Edennyt suunnitellusti.
66	Keskustan kehittämisen kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Keskustan kehittäminen on jatkuva prosessi, ja siihen liittyvät toimenpiteet täsmennetään vuosittain. Pitkäjänteisellä ja kokonaisvaltaisella kaupunkikeskustan kehittämisellä tuetaan Turun kaupungin kasvua, vahvistetaan sen brändiä ja parannetaan sen asemaa kiristyvässä kansainvälisessä kilpailussa asukkaista, osaajista ja investoinneista.	Edennyt suunnitellusti.
67	Osaamisen kärkihanke, Valmistellaan uusi Osaamisen kärkihanke, jonka tavoitteena on Turun seudun alueellisen kilpailukyvyyn vahvistaminen pitkäjänteisesti osaamiseen ja tutkimukseen panostamalla sekä vastaaminen megatrendeihin kuten digitalisaatioon, kaupungistumiseen sekä ilmastonmuutokseen.	Osaamisen kärkihankkeen tarkoituksena on vahvistaa turkulaisten osaamista, houkutellessa uusia osaajia Turkuun sekä paremmin tunnistaa kaikkea sitä osaamista, mitä turkulaisilla on. Kärkihankkeen taustalla on yhdessä Turun yliopiston tulevaisuuden tutkimuslaitoksen kanssa tehty Osaamisen visio 2040: "Vuonna 2040 vetovoimainen ja	Edennyt suunnitellusti.

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
		monimuotoinen Turku on globaali edelläkävijä oppimis- ja osaamisympäristönä. Kaupunki tarjoaa erinomaiset puitteet monialaiseen osaamisen uudistamiseen ja niiden kestäväan hyödyntämiseen”.	
68	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Kärkihankkeen alla toteutetaan yksinäisyyden vähentämisen ja mielenterveyden tukemisen toimenpideohjelmat valtuustokaudelle. Varmistetaan, että kotouttamis- ja syrjäytymisen ehkäisyn ohjelmilla on oikeat mittarit ohjelman tulokselliseksi toteuttamiseksi.	Toimenpideohjelmat laadittu, yhdyspinat hyvinvointialueelle määritelty ja kuntalaisia aktivoiva viestintä käynnissä. Kaupunkitasoisen ehkäisevän mielenterveystyön toimintamalli luotu, kuntalaisten koulutukset ja pilotti omaishoitajille käynnistetty. Tykkää turkulaisesta! -toiminnan laajentaminen ja tutkimuspohjainen kansallinen vertaiskehittäminen yksinäisyyden vähentämiseksi käynnissä. Asukkaiden olohuoneet -konseptin rakentaminen järjestöjen kanssa käynnistetty. Nuorten palveluohjauksellisen rakentaminen käynnistetty. Ehkäisevän päihdetyön hanke käynnistetty (rahoitushakemus jätetty 2021, päätöstä odotetaan)	Edennyt suunnitellusti.
69	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Lähiöiden kehittämisen ensisijaiseksi tavoitteeksi vahvistetaan segregaatoin vähentäminen. Vahvistetaan kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä ja osallistumista kaupungin kehittämiseen.	Lähiövisiotyö käynnissä ja valmistuu 2023. Osallistamisen ja uudenlaisten kumppanuuksien ensimmäiset pilotit käynnistetty	Edennyt suunnitellusti.
70	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Asetetaan liikkumisen toimenpideohjelman tavoitteet yhdessä seurojen ja järjestöjen kanssa. Ohjelmaan yhdistetään kaikkien lasten harrastamismahdollisuuden tavoite ja seurojen avustusten uudistaminen lajien välisen, sukupuolten-, ja alueiden tasa-arvon turvaamiseksi.	Toimenpideohjelma laadittu. Seurojen avustusjärjestelmän uudistaminen käynnissä. Palveluviestintä ja osaamisen verkoston kehitystyö käynnissä. Lasten ja nuorten Harrastamisen Suomen mallin edistäminen käynnissä. Pilotteja työikäisten palveluiden kehittämiseksi käynnistetty yhdistysten ja yritysten kanssa. Voitas-toiminnan laajentaminen ja alueellisten liikuntaryhmien kehittäminen ikääntyville käynnissä	Etenee suunnitellusti: Liikunnan avustusuudistuksesta on päätetty 2022 ja sen valmistelutyö kohti mallin käyttöönottovuotta jatkuu (2025). Kaikille 7–19-vuotiaille tuleva harrastekorppi liikunta-seuratoimintaan edistää sukupuolten, asuinalueiden ja lajien välistä tasa-arvoa. Harrastamisen Suomen ja Turun malli on edennyt hankkeen suunnitelmien mukaan ja tarjoaa laajan joukon monipuolisia harrastuksia lapsille ja nuorille koulupäivän yhteydessä heidän toiveidensa pohjalta, malli lisää tasa-arvoa. Työikäisten ja ikääntyvien toimenpiteet edenneet ja laajentuneet. Lisää ulkopuolista hankerahoitusta ja kumppaneita on saatu. Liikuntaseuroja on kuultu, asetettu yhteisiä tavoitteita ja tarjottu mahdollisuuksia liikuntaseuroille tuottaa laajemmin eri ikäryhmien liikuttamispalveluita. Aikaisempaa useampi liikuntaseura tekee eri ikäryhmässä matalan kynnyksen liikuttamistyötä.
71	Kulttuurin kärkihanke; Valmistellaan uusi kulttuurin ja laajemmin hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä kärkihanke, jonka toteuttamisen tueksi laaditaan toimenpideohjelma valtuustokaudelle.	Vuonna 2021 osallistavasti laaditun kulttuurivision ja -strategian (kulttuurilupa) aikana määriteltyjä kulttuurin kärkihankkeen kärkiteemoja toteutetaan pormestariohjelman mukaisesti valtuustokauden aikana. Kulttuuri laajasti osana palveluiden ja kaupungin kehittämistä. Kasvattaa kaupungin pito- ja vetovoimaa.	Kärkihanke rakentunut ja edennyt suunnitellusti. Useita toimenpiteitä käynnissä ja suunnitteilla.

Teema: Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
72	Matkailun toiminnossa tavoitellaan laajempaa seudullista yhteistyötä ja tavoitteet ja rakenteet kytketään aiempaa paremmin kansalliseen Visit Finland –kokonaisuuteen.	Toteutetaan yhteistyömalli seudullisesti markkinoinnin, digitaalisten alustojen, incoming-toiminnan ja yritysten kehittämisen osalta. Tavoitteen mukaan kaksinkertaistetaan matkailutulo vuoteen	Visit Turku Archipelago Oy:n perustettu ja toiminta käynnistyy 1.1.2023. Seudullisen tapahtumakalenterin valmistelu etenee ja otetaan käyttöön kaupungin

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
		2029 mennessä. Yhteistyömallilla varmistetaan matkailutulon kasvu.	verkkosivujen uudistamisen yhteydessä 2023.
73	Tavoitellaan, että kiinnostavia, vahvoja tapahtumia niin kulttuurin, urheilun kuin tieteen aloilla on ympäri vuoden.	Otetaan käyttöön ympärivuotisuutta edistävä tapahtumien ja vetovoimateemojen vuosikello. Vahvistetaan ympärivuotisuutta erityisesti syksyllä ja talvella, ja pyritään varmistamaan useamman tapahtuman toistuminen vuosittain. Pyritään käyttämään kaupunkia laajasti tapahtumatilana. Tuetaan elämyskeskuksen toteutumista. Otetaan käyttöön uusi tapahtuma- ja harrastekalenteri. Edistetään strategisten vetovoimateemojen mukaisia suur tapahtumia, joilla on merkittäviä matkailu-, imago- ja aluetalousvaikutuksia.	Suurtapahtumatoiminta on palautunut koronaepidemiaa palautuvalle tasolle ja niiden ympärivuotisuus on parantunut. Entisten vuosittain toistuvien tapahtumien lisäksi on saatu uusia merkittäviä suur tapahtuma-avauksia.
74	Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvyistä tulee huolehtia. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista.	Saavutettavuuden varmistamiseksi laaditaan lentoliikennestrategia ja vahvistetaan Turun logistista asemaa. Toteutetaan Ferry-termiinali –kokonaisuutta, jonka yhteydessä toteutetaan malli risiteilyvierailijoiden saamiseksi Turkuun.	Analyysi museoiden palvelutarjonnasta osana matkailupalveluja valmistuu syksyllä, kun käyttöön saadaan myös kesän 2022 kävijäluvut. Analyysin perusteella valitaan kehittämiskohde vuoden 2023 kehittämissuunnitelmaan.

Teema: Turun talousraami 2021–2025 – Vahvana 2030-luvulle

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
77	Jo päätetty sopeutusohjelma toteutetaan.	Erillinen seuranta	Sopeuttamishojelman toimenpiteitä edistetään palvelukokonaisuuksissa ja etenemistä seurattiin osana toiminnan tavoitteiden seuranta.
83	Kaupungin taloutta ja hallintoa sopeutetaan uudistusta vastaavien siirtyvien tehtävien verran (sote-uudistus)	Siirtyvät toiminnot kartoitettu	Siirtyvien toimintojen välittömät vaikutukset tunnistettu ja toimenpiteet siirtyvien toimintojen aiheuttamien välillisten menojen (mm. it-palvelut) minimoimiseksi ovat käynnistettiin vuoden 2022 aikana. Osa toimenpiteistä jatkuu vuoden 2023 aikana.
84	Talouden kestävä perusura	Seurataan sopeutusohjelman toimenpiteiden toteutumista ja päivitetään ohjelmaa, mikäli kokonaistavoitetta ei saavuteta. Irtautuminen vanhan SAP-toiminnanohjausjärjestelmän lisensseistä ja prosessien uudistaminen sekä skaalautuvien talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien kartoitus.	Kaupungin taloutta seurataan säännöllisesti tilikauden aikana osavuosisatksauksissa. Vuoden 2022 aikana käynnistettiin sopeuttamishojelmatyön jatkovalmistelu.
85	Valmistautuminen sote-uudistuksen vaikutuksiin kaupunkitaloudessa	Yksilöidään talouteen kohdistuvat vaikutukset. Tarkistetaan voimassa oleva taloussuunnitelma siirtolaskelmien valmistumisen jälkeen. Valmistellaan mahdolliset toimenpiteet organisaatioon tai talouteen kohdistuvat toimenpiteet.	Lopulliset siirtolaskelmat saadaan vasta vuoden 2023 aikana, joten siihen asti laskelmissa saattaa tapahtua muutoksia ja lopullinen vaikutus on epäselvä. Tästä huolimatta sekä oma toiminta että palvelujen ostot pyritään skaalaamaan vastaamaan jäljelle jäävän kaupungin tarpeita.
86	Turku tavoittelee työttömyysasteen laskua 11,2 prosenttiin.	Mittariseuranta	Elokuun lopussa työttömyysprosentti oli 12,3 %. Kehitys oli oikeansuuntaista, mutta tavoitteen saavuttaminen ei onnistunut vuoden 2022 aikana.
87	Menettelytapa yllättävässä negatiivisessa poikkeustilanteessa	Aktiivinen seuranta talouden seuranta-prosessissa sekä huomiointi toiminnan ja talouden suunnittelussa. Valmistellaan tarvittavat toimenpiteet tarpeen vaatiessa.	Tilannetta seurattiin vuoden aikana ja huomioitiin talouden suunnittelussa, ei tarvetta toimenpiteisiin.
88	Velkakatto	Aktiivinen seuranta talouden seuranta-prosessissa sekä huomiointi toiminnan ja talouden suunnittelussa. Valmistellaan tarvittavat toimenpiteet tarpeen vaatiessa.	Tilannetta seurattiin vuoden aikana ja huomioitiin talouden suunnittelussa, ei tarvetta toimenpiteisiin.
89	Verolinjaus	Huomioidaan toiminnan ja talouden suunnittelussa.	Tilannetta seurattiin vuoden aikana ja huomioitiin talouden suunnittelussa, ei tarvetta toimenpiteisiin.

Taloudelliset tavoitteet**Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloarviot****Kaupunginhallitus, Konsernihallinto****Käyttötalousosa, euroa**

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	227 374 678	-9 287 393	218 087 285	233 600 677	15 513 393
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	137 814	137 814
Toimintakulut	-286 620 035	-338 914	-286 958 949	-291 869 444	-4 910 495
TOIMINTAKATE	-59 245 357	-9 626 307	-68 871 664	-58 130 953	10 740 711

Investointiosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Investointimenot	-151 253 300	-17 864 131	-169 117 431	-115 903 385	53 214 046
Rahoitusosuudet	2 775 000	0	2 775 000	3 148 500	373 500
Luovutustulot	26 043 215	12 000 000	38 043 215	43 499 956	5 456 741
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-122 435 085	-5 864 131	-128 299 216	-69 254 930	59 044 286

Konsernihallinto**Käyttötalousosa, euroa**

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	183 389 201	-6 857 150	176 532 051	184 110 248	7 578 197
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	89 649	89 649
Toimintakulut	-210 983 552	9 288 009	-201 695 543	-206 647 565	-4 952 022
TOIMINTAKATE	-27 594 351	2 430 859	-25 163 492	-22 447 668	2 715 824

Investointiosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Investointimenot	-10 150 000	0	-10 150 000	-4 479 454	5 670 546
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-10 150 000	0	-10 150 000	-4 479 454	5 670 546

Kaupungin yhteiset toiminnot (sisältää kaupungin yhteisiä menoja sekä maa-, tila- ja infraomaisuuteen liittyvät menot ja tulot)

Käyttötalousosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	37 310 477	-2 430 243	34 880 234	44 343 406	9 463 172
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	48 165	48 165
Toimintakulut	-32 361 483	-9 626 922	-41 988 405	-46 738 684	-4 750 279
TOIMINTAKATE	4 948 994	-12 057 165	-7 108 172	-2 347 113	4 761 059

Investointiosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Investointimenot	-141 103 300	-17 864 131	-158 967 431	-111 423 931	47 543 500
Rahoitusosuudet	2 775 000	0	2 775 000	3 148 500	373 500
Luovutustulot	26 043 215	12 000 000	38 043 215	43 499 956	5 456 741
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-112 285 085	-5 864 131	-118 149 216	-64 775 475	53 373 741

Kaupungin yhteiset toiminnot, omaisuuden hallinnan talousarviomäärärahaehdotukseen sisältyy kaupunkiympäristön rakennuttamiseen liittyvät infran, tilojen ja kiinteän omaisuuden hankinnan ja pysyvien vastaavien myynteihin liittyvät käyttötalouden ja investointien määrärahat vuodelle 2022. Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelmaan on lisätty kaupunginhallituksen palvelutilaus, mikä pitää sisällään talousarviomäärärahan kohdistamisen kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan tulosityksiköiltä (1602 KH/Maa-omaisuus, 1603 KH/Tilaomaisuus, 1604 KH/Infraomaisuus) kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudelle. Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus vastaa edellä mainittujen kokonaisuusien toteutuksesta ja raportoinnista. Kaupungin yhteiset, omaisuuden hallinnan talousarviomäärärahoihin sisältyy lisäksi kaupungin osakkeiden ja osuuksien hankintaan liittyvät investointimäärärahat, joiden toteutuksesta ja raportoinnista vastaa konsernihallinto.

Työllisyyden palvelukokonaisuus

Käyttötalousosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	6 675 000	0	6 675 000	5 147 024	-1 527 976
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-43 275 000	0	-43 275 000	-38 483 195	4 791 805
TOIMINTAKATE	-36 600 000	0	-36 600 000	-33 336 171	3 263 829

Vapaa-ajan palvelukokonaisuus

Kulttuuri- ja nuorisolautakunta

Liikuntalautakunta

Tilivelvollinen viranhaltija: Vapaa-aikajohtaja Outi Kari-Granfors

Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Kulttuuri- ja nuorisolautakunnan alaisuuteen kuuluivat vuonna 2022 kirjasto-, museo-, nuoriso- ja matkailupalvelut sekä filharmoninen orkesteri ja palvelukokonaisuuden järjestämistoiminto, jossa on mukana vetovoimaja tapahtumavastuualue. Uusia yksiköitä vuoteen 2021 verrattuna ovat matkailupalvelut sekä vetovoima- ja tapahtumavastuualue.

Pormestariohjelma, kaupunkistrategia ja kärkihankekokonaisuus olivat keskeisiä kaupunkitasoisia ohjauselementtejä vuoden 2022 suunnittelussa ja toteutuksessa. Pormestariohjelman linjauksia toteuttavat toimenpiteet ovat keskeinen osa toimintasuunnitelman raportointia. Vapaa-ajan palvelukokonaisuuteen kohdistuu 16 pormestariohjelman linjausta, joita toteutetaan palvelualueilla sekä palvelukokonaisuuden yhteisenä toimintana.

Lisäksi toimintasuunnitelma on sisältänyt viisi palvelukokonaisuuden yhteistä kehittämistavoitetta, jotka linkittyvät pormestariohjelman tavoitteisiin. Kehittämistavoitteet olivat; aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi, kumppanuuksia kehittämällä ja laajentamalla tuotetaan monimuotoisia palveluja kustannustehokkaasti, mahdollistetaan digitaalisuuden kautta monikanavaiset ja vuorovaikuttavat palvelut, edistetään asukkaiden kansalaistaitoja ja kestävää kehitystä sekä vahvistetaan kaupungin vetovoimaa. Kehittämistavoitteiden onnistumista kuvataan erilaisin mittarein sekä tehtyjen pormestariohjelman toimenpiteiden kautta.

Palvelukokonaisuuden yhteisiä kehittämishankkeita ovat lasten ja nuorten harrastamisen edistäminen, kulttuurin, taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin edistäminen ja asiakaslähtöisen tiedolla johtamisen kehittäminen. Vapaa-ajan palvelukokonaisuudella on tärkeä rooli pormestariohjelmaan sisältyvien kärkihankkeiden toteutuksessa. Palvelukokonaisuus koordinoi kulttuurin kärkihanketta ja on osallistunut muihin kärkihankkeisiin; erityisesti Yhteisöllinen Turku kärkihankkeen liikkumisohjelman koordinointiin ja toteutukseen.

Lasten ja nuorten mielekästä harrastustoimintaa on toteutettu palvelukokonaisuuden yhteistyönä kuten Kiva loma –toimintana sekä Harrastamisen Turun mallina. Myös palvelualueet itse panostivat lasten ja nuorten maksuttomiin harrastuksiin. Nuorisotiloissa, Vimmassa, musiikkitoiminnassa ja Seikkailupuistossa, on tarjottu runsaasti maksutonta harrastustoimintaa. Liikuntapalveluissa liikuttamisen palveluita kehitettiin laajasti vuoden 2022 aikana. Kerätyn tiedon pohjalta luodut kehittämisen toimenpiteet kohdistuivat kaikkiin ikäryhmiin ja johtivat muun muassa nuorten liikuntapalvelutuote Mihin uudelleenbrändäykseen.

Digitaalisuutta hyödynnettiin ja kehitettiin vapaa-ajan palveluissa. Kirjastossa verkkokirjastokäynnit sekä e-aineistojen lainausmäärät ylittivät talousarvion määrän. Museon Digitaalisesti saavutettavien objektien määrän lisäys /vuosi oli myös suunniteltua enemmän. Nuorisopalveluissa nuoria tavoitettiin verkkovälitteisesti arvioitua vähemmän, mitä selittää nuorten paluun nuorisopalveluiden muihin palveluihin.

Osallisuus on hyvinvoinnin tärkeä osatekijä, jonka tulee näkyä asukkailla konkreettisenä tekemisen mahdollisuutena erityisesti asukkaiden omilla asuinalueilla. Osallisuuden lisääminen onnistui vapaa-ajan palvelukokonaisuudessa melko hyvin. Kävijät orkesterin lastentapahtumissa, maahanmuuttajatapahtumissa ja

yleisöyötapahtumissa ylittivät talousarvion odotukset. Kirjaston käyttäjäkoulutuksen osanottajamäärä sekä nuorisopalveluiden toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen osallistuneiden nuorten määrät jäivät hieman tavoitteista.

Alkuvuoden 2022 koronarajoitukset vaikuttivat vapaa-ajan toimintojen järjestämiseen sekä sitä kautta myös palvelualueiden asiakasmääriin. Loppuvuoden 2022 aikana asiakkaat palasivat takaisin vapaa-ajan palveluiden piiriin. Museopalveluissa Biologinen museo teki jopa 2000-luvun kävijäennätyksen. Kirjastolla lainausmäärät lisääntyivät, vaikka kävijöitä oli vähemmän kuin ajalla ennen koronaa. Nuoret palasivat mukaan nuorisopalveluiden toimintaan runsain joukoin. Matkailupalveluissa majoitusmäärät ovat vuoden 2022 aikana nousseet yli vuoden 2019 määrän. Vetovoima ja tapahtumien tapahtumatoiminta palautui koronaa edeltävälle tasolle. Liikuntapalveluissa kävijämäärät olivat loppu vuonna 2022 nousussa ja palaamassa takaisin koronaa edeltävälle tasolle. Samoin asiakasmäärät olivat palaamassa normaalille tasolle myös orkesterissa. Koronapandemian alkuvuoden rajoitukset vaikuttivat myös tilojen ulosvuokraukseen museon ja orkesterin osalta. Loppu vuoden aikana myös tämäkin tilanne normalisoitui.

Alkuvuodesta 2022 havahduttiin kaupunkitasoisesti nuorten oireiluun Turun keskustassa sekä kauppakeskuk- sessä. Ryhdyttiin tekemään monialaista yhteistyötä nuorten hyväksi. Nuorten oireiluun reagoitiin nopeasti kehittämillä Poppi –pilotti, jossa jalkauduttiin nuorten pariin monialaisena yhteistyönä. Nuorisopalvelut palkkasivat Ankkuritiimiin nuorisotyöntekijän syksyllä 2022. Nuorten tilanhuone -työryhmä, johon kuuluu kaupungin, viranomaisten sekä järjestöjen edustajia, on kokoontunut säännöllisesti keskustelemaan nuorten tilanteesta.

Matkailupalveluiden toimintaan on vaikuttanut laajasti alkuvuodesta ilmoitettu liikkeenluovutuksen valmistelu sekä toteutus. Tämän lisäksi on selvitetty liikkeenluovutuksen vaikutukset kaupungille jääviin palveluihin, kuten Ruissalo Campingin siirtyminen liikuntapalveluiden alaisuuteen, voidakseen toteuttaa siirtymä mahdollisimman saumattomasti.

Loppuvuodesta 2022 toteutettiin palvelualueilla FCG:n laatima asiakastytyväisyyskysely. Aikaisempi kysely oli tehty ennen koronapandemiaa vuonna 2019. Palvelualueet saivat kyselyissä hyviä tuloksia. Kulttuuri- ja nuorisopalvelut saivat kaikki yleisarvosanaksi yli neljän keskiarvon 1–5 arvioinnilla. Liikuntapalveluilla, arvoasteikolla 4–10, liikuntapaikkojen yleisarvosanaksi saatiin 7,8. Keskiarvoa laski uutena tullut jalkapallohallin tulos. Asukkaille suunnattua vuosittaista kaupunki- ja kuntapalvelukyselyä ei toteutettu.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden nettokäyttömenot ylittyivät suunnitellusta 0,2 miljoonalla eurolla. Kulttuuri- ja nuorisolautakunnan osalta nettokäyttömenot alittuivat 0,6 miljoonalla eurolla ja liikuntalautakunnan osalta ylittyivät 0,8 miljoonalla eurolla. Koko palvelukokonaisuuden nettokäyttömenojen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 2,3 miljoonaa euroa (3,4 %).

Nettokäyttömenojen ylityksen ja merkittävän kasvun aiheuttivat energian hinnannousu ja palkankorotukset. Palkankorotuksista aiheutui 434 000 euroa ennakoitua suuremmat henkilöstökulut. Kasvu oli jonkin verran pienempi kuin kuntatyönantaja esitti omissa arvioissaan. Muu henkilöstömenojen kasvu selittyy lisääntyneestä tilapäisen työvoiman käytöstä. Sähkön hinnannousu aiheutti 0,9 miljoonan euron lisäkustannukset verrattuna vuoden 2021 tasoon. Kasvuprosentti oli 58,3.

Palvelutuotanto kasvoi vuoden 2021 tasosta. Palvelutuotannon kasvu näkyi tuottojen kasvuna. Tuotot kasvoivat 1,8 miljoonalla eurolla. Tuotot kasvoivat suhteellisesti selvästi kuluja enemmän, jos tulosta verrataan vuoden 2021 tuottojen ja kulujen suhteellisiin osuuksiin. Palvelukokonaisuuden saamat valtionavustukset ja muut tuet olivat vuonna -22 noin 1,6 milj. euroa.

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden käyttöomaisuusinvestoinnit alittuivat 0,3 miljoonalla eurolla.

Toiminnan tavoitteet

Talousarviolausekkeet

Lautakunta	Talousarviolauseke	Toteutunut 31.12.2022
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta	Nuorten taide- ja toimintatalo Vimman toimintojen mahdollisesti korvaavat tilat, joko osoitteessa Eerikin- katu 34 tai muussa toimintoihin hyvin soveltuvassa tilassa ydinkeskustassa, otetaan investointiohjelmaan.	Kh 20.6.2022 päättänyt: - hyväksyä keskikaupungin nuorisotila Vimman, osoitteessa Aurakatu 16, vuokrasopimuksen 10 vuoden jatkokauden edellä esitetyn tiedoin ja kustannuksin, - todeta sopeuttamisohjelman kohdan toteutetuksi ja - oikeuttaa vs. tilapalvelujohtajan allekirjoittamaan vuokrasopimuksen ja tekemään siihen tarvittavia teknisiä muutoksia. Vimman toiminnan kehittäminen on käynnissä.
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta	Digitaalisuutta palveluissa lisätään ja kehitetään ensisijaisesti saavutettavuuden kehittämiseksi ja tavoitettavuuden lisäämiseksi, eivätkä digitaaliset palvelut saa heikentää palvelutasoa tai korvata kokonaan kohtaan perustuvia palveluita.	Viestintää nuorille tarjolla olevista palvelumuodoista jatkettu edellä kuvastasi. Nuorisotyön digiprojekti koki yhteen ja jakoi digitaalisen nuorisotyön hyviä käytäntöjä eri nuorisotyön vastuualueille. Digitaalisia nuorisotyön sisältöjä on pohdittu eri näkökulmista mm. välineenä, toimintana tai sisältönä. Projekti on päättynyt, mutta työ jatkuu.
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta	Nuorten palaamista palveluiden pariin ja nuorten kohtaamisia vahvistetaan koronan jälkeen.	Mm. viestinnällä on tiedotettu nuorille nuorisotyön mahdollisuuksista olemassa oleviin palveluihin. Osana tila- ja palveluverkkoselvitystä vahvistetaan asiakasymmärrystä ja kartoitetaan nuorten tarvetta tulevaisuuden nuorisopalveluille. Vuonna 2022 on palkattu 2 vakituista ja 2 määräaikaista etsivää nuorisotyöntekijää täydentämään resurssia. Nuoriso-ohjaaja Ankkuri-tiimissä on aloittanut 17.10.2022.

Sopeuttamisohjelman toimenpiteet

Toimielin	Lauseke ja kuvaus	Toteutunut 31.12.2022
Vapaa-ajan palvelukokonaisuus	Lippujen hinnan määrittelyn uudistaminen <i>Hinnoista päättäminen pitäisi tapahtua orkesterissa tai museoilla (Lautakunnan määrittelemän vaihteluvälin puitteissa). Lippujen hinnat voisivat vaihdella näyttely- tai konserttikohteisesti. Esimerkkinä nykytasoon 1 € lipun hintaan lisää tarkoittaa 75.000 euroa lipputuloloja.</i>	Vuonna 2022 kesä-elokuussa museossa oli käytössä korotetut lipunhinnat Turun linnassa ja WAMissa. Aikuisten pääsylipun kahden euron hinnankorotuksella saavutettiin lisätuloa Turun linnassa 73 774 € ja WAMissa 16 829 €, yhteensä 90 603 €. Orkesterissa otettiin vuonna 2022 käyttöön palvelumaksu, joka nosti lipunhintoja, mutta itse lipun perushintoihin ei tehty korotuksia.
Vapaa-ajan palvelukokonaisuus	Liikuntapaikkojen maksuttomuuden rajaaminen <i>Maksujen käyttöönotto arvioidaan mahdollisen palvelusetelimallin (ns. Islannin mallin) käyttöönoton yhteydessä kokonaisuutena. Valmistelussa kuullaan ja osallistetaan seuroja ja muita toimijoita.</i>	Avustamisen ja hinnoittelun uudistamisen valmistelutyö on edennyt suunnitellusti ja siitä päätettiin kaupunginvaltuustossa loppuvuonna 2022. Uudistus tulee käyttöön vuoden 2025 alusta.
Vapaa-ajan palvelukokonaisuus	Markkinointiviestintään liittyvää graafista suunnittelua ja taittoa siirretään mahdollisuuksien mukaan mainostoimistoilta omaksi työksi. <i>Lisätään kaupungin omaa graafikkoresurssia.</i>	Tavoite on toteutunut. Kaupungilla on käytössään 3 graafikkoa. He ovat emokaupungin käytössä, työtä ohjataan markkinointipäällikön toimesta ja käytössä on myös graafikon työn tilauslomake. Palkkakulut ovat pysyneet ennallaan, samoin arvio säästyvistä kuluista vuositasona. Graafikot ovat vakituisia työntekijöitä.
Vapaa-ajan palvelukokonaisuus	Seikkailupuistoon lippumaksujen korottaminen <i>20 % korotus toisi 20.000.</i>	Asiakasmaksujen korotus tehty 2020, tavoite toteutunut. Tulokertymä koronan takia ennakoitua pienempi. Saavutettavuuden edistämiseksi maksuttoman harrastustoiminnan lisäämiselle on tarvetta.
Vapaa-ajan palvelukokonaisuus	<i>Nuorten taide- ja kulttuurikeskus Vimma on seurakunnalta vuokratuissa tiloissa, vuokra 452.000/vuosi. Vuokrasopimus päättyy 2021 lopussa, jolloin pohdittavaksi tulee vähintäänkin uudet tilat / toiminnan jatko.</i>	Kaupunginhallitus päätti 20.6.2022 §300 Kulttuuri- ja nuorisolautakunnan esityksestä, että se hyväksyy keskikaupungin nuorisotila Vimman, osoitteessa Aurakatu 16, vuokrasopimuksen 10 vuoden jatkokauden, toteaa sopeuttamisohjelman kohdan 51 toteutetuksi. Päätöksen jälkeen käynnistetty Vimman toiminnan kehittäminen, kehittämistyötä tehty nuoria osallistaen ja kuullen.
Vapaa-ajan palvelukokonaisuus	Kirjastojärjestelmän vaihtaminen <i>Avoimen lähdekoodin järjestelmä käyttöön touku- kuussa 2021. Koko vuoden säästö 2022.</i>	Uusi kirjastojärjestelmä Koha otettu käyttöön 6/2021, käyttöönottoprojekti päättyi 12/2021. Arviointia ei ole tehty, tuotantokäyttövaiheessa.

Toimielin	Lauseke ja kuvaus	Toteutunut 31.12.2022
Vapaa-ajan palvelukokonaisuus	Jäähallien ja tekonurmikenttien yhtiöittäminen <i>Kaupunki on mukana useammassa hallissa vuokrausperiaatteella. Omista halleista luopuminen/yhtiöittäminen – selvitys.</i>	Kaupunginvaltuusto hyväksyi keväällä 2022 liikunta- paikkakehittämisen linjaukset, joita toteutettaessa tavoite on mahdollista saavuttaa tulevina vuosina.
Vapaa-ajan palvelukokonaisuus	Luonnonjäähallien ylläpidon osittainen siirtäminen alueen asukkaille <i>Kaikki pidetään, mutta talkoovoimin tapahtuvaa ylläpitoa lisätään.</i>	Alueurakkasopimuksia uudistettaessa huomioidaan talkookenttien kysyntä. Kysyntä talkookentille on kasvanut, kaudella 2022–2023 niitä on 7.
Vapaa-ajan palvelukokonaisuus	Museokeskuksen tutkimus ja kokoelmatöiminnan keskittäminen yhteen paikkaan	Kokoelmakeskushankkeessa jatkettiin muuton suunnittelua ja valmistelua sekä kokoelmien pakkaamista. Kokoelmiin liittyvä asiakaspalvelu suljettiin kesäkuussa 2022. Kokoelmakeskuksen paikasta tehtiin päätös elokuussa, mutta markkinaoikeus kielsi päätöksen täytäntöönpanon.
Vapaa-ajan palvelukokonaisuus	Nuorten työpaja tukemaan työllisyydenhoitoa <i>Siirrytään selkeään ryhmätöimintaan. Vuodessa aloitaisi 2 ryhmää, n. 60 nuorta kerrallaan. Iso ryhmä jaettaisiin pienryhmiin n. 8-10 nuorta/ryhmä, joissa kaikilla olisi omat vastuuhjajansa, työvalmentajat ja yksilövalmentajat. Valmennuksessa kehitettäisiin nuorten sosiaalisia taitoja, haettaisiin jatkopolkuja, ohjattaisiin tarpeellisiin palveluihin jne. Työmuotoina olisivat erilaiset projektit, kurssitoiminta, nuorisotyön muut työmuodot jne. Erityinen painopiste 300 päivää työttömänä olleet nuoret.</i>	Turun kaupungin nuorten työpaja Fendarin palvelut ovat ns. hybridipalveluita; osa työpajoista toimii non-stop -periaatteella (mahdollistaa nuoren nopean sijoittumisen) ja digi- ja viestintäpaja sekä ESR hanke DigiPoint toimivat ryhmätöimintaperiaatteella. 300 päivää työttöminä olleita nuoria tilastoitiin edelleen, mutta työttömyyspäivät eivät olleet nuorten kriteereinä nuorten työpajajaksolle sijoittumiselle. Nuorten työpajatoiminnan hybridimallin toteuttamista jatketaan edelleen, koska silloin pystymme tarjoamaan monipuolista, matkailukokemuksen palvelua nopealla aikajänteellä.
Vapaa-ajan palvelukokonaisuus	Palvelusetelimalli lasten liikunta- ja harrastustoimintaan <i>Pilottihanke, jossa Turku voisi yhteistyössä valtionosuusrahoittajan tms. kokeilla, kuinka palvelusetelimallinen rahoittaminen toimisi nykyisen seura-avustamisen sijaan; lapsi saa XX euron palvelusetelin, jonka hän voi käyttää harrastustoimintaan. Seurojen rahoitus muodostuisi palvelusetelien ja lisenssien yms. yhdistelmästä.</i>	Pilottihanke on toteutettu osana Suomen akatemian rahoittamaan STYLE-hanketta. Edennyt suunnitellun aikataulun mukaisesti. Lisäksi harrasteseteli-/korttimallin käyttöönotosta on päätetty kaupunginvaltuustossa loppuvuodesta 2022. Käyttöönotto 2025.
Vapaa-ajan palvelukokonaisuus	Kenttävaraukset yms. <i>Kenttien varausasteen nostaminen.</i>	Veritas stadionin nurmenvaihto on aloitettu ja valmistuu kaudelle 2023, osaa muista luonnonnurmista tarjotaan seurakenttähankeiksi vuonna 2023.

Pormestariohjelman toimenpiteet

Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
16	Edistetään nuorisotyön ja kolmannen sektorin yhteistoimintaa ja vuoropuhelua, jotta kolmas sektori olisi aktiivisesti edistämässä nuorten oloja koronasta toipumisessa.	Tarkastellaan palvelujen tuottamistapoja kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyönä sekä tuotetaan niitä enenevästi kumppanuudella. Etsivän nuorisotyön kumppanuuden uuden mallin luominen; vahvempi tuki 3. sektorin toiminnalle. Kumppanitoiminnan periaatteiden luominen toimintaympäristöissä mm. Kiva loma- kulmilla toiminnassa, skeittihalli Cubessa sekä Maarian kylätalossa.	Jalkautuvan nuorisotyön moniammatillinen malli, Poppi, toteutui hyvin 19.4-14.8.2022. Toteutuksessa oli mukana perhe- ja sosiaalipalveluista, nuorisopalveluista sekä 3. sektorin toimijoita. Turun kaupungin etsivään nuorisotyöhön saatiin kaksi uutta vakanssia sekä 2 määräaikaista vakanssia. Ankuri-tiimissä aloitti nuoriso-ohjaaja 17.10.2022.
17	Kouluihin toteutetaan luontaiseen liikumiseen innostavia kokeiluja, joiden suunnittelussa kuunnellaan lapsia ja nuoria.	Yhteistyössä koulujen ja liikunta sekä muiden vapaa-ajan palvelujen kanssa toteutetaan kokeiluja tukeutuen Harrastamisen Suomen malliin sekä Liikkuva koulu -ohjelmaan.	Toteutettu suunnitelmien yhteistyössä KOPA ja VAPA: Aktiivista lasten ja nuorten kuulemista välitunti- ja kerhotoimintaan. Tukea toiminnallisiin opetusmenetelmiin. Laajaa toteutusta kuulemisen pohjalta, ohjattua liikuntaa ja harrastamista, mahdollistamista oma-toimiseen liikkumiseen.
18	Tavoitteena on, että jokaisella turkulaisella on mahdollisuus osallistua ja tehdä sekä kokea kulttuurista tai elämäntilanteesta riippumatta.	Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa: aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin. Kaikki kulttuurin palvelualueet tuottavat näitä palveluja	Kirjasto: Asiakaspalvelun kehittäminen edennyt suunnitelman mukaisesti. Pikku- ja jatkoprojekti käynnistetty ja kulttuurikasvatussuunnitelman konseptointi aloitettu, jatkuu 2023. Runosmäen

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
		kaikessa toiminnassaan (volyyymittarit). Hyvillä olosuhteilla varmistetaan palvelujen tuottaminen (esim. Kokoelmakeskus, Finna-palvelu). Kaikille avoimet (universaalit palvelut), kuten Elämyspolku sekä kohdennetuilla palveluilla, kuten orkesterin yleisötyö. Palvelut on kuvattu tarkemmin palvelusuunnitelmissa	monitoimitalon suunnittelu edennyt aikataulussa. Elämyspolun kautta tavoitettu 7371 osallistujaa, joista 713 etänä. Lukeva kunta -hankekokonaisuuteen osallistutaan faksista Jodeliin -projektilla ja projekti käynnistyi suunnittelusta. Museo: Kokoelmakeskus hankkeistaminen jatkuu. Kokoelmakeskuksen muuton valmistelut on aloitettu. Kokoelmakeskuksen hankintapäätös on tehty. Museon tietojärjestelmien jatkokehittäminen: Prikka 2.0 sekä integraatioselvitukset MIP-järjestelmään. Osallisuuden, saavutettavuuden ja vuorovaikutuksen edistämistä tehty projektien yhteydessä. Korona hidasti vapaaehtoistoiminnan käynnistymistä. Uusia toimintamalleja on suunniteltu vuodelle 2023.
19	Perustetaan Turkuun Taiteiden talo – konsepti.	Taiteiden talon kokonaiskonseptia, yhteistyö- ja hallintomallia selvitetään ja kehitetään kaupunginhallituksen ja -valtuuston päätösten mukaisesti.	Taiteen talo organisoitunut ja aloittanut toimintansa. EU:n elvytysrahausta ei saatu rahoitusta.
20	Valtuuston hyväksyttäväksi tuodaan liikuntaverkkoselvitys.	Toteutetaan syksyllä 2021 päätetyn verkkoselvityksen linjauksia	Liikuntapaikkaverkon, avustamisen ja hinnoittelun kehittämislinjaukset ja pääperiaatteet hyväksyttiin suunnitelmien mukaan vuonna 2022. Liikuntapaikkaverkon kehittämisen toimeenpano ja avustusmallin rakentaminen etenee aikataulussa.
21	Kulttuuri on osa hyvää elämänlaatua ja jatkuvaa oppimista, ja kulttuurilla on erityinen merkitys hyvinvoinnin edistämässä ja yksinäisyyden torjumisessa	Toteutetaan erityisryhmille räätälöityjä palveluita laajalla yhteistyöllä (mm. Kimmoke, OmaKirjasto).	Ikääntyneille suunnattuja virtuaalisia ja lähelle tuotuja palveluita on kehitetty: kirjakassipalvelussa on mukana 50 asiakasta - palvelun uudelleenorganisoinnissa ei ole onnistuttu. Ikääntyneille suunnattuja tapahtumia kuten yhteislaulut striimataan ja tavoitetaan myös asumispalveluyksiköissä asuvia. OmaKirjastoon on tuotettu ruotsinkielinen kokonaisuus. Lämpio-hanke on edennyt ja päättyy vuonna 2023 ja siihen liittyen pilotoitiin virtuaalista Kirjastokerhoa. Perhekeskustoimintamalli on valmistunut. Kulttuurisen nuorisotyön tuottamia harrastamisryhmiä on toteutettu erityiskoulujen oppilaille ja VALMO-opetukseen osallistuvilla. Etsivän harrastustoiminnalla on tavoitettu nuoria, joiden syrjäytymisriski on korkea ja joilla ei olisi muuten mahdollista osallistua harrastuksiin. Kimmoke-etuja nuorisopalveluissa on tarjottu Skeittihalli Cubessa, Lastenkulttuurikeskus Seikkailupuistossa ja Vimman taidepajatoiminnassa.
22	Turkulaiset taiteilijat ovat kulttuurikampaningin vahvuus ja luovien alojen merkitys kasvaa myös taloudellisessa mielessä koko ajan.	Osana kulttuurin kärkihanketta edistetään kehittyvää kumppanuutta kulttuurin vapaan kentän ja muiden sidosryhmien kanssa.	Kentän toimijaverkostoa koottu ja verkostotapaamisten malli aloitettu. Koulutussisältöjä suunniteltu ja toteutettu tarveperustaisesti. Työstetty uusia kumppanuuksille, joiden aloitus ja pilotit keväällä 2023 (välitilamalli ja ohjelma-haku). Kulttuurikampus yhteistyö alkanut ja toimenpiteitä valmisteltu.
36	Taide, kulttuuri ja luovat alat vahvistavat hyvinvointia sekä alueen elinvoimaa.	Toteutetaan osana kulttuurin kärkihanketta.	Taiteen talon konseptia rakennettu. Linnanniemen ja kulttuurirannan kehitystyö käynnissä ja Linnanniemen taideohjelma lähes valmis. Historian ja tulevaisuuden museo on edennyt.
37	Liikunnan tulee olla osa lasten päivää myös kouluissa. Koulujen opetustilojen, pihojen ja koulumatkojen tulee innostaa luontaiseen liikkumiseen	Toteutetaan suunnittelua yhteistyössä liikuntapalvelut, kasvatus ja opetus sekä kaupunkiympäristö.	Liikkuva koulu ja Harrastamisen Turun malli käynnissä ja edennyt suunnitelmien mukaan luontaiseen liikkumiseen kannustavan toimintakulttuurin kehittämällä ja toteuttamisella (OKM:n hankkeavustus saatu myös lukukaudelle 2022–2023)

Teema: Jatkuvasti parempi Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
47	Koronan aikana olemme osoittaneet olevamme tarvittaessa nopea ja ketterä toimija	Digitaalisuutta hyödynnetään uudenaissaissa kulttuuriin, liikuntaan ja nuorisotyöhön osallistumisessa. Virtuaalitahtumien tuottaminen jatkuu. Digimuseo.fi -palvelun virtuaalisäiltöjen kehittäminen ja markkinointi. Kirjaston Elämyspolku-kokonaisuudet tarjolla myös virtuaalisesti. Digitaalisten palvelumuotojen vakiinnuttaminen nuorisotyössä. Digitaalisen nuorten palvelutarpeita vastaavan markkinoinnin lisääminen ja nuorten tietoisuuden kasvattaminen saatavilla olevista palveluista. Vuorovaikutteiset digitaaliset menetelmät ja kohtaamispaikat.	Kirjasto: valtakunnallinen Kuntien yhteinen e-kirjasto -hanke käynnistynyt ja hankkeessa ollaan aktiivisesti mukana, Kirjastot ja tietojohdaminen -projekti (TP) on edennyt ja meneillään kelluvan kokoelman hallintajärjestelmän hankinta. Museo: someohjelma valmistunut ja otettu käyttöön. Digimuseo.fi -palvelun valikoima täydentynyt Turku 1827 -mallin Luostarimäki-osuudella. Liikunta työikäisten ja ikääntyvien liikkumissovellus (Heia Heia) käyttö laajentunut, sekä lasten ja nuorten harrastekortin digijärjestelmän ominaisuusmäärittely edennyt suunnitelmien mukaan. Digitaalisten liikuntapalveluiden kehittäminen, Harrastekortin digijärjestelmän valmistelu yhteistyössä järjestämistöiminnon ja Olympiakomitean kanssa, työikäisten ja ikääntyvien liikkumissovelluksen (Heia Heia) kokeilun jatko, molemmat edenneet suunnitelmien mukaan. Orkesterilla 12 verkkokonserttia. Nuorisotyö: Nuorisotyön digiprojekti kokosi yhteen ja jakoi digitaalisen nuorisotyön hyviä käytäntöjä eri nuorisotyön vastuualleilla. Digitaalisia nuorisotyön hyödyntämistä ja sisältöjä on pohdittu eri näkökulmista käsin mm. välineenä, toimintana tai sisältönä. Projekti on päätynyt, mutta työ jatkuu. ENNI: Innovaatio- ja ennakointimallin kehittämisprojekti TP (nuorisotyö) Henkilöstövaihdosten vuoksi projekti ei ole toteutunut suunnitellusti. Projekti toteutetaan oman henkilökunnan voimin ja resurssein, joten sitä jatketaan vuonna 2023, kun nuorisopalvelupäällikön vakanssi on saatu täytettyä. Nuorisopalveluiden tila- ja palveluverkon kehittäminen, TP, käynnissä. Pansio-Perno suuraluetta on tarkasteltu. Työtä tehdään palveluverkkojohtajan vetämänä ja se jatkuu vuonna 2023 ihmiskeskeisen johtamisen mallia toteutetaan. Nuorisopassin pilottia jatketaan, TP. Digipoint-projekti päätynyt, nuorten digialan työpajamuoto juurrutettu, TP.

Teema: Kestävän kasvun Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
55	Laaditaan visio Merellisen Turun kehittämisestä huomioiden erityisesti Länsi-Turun alue. Huomioidaan yleiskaavotuksessa läntisten alueiden uudet asumisviihtyvyyttä parantavat ja asumista lisäävät tavoitteet sekä merellisyyden	Aluesuunnittelussa otetaan käyttöön alueen vetovoiman ja matkailun vaikutusten arviointi, jolla varmistetaan kaupunkirakenteen ja sen tarjoaman palvelualustan hyödynnettävyys ja toimivuus kansallisen ja kansainvälisen vetovoiman edistämiseksi.	Toteutettu ensimmäinen pilotti matkailun ja tapahtumien vaikuttavuuden arvioinnin kokonaisuudesta yhteistyössä Linnaniemen ja Vanhan kaupungin kehittämisen prosessia.

Teema: Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
73	Tavoitellaan, että kiinnostavia, vahvoja tapahtumia niin kulttuurin, urheilun kuin tieteen aloilla on ympäri vuoden.	Otetaan käyttöön ympärivuotisuutta edistävä tapahtumien ja vetovoimateemojen vuosikello. Vahvistetaan ympärivuotisuutta erityisesti syksyllä ja talvella, ja pyritään varmistamaan useamman tapahtuman toistuminen	Tapahtumatoimintaa ja kaupungin elämyksellisyyttä edistetään kaupungin strategisten vetovoimateemojen mukaisesti sekä monialaisesti laajojen yhteistyökumppaniverkostojen kanssa. TFO: Konsertitalon ulosvuokraus

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
		vuosittain. Pyritään käyttämään kaupunkia laajasti tapahtumatilana. Tuetaan elämyskeskuksen toteutumista. Otetaan käyttöön uusi tapahtuma- ja harrastekalenteri. Edistetään strategisten vetovoimateemojen mukaisia suur-tapahtumia, joilla on merkittäviä matkailu-, imago- ja aluetalousvaikutuksia.	kiihtyi koronakevään alun jälkeen loppuvuotta kohden, ja ulosvuokrauksia oli kokonaisuudessaan vuonna 2022 yhteensä 49.
74	Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvyistä tulee huolehtia. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista.	Suomen saariston (Finnish Archipelago) matkailun edistämisen yhteistyötä tiivistetään. Osallistutaan Visit Finlandin kansainvälisiin operaatioihin ja luodaan uusia yhteistyön malleja. Museopalvelut tiivistää yhteistyötä matkailupalvelujen kanssa. Alueelliset museot kokoava Museot Nyt! -sivusto palvelee matkailijoita.	Museo: analyysi museoiden palvelutarjonnasta osana matkailupalveluja valmistunut. Museot Nyt! -sivusto on toiminnassa ja palvelee alueen matkailijoita. Visit Turku Archipelago Oy on perustettu ja aloittaa toimintansa 1.1.2023. Turun lentoaseman reittien tarjonta on osittain palautunut syksyn 2022 aikana. Turku on myös saanut uusia reittiavauksia.
75	Kaupungin 800-vuotisjuhluvuosi 2029 on alusta koko vuoden kestäväälle tapahtumalle ja sille asetetaan selkeät tavoitteet.	Aloitetaan juhluvuoden toiminta- ja viestintäpolkujen suunnittelu tavoitteiden määrittelemiseksi. Sitoutetaan paikallisia toimijoita ja valtio. Toteutetaan vuonna 2029 avautuvan Historian ja tulevaisuuden museon arkkitehtuurikilpailu. Varmistetaan museon rahoitus ja aikataulu, asemakaava valmisteilla.	Juhlavuoden suunnittelua ei aloitettu vielä vuonna 2029.
76	Kulttuuri on merkittävä osa kiinnostavaa ja vetovoimaista Turku.	Vetovoimaa vahvistetaan edistämällä kaupunkilaisia aktiivisia ja matkailijoita houkuttelevia sisältöjä, elämyksiä, elämyspalveluita, kaupunkikulttuuria ja tapahtumia sekä niiden tunnettuutta, saatavuutta ja toimijoiden välistä yhteistyötä.	Museo: uudistunut Luostarinmäki avattu yleisölle ja jatkokehittämistoimenpiteet tehty loppuun vuoden 2022 aikana. Biologisen museon uudistamisen projektisuunnitelma hyväksytty ja projekti käynnistynyt. Pyhiinvaellustoiminnan edistämistä on jatkettu yhdessä kirkon kanssa ja 2022 aikana solmittiin jatkokehittämisen yhteistyösopimus kaupungin ja Arkkhiippapapunkunnan tuomiokapitulin välille. Ruokakaupungin monialainen kehittämissuunnitelma käynnistetty ja Michelin tapahtumakokonaisuuden valmistelu toteutettu 2022 sekä julkistettu tammikuussa 2023. Kulttuurin monialaista vetovoimaa on edistetty myös merellisen Turun ja Merikeskuksen kehittämisessä sekä monialaisen tapahtumatoiminnan edistämässä.

Muut toiminnan tavoitteet

Tavoite 1: Aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi

Pormestariohjelman linjaukset:

- Kulttuuri on osa hyvää elämänlaatua ja jatkuvaa oppimista, ja kulttuurilla on erityinen merkitys hyvinvoinnin edistämässä ja yksinäisyyden torjumisessa. Tavoitteena että jokaisella turkulaisella on mahdollisuus osallistua ja tehdä sekä kokea kulttuuria iästä tai elämäntilanteesta riippumatta.
- Taide, kulttuuri ja luovat alat vahvistavat hyvinvointia sekä alueen elinvoimaa.
- Leikkipaikat ovat lasten liikkumista ja niiden yhteyteen suunnittelemme aikuisten lähiliikuntaa tukevia toimintoja. Näin kannustamme kaiken ikäisiä liikkumaan yhdessä. Ikäihmisten liikkumisen tarpeet huomioimme liikuntapaikkarakentamisessa. Liikunnan tulee olla osa lasten päivää myös kouluissa. Koulujen opetustilojen, pihojen ja koulumatkojen tulee innostaa luontaiseen liikkumiseen. Toteutamme kouluihin kokeiluja, joiden suunnittelussa kuuntelemme lapsia ja nuoria erilaisten uusien tapojen toteuttamiseksi.
- Liikuntapaikkarakentamisen tueksi tuodaan valtuuston hyväksyttäväksi liikuntaverkkoselvitys, jossa optimoimme lajien keskittymät ja maankäytölliset vaatimukset.

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutunut 31.12.2022	
kirjaston lainat	2 726 858	2 896 450	3 000 000	3 230 316	
kirjastokäynnit	1 326 928	1 084 033	1 800 000	1 541 858	
konserttikävijät	26 021	24 471	68 000	51 194	
museokäynnit	291 023	322 065	360 000	389 972	
uimalaitosten käynnit	534 929	535 437	800 000	733 500	
liikkuva koulu (Liike kerho) toimintaan osallistuneet	1 260	870	3 000	1 120	
Nuoret kävijät nuorisopalvelujen ohjatuissa palveluissa (käyntikerrat, 0–28 v)	95 528	96 690	190 000	177 409	

Tavoitteen kuvaus: Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa: aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin. Aktiivisuuden edistäminen on tärkeää myös koronapandemiasta selviytymisessä. Luodaan mahdollisuuksia ja palveluja kaikille lapsille ja nuorille mielekkääseen harrastamiseen. Liikkuminen elämäntavaksi. Koordinoidaan kulttuurin, taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin kärkihanketta. Kulttuuri tekee hyvää.

Tavoite 2: Kumppanuuksia kehittämällä ja laajentamalla tuotetaan monimuotoisia palveluja kustannustehokkaasti

Pormestariohjelman linjaukset:

- Kaupunki vastaa palveluvelvollisuuksistaan kustannusvaikuttavasti pyrkien käyttämään aktiivisesti myös kolmannen sektorin ja yksityisen palveluita taatakseen mahdollisuuden kustannusvaikuttavuuden, laadun ja saatavuuden vertailuun kaikkien toimijoiden kesken turkulaisten parhaaksi.
- Turkulaiset taiteilijat ovat kulttuurikaupungin vahvuus ja luovien alojen merkitys kasvaa myös taloudellisessa mielessä koko ajan.
- Perustamme Turkuun Taiteiden talo -konseptin, joka tuo eri alojen luovat ihmiset yhteen ja elävöittää kaupunkia myös laajemmin.
- Edistämme nuorisotyön ja kolmannen sektorin yhteistoimintaa ja vuoropuhelua, jotta kolmas sektori olisi aktiivisesti edistämässä nuorten oloja koronasta toipumisessa.
- Liikkumisen toimenpideohjelman tavoitteet asetamme yhdessä seurojen ja järjestöjen kanssa.

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutunut 31.12.2022	
Sopimuksen tehneiden (kulttuuriavustukset) kävijämäärä	157 198 (live) 99 339 (striimaus)	311 258 (live) 32 720 (striimaus)	600 000	555 894	
Avustuksia saaneiden urheiluseurojen harrastajamäärä	62 641	53 597	62 000	51 000	
Avustuksia saaneiden nuorisoyhdistysten ja nuorten toimintaryhmien määrä	75	71	75	75	

Tavoitteen kuvaus: Tarkastellaan palvelujen tuottamistapoja kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyönä sekä tuotetaan niitä enenevästi kumppanuudella. Osana kulttuurin, taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin kärkihanketta edistetään kehittyvää kumppanuutta kulttuurin vapaan kentän kanssa. COVID-19 pandemian aikana kolmannen sektorin toimijoille on suunnattu uusia kilpailuja, rahoitushakua sekä avustusten uudistamista mm. Harrasteseteli-kokeilulla.

Tavoite 3: Mahdollistetaan digitaalisuuden kautta monikanavaiset ja vuorovaikutteiset palvelut

Pormestariohjelman linjaukset:

- Digitalisaation avulla helpotamme kaupunkilaisten asiointia ja teemme asioita ihmisten puolesta.
- Koronan aikana olemme osoittaneet olevamme tarvittaessa nopea ja ketterä toimija. Hyödynnämme digitaalisuutta ja dataa.
- Hyödynnämme tutkittua tietoa päätöksentekomme pohjana ja edistämme hyvää tiedolla johtamisen kulttuuria.

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutunut 31.12.2022	
Verkkokirjastokäynnit, milj.	1,2	1,4	1,2	1,4	
Kirjaston e-aineistojen käyttökerrat	164 374	229 579	175 000	251 628	
Museon Digitaalisesti saavutettavien objektien määrän lisäys /vuosi	7 046	16 857	4 500	7 363	
Orkesterin verkkosisältöjen katsojamäärä	60 918		35 000	133 991	
Sosiaalisessa mediassa ja verkossa kohdattujen nuorten määrä. Vuonna 2021 käynnistysmittari ja tavoiteluvut päivittyvät sen jälkeen seuraaville vuosille		6 765	7 000	6 442,00	

Tavoitteen kuvaus: Digitaalisuutta hyödynnetään uudenaikaisissa kulttuuriin, liikuntaan ja nuorisotyöhön osallistumisessa. Vahvistetaan koronapandemian aikana hyviksi ja suosituiksi todettuja digitaalisia palveluja ja kehitetään niitä palvelukokonaisuuden yhteisenä hankkeena. Vahvistetaan digitaalisten palvelujen käytön ja vaikutusten seuranta ja arviointia palvelukokonaisuudessa.

Tavoite 4: Edistetään asukkaiden kansalaistaitoja ja tuetaan kestävä kehitystä

Pormestariohjelman linjaukset:

- Resursoimme ja vakiinnutamme asukkaiden osallisuuden liittyviä toimintamalleja kuten kansalaispaneelit. Asukasbudjetoinnin osuutta kasvatamme, jotta kaupunkilaisilla on enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa oman asuinalueensa kehittämiseen.
- Koronavuosi on lisännyt nuorten pahoinvointia. Huolehdimme, että jokaisella nuorella on yhteys turvalliseen aikuiseseen, jotta hän saa tarvittaessa tarvitsemaansa tukea ja apua.
- Edistämme siirtymää kohti kiertotaloutta yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja laadimme toimeenpano-ohjelman sen tueksi.
- Pidämme kiinni Hiilineutraali Turku -tavoitteesta ja toteutamme tehtyjä päätöksiä koskien Turun hiilineutraalisuus 2029-ohjelmaa.
- Edistämme uusia konsepteja kestäväälle matkailulle.

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutunut 31.12.2022	
Kävijät orkesterin lastentapahtumissa, maahanmuuttajatapahtumissa ja yleisötyöpahtumissa yhteensä	3 343	10 363	10 000	17 114	
Kirjaston käyttäjäkoulutuksen osanottajamäärä	7 102	10 562	12 000	10 677	
Vuodesta 2021 eteenpäin mittari muuttuu seuraavanlaiseksi: Toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen osallistuneet nuoret. Vuonna 2021 käynnistysmittari ja tavoiteluvut päivittyvät sen jälkeen seuraaville vuosille		1 773	500	425	
Tunnusluku kestävästä kehityksestä. Määritellään vuoden 2022 aikana			Käynnistysmittari		

Tavoitteen kuvaus: Osallisuus on hyvinvoinnin tärkeä osatekijä, jonka tulee näkyä asukkaille konkreettisena tekemisen mahdollisuutena erityisesti asukkaiden omilla asuinalueilla. Korostetaan luovuutta ja innovatiivisuutta kaupungin toiminnassa ja palvelutuotannossa.

Tavoite 5: Vahvistetaan kaupungin vetovoimaa

Pormestariohjelman linjaukset:

- Kulttuuri on merkittävä osa kiinnostavaa ja vetovoimaista Turku.
- Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista. Matkailun toiminnassa tavoittelemme laajempaa seudullista yhteistyötä ja kytkemme tavoitteemme ja rakenteemme aiempaa paremmin kansalliseen Visit Finland -kokonaisuuteen.
- Tapahtumat ovat tärkeä osa myös matkailun kehittämistä. Vetovoimaiset ja monipuoliset tapahtumat tuovat Turkuun matkailijoita niin Suomesta kun maailmalta. Tavoitteenamme on, että kiinnostavia, vahvoja tapahtumia niin kulttuurin, urheilun kuin tieteen aloilla on ympäri vuoden.
- Kaupungin 800-vuotisjuhlavuosi 2029 on alusta koko vuoden kestävä tapahtumalle ja sille asetamme selkeät tavoitteet.
- Rakennamme uuden konserttitalon aikataulussa, joka mahdollistaa orkesterin siirtymisen suoraan uusiin tiloihin, tavoitteena vuosi 2025.

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutunut 31.12.2022	
Turun tilastoidut hotelliyöpymiset (matkailijat)	539 000	695 000	500 000	860 154	
Tapahtumien aluetaloudellisten vaikutusten arviointi			Käynnistysmittari		
Määritellään uusi tunnusluku			Käynnistysmittari		
Laaditaan suunnitelma 800-vuotisjuhluvuodelle. Edistetään Historian ja tulevaisuuden museon, konserttitalon, Taiteiden talon sekä kokoelma-keskuksen suunnittelua ja toteutusta.			Käynnistysmittari	Juhlavuoden suunnittelu ei ole toteutunut. Muut hankkeet edenneet.	

Taloudelliset tavoitteet

Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloarviot

Vapaa-ajan palvelukokonaisuus

Käyttötalousosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	10 436 052	0	10 436 052	10 524 622	88 570
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-78 836 052	-330 957	-79 167 009	-79 471 328	-304 319
TOIMINTAKATE	-68 400 000	-330 957	-68 730 957	-68 946 706	-215 749

Investointiosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Investointimenot	-840 000	0	-840 000	-528 659	311 341
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-840 000	0	-840 000	-528 659	311 341

Kulttuuri- ja nuorisolautakunta

Käyttötalousosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	6 111 500	0	6 111 500	6 327 109	215 610
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-53 811 500	-287 743	-54 099 243	-53 741 826	357 417
TOIMINTAKATE	-47 700 000	-287 743	-47 987 743	-47 414 717	573 027

Investointiosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Investointimenot	-640 000	0	-640 000	-431 594	208 406
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-640 000	0	-640 000	-431 594	208 406

Liikuntalautakunta**Käyttötalousosa, euroa**

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	4 324 552	0	4 324 552	4 197 513	-127 039
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-25 024 552	-43 213	-25 067 766	-25 729 502	-661 736
TOIMINTAKATE	-20 700 000	-43 213	-20 743 213	-21 531 989	-788 776

Investointiosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Investointimenot	-200 000	0	-200 000	-97 065	102 935
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-200 000	0	-200 000	-97 065	102 935

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Timo Jalonen

Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Varhaiskasvatusikäisten määrä on laskenut ja tämä näkyy varhaiskasvatuksen kysynnän laskuna. Kuitenkin samaan aikaan alle 3-vuotiaiden lasten määrä on kasvanut, mikä vaikuttaa henkilöstön määrään.

Peruskoululaisten määrä on lisääntynyt. Erityisesti tämä näkyy valmistavan opetuksen määrän kasvuna.

Lukiolaisten määrä on kasvanut, koska poliittisten päätösten perusteella on kasvatettu sisäänottoa.

Ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden määrä on pysynyt vuoden 2021 tasolla.

Huomattava osa peruskouluista ja päiväkodeista ovat väistötiloissa.

Kustannusten nousutaso oli v. 2022 aikana huomattava.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Valmistavan opetuksen poikkeuksellisen suuri kasvu

- Seurausta Ukrainan sodasta ja sen myötä myös Turkuun tulleista pakolaisista ja maahanmuuttajista.

Kustannustason merkittävä nousu

- Seurausta Ukrainan sodasta, esim. sähkön hinnan nousu ja inflaation vaikutus.

Henkilöstökustannusten kasvu

- Henkilöstön sairauspoissaolot lisääntyivät 4,1 prosentista 5,4 prosenttiin.

Toiminnan tavoitteet

Talousarviolausekkeet

Lautakunta	Talousarviolauseke	Toteutunut 31.12.2022
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Resurssien tulee olla riittävät oppimisen tuen takaamiseksi ja oppimisvajeiden paikkaamiseksi. Vuoden 2022 aikana laaditaan suunnitelma uuden varhaiskasvatuslain edellyttämiin henkilöstömitoitusten ja pätevyyksien muutoksiin vastaamiseksi. Kasvatus- ja opetuslautakunta voi kohdistaa uudelleen henkilöresursseja palvelualueiden välillä perustuen palvelutarpeen muutoksiin.	Työstetty yhteistyössä henkilöstöhallinnon kanssa periaatteita olemassa olevan henkilöstön täydennyskoulutuksen tukemiseksi. Rekrytointiin näkyvyyttä lisätty. Henkilöstösuunnitelma vuodelle 2023 on valmisteltu huomioiden lakimuutokset. Lisäksi henkilöstömäärää on kasvatettu valmistavan opetuksen kasvun ja saadun koronarahoituksen avulla. Asiasta on raportoitu kasvatus- ja opetuslautakuntaa.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Lautakunta huomioi palvelutarpeen muutokset henkilöstösuunnitelmasta päätettäessä ja arvioi henkilöstöresurssin riittävyyden osavuositarkastusten yhteydessä palvelutason säilyttämiseksi.	Palvelutarpeen muutosten vaikutus on otettu huomioon OVK3 käsittelyn yhteydessä, jotta asetettu tavoite voitiin saavuttaa.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Koronan aiheuttamat oppimis- ja hyvinvointivajeet selvitetään ja korjataan suunnitelmallisesti.	Päätöstä rahoituksen jatkumisesta saatiin ja toimitaan määrärahan puitteissa.

Lautakunta	Talousarviolauseke	Toteutunut 31.12.2022
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Lautakunnalle tuodaan selvitys oppimisen tuen kokonaisuudesta, ja sen pohjalta vahvistetaan oppimisen tukea järjestelmällisesti.	Selvitys hyväksyttiin lautakunnassa marraskuussa 2022.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Varhaiskasvatuksen palvelutarpeen mahdollisesta noususta johtuva lisähenkilöstöresurssi turvataan, ja lautakunnalle tuodaan selvitys sijaispankin perustamisesta.	Sijaispankkia ei perustettu vaan ryhdyttiin käyttämään Sarastian palveluita.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Lautakunta seuraa perusopetuksen ryhmäkokojen kehittymistä ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, mikäli palvelutaso tämän osalta heikkenee.	Tavoite saavutettu, palvelutaso on säilytetty vakaana.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Myöhäisessä peruskouluvaiheessa maahan tulleiden oppilaiden tuki jatkuu ja toimintamalli laajennetaan tarvittaessa muihin yläkouluihin.	Toiminta käynnissä kolmessa yläkoulussa.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Yhteistyössä nuorisotoimen kanssa tarjotaan nuorten harrastustoimintaa tuottaville toimijoille mahdollisuutta järjestää palveluja koulujen tiloissa ja siten tarjota helposti saavutettavia harrastuksia koululaisille.	Toiminta käynnissä.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Lukiokoulutukseen kohdennetaan erityisopetuksen resursseja.	Toteutettu aikataulun ja suunnitelman mukaisesti.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Ammatillisen koulutuksen mahdollinen strategiaraha tulee kohdentaa ammatillisen koulutuksen kehittämiseen.	Toteutunut ja toiminta käynnissä.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Ammatillisen koulutuksen rahoitus turvataan noudattaen suoritepäätösten opiskelijamääriä.	Vuoden 2022 toisella lisäsuoritepäätöksellä Turun kaupungille myönnettiin 160 opiskelijavuotta lisäystä (yhteensä 4758) sekä harkinnanvaraista korotusta 487 000 euroa.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Lisätään toimintasuunnitelmaan kohtaan positiivisen erityiskohtelun rahoituksella tehtävien toimien toteuttamiseen, että "Toimenpiteiden vaikuttavuutta selvitetään ja seurataan mittaristolla".	Kysely toteutettu ja raportoitu. Mittariston kehittämistä edelleen valmistellaan.

Sopeuttamisohjelman toimenpiteet

Toimielin	Tavoite ja kuvaus	Toteutunut 31.12.2022
Kasvatuksen- ja opetuksen palvelukokonaisuus	<p>Palveluverkkojen ohjaus</p> <p><i>Toinen isoista ongelmista liittyy vajaakäytöllä oleviin päiväkoteihin. Paketin yhteydessä päätetään prosessista, jonka seurauksena lapsia voidaan sijoittaa tasaisemmin päiväkoteihin niin, että saadaan aikaan ryhmä- ja lapsikohtaisen yksikkökustannuksen alenema. Tämä onnistuu tehostamalla vielä jo nyt käytössä olevaa palveluohjausta. Säästö syntyy siitä, että olemassa olevalla hoitajamäärällä voidaan ottaa vastaan 20-25 HTV:tä vastaava lisälapsien määrä olemassa oleviin ja saneerattaviin/uudistettaviin tiloihin.</i></p> <p><i>Samassa yhteydessä tehostetaan tiedolla johtamista. Tämä vahvistaa erityisesti palveluohjauksen merkitystä silloin, kun kysyntä ei ole tasaista. Yksityinen tarjonta valjastetaan tehostetusti tasaamaan kysyntähuippuja: näin vahvistetaan käytön ja täytön ennustettavuutta. Tämän vuoksi päivittäinen data on saatava ohjauksen käyttöön.</i></p>	Ei ole edennyt.
Kasvatuksen- ja opetuksen palvelukokonaisuus	<p>Päiväkotiverkon optimointi</p> <p><i>Palveluverkko-ohjauksen parantamisen lisäksi päiväkotiverkko on hajanainen, lisäksi kaupungilla on paljon pieniä yksiköitä. Tämä on henkilöstön käytön näkökulmasta epätarkoituksenmukaisia; tila- ja henkilöstön optimointi vaikeaa. Päiväkodin minimikoolla 100 lasta/ 7 ryhmää kahdesta kolmeen päiväkotia voisi rakentaa heti. Uudet investoinnit tulee tehdä siten, että voidaan aina lisätä 1-2 ryhmää. Säästöä syntyy jo pelkästään tilapäisistä väistötiloista luopumalla; Parakien kustannus on tällä hetkellä vuodessa 3.080.000. Päiväkodista luopumisella on myös luonnollinen rahoitusvaikutus kiinteistön myynnin seurauksena. Tätä vaikutusta ei ole voitu vielä arvioida.</i></p>	Ei ole edennyt.

Toimielin	Tavoite ja kuvaus	Toteutunut 31.12.2022
	<i>Suuremmat koot päiväkodeissa johtavat myös siihen, että henkilöstö liikkuu eri yksiköiden sisällä ja välillä tarkoituksenmukaisesti - sijaisuudet, huippujen tasaa-minen ja lomasuunnittelu -lisäsäästö 200.000 e.</i>	
Kasvatuksen- ja opetuksen palvelukokonaisuus	Vuorohoidon tehostaminen ja yhteistyö hypan kanssa. <i>Vuorohoitoon päästään nyt kahden haastattelun perusteella, vuorohoitolapset omaan yksikköön (sekaan ei päivälapsia, toisaalta samankaltaiset vuorohoidot omiin ryhmiin).</i>	Toteutunut suunnitellusti.
Kasvatuksen- ja opetuksen palvelukokonaisuus	Yksityisen varhaiskasvatuksen joustava käyttö <i>Palvelutuotannon suhdetta muutetaan siten, että enintään 40 % on yksityistä palvelutarjontaa. Aluekohtaisesti tuotantosuhte saattaa tilapäisesti poiketa tästä. Otetaan käyttöön maksukatto, josta kasvat- ja opetuslautakunta päättää. Huolehditaan, että yksityisillä palveluntuottajilla on sekä kannustin että velvollisuus tarjota palvelua myös erityistä tukea tarvitseville (korotettu palveluseteli, sääntökirjan kirjaus tms.). Samassa yhteydessä selvitetään mahdollisuus siirtää kerho- ja leikkipuistotoiminta kolmannen sektorin tuottavaksi. Ern. siirto edellyttää sopimusta kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.</i>	Toteutunut suunnitellusti.
Kasvatuksen- ja opetuksen palvelukokonaisuus	Ammatillisen koulutuksen rakenteellinen uudistus <i>Selvitetään ammatti-instituutin ja AKK:n mahdollinen yhdistäminen ja yhtiöittäminen ja rakenteelliset uudistukset ammatillisen koulutuksen vos-vastaavuuden saavuttamiseksi. Päätöksenteko selvitysten pohjalta syksyllä 2020.</i>	Asia on kesken.
Kasvatuksen- ja opetuksen palvelukokonaisuus	Positiivisen diskriminaation määrärahan kunta-valtio -suhteen muuttaminen <i>Toimenpide toteutetaan, mikäli valtio lisää rahoitusta positiiviseen diskriminaatioon. Samassa yhteydessä kaupunki vähentää omaa panostaan samassa suhteessa, jolloin oppilaiden näkökulmasta koettu tilanne ei muutu, vaikka rahoituskanava muuttuukin.</i>	Tavoite on toteutunut.
Kasvatuksen- ja opetuksen palvelukokonaisuus	Vapaan sivistystyön yhdenmukaistaminen / sopeuttaminen <i>Toimintamalli, jossa mahdollisuuksien mukaan selvitetään eri toimijoiden vapaan sivistystyön kurssi- ja toimintatarjontaa ja hallintoa siten, että toiminta voidaan järjestää mahdollisimman kustannustehokkaasti.</i>	Tavoite on toteutunut.
Kasvatuksen- ja opetuksen palvelukokonaisuus	Primus toiminnanohjausjärjestelmä <i>Kirjaaminen yhdenmukaiseksi, velvollisuus laittaa kuntoon, jotta saadaan (ilman käsityötä) oikea tieto joka päivä oppilaista ja kursseista.</i>	DigiOne etenee suunnitellusti, pilotointi alkaa 2023.
Kasvatuksen- ja opetuksen palvelukokonaisuus	Digitalisaatio perusopetuksessa <i>Edullisempien laitteiden hankkiminen kannettavien tilalle esim. Chromebookit.</i>	Tavoite on toteutunut.
Kasvatuksen- ja opetuksen palvelukokonaisuus	Toiminnan tuottavuustavoite <i>Toiminnan nettomenoja sopeutetaan pysyvästi 2,0 miljoonalla huolehtien tarvittavasta muutostuesta toimialalle. Tavoitteena on rakenteelliset uudistukset. Tehdään selvitys ulkopuolisen toimijan toimesta tai tulla. Sopeutuksen vaikutus alkaa vasta selvityksen valmistuttua ja sen perusteella.</i>	Toteutettu vuoden 2021 talousarviossa.

Pormestariohjelman toimenpiteet

Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
23	Laajennetaan peruskoulun erikoisluokkatoimintaa. Lisätään kielipainotteisen varhaiskasvatuksen tarjontaa.	Käynnistetään erikoisluokkatoiminnan laajentumiseen liittyvä valmistelutyö	Selvitys on tehty syksyllä 2022 ja tuodaan päätöksentekoon syksyllä 2023.
24	Selvitetään varhaiskasvatushenkilöstön mahdollisuudet täydennyskoulutukseen.	Selvitetään kaupungin varhaiskasvatushenkilöstön mahdollisuudet täydennyskoulutukseen.	Suunnitelma tehty. Asiaa raportoidaan kaupungin johtoryhmälle säännöllisesti.
25	Turku on Suomen paras toisen asteen kouluttaja. Jokainen nuori valmistuu vähintään 2. asteen tutkintoon. Selvitetään lukiokoulutuksen laajentamista, jotta entistä useammalla turkulaisnuorella on mahdollisuus lukio-opintoihin Turussa.	Taito-kampuksen hankesuunnittelu on käynnissä. Oppivelvollisuuden toteutumisen seurannan ja valvonnan toimintamalli käytössä. Huolta-aiheuttavien oppilaiden määrän lasku, seurana syyslukukaudella tehtävän kyselyn kautta. Valmistelutyö aloitettu lukiokoulutuksen aloituspaikkojen määrän kasvattamiseksi. Toisen-asteen läpäisyn seuranta.	TAITO-kampuksen suunnittelu käynnissä. Oppivelvollisuuden valvonta ja seurantamalli käytössä suunnitellulla tavalla Turun kaupunki tasoisena. Pudukasvaarassa olevien seuranta tapahtuu ammatillisen koulutuksen koulutusyksiköissä jatkuvana toimintana, ei ole luotu kaksi kertaa vuodessa olevaa seurantaa. Toisen asteen läpäisyn seurantaan ei saada järjestelmistä määrällistä lukua, vaatii erillisen seurannan luomista tähän.
26	Työskennellään tinkimättä turvallisen koulunkäynnin eteen mm. ehkäisten koulukiusaamista ja -väkivaltaa.	Jokaisella koululla on päivitetty suunnitelma oppilaan suojaamiseksi väkivallalta, häirinnältä ja kiusaamisesta tulemiselta. Kirjaukset tehty oppilashuollon OPSiin. Uusien, tarvittavien toimintamallien suunnittelu ja käynnistäminen.	Toteutuu suunnitellusti.
27	Vahvistetaan oppilaiden oppimisen tukea ja oppilashuoltoa. Huolehditaan ns. positiivisen diskriminaation rahoituksesta tavoitellen jatko-opinnot mahdollistavan kielitaidon oppimista kaikille. Vahvistetaan vanhempien ja oppilaiden osallisuutta koulupolkuun.	Oppilas- ja opiskelijahuollon (ml. esiopetus) yhdyspintasuunnitelmien toiminnan arviointi ja edelleen kehittäminen. Oppimisen tuen ja oppilashuollon vahvistaminen monialaisen yhteistyön ja koulutuksen keinoin. Jatketaan positiivisen erityiskohtelun rahoituksella tehtävien toimien toteuttamista.	Opetushallituksen ohjeistus saatu joulukuun-tammikuussa, suunnitelman laadinta käynnissä. Lisäksi Varha osalta yhteistyöhenkilöt eivät ole vielä nimettyjä.

Taloudelliset tavoitteet

Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloarvot

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Käyttötalousosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	23 309 674	0	23 309 674	24 877 688	1 568 014
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	22 885	22 885
Toimintakulut	-345 685 156	-12 962 188	-358 647 345	-365 361 726	-6 714 381
TOIMINTAKATE	-322 375 482	-12 962 188	-335 337 671	-340 461 153	-5 123 482

Investointiosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Investointimenot	-2 230 000	0	-2 230 000	-2 120 289	109 711
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 230 000	0	-2 230 000	-2 120 289	109 711

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Kaupunkiympäristölautakunta

Rakennus- ja lupalautakunta

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

Tilivelvollinen viranhaltija: kaupunkiympäristöjohtaja Christina Hovi

Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Venäjän hyökkäyssodan seurauksena inflaatio, yleinen kustannustaso, korot ja rakennusmateriaalien hintojen raju nousu globaalisti ovat nostaneet rakentamisen hintaa merkittävästi. Suomen talous kasvoi vuonna 2022 melko vahvana, joskin taloudellinen epävarmuus lisääntyi loppuvuotta kohti. Taloudellinen epävarmuus on heikentänyt kuluttajien ostovoimaa, joka näkyy myös kiinteistömarkkinoilla. Asuntorakentaminen on kuitenkin jatkunut vilkkaana.

Koronan jatkuminen vuoden 2022 ensimmäisellä puoliskolla ja Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama polttoaineiden hinnan nousu vaikuttivat pysäköinninvalvonnan ja joukkoliikenteen tulojen kertymiseen negatiivisesti vuonna 2022. Joukkoliikenteen matkamäärä oli 17 % pienempi kuin normaali vuotena. Tilanne parantui kuitenkin vuoden 2022 loppua kohti, sillä tammi-helmikuussa 2022 pudotus oli peräti 34 % mutta marras-joulukuussa enää 7 %. Keskustan väliaikaiset liikennejärjestelyt purettiin loppuvuodesta, kun joukkoliikenne palasi Aurakadulle ja Eerikinkadulle.

Kaupporihanke yhdessä ydinkeskustan merkittävien investointien kanssa on parantanut keskustan elinvoimaa, joka näkyy ydinkeskustan liiketilojen elpymisenä. Epävarmuus tulevaisuuden työskentelytavoista vaikuttaa toimistotilakysyntään.

Väylävirasto on käynnistänyt Kupittaaan ja päärautatieaseman kaksoisraiteen rakentamisen valmistelevilla töillä, jolloin Helsingin junien pääteasemana toimii Kupittaa rakentamistöiden ajan.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Toiminnalliset tavoitteet

Keskustan kehittämisen ja Tiedepuiston kärkihankkeiden kaupunkiympäristön toimenpiteet ovat edenneet suunnitellusti. Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke on edennyt suunnitelmien mukaan.

Asemakaavojen sisältämä asuinkerrostalojen kerrosalan lisäys oli 239.810 k-m², noin 78 % tavoitetta suurempi. Elinkeinoelämälle kaavoitettu kerrosala oli 25.881 k-m², noin 59 % tavoitetta pienempi. Pientaloasumiseen kaavoitettu kerrosala oli 8.119 k-m², tavoitteesta jäätiin 80 %. Konserniyhtiöille kaavoitettiin 7.740 k-m² rakennusoikeutta, joka on noin 74 % alle tavoitetason.

Pientalokaavoja ei ole saatu luovutuskuntoon halutussa aikataulussa mm. kaavavalitusten ja maankäyttösopimusneuvotteluiden viivästyisestä johtuen.

Rakennusvalvonnan luparuuhka saatiin purettua vuoden 2022 loppuun mennessä. 2022 oli ennätysten vuosi. Vuonna 2022 rakennusvalvonnassa tehtiin peräti 1711 lupapäätöstä, 238 päätöstä enemmän kuin vuonna 2021. Vireille jätettyjen hakemusten määrä oli samaa luokkaa kuin keskimäärin vuosittain, noin 1500 hakemusta. Lupia uusille asuinkerrostaloille myönnettiin 71 kappaletta. Määrä ylitti kirkkaasti aiemman 53 asuinkerrostalon ennätysten vuodelta 2021. Uusiin asuinkerrostaloihin myönnettiin luvat 3752 asunnolle. Edellinen ennätys vuodelta 2021 oli 3032 asuntoa. Lupia uusille omakoti- ja paritaloille myönnettiin 107 kappaletta, 11 kappaletta enemmän kuin vuonna 2021. Kaiken kaikkiaan vuonna 2022 rakennuslupa myönnettiin Turussa 421 uudelle rakennukselle. Rakentamisen hiljenemisestä Turussa ei vielä ollut näkyvissä merkkejä vuoden 2022 loppuun mennessä.

Vähähiilisen liikkumisen tavoitteet eivät ole täysin toteutuneet. Koronapandemia on vähentänyt joukkoliikenteen käyttöä, matkustajia noin 17 % vähemmän kuin normaalivuonna. Jalankulun liikennemäärä on noussut ja pyöräilyn laskenut verrattuna vuoden 2021 liikennemääriin. Jalankulun ja pyöräilyn liikennemäärät ovat pienempiä kuin ennen koronapandemiaa. Autoliikenteen liikennemäärä on laskenut vuodesta 2021. Vähähiilisen liikenteen osuutta Turun joukkoliikenteessä on kasvatettu 28 prosenttiin.

Taloudelliset tavoitteet

Käyttötalous

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus alitti talousarvion 9,4 milj. eurolla. Toimintatuotot toteutuivat 10,7 milj. euroa ja toimintakulut 0,9 milj. euroa talousarviota suurempana. Valmistus omaan käyttöön –erä alittui 0,4 milj. euroa. Kaupunkiympäristön toimintakate vuonna 2022 oli -30,9 milj. euroa (TAM -40,3).

- Kaupunkiympäristön toimintatuotot olivat 84,4 milj. euroa ja ylitystä talousarvioon nähden oli 10,7 milj. euroa (TA 73,6).
- Valmistus omaan käyttöön oli 1,2 milj. euroa (TA 1,6 milj. euroa), joka heikensi toimintakatetta 0,4 milj. euroa.
- Kaupunkiympäristön toimintamenot olivat 116,4 milj. euroa ja ylittivät talousarvion 0,9 milj. eurolla (TAM 115,5).

Talouden toteumaa paransivat merkittävästi talousarvioon sisällyttämättömät joukkoliikenteen Liikenne- ja viestintäministeriö Traficomilta saadut koronatilanteesta johtuvat joukkoliikenteeseen kohdistuvat tuet, joita saatiin Turun liikennöinnin osalta 3,6 milj. euroa.

Kaupunginhallituksen palvelutilaus Kaupunkiympäristölle (KH/Yhteiset, Omaisuudenhallinta):

Kaupunkiympäristölle asetetun palvelutilauksen euromääräinen tavoite ylitettiin 8,9 milj. eurolla. Toimintatuotot toteutuivat 8,1 milj. euroa suurempana ja toimintakulut 0,8 milj. euroa tavoitetta pienempänä. Maaomaisuuden myynnistä saadut myyntivoitot 28,7 milj. euroa toteutuivat 7,3 milj. euroa tavoitetta suurempana. Herttuankulman kaava-alueen rakentuminen on ollut ennustettua nopeampaa, mikä on nopeuttanut tonttikauppaa. Lisäksi myytyjen kohteiden hankintameno on ollut arvioitua pienempi, mikä on vaikuttanut myyntivoiton osuuden kasvuun. Maankäyttösopimustulojen osuus ylittyi 0,9 milj. euroa tavoitteeseen verrattuna. Asiakkaat ovat maksaneet maankäyttösopimuskorvaustuloja sopimuksen sallimassa puitteissa etukäteen. Maksuissa myös korvauksille maksettavia indeksikorjauksia.

Infra- ja tilainvestointiohjelmien rahankäyttö sekä maaomaisuuden hankintameno olivat yhteensä 92,6 milj. euroa, poikkeama tavoitteesta 44,5 milj. euroa. Luovutustulot olivat yhteensä 41,7 milj. euroa, ja ne ylittivät 3,6 milj. euroa asetetun tavoitteen. Rahoitusosuudet olivat yhteensä 3,1 milj. euroa, ja ne ylittivät 0,4 milj. euroa tavoitteeseen verrattuna.

Toiminnan tavoitteet

Talousarviolausekkeet

Lautakunta	Talousarviolauseke	Toteutunut 31.12.2022
Kaupunkiympäristölautakunta	Kaavaohjelmaa tarkastellaan siten, että kaupungin omassa kaavavalmistelussa priorisoidaan kasvuhankkeita.	Kaavoitusohjelmassa on priorisoitu kasvuhankkeita, mm. Itäharjun Voimakatu, Mooriankunnas, Kupittaaan kärki sekä Iso-Heikkilän varikko ja muut tehokkaan joukkoliikennetarkistuksen mahdollistavat kaavat.
Kaupunkiympäristölautakunta	Kaupungille tuloa tuottavien kiinteistökehityskohteiden kaavoituksen sujuvuus varmistetaan kumppanuuskaavoituksen kautta.	Kumppanuuskaavoitushankkeiden tilanne on seuraava: Virvoituskenttien, kaava on tullut voimaan 13.8.2022. Parkinkenttä KV hyväksyi 14.2.2022, kaavasta on valitettu. Turku Ratapiha, elämyskeskuksen kaavan valmistelutyö on tehty ja kaava etenemässä päätöksentekoon 31.1.2023 KYLK. Yhteistyösopimuksiin pohjautuvia kaavoja valmistelussa on Mooriankunnas, Itäharjun Voimakatu, Kaupunginpuutarhan alue, Malminkatu ja Sepänkatu 2. Kaikista yksityisten maanomistajien aloitteisiin perustuvista asemakaavoista laaditaan kaavan valmistelusopimus, jossa sovitaan kaavoituksen tehtävä- ja kustannusjaosta sekä aikataulusta. Kaavoituksen puitejärjestelysopimuksen tarjouskilpailu on käynnissä ja uusi sopimuskausi on alkamassa 1.4.2023.
Kaupunkiympäristölautakunta	Käynnistetään tarkastelu, jossa etsitään sijainteja tarvittavia julkisten palveluiden tonttitarpeita varten hyvinvointialueen palveluverkkoa silmällä pitäen.	Hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteinen tarkastelu voi käynnistyä vasta 2023, kun uusi organisaatio on aloittanut toiminnan. Vuoden 2022 aikana tehtiin Turun terveysasemien palveluverkkoselvitys. Kaupunginhallitus päätti merkitä terveysasemien palveluverkkoselvityksen tiedoksi ja esittää Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle, että palveluverkkoselvitys otetaan huomioon Varsinais-Suomen hyvinvointialuetta muodostettaessa ja että Varissuolle sekä Pohjois-Turkuun sijoittuu jatkossa sote-keskus.
Kaupunkiympäristölautakunta	Laaditaan TVTn kanssa erillinen kumppanuuskaavoitussopimus, jonka johdosta TVT voi uudistaa olemassa olevaa asuntokantaansa ja valmistella asemakaavoja. Kaavoitus voi kohdistua kaupungin omistamille ja osoittamille alueille.	Kumppanuussopimuksen valmistelu on käynnissä ja siinä on laadittu yhteistä kaavoitus-, tontinluovutus- ja asuntotuotanto-ohjelmaa. Sopimuksen valmistuminen siirtyy vuoden 2023 alkuun.
Kaupunkiympäristölautakunta	Laaditaan vuoden 2022 aikana suunnitelma pientalotonttien määrän kasvattamiseksi siten, että se mahdollistaa merkittävästi useamman uuden pientalon rakentamisen vuosittain. Suunnitelman lähtökohta on tavoitteellinen ja siinä pyritään tarjottavien tonttien määrän kasvuun valtuustokauden aikana lineaarisesti 2023 200 tonttia, 2024, 250 tonttia, 2025 300 tonttia. Lopullinen tavoite asetetaan suunnitelman laatimisen jälkeen. Suunnitelmassa huomioidaan kestävä kaupunkirakenne ja sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys.	Selvitystyö valmistuu alkuvuodesta 2023.
Kaupunkiympäristölautakunta	Valmistellaan uudenlainen toimintamalli yksityisten pienten kaavahankkeiden (esimerkiksi maksimissaan noin 2000 kem) prosessin nopeuttamiseksi siten, että se tuodaan päätettäväksi alkuvuoden 2022 aikana. Tehdään tarkastelu ja arviointi mallin onnistumisesta valtuustokauden päätteeksi.	Kaavojen luokittelu XS-XL on sisällytetty Kaavoituksen sujuvoittamisen toimenpideohjelmaan, KH 30.1.2023.
Kaupunkiympäristölautakunta	Kaavoituksen, maankäytön ja rakennusluvitusten lisäresurssitarpeet huomioidaan suotuisan kaupunkikehityksen edistämiseksi. Ilman lisäresursseja kunnianhimoisiin kehitystavoitteisiin ei lautakunnan arvion mukaan päästä.	Kaavoituksen rekrytoinnit saatu toteutettua lukuun ottamatta kaavoituksen kehittämispäällikköä, johon ei saatu ensimmäisellä kerralla hakemuksia. Kehittämispäällikön kelpoisuusehtoa muutetaan ja uusi haku käynnistetään alkuvuoden 2023 aikana. Rakennusvalvonnalle osoitetut resurssit on saatu pääosin täytettyä.
Kaupunkiympäristölautakunta	Hiilinielujen tavoitelukua (hiilivaraston muutos, CO ₂ -ekv/) valmistaudutaan nostamaan erillisen valmistelun pohjalta.	Luonnonvarakeskus on tehnyt uuden arvion kaupungin alueen metsien hiilinieluista ja hiilivarastoista ilmastosuunnitelman päivytystä varten. Erillinen valmistelu käynnistyy ilmastotiimin toimesta.
Kaupunkiympäristölautakunta	Rakennuslupien käsittelyajan vuositavoitteita laskeaan nopeammin kohti yleistavoitetta 30 vuorokautta.	Tavoitetta ei ole vielä saavutettu. Vuonna 2022 kaikkien lupahakemusten keskimääräinen käsittelyaika on

Lautakunta	Talousarviolauseke	Toteutunut 31.12.2022
	Esimerkiksi vähintään 2022 60 vrk, 2023 45 vrk, 2024 30 vrk, 2025 30 vrk.	ollut 80 vrk. Vuoden 2023 käsittelyaikatavoite on 60 vrk.
Kaupunkiympäristölautakunta	Asemakaavoituksen keston yleistavoitteeksi 2025 mennessä asetetaan 20 kuukautta ja vuoden 2022 aikana luodaan toimenpidesuunnitelma siihen pääsemiseksi. Lisäksi erityisesti kiirehdytään kaavoituksen aloittamista kaava-aloitteen jättämisen jälkeen (kaavoituksen jonotusajan lyhentäminen).	Kaavoituksen sujuvoittamisen toimenpideohjelma on laadittu ja se on KHn käsittelyssä 30.1.2023.
Kaupunkiympäristölautakunta	Lauttarannan kävely- ja pyöräilyksillään investointilistalle tuomisen kiirehtiminen niin, että hanke lisätään tämän valtuustokauden investointilistalle. Tämä vastaa kaupungin kulkumuotojakamatavoitteiden lisäksi pormestariohjelmaan kirjattuihin tavoitteisiin.	Hanke on investointiohjelmassa, toteutus vuonna 2024 ja 2025.
Kaupunkiympäristölautakunta	Asunto- ja maapolitiikan (AMO) periaatteet päivitetään vuoden 2022 aikana, siten että valtuusto hyväksyy uudet periaatteet viimeistään joulukuussa.	Asunto- ja maapolitiikan periaateasiakirja on lausuntokierroksen perusteella tehtyjen korjausten pohjalta valmis ja on kaupunginhallituksen käsittelyssä tammikuussa 2023.
Kaupunkiympäristölautakunta	Viimeistään AM-politiikan periaatteiden päivityksen yhteydessä määritellään ja päätetään tarkka prosessikuvaus kaupungin erilaisista merkittävistä maapolitiikan toimista (asunto- ja maapolitiikan periaatteet luku 4), kuten innovaatiokumppanuus, äkillinen lisäarvo-hanke, kiinteistökehittäminen, elinkeinotontin luovuttaminen tai muut maapolitiittiset toimet. Samassa yhteydessä määritellään mahdollisuudet ja oikeudet jättää aloitteita, vastuut, valmistelun ja ohjauksen prosessi, päätöksentekomenettely sekä annetaan sitova palvelulupaus prosessin eri vaiheiden kestosta. Konserniyhtiöiden ja muiden strategisesti tärkeiden tavoitteiden osalta menettelyt tarkastetaan samassa yhteydessä. Samassa valmistelussa toteutetaan seuraavia pormestariohjelman kirjauksia:	AMO-periaatteet ovat valmiit ja lisäksi on valmisteltu kaavoituksen sujuvoittamistoimenpiteet palvelulu-pauksineen. Molemmat asiakirjat ovat kaupunginhallituksen käsittelyssä tammikuussa 2023.
Kaupunkiympäristölautakunta	Annamme palvelulupauksen kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle, millä varmistetaan, että kaavoitus- tai rakennuslupaprosessien kesto ei veny yli luvatus.	Kaavoitusaloitteista on annettu palvelulupaus uusien aloitteiden käsittelystä 3 kk:n kuluessa. Vuonna 2022 esiselvitys on laadittu keskimäärin 3,5 kk:n kuluessa aloitteen saapumisesta. Rakennusvalvonnan palvelulupaus on esitetty palvelusuunnitelmassa: vuoden 2023 lopussa kaikkien lupahakemusten keskimääräinen käsittelyaika on 60 vrk. Palvelulupausta parannetaan asteittain, kunnes saavutetaan tavoiteltu 30 vrk.
Kaupunkiympäristölautakunta	Kaikessa valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan asiakaslähtöisyys.	Kaavoituksen ja rakennusvalvonnan asiakastytyväisyyskysely on toteutettu loppuvuoden aikana ja kyselyn perusteella on laadittu toimenpidesuunnitelma. Rakennusvalvonnan toiminnassa on keväällä 2022 otettu käyttöön lupakohtainen asiakastytyväisyyskysely, joka pyörii jatkuvasti.
Kaupunkiympäristölautakunta	Selkeytämme kaupunkiorganisaation vastuita siten, että yritysten ja elinkeinoelämän edustajat tietävät, keneen olla yhteydessä ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti.	Käynnistetty yritysyritysyhteistyöryhmän toiminta ja siinä ensimmäisenä prioriteettina aikaansaada kaupunkitaitoinen yritys-CRM, jonka avulla johdetaan ja ohjataan ensimmäisen luukun periaatteen rakentamista. Rakennusvalvonnan osalta asia selkeytyy nykyistä paremmin, kunhan uusien henkilöiden perehdytys etenee. Suurilla asuntoalueilla pidetään säännöllisiä yhteistyötalouksia, joihin on kutsuttu alueiden kaikki rakennusyritykset ja kaupungin ja kaupungin yhtiöiden edustajat ko. hankekokonaisuuden vastuuhenkilöt. Torialueella on myös kiinteistön omistajat mukana.

Sopeuttamisohjelman toimenpiteet

Toimielin	Lauseke ja kuvaus	Toteutunut 31.12.2022
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Pysäköinnin muutokset <i>Pysäköinnintarkastajien lisääminen (2 + 2 kpl).</i>	Pysäköinnintarkastajien määrä on lisätty alkuperäisen suunnitelman mukaisesti (2+2 henkilöä). Pysäköinninvalvonnan tulonmuodostus ei ole vielä palautunut koronaa edeltävälle tasolle, vaikka parannusta on jo tapahtunut.
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Pysäköinnin muutokset <i>Kiekkopysäköinnin muuttaminen maksulliseksi.</i>	Päätökset muutoksista tehty 3/2020, mutta täytäntöönpanoa siirrettiin koronatilan takia. Täytäntöönpano on käynnistynyt vuonna 2022 ja työ alkaa olla pääosin tehty.

Toimielin	Lauseke ja kuvaus	Toteutunut 31.12.2022
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Pysäköinnin muutokset <i>Asukaspysäköintimaksujen tarkistus ja alueen laajentaminen.</i>	Asukaspysäköinnin uudet säännöt ja alueet on hyväksytty keväällä 2021. Maksut on säilytetty ennallaan vuonna 2022. Maksuja korotetaan ensimmäisen kerän vuonna 2023.
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Pysäköinnin muutokset <i>Pysäköinnin maksullisuusalueen laajennukset.</i>	Päätökset muutoksista tehty 3/2020 ja 3/2021. Täytäntöönpanoa siirrettiin koronatilanteen takia. Ensimmäinen uusi alue otettu käyttöön joulukuussa 2020. Toteuttaminen jatkuu rakennuttamisen edetessä.
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Pysäköinnin muutokset <i>Pysäköinnin maksullisuusajan kasvattaminen.</i>	Periaatepäätökset maksullisuusajan kasvattamisesta on tehty syksyllä 2022.
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Pysäköinnin muutokset <i>Pysäköintimaksujen korottaminen.</i>	Päätökset pysäköintimaksujen korottamisesta on tehty syksyllä 2022 ja astuivat voimaan 1.1.2023.
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Joukkoliikenteen kustannustehokkaampi järjestäminen <i>Seudullinen joukkoliikenne toteuttaa toimenpiteitä, joilla joukkoliikenteen nettokustannuksia saadaan pienennettyä kattamaan mm. joukkoliikenteen kustannusindeksin nousua.</i> <i>Samalla edistetään joukkoliikenteen sujuvuutta keskustan poikkeusjärjestelyjen aikana, päätetään että runkobussilinjasto toteutuu vuonna 2022 ja sitoudutaan edistämään ja seuraamaan liikenteen kehitystä kohti valtuuston ilmastotavoitetta (66 % kestäviä kulkumuotoja v. 2029).</i>	Kilpailutukset onnistuneet ja tuoneet säästöjä. Kv siirtänyt runkolinjaston aloitusta, aloitus 1.7.2025. Arvo-korttimatkojen hintaa korotettu 1.12.2022 alkaen. Kuljettajalta ostettavien käteiskertalippujen hinnankorotus 20.5.2022 alkaen.
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Toiminnan kustannustehokkaampi järjestäminen <i>Joukkoliikenteen rahastusjärjestelmä takaisin omaksi toiminnaksi 1.4.2020 alk. Ostopalveluna 120.000 e/v, omana työnä 60.000 e/v, 1 htv lisäys vuoden 2020 alusta.</i>	Toteutunut v. 2020.
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Toiminnan kustannustehokkaampi järjestäminen <i>Varasto- ja taimistotoimintojen uudistaminen vuoden 2022 alusta, ostopalvelu tai muu vastaava järjestely, säästötavoite 20 % nykykustannuksista.</i>	Taimiston hoito tilataan kaupungin sidosyksikköyhtiö Kuntec Oy:lä aikaisemmin kilpailutetulla hinnalla. Kertaluonteinen säästötavoite toteutui suunnitellusti. Varastotoimintojen tarve on selvitetty, eikä kaupungin varastosta ole tarkoituksenmukaista luopua. Varasto siirretään kaupunkirakentamisen kunnossapidon vastualueelle 1.4.2023 alkaen. Päätös asiasta tehdään helmi-maaliskuussa 2023.
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Toiminnan kustannustehokkaampi järjestäminen <i>Mittauspalvelujen uudistaminen vuoden 2021 alusta. Maastomittauksen tehtävistä 75 % on suoraan riippuvaisia myönnettyjen uudislupien määrästä. Tekninen kehitys vähentää osaltaan maastossa tapahtuvan mittauksen tarvetta. Jos tehtävien määrä laskee merkittävästi, voidaan ostopalveluna säästää jopa 100 000 euroa vuodessa.</i>	Mittauskaluston kilpailutuksen myötä säästetään vuosittain n. 20 000 euroa käyttötaloudessa. Kaiken kaikkiaan vuoden osalta talousarvio alitettiin n. 50 000.
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Toiminnan kustannustehokkaampi järjestäminen <i>Ajoneuvosiirtotoiminnan uudistaminen 2021 alusta. Viranomaistoimintojen maksullisuus ja romuajoneuvojen siirto ostopalveluna. Säästötavoite 40.000 e/v.</i>	Selvitys ei ole vielä valmistunut. Ajoneuvosiirtojen uudistaminen liittyy osin tapahtumajärjestäjien palvelupakettiin (toimenpide nro 63), joka ei ole vielä valmis. Romuajoneuvojen siirtäminen maksaa noin 1000 €/v, joten säästötavoite ei toteudu.
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Toiminnan kustannustehokkaampi järjestäminen <i>Joukkoliikenteen aikataulukirjojen postituksesta luopuminen 2020 ja siitä seuraava painatusmäärän pienentäminen 42.000 e, josta Turun osuus arviolta 29.000 e/v.</i>	Toteutunut v. 2020.
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Toiminnan kustannustehokkaampi järjestäminen <i>Kuulutusten ja muiden ilmoitusten vähentäminen sanomalehdissä vuoden 2020 alusta. Ruotsinkielisyys säilytetään. MRL-uudistuksen myötä ehkä pakko lehdissä kuuluttamiseen poistuu.</i>	Kaavoitusasioissa sanomalehtikuulutukset ovat pakollisia. Kielilaki edellyttää myös ruotsinkielistä ilmoitusta. Maankäyttö- ja rakennuslain muutos saattaa tuoda muutoksen.
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Taksojen tarkistukset <i>Kaivuu- ja aitaamislupataksan tarkistus 3 vuoden välein (2020, 2023). Maksujen määrissä huomioitu rakentamisen todennäköinen hiljenneminen.</i>	Taksojen tarkastus tehty kaupunkiympäristölautakunnassa 1.12.2020 siten, että muutokset tulivat voimaan 1.1.2021. Seuraava tarkastus tehdään vuonna 2023.

Toimielin	Lauseke ja kuvaus	Toteutunut 31.12.2022
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Taksojen tarkistukset <i>Rakennusvalvontataksan tarkistus 2022 alusta. Tak- saa tarkistetaan jatkossa säännöllisesti 3 vuoden vä- lein. Tavoitteena 6-pack kaupunkien keskiarvo. Tulo- vaikutusta arvioitaessa on huomioitu rakentamisen määrällinen väheneminen.</i>	Rakennusvalvontataksa, ympäristönsuojeluviranomai- sen taksa ja ympäristöterveystaksa on päivitetty ja uu- det taksat ovat tulleet voimaan vuoden 2022 alusta.
Kaupunkiympäris- tön palvelukoko- naisuus	Taksojen tarkistukset <i>Tonttijakotaksan tarkistus 2020 alusta.</i>	Tonttijakotaksa on tarkistettu vuoden 2020 alusta.
Kaupunkiympäris- tön palvelukoko- naisuus	Taksojen tarkistukset <i>Kiinteistönuodostustaksan tarkistus 2022 alusta.</i>	Kiinteistötoimitusmaksutaksa tuli voimaan 1.1.2022. Vuoden 2022 tulot ovat n. 30 000 euroa suuremmat kuin 2021 tilinpäätöksen tulot.
Kaupunkiympäris- tön palvelukoko- naisuus	Taksojen tarkistukset <i>Ympäristönsuojelutaksaan lisätään haja-asutuksen jä- tevesipoiikkeusluvut 2020 alusta. Kertaluonteinen maksu.</i>	Vuonna 2021 alkanut jätevesivalvontaprojekti on jat- kunut vuonna 2022 Paattistenjoen ja Järvijoen ranta- alueilla. Valvonta tuottaa tulevana vuosina arvioidut tu- lot, kun kaikkien ranta-alueiden valvonta on toteutettu.
Kaupunkiympäris- tön palvelukoko- naisuus	Pima-maiden kustannustehokkaampi käsittely Kiertomaan avulla (uusi toimintatapa) <i>Kaupungin kasvaessa sisäänpäin vajaakäyttöisiä teol- isuus- ja varastotoiminnan ja liikennealueita muute- taan monipuolisiksi asunto- ja työpaikka-alueiksi. Maaperä on useassa kohteessa pilaantunut aiemman toiminnan seurauksena. Tonttien käyttötarkoituksen muutos edellyttää kalliita esirakentamistoimenpiteitä, mm. pilaantuneiden maiden kunnostusta. Maamasso- jen käsittely, uudelleensijoittelu ja kuljetukset voidaan järjestää nykyistä kustannustehokkaammin yhteis- työssä kaupungin yhtiön kanssa. Uuden toimintatavan muutos toteutetaan vaiheittain. Koordinaattori palka- taan vuoden 2020 alusta. Toiminnan muutoksesta saatava kustannussäästö on arvioitu varovaisuusperi- aatteella, säästö on sidoksissa alueiden (mm. Linna- kaupunki, Itäharju) toteutusaikatauluun.</i>	Massakoordinaattori on aloittanut tehtävänsä vuonna 2020 ja yhteistyö Kiertomaa Oy:n kanssa on toimin- nassa. Kiertomaa Oy:n kiviainestuotantoa, massojen lajittelua ja massojen sijoittelua on hyödynnetty katta- vasti infrahankkeiden kohdalla. Massakoordinaattori on ohjannut infratyömailta tulevia ylijäämämaita lä- himmille läjitysalueille, jolloin kuljetusmatkat ovat pie- nentyneet, kustannuksia on säästynyt ja hiilidioksidipää- stöt ovat vähentyneet. Samoin hän on koordinoi- nut työmaalle tulevien massojen hankintaa esim. kier- tomaa Oy:stä. Myös kierrätysmateriaalin käytön edellyttämät luvitukset ja pimamaiden koordinoititeh- tävä on edesauttanut kustannuksien ja päästöjen vä- henemistä. Kiertomaa Oy:n kiviainestuotannon kautta on saatu vakautta kustannustasovaihtelun aikana.
Kaupunkiympäris- tön palvelukoko- naisuus	Uusien maanvuokrasopimusten vuokrien korotus <i>Uusiin maanvuokrasopimuksiin korotus 2020 alkaen. Asumiseen tarkoitettujen tonttien vuokra määräytyy 5 %:n mukaan kiinteistön pääoma-arvosta (nyt 4 %). Muiden kuin asumiseen tarkoitettujen tonttien vuokra määräytyy 6 %:n mukaan kiinteistön pääoma-arvosta (nyt 5 %).</i>	Asunto- ja maapoliittisten periaatteiden päätöksen yh- teydessä asuntotonttien pääomavuokra on jätetty en- nalleen 4 %:iin. täytäntöönpano tehty vuoden 2021 alusta.
Kaupunkiympäris- tön palvelukoko- naisuus	Kaupunkiympäristön kunnossapidon erilliskohteista säästäminen <i>Kunnossapidon erilliskohteista säästäminen: kaiteet, aidat, roska-astiat penkit ym korjaukset sekä liikenne- että viheralueiden korjaukset.</i>	Toteutunut ja alentunut kustannustaso on säilynyt myös jatkovuosille.
Kaupunkiympäris- tön palvelukoko- naisuus	Tapahtumajärjestäjille tarjotaan maksullista palvelu- pakettia (uusi palvelu) <i>Tapahtumajärjestäjille tarjotaan kokonaisvaltaista pal- velupakettia, jolla hoidetaan tarvittavan alueen aittaa- minen ja siihen liittyvät luvat sekä ajoneuvojen siirto- kehotukset ja siirättäminen. Alueen ennallistaminen siirtokehotusmerkkivapaaksi alueeksi tapahtuisi omana työnä viipymättä tilaisuuden tai tarpeen pääty- tyä. Uusi toimintatapa parantaa asiakaspalvelua, yleistä järjestystä ja liikenteen sujuvuutta sekä tehos- taa viranomaisprosessia, kun sama taho suunnittelee, toteuttaa ja ennallistaa alueen. Uuden palvelun tuotta- misesta aiheutuvat kustannukset katetaan uudella ta- pantumamaksulla. Kustannukset ajoneuvojen siir- roista voidaan periä ajoneuvon omistajalta, kun näyttö virheestä selkeästi dokumentoitu. Maksullisuus ei koskisi yleishyödyllisiä yhteisöjä.</i>	Selvityksen taloudellinen osuus ei ole vielä valmistu- nut. Rahallinen säästö syntyy synergiasta ja oman palvelun tehokkaasta käytöstä ja osin tavoitteissa ku- vatun tapahtumapaketin lanseerauksesta. Kaupun- gille syntyvää Pr-hyötyä ja toiminnan tehokkuutta on vaikea mitata rahallisesti.
Kaupunkiympäris- tön palvelukoko- naisuus	Palvelulinjatoiminnan arviointi <i>Pohdittavaksi palveluliikenteen erilaiset tuotantotavat (esim. kutsutaksi tms.). Toteutuu runkolinjastossa.</i>	Valtuusto on päättänyt siirtää runkolinjaston aloitus- ajankohdan vuoteen 2025.

Toimielin	Lauseke ja kuvaus	Toteutunut 31.12.2022
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Kiinteistön vastuulla olevien jalkakäytävien talvihoitovelvoitteen palauttaminen pientalovaltaisilla alueilla <i>Osalla alueita säilyy kaupungin kunnossapitovelvoite.</i>	Vuonna 2021 tehdyn selvityksen mukaan kunnossapitovelvoitteen palauttamiselle ei ole lainmukaista pitävää perustetta. Hoitotyöstä laskuttaminen taas johtaisi raskaaseen laskutusjärjestelyyn, joka vähentäisi siitä saatavan hyödyn. Sopeuttamistoimenpiteestä on luovuttu.
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Tonttivuokriin 1986 tehdyn valtuuston päätöksen kumoaminen <i>On jo vuoden 2020 talousarviossa. Tulovaikutus 800.000/v, kun päätös lainvoimainen.</i>	Toimenpiteen toteuttamisesta on vuonna 2020 laadittu juridinen selvitys, joka ei puolla valtuuston päätöksen kumoamista. Esitetty sopeuttamistoimenpiteestä luopumista.
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Maankäytön myyntitulojen lisääminen <i>Käynnissä olevat tuloja tuottavat maankäytön hankkeet (pl. Blue Industry Park) priorisoidaan kiirehtimällä niiden kaavoitusta, infrainvestointeja ja tontinluovutusta. Tilahankkeita suunniteltaessa arvioidaan muutokset palveluverkkoon ja samanaikaisesti käynnistetään niiden kiinteistöjen kehittäminen, joista kaupunki luopuu tilahankkeen seurauksena.</i>	Talousarvion hyväksymisen yhteydessä tulevien vuosien myyntitulotavoitetta on lisätty. Vuoden 2023 talousarvion valmistelun yhteydessä vuokratulotavoitetta on nostettu suhteessa myyntitulotavoitteen kustannuksella.
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	Opetusryhmien maksuttoman joukkoliikenteen selvitys <i>Vuonna 2020 selvitetään kaupungille kokonaisuutenaan mahdollisimman kustannusneutraali malli peruskoulun opetusryhmien maksuttomaan joukkoliikenteeseen koulupäivien aikana 8-16.</i>	Selvitys laadittu ja viety seudulliselle joukkoliikennelautakunnalle (tksjlk 9.12.2020). Asiaan palataan koronatilanteen hellitettyä.

Pormestariohjelman toimenpiteet

Teema: Edunvalvonta

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
2	Saaristomeren suojelun toteuttaminen ja siihen riittävän rahoituksen saaminen, jotta maailman herkimmän, kaudenimman ja saastuneimman saariston tila paranee ja jotta se säilyy myös tulevien sukupolvien ilona ja vahvistaa alueemme luonnon monimuotoisuutta.	Toteutamme Turun ja Helsingin kaupunkien Itämerihaasteen toimenpideohjelmasta 2019–2023. Turussa 99/105 toimenpidettä aloitettu, käynnissä tai valmiina. Ohjelmaa toteutetaan koko kaupungin toimijoiden voimin yhteistyössä kansalaisten, yritysten, julkisen ja kolmannen sektorin kanssa niin, että työ puhtaana, tuottavana ja yhteisen Itämeren eteen (eli kaikkien kestävyysnäkökohtien, ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisen ja kulttuurisen) Turun alueella, vahvistuu. Uusia toimenpiteitä luodaan jatkuvasti. Toteutuksesta viestitään aktiivisesti ja osallistavasti. Vuonna 2022 priorisoidaan kansallisen ja kansainvälisen verkoston laajentamista (8.10.2021: 317 kumppania mukana). Riittävän rahoituksen varmistamiseksi osallistuttu vuonna 2021 YK:n Ocean Innovation Prize kilpailuun, jonka palkintosumma on miljoona dollaria.	Turussa aloitettu, käynnissä tai valmiina 102/105 toimenpidettä 2019–2023 toimenpideohjelmasta. Toimenpideohjelma vuosille 2024–2028 on valmisteilla yhdessä Helsingin kanssa. Ulkopuolisen rahoituksen hankkeita on meneillään reilun 5 M€ edestä.
3	Tunnin junan toteuttaminen ja investointipäätös uudelle ratayhteydelle siten, että junayhteys on otettavissa käyttöön 2030	Tunnin junan edellyttämän Kupittaa-Turku-kaksoisraitteen suunnittelua, tutkimuksia ja urakkakilpailuita jatketaan. Ratapihan raidejärjestelyjä, purkamisia ja pima-töitä sekä laite- ja jhotosiirtoja suoritetaan ja ratasiltojen rakentaminen käynnistyy. Kaupungin kustannusosuus vuodelle 2022 on 10,25 M€	Suunnittelu alueella jatkuu ja ratasiltojen urakoitsijavalinta on tehty. Myös muiden siltojen hankintavaihe on käynnissä. Ratapihan purkutyöt ovat toteutuneet ja rakentaminen on käynnistymässä. Liikenne Kupittaaan aseman ja päärautatieaseman välillä on katkaistu (seis -levy Kupittaaalle). Siltojen ja rakennelmien suunnittelua jatketaan ja työt ovat käynnistyneet valmistelevilla rakennustöillä.

Teema: Hiilineutraali Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
4	Huomioidaan kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa.	<p>Maankäytössä panostetaan hiilineutraalin kaupunkialueen saavuttamiseen vuoteen 2029 mennessä, mikä edellyttää energiatehokasta ja kestäviin liikkumismuotoihin kannustavaa yhdyskuntarakenteen kehitystä. Rakentamista ohjataan keskuksista, asuintiivistymistä, kestävästä liikkumisesta ja lähipalveluista muodostuvalle kaupunkirakenteen vyöhykkeelle. Tavoitteena on, että asemakaavoitettavasta asuinrakennus-oikeudesta vähintään 85 % sijoittuu tiivistyvälle kestävä kasvun vyöhykkeelle. Kaavahankkeissa otetaan käyttöön kaavan ilmastovaikutusten arviointi.</p> <p>Tavoitteena on vähentää Turun tie- ja katuliikenteen kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 50 % vuoden 2015 tasosta vuoteen 2029 mennessä, sekä kasvattaa kestävien kulkutapojen kulkumuoto-osuutta Turun kaupungissa yli 66 % tasolle vuoteen 2030 mennessä. Se tarkoittaa kävelyn ja pyöräilyn määrän kasvua keskimäärin 3,4 %:ia ja autoliikenteen vähentymistä keskimäärin 3 %:lla vuosittain. Lisäksi joukkoliikenteen matkamäärän pitäisi kasvaa vuodessa keskimäärin 5,2 %.</p> <p>Luomme aktiivisesti kestävää liikkumiskulttuuria ja parannamme kestävä liikumisen edellytyksiä. Toteutamme muutosta kulkutapajakaumaan rakentamalla pyöräteitä, kävelyn houkuttelevia yleisiä alueita ja runkolinjaston käyttöönoton edellyttämiä investointeja investiohjelman mukaan. Tavoitteena on joukkoliikenteen käyttäjämäärän palauttaminen vuoden 2019 tasolle, jonka jälkeen haetaan kasvua. Normaalin talvikunnossapidon lisäksi, kunnossapidossa toteutetaan tehostettua kävely- ja pyöräteiden talvihoitoa. Vuonna 2022 urakkaan sisältyy 12 km harjasuolattavaa reittiä ja noin 20 km harjahiekoitettavaa reittiä. Rakennuttamisessa huomioidaan energiatehokkuus ja muut kestävät ratkaisut mm. Green Deal (päästöttömät työmaat) ja uusiomateriaalit. Fölin kilpailutuksissa suositaan sähköbussuja EU-lainsäädännön, Suomen lainsäädännön ja kaupungin tavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Osallistumme Turun kaupungin alueelle laadittavaan hiilenvarastojen ja -nielujen päivityskartoitukseen. Lisäämme kaupungin omistamien metsien ja maaperän yhteistä hiilivarastoa 15 kt CO₂-ekv vuodessa. Tavoitelukua valmistautetaan nostamaan erillisen valmistelun pohjalta.</p>	Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytyksiä parantavien infratoimenpiteiden suunnittelu ja toteutus etenivät resurssien, suunnitelmien ja määrärahojen puitteissa. GreenDeal-sopimusta toteutettiin. Joukkoliikenteen matkamäärä on vielä alle vuoden 2019 tason (marras-joulukuu -7 %). Puolet Föli-liikenteestä liikennöidään sähköbussuilla. Kaupunkipyöräjärjestelmä otettiin käyttöön kesällä 2022.
8	Toteutetaan tehtyjä päätöksiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi (LUMO-ohjelma). Asetetaan valmistelun pohjalta luontotavoite.	Valmistelemme luonnon monimuotoisuusohjelman päätöksentekoon. Valmistelun osana arvioidaan Itämeri-toimenpideohjelman mahdollinen yhdistäminen osaksi luonnon monimuotoisuusohjelmaa. Valmistelun pohjalta asetetaan luontotavoite, joka pitää sisällään luonnon monimuotoisuuden ja	Ehdotus luonnon monimuotoisuusohjelmaksi (LUMO) valmistuu ja tuodaan päätettäväksi vuoden 2023 ensimmäisen neljänneksen aikana.

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
		lähiluonnon vahvistamisen sekä kaupunkivehreyden lisäämisen.	
9	Perustetaan Mälikkälän-Kuninkojan alueelle uusi luonnonsuojelualue.	Valmistellaan Mälikkälän-Kuninkojan luonnonsuojelualueen perustamista koskeva esitys rauhoitusmääräykseen.	Mälikkälän-Kuninkojan luonnonsuojelualueen perustamista on haettu ELY-keskukselta. Päätös asiasta tehtiin kaupunkiympäristölautakunnassa 20.12.2022 § 493.

Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
10	Koulu- ja päiväkotitilojen tulee olla terveitä ja turvallisia. Päivitetään koulu- ja päiväkotiverkko vastaamaan asuinalueiden tarpeita ja laaditaan korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelma väistötilatarpeineen. Vahvistetaan tilojen käyttöä koulun ulkopuolella.	Osallistumme tilahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnitteluun. Huolehdimme hankkeiden kaavoituksesta ja luvituksesta sekä rakennuttamme tilojen peruskorjaukset ja uudiskohteet tilainvestointiohjelman mukaisesti.	Olemme osallistuneet tarveselvitys ja hankesuunnitelmien laadintaprosessiin. Tilahankkeet on toteutettu investiohjelman mukaisesti siltä osin, kun ne ovat olleet toteutettavissa. Rakennusvalvonta ja toimitilojen rakennuttaminen ovat kehittäneet keskinäisiä toimintatapojaan. Kehitystyö jatkuu edelleen vuoden 2023.
15	Leikkipaikkojen yhteyteen suunnitellaan aikuisten lähiliikuntaa tukevia toimintoja. Liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan ikäihmisten liikkumisen tarpeet.	Leikkipaikkasuunnitelmaan sovitetaan aikuisten lähiliikuntapaikka-ajattelua määrärahojen puitteissa. Liikuntapaikkojen suunnittelussa, toteutuksessa ja vuorojaossa huomioidaan ikäihmiset.	Myös lähiliikunta on otettu huomioon leikkipaikkojen suunnittelussa siten, että alueet on sovitettu toiminnallisesti lähelle toisiaan. On toteutettu ja kehitetty ohjeistusta, miten leikkivälineitä voi käyttää monipuolisesti myös lähiliikunnassa.

Teema: Jatkuvasti parempi Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
39	Luodaan Turkuun asiointitili, jota kautta on helppo hoitaa asioita sujuvasti ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnetään digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen ja katuverkon kunnossapitoa ja opastuksia.	Fölin CRM (asiakashallintajärjestelmä) otetaan käyttöön. Fölin CRM yhdistetään kaupungin asiointitiliin. Rakennusvalvonnassa otetaan käyttöön CRM-pohjainen rakennushankekohtainen asiakastytyväisyysskysely. Kunnossapito osallistuu Infraomaisuuden tietovirrat -hankkeeseen, joka saa VM:n digikannustinrahaa. Seurataan aktiivisesti katuverkon ja opastuksen digitalisaation kehityshankkeita KEHTO-foorumin yhteydessä.	Infran tietovirrat-hanke jatkuu ja kunnossapito on siinä mukana. Kehto-foorumi-foorumihankkeita on seurattu. Kunnossapito on julkaissut kunnossapitokaluston tiedot ajoreiteista ja työväihteistä Turun palvelukartassa. CRM-pohjainen lupakohtainen asiakastytyväisyysskysely on käytössä rakennusvalvonnassa. Fölin CRM on käytössä.

Teema: Kansainvälisyys ja verkostot – Turku, kokoaan suurempi maailmalla

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
48	Huolehditaan kansainvälisen koulun jatkosta ja siirrosta keskustan lähistölle (esimerkiksi Itäharjulle).	Kansainvälisen koulun tarveselvitys päivitetään ja yhtenä vaihtoehtona tutkitaan tilojen toteuttamista Itäharjun monitoimitalon yhteyteen. Hyväksytyt tilatarveselvityksen pohjalta käynnistetään tarvittaessa kaavoitus.	Tarveselvitys hyväksytty kaupunginhallituksessa ja hanke sijoittuu olemassa olevan asemakaavan alueelle Kupittaalla eikä edellytä tämänhetkisen tiedon mukaan asemakaavamuutoksia.

Teema: Kestävän kasvun Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
51	Kaupunkia tiivistetään täydennysrakentamalla hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle, huomioidaan lähiluonnon ja viheralueiden merkitys ja tarkastellaan palveluverkkoa uudet asuinalueet huomioiden. Lisätään erityisesti houkuttelevilla alueilla olevien pientalo- ja kerrostalotonttien tarjontaa ja laaditaan koko kaupungin kattava täydennysrakennuspalvelu.	Kytetään raitiotiehanke maankäytön kehitykseen ja palveluverkon kehittämiseen. Tavoitteena on, että asemakaavoitettavasta asuinrakennusoikeudesta vähintään 85 % sijoittuu tiivistäville kestävän kasvun vyöhykkeelle. Näin luodaan puitteet maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinon kehittämiseksi taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Täydennysrakentamisen	Raitiotiehanke on kytketty maankäytön kehitykseen ja palveluverkon kehittämiseen. Tavoite vähintään 85 % asuinrakennusoikeuden sijoittumisesta kestävän kasvun vyöhykkeelle on toteutunut. Asemakaavoituksen tavoitteet kerrosalan lisäykselle ovat toteutuneet merkittävästi tavoitetta suurempina kerrostalotonttien osalta (TOT 239.810 k-m ² , TA 134.900 k-m ²). Elinkeinotonttien (TOT 25.881 k-m ² , TA 64.000 k-m ²)

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
		<p>toteuttamisessa hyödynnämme kumppanuutta. Olemassa olevan kaupunkirakenteen tiivistämisessä hyödynnetään olemassa olevaa katu- ja muuta infraa.</p> <p>Kasvatetaan kaava- ja tonttivarantoa kysyntää vastaavasti. Kaavoituksen tavoitteet kerrosalan lisäykselle vuonna 2022 ovat asuinpientalojen osalta 40.000 kem², kerrostalojen osalta 134.900 kem² ja työpaikkatonttien osalta 64.000 kem². Riittävä tonttivaranto varmistetaan. Tavoitteena on, että rakentamiskelpoisia pientalotontteja on vuonna 2022 luovutettavana kahden vuoden tarpeisiin ja kerrostalotontteja sekä työpaikkatontteja kolmen vuoden tarpeisiin. Pientalokaavoituksen lisäämisellä tavoitellaan seudullisen asunto- ja maapoliittisen ohjelman mukaisesti kolmen vuoden varantoa tulevina vuosina. Pientalotonttien tarjontaa parannetaan aktiivisesti kaava-hankkeilla Hirvensalossa, Skanssissa, Yli-Maariassa ja Jäkärlässä. Lisäksi edistetään vanhempien hyvin saavutettavien pientaloalueiden täydennysrakentamismahdollisuuksia kaavoituksen ja mahdollisesti alueellisten poikkeamisprosessien avulla. Pientalotonttien merkittävään lisäämiseen tähtäävän täydennysrakentamisohjelman valmistelu käynnistetään konsulttityönä ja tavoitteena ohjelman hyväksyminen vuonna 2022.</p>	<p>sekä pien- ja rivitalotonttien osalta (TOT 8.119 k-m², TA 40.000 k-m²) jätään tavoitteesta. Pientalotonttien merkittävään lisäämiseen tähtäävän täydennysrakentamisselvityksen tavoitteet on hyväksytty ja koordinaattori on palkattu. Konsultti täydennysrakentamisselvitykseen on valittu. Konsultti ja koordinaattori valmistelevat selvityksen kuntalaisia osallistaen. Selvityksen valmistuminen, hyväksyminen ja jatkotoimenpiteet siirtyvät alkuvuoteen 2023.</p>
52	Huolehditaan, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.	<p>Vahvistetaan liikennepalveluiden yhteensovittamista kärkihankkeiden kautta. Keskustan väliaikaiset liikennejärjestelyt päättyvät. Joukkoliikenne palaa Aurakadulle ja Eerikinkadulle Kaupatorihankkeen valmistuessa 2022. Kokeillaan eri liikkumismuotojen pysäköintiratkaisuja yhteistyössä yritysten kanssa. Yhteiskäyttöautojen pysäköintiä pyritään helpottamaan. Joukkoliikenteen matkamääriä kasvatetaan erilaisin toimenpitein (tarjonta, kalusto, matkustajainformaatio, lippujärjestelmä, markkinointi ja viestintä, asiakasrekisteri ja yritys yhteistyö). Toteutetaan EU-rahoitteista Scale-Up -hanketta, johon kuuluu mm. kestävät matkakäytöt ja liikkuminen palveluna. Käyttöön otettava eri liikkumismuotojen yhteinen liikkumisenäkymä (dynaaminen näkymä karttapohjalla) sujuvoittaa liikumista kaupungissa kaikilla liikkumismuodoilla.</p> <p>Keskustan liikennesuunnitelma valmistellaan päätöksentekoon yleiskaava 2029 hyväksymisen jälkeen. Raitiotien yleissuunnitelma selvityksineen valmistuu. Keskustan saavutettavuutta parannetaan laatimalla suunnitelma opastuksista pysäköintilaitoksiin.</p>	<p>Keskustan liikennesuunnitelma valmistellaan päätöksentekoon yleiskaava 2029 hyväksymisen jälkeen keuhäällä 2023 ja samoin raitiotien yleissuunnitelma selvityksineen valmistuu alkuvuonna 2023. Föli on palannut poikkeusreiteiltä takaisin toripysäkeille marraskuussa 2022. Scale-up -liikkumisenäkymä on toteutettu ja täydentyy.</p>
53	Huomioimme kaupungin rakentamisessa turvallisuuden tärkeänä osana sekä inhimillistä kestävyyttä että viihtyvyyttä.	<p>Toteutamme liikenteen turvallisuutta parantavia ja korjausvelkaa alentavia investointeja infran investointiohjelman mukaisesti. Toteutamme Turun kaupungin turvallisuussuunnitelman 2017–2020 (kh 6.3.2017 § 91) toimenpiteitä. Tavoitteena on, että liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä</p>	<p>Liikenteen turvallisuutta parantavia ja korjausvelkaa alentavia investointeja on toteutettu infran investointiohjelman ja suunnittelutilanteen mahdollistamalla tavalla.</p>

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
		vähenee keskimäärin noin 5 % vuodessa. Liikenneturvallisuutta parannetaan laatimalla erillinen liikenneturvallisuuksuunnitelma yhteistyössä kaupungin eri palvelukokonaisuuksien sekä ELY-keskuksen kanssa osana MAL-sopimuksen tavoitteita.	
54	Annetaan palvelulupaus kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle. Kumppanuuskaavoituksen tulee olla pienehköissä, yksityisissä aloitteissa ensisijainen vaihtoehto. Huolehditaan, että kaavoituksen ja luvituksen resurssit ovat riittävät.	Annamme palvelulupauksen, että kaavoitusaloitteet käsitellään 3 kuukauden sisällä. Tavoitteena on, että vaikutuksiltaan merkittävien asemakaavojen käsittelyajan mediaani on enintään 24 kk. Vuonna 2022 luodaan toimenpidesuunnitelma asemakaavoituksen keston lyhentämiseksi. Tavoitteena on, että 40 % kaavoitusohjelman kaavahankkeista valmistellaan kumppanuus/ konsulttityönä. Kaavoituksen puitesopimus konsultit kilpailutetaan vuonna 2022. Laaditaan TVT:n kanssa erillinen kumppanuuskaavoitussopimus. Rakennusvalvonnan luparuuhka puretaan 31.8.2022 mennessä. Rakennusvalvonnan kaikkien lupahakemusten käsittelyaikatavoite on 60 vrk (80 % luvista) vuonna 2022. Vuoden 2022 henkilöstösuunnitelmaan on esitetty lisäresurssit maankäytön prosessiin. Kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi valmistellaan 2022 alkuvuodesta prosessimalli sekä ohjeistus maanomistajien kaavanvalmistelun toteuttamisesta ja siihen liittyvistä menettelytavoista.	Uusien kaavoitusaloitteiden käsittely on toteutunut lähes palvelulupauksen mukaisesti. Kaavahankkeista 40 %:ia on ohjelmoitu toteutettavaksi konsulttityönä. Kumppanuussopimuksen valmistelu TVT:n kanssa on käynnissä ja valmistuu alkuvuonna 2023. Selvitys maanomistajien osallistumisesta kaavanvalmisteluun on valmisteltu osana asunto- ja maapolitiikan periaatteita ja kaavoituksen sujuvoittamistoimenpiteitä. Kaavoituksen puitesopimus kilpailutus on käynnistetty. Uusi kausi käynnistyy keväällä 2023. Rakennusvalvonnan luparuuhka on purettu vuoden 2022 loppuun mennessä. Rakennusvalvonnan kaikkien lupahakemusten käsittelyaikatavoite vuoden 2023 loppussa on 60 vrk.
55	Laaditaan visio Merellisen Turun kehittämisestä huomioiden erityisesti Länsi-Turun alue. Huomioidaan yleiskaavoituksessa läntisten alueiden uudet asumisviihtyvyyttä parantavat ja asumista lisäävät tavoitteet sekä merellisyyden.	Osallistumme Merellisen Turun vision laadintaan. Vision pohjalta päivitetään yleiskaava Länsi-Turun alueelle.	Visiotyön valmistelu on konsernin osalta kesken, josta syystä yleiskaavan päivistytyö ei ole käynnistynyt.
56	Varmistetaan, että Turussa toteutuu alueittain asumisen monipuolisuus. Puretaan aktiivisesti segregaatia asunto- ja maapolitiikalla.	Toteutamme ARA:n tukemaa Lähiöohjelmaa 2020–2022 ja osallistumme lähiövision valmisteluun. Asuntotuotannosta vähintään 20 % sijoittuu kaupungin omistamille tonteille, mikä mahdollistaa kaupungin tontituotannon ja valtion tukeman (ARA) kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisen. Kaupungin konserniyhtiöille asettamat asuntotuotantotavoitteet (600 asuntoa/v) edellyttävät kaupungilta konserniyhtiöille kaavoitettavaa kerrosalaa vuosittain 30.000 kem ² . Kaupungin maalle kaavoitettavasta asuinkerrosalasta osoitetaan kaupungin tuotantoyhtiöille (TVT, TYS, Vaso) n. 25.000 kem ² , joka tarkoittaa 7–10 luovutettavaa tonttia/vuosi. Tavoitteena on, että kuudella Turun yhdeksästä suuralueesta tuetun vuokra-asumisen osuus on enintään 15 prosenttia koko suuralueen asuntokannasta. Kirjauksella ei muuteta valtuuston hyväksymiä maankäytön periaatteita.	Lähiövisio on valmisteilla. Asuntotuotannosta yli 20 %:ia on sijoittunut kaupungin omistamille tonteille. Konserniyhtiöille ohjelmoitujen asemakaavain toteutuminen on edistynyt tavoitteen mukaisesti.
57	Toteutamme muutosta kulkutapajakaumaan toteuttamalla pyöräteitä, lisäämällä kävelyn houkuttelevuutta ja aloittamalla runkobussijärjestelmän toteutuksen.	Kulkutapajakauman muutosta toteutetaan mm. pyörätie, kävelyreitti-investoinnein. Investoinnit kootaan kokonaisuudeksi ja niiden vaikuttavuus kulkutapojen muutokseen arvioidaan. Investointilistalla olevaa hirsensalon kävely-siltaa edistetään.	Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen kohdistuvat investoinnit on eritelty erilliseen seurantaan. Näihin liittyviä investointeja on edistetty investointiohjelman ja suunnittelutilanteen mahdollistamalla tavalla. Myös Traficom tukea näihin hankkeisiin on haettu ja saatu

Teema: Kärkihankkeet

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
65	Tiedepuiston kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Tiedepuiston kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.	Kupittaaan kärjen kumppanuushankkeen kilpailutus on ratkaistu ja kumppaniksi valittu YIT. Voimakadun asemakaavan on edennyt ehdotusvaiheeseen ja Itäharjun liittymän kaavoitus odottanut Kupittaaan kärjen kokonaissuunnitelman edistymistä. Kiinanmyllykadun kaava odottanut hyvinvointialueen lausuntoa.
66	Keskustan kehittämisen kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Keskustan kehittämisen kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.	Edennyt suunnitellusti.
69	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Lähiöiden kehittämisen ensisijaiseksi tavoitteeksi vahvistetaan segregaaation vähentäminen. Vahvistetaan kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä ja osallistumista kaupungin kehittämiseen.	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.	Lähiövisiotyö edennyt suunnitellusti.

Teema: Matkailu ja saavutettavuus – Tapatumien Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
74	Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvyistä tulee huolehtia. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista.	Huolehdimme osaltamme satamatoimintojen kilpailukyvyistä yhteisterminaalien kaavoituksesta ja hankkeeseen liittävistä kaupungin infran katu- ja toteutussuunnitellusta. Varmistetaan yhteisterminaalien saavutettavuus kaikilla kulkumuodoilla.	Uuden terminaalien ja satamaraiteen mahdollistavan asemakaavan uusi rajuus ja tavoitteet on hyväksytty. Asemakaavaehdotus valmistelussa. Neuvottelut Väyläviraston kanssa satamaraiteen toteuttamiseksi on käynnistetty ja sovittu hankeselvityksen toteuttamisesta. Satama-alueen liikenteen yleissuunnittelu käynnissä.

Teema: Turun talousraami 2021–2025 – Vahvana 2030-luvulle

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
77	Jo päätetty sopeutusohjelma toteutetaan.	Erillinen seuranta.	Toimenpiteet pääosin toteutettu.
78	Raitiotien kustannus- ja kannattavuusarvion pohjalta tehdään päätökset kaupunkikehityksen kannalta merkittävästä joukkoliikennetarkistuksesta.	Yleissuunnitelma Satama-Varissuo valmistuu. Päätös toteutussuunnittelusta myös Kauppatori-Satama osuudella (Varissuo-Kauppatori toteutussuunnittelu päätetty kv:ssä 20.4.2020). Hankeyhtiö on toiminnassa ja käynnistänyt toteutussuunnittelun hankintamenettelyin.	Yleissuunnitelma selvityksineen valmistuu alkuvuodesta 2023 ja etenee päätöksentekoon lausuntojen jälkeen. Hankeyhtiön toimitusjohtaja aloittaa 1.1.2023.
79	Investointien tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakennuttaminen ovat avainasemassa, jotta investointeja voidaan toteuttaa kestävästi.	Laaditaan investointikokonaisuuden kannattavuuslaskelmat pormestariohjelmassa linjattujen periaatteiden mukaisesti ja tehdään tarvittavat päätökset investointien aikatauluuttamisesta.	Kaupunkirakentaminen on osallistunut kehittämishankkeisiin, joiden tavoitteena on investointien tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakennuttaminen. Esimerkkeinä IPT4 ja Prodigial -tutkimushankkeet. IPT4 tutkimushankkeen tavoitteena on rakennusalan toimintakulttuurin muutos, integroitujen toimintamallien ja osaamisen kehittäminen. Prodigial -tutkimushankkeen tavoitteena on infrahankkeiden toiminnan ja talouden kehittäminen digitaalisin menetelmin.
80	Rakennamme uuden konserttitalon aikataulussa, joka mahdollistaa orkesterin siirtymisen suoraan uusiin tiloihin, tavoitteena vuosi 2025.	Musiikkitalon hankesuunnitelma valmistuu valtuuston hyväksymän asemakaavan pohjalta ja siirrytään toteutussuunnitelmavaiheeseen. Huolehditaan aktiivisesta viestinnästä.	Musiikkitalon hankesuunnitelmaa laadittu ja hyväksytty kaupunginvaltuustossa ja kehitysvaiheeseen 2, toteutussuunnitteluvaihe, on siirretty. Asemakaava on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 14.3.2022. Kaavasta tehdyt valitukset kumottiin hallinto-oikeudessa, eikä hallinto-oikeuden päätöksestä valitettu, joten kaava on lainvoimainen.

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
			Toteutusvaiheeseen siirtymistä voidaan arvioida ja siitä päättää kesällä 2023.
81	Toteutamme Kupittaa kansihankkeen mahdollistamaan tiedepuiston kärkihanketta ja luomaan uuden yhdistetyn Kupittaa-Itäharjun kaupunginosan vahvan joukkoliikenteen- ja työpaikkakesittymän äärelle. Toteutamme TAITO-kampuksen.	Kupittaa kärjen allianssi valmistelee kokonaissuunnitelman, jonka pohjalta alueelle laaditaan asemakaava. Infra-hankkeen ja Taito-kampuksen hanke-suunnittelu käynnistyy.	Hankkeen toteuttava ryhmittymä on valittu ja on siirretty kehitysvaiheeseen, jossa 1. vaiheessa laaditaan hanke-suunnitelma ja kokonaissuunnitelma asemakaavan laadinnan tahdissa.
82	Turku tavoittelee tulopohjan vahvistamiseksi merkittävää lisärakentamista.	Kaupungin käytöstä poistuvia rakennuksia ja maa-alueita kehitetään erilaisilla kiinteistökehityshankkeilla erillisen kiinteistökehitysohjelman mukaisesti. Vuonna 2022 maanmyynnistä tavoitellaan tuloja 23,7 milj. euroa ja myyntivoittoa 19,7 milj. euroa. Yksityisen omistamia maita kehitetään kaavoituksen kautta. Vuonna 2022 maankäyttösojmuusten tulotavoite on 8,2 milj. euroa.	Kiinteistökehitysohjelma etenee suunnitellusti. Myyntituloa ennustetaan 12 milj. euroa talousarviota enemmän, mutta myyntivoitot toteutuvat talousarvion mukaisesti. Maankäyttösojmuksu- lot ovat jäämässä n. 2 milj. euroa talousarvion tavoitteesta. Vuonna 2021 maksetut maankäyttösojmuksu- korvaukset ylittivät viime vuoden talousarvion yli 20 milj. eurolla ja etupainotteisesti suoritettu maksut heijastuvat tämän vuoden maankäyttösojmuksu- korvausten määrään.

Taloudelliset tavoitteet

Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloarvot

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Käyttötalousosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	73 642 841	0	73 642 841	84 365 589	10 722 748
Valmistus omaan käyttöön	1 610 070	0	1 610 070	1 176 513	-433 557
Toimintakulut	-114 139 213	-1 388 258	-115 527 471	-116 431 261	-903 791
TOIMINTAKATE	-38 886 302	-1 388 258	-40 274 560	-30 889 159	9 385 401

Investointiosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Investointimenot	-903 000	0	-903 000	-581 349	321 651
Rahoitusosuudet	175 000	0	175 000	0	-175 000
Luovutustulot	0	0	0	15 800	15 800
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-728 000	0	-728 000	-565 549	162 451

Kaupunkiympäristölautakunta

Käyttötalousosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	38 582 208	0	38 582 208	43 491 516	4 909 308
Valmistus omaan käyttöön	1 610 070	0	1 610 070	1 176 513	-433 557
Toimintakulut	-56 278 579	-1 238 258	-57 516 837	-57 238 782	278 055
TOIMINTAKATE	-16 086 301	-1 238 258	-17 324 559	-12 570 752	4 753 806

Investointiosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Investointimenot	-403 000	0	-403 000	-134 767	268 233
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	15 800	15 800
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-403 000	0	-403 000	-118 967	284 033

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta**Käyttötalousosa, euroa**

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	383 171	0	383 171	260 302	-122 869
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-383 171	0	-383 171	-276 751	106 420
TOIMINTAKATE	-0	0	-0	-16 449	-16 448

Rakennus- ja lupalautakunta**Käyttötalousosa, euroa**

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-100 000	0	-100 000	-87 457	12 543
TOIMINTAKATE	-100 000	0	-100 000	-87 457	12 543

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta**Käyttötalousosa, euroa**

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	34 677 462	0	34 677 462	40 613 770	5 936 308
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-57 377 463	-150 000	-57 527 463	-58 828 272	-1 300 809
TOIMINTAKATE	-22 700 001	-150 000	-22 850 001	-18 214 502	4 635 500

Investointiosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Investointimenot	-500 000	0	-500 000	-446 582	53 419
Rahoitusosuudet	175 000	0	175 000	0	-175 000
Luovutustulot	0	0	0	0	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-325 000	0	-325 000	-446 582	-121 581

Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus, euroa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio muutoksin 2022	Toteutunut 31.12.2022	Poikkeama, %
Pysyvien vastaavien luovutustuloista saatavat myyntivoitot	22 176 711	32 025 689	21 543 215	28 706 969	33,3
Maankäyttö- ja rakennuslain korvaukset	9 514 911	26 639 102	9 090 000	9 989 109	9,9
Pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuskustannukset (tontit)	1 789 947	3 380 297	2 400 000	2 277 666	-5,1

Infrainvestoinnit (Palvelutilaus Kh/Infraomaisuus), euroa

Tunnusluku	Kustannusarvio muutoksin	Poikkeama, %	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio muutoksin 2022	Toteutunut 31.12.2022	Poikkeama, %
Strategiset kärkihankkeet, kh	287 755 950	-0,6	17 435 296	24 649 994	33 870 705	31 508 941	-7,0
Kiinteistökehitys, kh	185 866 500	-0,9	14 463 967	14 510 499	26 079 500	8 829 046	-66,1
Toimintoja tukevat, kh	15 610 000	-1,9	1 480 000	1 150 000	4 517 000	2 480 633	-45,1
Korjausvelkaa alentavat, kh	27 649 028	7,9	15 357 293	14 555 211	17 353 000	14 421 310	-16,9
Liikenteen toimivuutta ja turvallisuutta parantavat, kh	3 990 000	-15,9	2 514 560	2 680 107	3 725 000	2 373 534	-36,3
Asukasviihtyisyyttä parantavat, kh	6 436 385	296,1	2 430 620	3 070 000	3 710 000	2 390 394	-35,6
Aikaistettu toteutussuunnitelu, kh	250 000	-	500 000	500 000	250 000	48 500	-80,6
Yhteensä	527 557 863	3,2	54 181 736	61 115 810	89 505 205	62 081 460	-30,6

Kiinteistökehityskohteiden osalta määrärahoja jäi käyttämättä 17,2 milj. euroa vuoden 2022 osalta: Kirstinpuiston, Herttuankulman, Pihlajaniemen, Pukkilan ja Topinojan toteuttamisen painopisteet siirtyivät tuleville vuosille. Karhunahteen kaavasta tehdyn valituksen vuoksi jäi käyttämättä Karhunahteelle varattu 1,75 milj. euroa ja Koskennurmen kaavan hyväksyntä on siirtynyt vuodelle 2023, jolloin kohteelta jäi käyttämättä 1,5 milj. euroa.

Toimintoja tukevat: Maanlajitysalueet-kokonaisuuden määrärahaa jää käyttämättä 2 milj. euroa vuonna 2022, koska Lauttarannan lajitysalueen määräraha on arvioitu tämän vuoden tarvetta suuremmaksi. Määrärahan tarve siirtyy ensi vuoteen.

Korjausvelkaa alentavista kohteista jäi kokonaisuudessaan käyttämättä 2,9 milj. euroa, josta patojen automatisointihanke (1,3 milj. euroa) siirtyy hankkeen kompleksisuuden vuoksi vuodelle 2023. Suunnitteluresurssien vähäisyyden vuoksi suunnitelmat eivät ole kaikilta osin edenneet suunnitellusti.

Liikenteen toimivuutta ja turvallisuuden-, sekä Asukasviihtyisyyttä tukevien kokonaisuuksista jäi molemmista käyttämättä 1,3 milj. euroa.

Tilainvestoinnit (Palvelutilaus Kh/Tilaomaisuus), euroa

Tunnusluku	Kustannusarvio muutoksin	Poikkeama, %	Talousarvio muutoksin 2022	Toteutunut 31.12.2022	Poikkeama, %
Nimetyt investointihankkeet > 1 M€, kh	417 601 364	-18,3	35 050 540	24 799 985	-29,2
Energiatehokkuusinvestoinnit, kh	1 220 900	-81,9	1 017 000	756	-99,9
Pienet hankkeet < 1 M€, kh	14 714 000	-17,4	9 000 000	4 429 880	-50,8
Yhteensä	432 315 364	-18,2	44 050 540	29 229 865	-33,6

Nimettyjen kohteiden osalta määrärahoja jäi käyttämättä 10,2 milj. euroa vuoden 2022 osalta: Listalla kohteita, joista ei vielä ole päätöstä (mm. Lyseon koulutalo, Luolavuoren koulutalo). Osassa kohteita vuosittainen rahankäyttö arvioitua vähäisempää, työsuoritusten ajoitukset viivästyneet (mm. Wäinö Aaltosen koulu Ylikylän uudisrakennus, Nummenpakan koulu, Nummen koulutalo, Raunistulan koulu, tekninen peruskorjaus).

Energiatehokkuushankkeen kilpailutusta ei ole pystytty tekemään resurssipulasta johtuen. Hanke siirtyy vuoteen 2023.

Pienet hankkeet kohteiden osalta määrärahoja jäi käyttämättä 4,6 milj. euroa vuoden 2022 osalta: Kaksi isoa hanketta (Hirvensalon hiihtokeskus ja Hämeenkatu 10 julkisivukorjaus) siirtyivät vuodella eteenpäin huonon kilpailutilanteen vuoksi. Osassa kohteita vuosittainen rahankäyttö arvioitua vähäisempää tai hanke on peruuntunut listalle lisäämisen jälkeen (esim. Maksilankadun lastenkerho, Tähtitorninkadun päiväkodin korjaus).

Kiinteän omaisuuden hankinnat (Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus), euroa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio muutoksin 2022	Toteutunut 31.12.2022	Poikkeama, %
Maaomaisuus, kh	5 485 975	32 172 372	3 500 000	1 242 269	-64,5

Ostoneuvotteluja ei saatu päätökseen talousarviossa suunnitellun mukaisti.

Pysyvien vastaavien luovutustulot (Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus), euroa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio muutoksin 2022	Toteutunut 31.12.2022	Poikkeama, %
Maanmyyntitulot, kh	22 750 998	32 775 315	38 043 215	41 398 760	8,8

* Sisältää 12 milj. euron kiinteän omaisuuden myyntitulon, jolla ei ollut tulosvaikutusta.

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Tilivelvollinen viranhaltija: sosiaali- ja terveysjohtaja Riitta Liuksa

Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Vuosi 2022 jatkui hyvin haasteellisena. Tilannetta voi kuvata kolmen kokonaisuuden kautta: Covid-19 pandemia, henkilöstön saatavuus ja Ukrainan sodan myötä kasvanut kustannuskehitys.

Covid-19 pandemia ei hellittänyt täysin otettaan. Jäljittämistyötä jatkettiin vielä alkuvuonna. Suojainten käyttö ym. asiakas- ja potilastilanteissa jatkuvat pääosin edelleen. Rokotustoimintaa jatkettiin koko vuoden Satakunnantien rokotuspisteessä. Terveysturvallisuudesta huolehtiminen satamassa ja lentokentällä jatkuivat kesäkuun loppuun asti.

Covid-19 pandemian myötä syntynyt hoito- ja palveluvelka alkoivat realisoitua ja erityistoimenpiteitä tehtiin erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi sekä terveyspalvelujen saatavuuden turvaamiseksi. Hoito- ja palveluvelka on ilmiönä kumulatiivinen ja sen hoitaminen vakavassa henkilöstöpulassa siirtyy perintönä Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle.

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuudessa vuoden 2022 suurimpana haasteena voidaan kuitenkin pitää henkilöstön saatavuutta niin terveydenhuollon kuin sosiaalihuollon tehtäviin. Palvelukokonaisuudessa on jouduttu turvautumaan henkilöstön vuokrauspalveluihin. Henkilöstön saatavuusongelma on näkynyt myös palveluntuottajilla, mikä on tarkoittanut sitä, että monien palvelujen saatavuudessa on ollut haasteita ja hinnan korotuspaineet ovat olleet huomattavia. Työmarkkinatilanne oli vuoden aikana haastava; sopimusneuvottelut olivat pitkät ja haastoivat työyhteisöjä ja henkilökuntaa.

Vuonna 2022 puhjennut Ukrainan sota ja sen seurauksena eri raaka-aineiden ja energian hinnan nousu haastoivat myös palvelukokonaisuuden taloutta. Syksyn aikana varauduttiin myös energiapulaan päivittämällä ja täydentämällä varautumissuunnitelmia eri kohderyhmiä ja tilanteita varten.

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuudessa on osallistuttu aktiivisesti hyvinvointialuevalmisteluun vuoden 2022 aikana. Valmisteluun osallistuminen on tarkoittanut sitä, että osin sama henkilökunta on tehnyt virkatyötään niin hyvinvoinnin palvelukokonaisuudessa kuin valmisteluorganisaatioissa. Siten hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden palveluita ei ole kyetty kehittämään aktiivisesti vaan on panostettu siihen, että on osallistuttu hyvinvointialuevalmisteluun ja sitä kautta palvelujen kehittämiseen.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Toimintaympäristön muutoksista johtuen talous on ollut erittäin haasteellinen koko vuoden 2022. Talousarviota muutettiin siten, että toimintakate oli 721 milj. euroa, joista tulojen osuus oli 85,1 milj. euroa ja kulujen 806,1 milj. euroa. OV3 perusteella ennustettiin muutetun talousarvion riittävän, lopullinen toteutuma osoitti kuitenkin -0.8 % poikkeamaa. Toimintakate toteumassa on 727 milj. euroa, josta tulojen osuus on 90,6 milj. euroa ja menojen 817,7 milj. euroa.

Henkilöstökulujen muutettu talousarvio oli 222,4 milj. euroa ja toteumassa samoin 222,4 milj. euroa. Palvelujen ostoissa poikkeama muutettuun talousarvioon oli -1,5 % eli lukuina TA 510,9 milj. euroa ja toteuma 518,5 milj.

euroa. Palvelujen ostoista asiakaspalvelujen ostojen poikkeama muutettuun talousarvioon oli -0,4 % eli lukuina TA 401,9 ja toteuma 403,6 milj. euroa. Muissa palvelujen ostoissa poikkeama oli suurempi -5,5 %. Lukuina TA oli 109,9 milj. euroa ja toteuma oli 114,9 milj. euroa. Aineissa ja tarvikkeissa oli myös poikkeamaa muutettuun talousarvioon -8,8 %. Lukuina TA oli 22,5 milj. euroa ja toteuma oli 24,5 milj. euroa.

Palvelualueiden poikkeamat muutetusta talousarvioista ovat katemuutoksina seuraavat: terveyspalvelut - 3,5 %, perhe- ja sosiaalipalvelut -4,3 % ja vanhuspalvelut -2,1 %.

Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirille muutettuun talousarvioon oli varattu 267,4 milj. euroa ja toteuma oli 262,4 milj. euroa eli 1,9 % alempi.

Perhe- ja sosiaalipalvelujen työtä vaikeuttivat henkilöstön saatavuusongelmat niin neuvolassa, kouluterveydenhuollossa, lastensuojelussa kuin päihdehuollossakin. Myös koronan aikana syntynyt hoito- ja palveluvelka vaikutti. Neuvolan ja kouluterveydenhuollon tarkastusvelkaa saatiin kurottua kiinni loppuvuoden 2022 aikana yli- ja lisätöiden avulla. Neuvolan, kouluterveydenhuollon ja psykososiaalisen tuen kysyntää lisäsi myös ukrainalaisten pakolaisten palvelutarve. Neuvolan toiminnan turvaamiseksi hyväksyttiin syksyllä toimenpideohjelma. Oppilashuollon lisäpanostuksin kuraattoriresurssi on lain mitoituksen edellyttämällä tasolla, psykologiresurssi on lähes 8/23 voimaantulevan mitoituksen tasolla. Koulupsykologien rekrytointi on ollut vaikeaa. Lastensuojelussa rekrytointihaastetta lisäsi v. 2022 alussa voimaan tullut sosiaalityöntekijöiden asiakasmitoitus. Vajetta on ollut erityisesti lastensuojelun avohuollossa, jossa rekrytointi on ollut paikoin vaikeaa. Uudet huostaanotot ja sijoitettujen lasten määrä on vähentynyt, mutta ostopalvelukustannukset ovat edelleen palvelujen vaativuuden ja kustannuskehityksen vuoksi kasvaneet. Päihdehuollon kustannuksia on nostanut asumispalveluissa asiakasmäärän kasvun lisäksi yleinen hintojen nousu. Palvelualueelle siirtyi kasvatus- opetuspalveluista vuoden alussa kuraattoritoiminta ja Turun seudun tulkikeskus siirtyi liikkeenluovutuksella Monetra Oulu Oy:lle 1.2.2022 alusta.

Vanhus- ja vammaispalveluissa jatkettiin rakennemuutosta; laitoshoidoa vähennettiin ja kevyempien palvelumuotojen kehittämistä jatkettiin. Tavoitteiden saavuttamista vaikeutti kuitenkin yhä heikentynyt henkilöstötilanne. Yksityisen sektorin ympärivuorokautisen hoidon saatavuus heikkeni palveluntuottajien vähennettyä tuotantoaan lakisääteisen henkilöstömitoituksen toteuttamisen vaikeutuessa. Myös kaupungin omassa tuotannossa jouduttiin ensimmäisen kerran vähentämään asumispalvelujen tuotantoa henkilöstövajeen vuoksi kesäkuukausina. Nämä vähennykset kohdennettiin kuitenkin tilapäishoidon paikkoihin, jotta välittömät haittavaikutukset eivät kohdentuisi terveydenhuollon hoitoketjuihin. Välimuotoisen asumispalvelun palvelusetelin sääntökirja vahvistettiin sosiaali- ja terveyslautakunnassa ja vuoden lopulla kaksi palveluntuottajaa hakeutui palveluntuottajaksi. Kotihoidon saatavuuden turvaamiseksi palvelun kriteereitä tarkistettiin vastaamaan paremmin hyvinvointialueella yleisesti käytössä olevia kriteereitä. Lääkkeiden koneellinen annosjakelu saatiin projektisuunnitelman mukaisesti kattavasti käyttöön koko kaupungin alueella ja annostelurobotiikan käyttöönotto saatiin alkuun. Virtuaalisen kotihoidon asiakas- ja käyntimäärät lisääntyivät tavoitteen mukaisesti. Vammaispalveluissa jatkettiin niin ikään palvelurakenteen keventämistä ja pitkäaikainen laitoshoido on saavuttanut sen tason, joka asiakaskunnassa on mahdollista.

Terveyspalveluissa Covid-epidemian hoito rasitti edelleen palvelutuotantoa monin tavoin vuonna 2022. Avoterveydenhuollossa järjestettiin koronarokotuksia ja ohjeistettiin puhelimesta koronaan liittyvissä asioissa, tehtiin tartuntatautilain mukaisia päätöksiä sekä hoidettiin infektiovastaanotolla covid-potilaita. Sairaalapalveluissa koronaepidemia vaikutti erityisesti syksyllä sairaalan covid-potilasmäärää lisäävästi, kun covid-epidemia yltyi kesän jälkeen.

Henkilöstön saatavuusongelmat vaikeuttivat terveyspalveluiden toimintaa laajasti. Vaikea terveydenhuollon henkilöstötilanne oli valtakunnallinen ongelma eikä koskenut ainoastaan Turku. Selittävinä tekijöinä vaikeaan henkilöstötilanteeseen oli mm. covid-epidemiaan liittyvät poissaolot, lakisääteinen vanhuspalveluiden asumispalveluiden hoitajamitoituksen lisäys sekä hoitajalacko keväällä ja syksyllä. Avoterveydenhuollossa vaikea henkilöstötilanne näkyi alkuvuodesta terveysasemilla hoitaja- ja lääkärivajeena. Yhteydensaanti terveysasemille oli vaikeutunut jo vuoden 2021 aikana, kun puhelumäärät terveysasemalle pahimmillaan tuplaantuivat

koronaepidemian seurauksena, mutta vaikea henkilöstötilanne huononsi tilannetta vielä vuoden 2022 puolella. Terveysasemien toimenpideohjelman myötä solmittiin sopimus Kaiku 24:n kanssa ja tämän myötä yhteyden- saanti terveysasemille saatiin lainmukaiselle tasolle. Sairaalassa henkilöstön saatavuusongelma näyttöytyi erityisesti hoitajavajeena. Sairaalasta 3 osastoa suljettiin henkilöstövajeen vuoksi. Tämä vaikeutti potilaan palveluketjua TYKS sairaalapalveluista kaupunginsairaalaan.

Lasten ja nuorten diabetesyksikkö, silmätaudit ja fysiatria siirtyivät Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirille liikkeenluovutuksella vuoden 2022 alussa sekä sairaalapalveluista gastroenterologia, hematologia, endokrinologia ja nefrologia siirtyivät liikkeenluovutuksella Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirille 1.5.2022. Loppuvuotta 2022 haastoi erityisesti hyvinvointialueelle siirtymisen valmistelu.

Toiminnan tavoitteet

Talousarviolausekkeet

Lautakunta	Talousarviolauseke	Toteutunut 31.12.2022
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Kaupunginhallitus päätti 5.10.2021 § 455 hyväksyä terveysasemien hoitopääsyn parantamisen toimenpidesuunnitelmasta. Toimenpidesuunnitelman osana ovat kehittämistoimenpiteet, joiden osana on mm. pormestariohjelmassa todettu omalääkäriyden vahvistaminen sekä paljon palveluita käyttävien tunnistaminen, yksilöllinen hoitosuunnitelma ja omalääkäritiimi. Kehittämistoimet sisältyvät vuoden 2022 talousarvioon mutta vuoden 2022 talousarvioesitykseen lisätään hoitoon pääsyn toimenpidesuunnitelman mukaisesti käytettäväksi 4M€	Kehittämistoimenpiteet on saatu valmiiksi ja työ jatkuu osana normaalia toimintaa. Tavoitteisiin on päästy lähes suunnitellusti: palveluseteli ei ole toistaiseksi käynnistynyt, koska palveluntuottajia ei ole rekisteröitynyt. Digitaalinen vastaanotto on toteutunut rajatusti ja jatkosuunnittelu on käynnissä osana HVA:n toiminnan kehittämistä. Muilta osin tavoitteet on saavutettu.
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Asiakasohjaukseen kiinnitetään huomiota erityisesti vanhuspalveluissa.	TulKoti-hankkeessa on jatkettu jo aiemmin keskitetyn maakunnallisen palveluohjausyksikön kehittämistä, kehitystyö tulee jatkumaan hyvinvointialueen järjestämistoiminnan kehittämissyksikössä. SA 31.1.
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Selvitetään rintasyövän seulontojen ulottamisen vaikuttavuus yli 70-vuotiaiden ikäryhmään ja päätetään mahdollisesta käyttöönotosta vuoden 2022 aikana.	Asia selvitetty. Määrärahaa seulonnan laajentamiselle ei ole varattu vuodelle 2022. Vuoden 2023 osalta päätöksenteko kuuluu HVA:lle.
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Palveluiden laadunvalvonnan toteutuminen varmistetaan.	Laadunvalvontaa ohjaavat palvelu- ja toimintasuunnitelmat, laadunhallinta-, potilas- ja asiakasturvallisuussuunnitelma sekä riskienhallinnansuunnitelma, joka sisältää myös sisäisen valvonnan ohjeen sekä valvontavastuut. Jokaisella organisaation tasolla on tehty omavalvontasuunnitelmat (terveydenhuollon puolelle potilasturvallisuussuunnitelmat), joihin on kirjattu keskeiset toimintaa ohjaavat tekijät sekä seurantamenetelyt. Palveluja toteuttavan henkilöstön osalta on määritelty tehtäväankuvat (lakisääteisyys, mitä tehtäviä kukin ammattiryhmä voi toteuttaa, kelpoisuusehdot) ja ammattiryhmät, jotka tehtäviä toteuttavat. Riittävä osaaminen kyseiseen tehtävään erillisillä suoritteilla, kuten lääkelupa (terveydenhuollon henkilöstö). Toiminnan toteuttamista valvotaan mittareiden avulla mm. sopimus- ja taloudenseuranta, palvelutakuu, jonoaikoja, haittatapahtumat, vaaratapahtumat, asiakaspalautteet, muistutukset ja kantelut, SHQS, itsearviointit, johdon turvallisuuskävelyt, työtapaturmat, riskienhallinnan itsearviointi, henkilöstön osaaminen ja sen varmistaminen. Lisäksi palvelukokonaisuudessa tehdään sisäisiä auditointeja, joissa mm. tarkistetaan omavalvontasuunnitelmien ajantasaisuus ja todentaminen yksikössä sekä vuosittain päätettävät laatu- kriteereiden kohteet.
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Turussa toteutetaan sosiaali- ja terveyslautakunnan päättämä toimenpidekokonaisuus terveysasematoiminnan kehittämiseksi, jotta kertynyttä hoitovelkaa saadaan purettua	Kehittämistoimenpiteet on saatu valmiiksi ja työ jatkuu osana normaalia toimintaa. Tavoitteisiin on päästy lähes suunnitellusti: palveluseteli ei ole toistaiseksi käynnistynyt, koska palveluntuottajia ei ole rekisteröitynyt. Digitaalinen vastaanotto on toteutunut rajatusti ja jatkosuunnittelu on käynnissä osana HVA:n kehittämistä. Muilta osin tavoitteet on saavutettu.

Lautakunta	Talousarviolauseke	Toteutunut 31.12.2022
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Turun kaupunki jatkaa tehostetusti palkkojen tarkistamista niiden oikeellisuuden varmistamiseksi ja rekrytointihaasteisiin vastaamiseksi huomioiden eri ammattiryhmät ja palkkausjärjestelmän kokonaisuuden keskeisyys. Henkilöstön työhyvinvointiin ja työn kuormittavuuteen kiinnitetään erityistä huomiota	Rekrytointihaasteisiin vastaamiseksi on käyttöön otettu sitoutumispalkkio, joka kohdennetaan niihin ammattiryhmiin ja yksiköihin, jotka todennetusti kärsivät suurimmista rekrytointivaikeuksista. Yhteiset toimintaohjeet/raamit tyhy-toiminnalle on määritelty palvelukokonaisuuden henkilöstölle. Turun kaupungin koko henkilöstölle tulivat käyttöön virkistyssetelit syyskuussa epassi muodossa.

Sopeuttamishjelman toimenpiteet

Toimielin	Lauseke ja kuvaus	Toteutunut 31.12.2022
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Vanhuspalvelujen rakennemuutos.</p> <p><i>Lisätään tehostetun palveluasumisen paikkoja sekä lyhytaikaisen intervallihoidon käyttöä tulevien 5 vuoden aikana. Samalla ajanjaksolla lisätään merkittävästi välimuotoisten asumispalvelujen tarjontaa. Tavoitteena on nostaa välimuotoisten asumispalvelujen kattavuus 3 %:iin 75 vuotta täyttäneistä. Tämän myötä mahdollistetaan vanhuskeskusten pitkäaikaisesta laitoshoidosta sekä kotihoidon intensiivisimmästä palveluluokasta luopuminen seuraavan 5 vuoden aikana. Yhtenäistetään kotihoidon eri palveluluokkien kriteerit ja palvelutuotannon muodot. Lisäksi vanhuspalvelujen kyvykkyyttä vastata haastavien asiakkaiden yksilöllisiin asumispalvelutarpeisiin kohennetaan esim. perustamalla psykogeriatrinen asumisyksikkö yhteistyössä muiden kuntien kanssa. Turun kaupunki tarjoutuu toiminnan vastuukunnaksi.</i></p>	Vanhusten asumispalvelujen saatavuus edelleen vaikeutunut henkilöstön heikentynen saatavuuden vuoksi. Yksityisellä sektorilla paikkoja on otettu pois käytöstä em. syystä johtuen. Kaupungin omassa toiminnassa kesäajalle ajoitetut sulut kohdennettiin tilapäishoittoon, jotta hoitoketuille aiheutunut välitön haitta minimoitaisiin. SA 30.1.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Siirtoviiveen minimoiminen (ks. myös vanhuspalvelut osana integroitua sote-palveluja)</p> <p><i>Kokonaisvaltainen asiakkaiden kotiuttamisprosessin uudistaminen ja tehostaminen. Edellyttää muutoksia palveluprosesseihin, palvelujen tuottamistavoissa ja resurssien uudeelleen kohdentamisia vanhuspalveluissa, terveyspalveluissa sekä sairaalapaalveluissa. Lisäksi prosessikehittämistä tulee toteuttaa yhdessä VSSHP:n kanssa. ks. lisäksi toimenpiteet diaarista 6934-2018.</i></p>	Hoitoketjun kehittämistä haastaa henkilöstön saatavuuteen liittyvät ongelmat. Henkilöstövajetta on palveluprosessin joka tasolla (erikoissairaanhoidossa, kaupungin sairaala, vanhuspalvelut). Hyvinvointialueella koko hoitoketjun tarkastelu helpottunee, kun kaikki prosessin tasot ovat saman johdon alla.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Sairaalatoiminnan kehittäminen</p> <p><i>1. Käynnistetään Turun kaupungin erikoissairaanhoidossa erillisvalmistelu työnjakojen selkeyttämiseksi ja toiminnan kehittämiseksi Turun sairaalapaalveluiden akuutin ja kuntouttavan osastoryhmän (~kaupungin sairaalan ja Kaskenlinnan sairaalan) sekä Tyksin palvelujen välillä.</i></p> <p><i>2. Sairaalan vuodeosastoilla toimintatapojen muuttaminen, kuten sisäisistä osastosiirroista ja sisäisestä jonotuksesta luopuminen, osaston käytäntöjen tarkastelu mm. henkilötyövoiman käytön osalta, laadun varmistamisen ja potilasturvallisten menetelmien käytännöt (hukan poistaminen, check-listat, yhtenäiset osastot ja toimintakäytännöt)</i></p>	Kehittämistoimenpiteet ovat pitkällä ja tavoitteisiin päästiin vuoden loppuun mennessä. Koronaepidemian jatkuminen (paljon poissaoloja työntekijöissä) ja resurssipula haastaa sairaalan toimintaa.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Sairaalatoimintojen tiiviimpi yhteistyö</p> <p><i>Kaupungin sairaalan ja TYKS:n tukitoimintojen- ja apuvälinepalvelujen yhdistäminen.</i></p>	Kokonaisuuden valmistelu on edennyt osana Varsinais-Suomen hyvinvointialueen valmistelua.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Hyvinvointitoimialan henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen</p> <p><i>Kehitetään toimialan henkilöstön työhyvinvointia lisäämällä työntekijöiden itseohjautuvuutta, parantamalla työn hallintaa, parantamalla työskentelyolosuhteita (mm. toimitilat)</i></p>	Epassi on otettu käyttöön koko Turun Kaupungin henkilöstölle syyskuussa ja sitä kautta toteutettu virkistyssetelien jako työhyvinvointia tukemaan. Työterveyshuollon toimintaohjelma palvelukokonaisuudelle on päivitetty. Hybridityöskentelymalli on käytössä ja tukee osaltaan työn hallintaa, tuo vaihtoehtoja työskentelyolosuhteisiin.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Mielenterveys- ja päihdepalvelut osaksi terveyskeskuspalveluita. (Kytös terveyskeskuskonseptin uudistamiseen sekä mielenterveys- ja</p>	Toiminta osoittautunut todella tarpeelliseksi, mutta kaiken kysyntään ei pystytävä toivotulla tavalla vastaamaan. Vakanssirakenteen pienen muutoksen myötä ollaan saamassa hieman vahvistusta työntekijämäärään,

Toimielin	Lauseke ja kuvaus	Toteutunut 31.12.2022
	<p>päihdepalveluihin (perustaso, nuorten mielenterveyspalvelut, päihdehuolto ja asumispalvelujen kustannusten hillintä))</p> <p><i>Matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelujen vahvistaminen perustasolla. Hoitokontaktiin pääsee ilman lähetettä, ja yksikkö toimii moniammatillisesti sekä myös konsultaatiotukea muille yksiköille antaen.</i></p>	<p>mutta lisätyöntekijätarve on huomattavasti isompi. Myös tilanpuute on haasteena. Työn tehostamiseksi tehdään myös sisäistä työtä. Terapiat etulinjaan -hankkeen koulutukset ovat alkamassa. HVA:ssa toiminnan kehittäminen jatkuu ja mukaan otetaan yhtenäisen toiminnan suunnittelu koko VARHAN alueelle.</p>
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Raskaamman tuen palvelut</p> <p><i>Systeemisen sosiaalityön toimintamallin (Hackney-malli) käyttöönotto. Systeemisellä työotteella asiakasprosessit paremmin hallintaan ostopalvelujen käytön hillitsemiseksi - pohjoinen alue vahvemman resurssoinnin kokeilualueena. Lisäksi perhehoidon rekrytointia ja tukea kehitetään kuntien yhteistyönä, jotta saadaan entistä useampi lapsi sijoitettua perhehoitoon. Omien pitkäaikaislaitoksien toiminnan profilointi ja kehittäminen: avohuollon sijoituksia, vahvempaa psykiatrista osaamista.</i></p>	<p>Systeemisen työotteen koulutukset jatkuvat. Systeemiset tiimit ovat vakiinnuttaneet paikkansa työskentelyssä, asiakkaita ja verkostoja on otettu yhä enemmän mukaan työskentelyyn. Mallin käyttöönoton edistäminen on mukana Tulevaisuuden Sote-keskuksen lastensuojelun osiossa. Malli on käytössä avohuollon lastensuojelussa, ulkomaalaistoimistossa, jälkihuollossa, lapsiperheosiaalityössä ja aikuissosiaalityössä. Myös ympärivuorokautisia laitoksia on koulutettu. Lyhyt-, ja pitkäaikaista perhehoitoa on kehitetty kunnallisena yhteistyönä sijaishuoltoyksikkö Tammen kanssa. On perustettu uusia sosiaaliohjaajan vakansseja tukemaan perhehoitajia. Perhehoitajien saama tuki ja säännöllinen työhöngäus on näyttäisi vähentäneen sijaishuollon muutoksia alkuvuonna 2022 suhteessa aiempiin vuosiin. Omat pitkäaikaislaitokset ovat olleet mukana TOP-hankkeen kehittämistyössä, jossa on luotu uusia käytännönläheisiä toimintamalleja lastensuojelun ja psykiatrian välille. Vakka-Suomen lastenkoti on vakiinnuttanut paikkansa tarjoten avohuollon tukea lapsille, joilla on suuria koulun käyntiin liittyviä haasteita.</p>
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Asiakasmaksutuottojen lisääminen</p> <p><i>Lautakunta tarkistaa asiakasmaksuja siten, että euromääräinen tavoite saavutetaan.</i></p> <p><i>Samalla terveysasemien maksupäätteiden käyttöönottoa kiirehdytään ja mahdollinen sairaanhoitajakäynnin maksu otetaan käyttöön, vasta kun maksu voidaan periä maksupäätteellä terveysasemalla. Toimenpiteen 33 mukainen käyttöönotettava digitaalinen etävastaanottopalvelu lieventää asiakasmaksujen käyttöönoton mahdollisia vaikutuksia palveluiden kysyntään.</i></p> <p><i>Maksuvapautukset säilyvät ennallaan. Selvitetään korkeakouluopiskelijoiden maksuvapautusten muutoksia, kun AMK-opiskelijat ovat YTHS:n piirissä 2021 huolehtien kuitenkin palvelusta YTHS:n kiinni ollessa.</i></p>	<p>Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus noudattaa uutta asiakasmaksulakia, joka yhdenmukaisti ison osan asiakasmaksuista valtakunnallisesti.</p>
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Teknologian hyödyntäminen vanhustalpalveluissa</p> <p><i>Otetaan kotihoidossa koneellinen lääkejakelu ja lääkerobotti. Lääkerobotin käyttöönoton edellytyksenä on, että koneellinen annosjakelu on otettu käyttöön ja että se on toiminnallisen ja taloudellisesti perusteltua. Kehitetään ja toimeenpannaan edelleen KomPASSi-hankkeen jatkumona monikanavaista vanhusten palveluohjausta.</i></p> <p><i>Laajennetaan kotihoidossa käyttöön otettuja etäkäyntejä. Otetaan kotihoidossa käyttöön etäkonsultaatiomahdollisuudet kotihoidon, vanhusten asumis- palveluyksiköiden ja terveyskeskusten/sote-keskusten Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus ammattilaisten välille. Toteutettava hyton toimialan ohjauksessa keskitetyllä mallilla.</i></p>	<p>Lääkkeiden koneellinen annosjakelu otettiin kattavasti käyttöön projektisuunnitelman mukaisessa aikataulussa. Annostelurobotin käyttöönotto käynnistettiin vuoden 2022 aikana ja se jatkuu Varsinais-Suomen hyvinvointialueella. Palveluohjaukseen liittyvää teknologiaa jatkokehitettiin TulKoti-hankkeessa ja se tulee jatkamaan järjestämisen toiminnon kehittämissyksikössä. SA 30.1.</p>
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Mielenterveys- ja päihdepalvelut (perustaso, nuorten mielenterveyspalvelut, päihdehuolto ja asumis- palvelujen kustannusten hillintä)</p> <p><i>Mielenterveyskuntoutujien asumis- palvelujen palvelurakenteen keventäminen: Tehostettu SAS-</i></p>	<p>Mielenterveyskuntoutujien asumismäärä pysynyt tasaisena, ei painetta muualla kuin tuetussa asumisessa. Tuetun asumisen vähentämiseksi tarvitaan avopalveluja. Kotihoidon uudet kriteerit lisäävät jatkossa palvelun tarvetta: alle 50-vuotiaiden päihde- ja mt-asiakkaiden pääsy kotihoitoon päättynyt. Omissa palveluissa</p>

Toimielin	Lauseke ja kuvaus	Toteutunut 31.12.2022
	<p><i>toiminta – osaamisen vahvistaminen henkilöstöjärjestelyillä. Ostopalvelujen toiminnan tehostaminen ulkopuolisen palvelutuottajan tuella, hankinta valmistelussa.</i></p> <p><i>Perustason mielenterveyspalvelujen kehittäminen: Yhteistyötä terveyspalvelujen ja VSSHP:n kanssa.</i></p> <p><i>Päihdehuollon palvelut: Monipalvelukeskuksesta on suunnitelma. Monipalvelukeskus tukirakenteena päihdekuntoutujien itsenäiseen asumiseen siirtymiselle</i></p> <p><i>Nuorten mielenterveystyön kehittäminen: Psykiatriset sairaanhoitajat kouluissa pystyvät nopeaan tukeen ja hoitoon erikoissairaanhoidon osaamisella, mahdollisuus toimia koulun ja kodin välimaastossa. Koulujen ja oppilaitosten merkitys toimintaympäristönä auttamiselle kasvaa koko ajan.</i></p>	<p>palveluasuminen keskeisin muoto, tehostettu asuttaminen vähentynyt: henkilöstön saatavuusvaikeudet haittaavat omien palveluiden lisäämistä (mitoitus). Asumisen tukipartio tuottanut nopealla aikataululla hyviä tuloksia ehkäisten häätöjä, mutta tarvitaan nopeammin ennalta ehkäiseviä toimia koko palvelujärjestelmässä. Hankkeelle saatu jatkopäätös 2023 loppuun. Vastuu asumispalvelujen osalta siirtyy vuoden 2023 alusta alkaen Varsinais-Suomen hyvinvointialueella, jossa jatketaan aiemmin tehtyjä asunnottomuuden vähentämistimenpiteitä mm. asumisneuvonnan, laajan yhteistyöverkoston ja jalkautuvan työn avulla. Asunnottomuuden vähentämisessä on edelleen haasteita.</p>
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Lastensuojelun sijoitukset</p> <p><i>Oman tuotannon lisääminen ja ostopalvelujen vähentäminen lastensuojelun sijoituksissa. Tukihenkilötoimintaan omaa henkilökuntaa, korvaa nykyisiä ostopalvelutyöntekijöitä. Lisäksi ostopalvelujen korvaaminen vahvemmin omalla tuotannolla, ensimmäisenä yksi osasto uusi vastaanottokotiosasto.</i></p>	<p>Lastensuojelun kiireellisissä ja avohuollon sijoituksissa käytetään ensisijaisesti omia vastaanottoaikoja. Oma perhekuntoutustoimintaa on vahvistettu vuokraamalla isompia perhekuntoutusasuntoja TVT:itä 15.9.2022 alkaen. Pitkäaikaisissa sijoituksissa kartoitetaan omien lastenkotien kyky vastata sijoitettavan lapsen tarpeisiin. Omat lastenkodit ovat olleet pääsääntöisesti täynnä. Ostopalvelulaitoksia käytetään vaikeasti käytöshäiriöisten, psyykkisesti tai päihteiden käytöllä oireilevien lasten sijoituksissa. Mäntymäen lastenkoti on siirtynyt väistöön syyskuussa 2022 - profilointi muuttuu väistön ajaksi yli 15-vuotiaiden sijoituksiin keskittyväksi yksiköksi. Lastensuojelun käytössä on kaksi ammatillista tukihenkilöä, joita käytetään aktiivisesti. Henkilöstöresurssi on riittämätön, jotta ostopalveluiden käyttöä olisi tällä henkilöstöllisyyksellä saatu vähennettyä riittävästi. Vähäheikkilän perhetukikeskuksen uuden vastaanotto-osaston perustaminen siirtyy Mäntymäen kahden vastaanotto-osaston remontoinnin vuoksi - Mäntymäen 1 osasto siirtyy Vähäheikkilään. Mäntymäen perhetukikeskuksen pääatalo siirtyy väistöön 2023 sisäilmaongelmien vuoksi.</p>
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Vanhuspalvelujen hallinnollisen työn tehostaminen</p> <p><i>Otetaan käyttöön jo käynnissä olevan hankintaprosessin jälkeen kotihoidon optimointijärjestelmä ja luovutaan samassa yhteydessä alueellisista työaikajärjestelijöistä. Hyödynnetään sähköisiä rekrytointin työkaluja ja toteutetaan sijaisten rekrytointi keskitetysti omana toimintana tai hyödynnetään rekrytointipalveluja tuottavia yrityksiä.</i></p> <p><i>Tehostetaan ja laajennetaan varahenkilöstöjärjestelmiä ja resurssipoolia.</i></p> <p><i>Siirretään kaikki vanhuspalvelujen asiakasmaksupäätöksenteko resurssineen hyvinvointitoimialan maksutoimistoon.</i></p> <p><i>Turun kaupunki toteuttaa ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen hankinnan käänteisellä kilpailutuksella ja tuottajien ilmoittautumismenettelyä hyödyntäen. Tavoitteeksi tulee asettaa tuloista riippumatta asiakkaan vaikutusmahdollisuuksien lisääminen tuottajien valinnassa.</i></p>	<p>Kotihoidon optimointijärjestelmä on kattavasti käytössä kaikilla kotihoitoalueilla, kotihoitoaluekohtaisista työnjärjestelijöistä on luovuttu ja on siirrytty kuuteen työnjärjestelyalueeseen, dynaamisen hankintaprosessin myötä on laadittu sopimukset asumispalvelujen tuottajien kanssa. SA 30.1.</p>
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Kotihoidon henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen</p> <p><i>Kehitetään kotihoidon henkilöstön työhyvinvointia lisäämällä työntekijöiden itseohjautuvuutta, parantamalla työn hallintaa, parantamalla työskentelyolosuhteita (mm. toimitilat).</i></p>	<p>Hoitohenkilöstön työvoimatilanne on heikentynyt edelleen, tämä vaikuttaa välittömästi myös henkilöstön työhyvinvointiin. Toimitila- ja logistiikka-asioihin on kuitenkin saatu parannuksia. SA 30.1.</p>
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Palvelutarpeen arvioinnin keskittäminen</p> <p><i>Kehitetään ja otetaan käyttöön keskitetty palvelutarpeen arvioinnin yksikkö, johon sisällytetään nykyiset arviointia ja palvelupäätöksiä tekevät ryhmät.</i></p>	<p>Kaupungin johtamisjärjestelmäudistuksen myötä on konsernihallinnon järjestämistöimintoon perustettu asiakasohjausyksikkö, jonka tehtävänä on koordinoida asiakasohjauksen prosesseja ja niiden kaupunkitasoista kehittämistä. Hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden arvioinnin keskittäminen kytkeytyy tiiviisti osaksi tätä</p>

Toimielin	Lauseke ja kuvaus	Toteutunut 31.12.2022
	Järjestämissuunnitelmassa määritellään keskitetyn palvelutarpeen arviointimallin laajentuminen (KomPASSi) laajentaminen työikäisten ja vammaisten palveluohjaukseen.	toimintoa. Alun perin suunniteltu aikataulu on tämän johdosta viivästynyt. Sosiaali- ja terveystieteiden järjestämisvastuun siirtymässä hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta lukien, tapahtuu jatkovalmistelu kokonaisuuteen liittyen osana hyvinvointialueen valmistelua. Valmistelun yhteydessä huomioidaan se, että kokonaisuus toimii mahdollisimman hyvin yhteen kaupungin asiakasohjauksen kanssa.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	Ostopalvelujen kustannusten hillintä - Lastensuojelun hankintojen kehittäminen Lastensuojelun kehittämiseen liittyen selvitetään mahdollisuuksia hyödyntää uudenlaisia hankintakäytäntöjä lastensuojelussa. Uusi lastensuojelun palvelujen kilpailuttamiskierros käynnistymässä, esitys lautakuntaan alkusyksystä. Dynaaminen kilpailuttaminen, kumppanuusperustainen hankinta – myös menetelmällä on vaikutusta tuleviin kustannuksiin.	Lastensuojelun palvelujen kilpailuttaminen ei tuottanut tavoiteltua kustannussäästöä. Palveluntuottajia saatiin riittävästi, mutta ostopalvelujen kustannukset nousivat keskimäärin 10 %. Vaikutukset näkyivät v. 2021 ja edelleen vuonna 2022. sk 22.4.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	Kehitysvammaisten palvelutarpeen kartoittaminen Kehitysvammaisten palvelutarpeen kartoitus, asumispalveluista kotihoidon avulla itsenäiseen asumiseen tai kevyempään asumispalveluun.	Tehostetusta palveluasumisesta on siirretty asiakkaita toimintakyvyn perusteella ohjattuun ja tuettuun asumiseen normaalina työikäntönä jo useita vuosia. Kustannusten kasvu on saatu taittamaan, mutta säästöjä ei synny, koska asiakasmäärä on kasvava.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	Terveyskeskuskonseptin uudistaminen / Terveysasemien toimintamalliuudistus Kuvataan terveystieteiden palvelutuotannon nykytila ja suunnitellaan sekä toimeenpannaan terveystieteiden toimintamalliuudistus ja konseptiuudistus. Toimintamalliuudistus: Kartoitetaan tarvittavat toimenpiteet terveysasemien siirtymiseksi tiimi-malliin työskentelyyn. Tiimimallista työskentelyä toteutetaan terveyskeskuksissa sekä sote-keskuksissa. Tehostetaan jo käynnissä olevien kehitysprojektien läpivientiä. Lukuun ottamatta esitettyä säästökohdetta, muu vapautuva resurssi käytetään täysimääräisenä toiminnan jatkokehittämiseen. Konseptiuudistus: Perustetaan elämäntieteiden mukaisia sote-keskuksia lähtökohtaisesti nykyisillä hyvinvointitoimialan henkilöstöresursseilla. Sote-keskuksilla varmistetaan perustason palvelujen vahvistaminen tarvittavilla erikoistason palveluilla ja tuella sekä sote-palvelujen palveluintegraatio. Sote-keskuksilla varaudutaan mm. taloudellisesti kestäväällä tavalla Rinteen hallituksen hallitusohjelman perusterveydenhuollon 7 päivän hoitotakuuseen.	Ks. myös edellä, sosterla lauseke #17. Toimintamalliuudistus on saatu valmiiksi siten, että se jatkuu osana normaalia toimintaa. Konseptiuudistus toteutettiin aikataulun mukaisesti ja elämäntieteiden mukaiset sote-keskus-konseptien kehitysprojektit saatiin päätökseen: mielenterveys- ja päihdeyksikkö (toimenpide 6), ikäihmisten ja kuntoutuksen yksikkö (toimenpide 27) sekä lasten ja nuorten polikliinisten palveluiden yksikkö ovat aloittaneet toimintansa.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	Terveystieteiden asiakas- ja palveluohjauksiyksikön perustaminen Kehitetään nykyisestä Turun avoterveyshuollon ja ehkäisevän terveydenhuollon call center –toiminnasta asiakas- ja palveluohjauksen toiminnallinen kokonaisuus, sekä digitaaliset etävastaanotot tuottava digiklinikka. Toteutuksessa mahdollisesti hyödynnetään yhteistyötä EPLL:n call center –tuotannon kanssa. Lukuun ottamatta esitettyä säästökohdetta, muu vapautuva resurssi käytetään täysimääräisenä toiminnan jatkokehittämiseen.	Etäpalveluihin keskittyvää virtuaalista sotekeskusta kehitetään osana Tulevaisuuden sotekeskushanketta. Toimenpiteessä laaditaan suunnitelma Varsinais-Suomen etäpalveluista ja niiden toteutuksesta saavutettavasti kaikille alueen asukkaille. Työskentely jatkuu osana hyvinvointialueen digitaalisten palvelujen kokonaisuutta.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	Vuodeosastopaikkojen vähentäminen Vuodeosastopaikkojen vähentäminen kytkeytyy Sairaaloiminnan kehittämiseen ja Siirtoviivemaksujen vähentämisen toimenpidekokonaisuuksiin, ja mahdollistuu niissä tehtävien muutostöiden myötä.	50 vuodepaikkaa vähentynyt 3/2021 mennessä.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	Tehtäväkuvien läpikäynti ja työnjako Tehtävä- ja hoitoketjujen tarkastelu resurssien ja osaamisen kohdistamiseksi optimaalisesti, samalla myös työvaiheiden ja -osatekijöiden tarkastelu.	Prosesseja on kuvattu ja kehitetty osana laatutyötä. Osin vakava henkilöstöpula on pakottanut pohtimaan, miten työtä tehdään mahdollisimman tehokkaasti.

Toimielin	Lauseke ja kuvaus	Toteutunut 31.12.2022
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Terveydenhuollon asiantuntijatyöryhmä perustaminen - työnjaolliset linjaukset esh:n ja pth:n kesken</p> <p><i>Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon väliset merkittävät tehtäväsiirrot ja tehtäväkokonaisuuksien muutokset valmistellaan asiantuntijatyöryhmän kautta (edustus Tyksistä ja pth:sta).</i></p>	Asiantuntijatyöryhmä päätti työskentelynsä kesäkuussa 2022. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon työnjakoa linjattiin syksyllä 2022 osana hyvinvointialueen valmisteluorganisaation toimintaa.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Alueellisen yhteistyön kehittäminen vuodeosastojen käytössä</p> <p><i>Seutukuntaisissa työryhmissä käydään läpi käytännön mahdollisuudet yhteistyön kehittämiseen vuodeosastokapasiteetin ylikunnallisessa hyödyntämisessä.</i></p>	Keväällä 2020 on tehty ylikunnallinen yhteistyösopimus vuodeosastokapasiteetin käytöstä, liittyen koronatilanteeseen.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Kotiin vietävien akuuttipalvelujen kokonaisuuden kehittäminen</p> <p><i>Kotiin vietävien akuuttipalveluiden osalta ensihoito, kotihoito, kotiutustiimi, kotisairaala ja sosiaalipäivystys tarkentavat omaa tehtäväkuvaansa. Esimerkki-tapauksena käydään läpi kotona kaatuneen -palveluprosessi ja tältä pohjalta esitetään kehittämistoimenpiteitä. Tavoitteena on parantaa ja tehostaa palvelukokonaisuutta.</i></p>	Tehtävän kuvat on kartoitettu käyttäen esimerkkinä "Kotona kaatuneen prosessia". Prosessi olisi syytä käydä läpi uudelleen, kun sopeuttamisohjelma on loppusuoralla, jotta selvitetään, onko sopeuttamisohjelman muutoksilla ollut vaikutusta tähän prosessiin. Muilta osin kotiin vietävät akuuttipalvelut eivät etene, koska ensihoidon näkökulmasta Turku on liian pieni alue toteuttaa esim. yhden hengen ambulanssipalvelua. Projektin jatko olisi siis järkevämpää toteuttaa osana alueen yhteistä järjestämissuunnitelmaa.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Suun terveydenhuollon päivystyksen uudelleenorganisointi</p> <p><i>Laaditaan suunnitelma, jolla alueen suun terveydenhuollon kiirehoitoa ja päivystystä kehitetään niin, että uusia toimintamalleja voidaan ottaa käyttöön vuodesta 2021 alkaen. Esim. suun terveydenhuollon palvelutuotanto vuorotyönä (perustuu tällä hetkellä vapaaehtoisuuteen). Liikkuvan yksikön mahdollisuus selvitetään.</i></p>	Hankkeen tilanne kuten 1/2022. Hanke jäänyt osittain odottavalle kannalle päivystystoiminnan työnjaon selkeyttämisen takia HVA muutosten tiimoilta.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Ikäasumisen ohjelma osaksi kaupungin strategista suunnittelua sekä vanhuspalvelujen palvelurakenteiden uudistamista - sisältyy Vanhuspalvelujen rakennemuutokseen</p> <p><i>Ikäväestön asumisen ja asuinympäristöjen nykytilan tarkempi analysointi pohjaksi asutokannan parantamiselle, uustuotannolle ja asuin- ja elinympäristöjen kehittämiseksi. Huomioitava yhteisöllisen asumisen mahdollisuudet, palvelujen tuominen asumisen yhteyteen / läheisyyteen sekä hyvinvointiteknologian mahdollisuudet asumisessa.</i></p>	Varsinais-Suomen Ikäasumisen hanke on keväällä käynnistynyt Ympäristöministeriön tukemana. Hankkeessa ovat mukana kaikkien hyvinvointialueella sijaitsevien kuntien ja hyvinvointialueen ikääntyneiden palvelujen asiantuntijoita. Hankkeen keskeisimpinä tavoitteina on luoda toimiva yhteistyömalli kuntien ja hyvinvointialueen toimijoiden välille ikäystävällisen asumisen ja asuinympäristöjen kehittämiseksi ja luoda ikääntyväälle väestölle toimivat välineet oman asumistilanteensa arvoimiseksi. Hanketta edeltävässä Avara-hankkeessa luotiin yhteisöllisen asumisen malli ja siihen liittyvä palveluseteli. Tämän konseptin mukaisia palveluyksiköitä Turkuun käynnistyi syksyn aikana kaksi. Hanke jatkuu vielä kevään ajan Varsinais-Suomen hyvinvointialueen järjestämistoiminnan kehittämisyksikön hallinnoimana SA 30.1.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Vanhuspalvelut osana integroituja sote-palveluja</p> <p><i>Perustetaan vanhuspalveluihin profiloitunut moniammatillinen sote-keskus tai sote-keskuksia. Jatketaan jo käynnistettyä työtä erikoissairaanhoidosta kotiuttamiseen tarvittaessa organisaatiomuutoksilla ja palveluketjusta vastaavien toimijoiden vastuiden ja oikeuksien lisäämisellä. Kotiuttamiset tehtävä TYKS:stä pääsääntöisesti kotiin tai vanhukseen omaan asumisyksikköön.</i></p>	Projekti on saatu päätökseen ja päätetty. Muistitalo on aloittanut toimintansa. Uudenlainen toimintamalli on vakiintunut. Toiminnasta on viestitty. Muistitalon toiminta on siirretty geriatriin ja kuntouttaviin palveluihin. Muistihoidattajien rekrytointi on tehty. Jonotilanne on parantunut. Palaute toiminnasta terveysasemilta hyvää. Lääkäriresurssissa vajetta, sairaalapalvelut eivät ole pystyneet toimittamaan 2 lääkärin työpanosta muistitaloon. Uutta vakanssia ei ole saatu täytettyä hakijoiden puuttuessa. Projektissa asumisen tuen kokonaisuutta ei aloitettu ja sen suunnittelussa päädyttiin siirtämään valmistelu hyvinvointialueen suunnitteluun, jotta päällekkäiseltä työltä vältetään. Ikäneuvolan palvelujen jatkumisen turvaamiseksi HVA:lla on tehty suunnitelma.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Kuntouspalvelujen kokonaisvaltainen uudistaminen</p> <p><i>Arvioidaan nykyiset kuntoutusprosessit ja laaditaan esitys uudesta hyton kuntoutusmallista. Kehitetään ja otetaan käyttöön keskitetyn yhden johdon alaisuudessa toimiva ikäihmisten kuntoutusmalli ja -organisaatio.</i></p>	Projekti valmis ja operatiiviset toimet viety loppuun. Tilastoinnissa on siirrytty maaliskuussa 2021 uuteen malliin. Hoitajavakanssit täytöt tehty nyt 9-10/2021 ja toiminta täysimääräistä. 1 erikoislääkäri vakanssi täyttämättä, mutta tässä ostopalvelulääkäri. Tulokset hyviä jo ennen resurssin täydentymistä; jaksomutoisen kuntoutuksen määrä kolminkertaistunut ja yksikön asiakkuuden lisääntyneet noin 1000 asiakkaalla/ vuosi pelkästään uudella toimintamallilla ja rakenteella.

Toimielin	Lauseke ja kuvaus	Toteutunut 31.12.2022
		Palaute hyvää asiakkailta ja yhteistyötahoilta. 13.10.2022 TF
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	Varhainen tuki lapsiperheille - Perhekeskustoiminnan jalkauttaminen Turussa <i>Perhekeskuskonseptin laadinta ja toiminnan implementointi Syvälahteen (Hirvensalo), Ypsiloniin (Yli-Maaria) sekä mahdollisesti Runosmäessä, Pansio-Pernossa ja Varissuolla. Alueellisten perhekeskusverkostojen toiminta käynnistetään yhteistyössä kaupungin aluekehittämisen kanssa. Mielensterveys- ja päihdepalvelujen palvelukonseptin muuttamisella vähennetään lasten tuen tarvetta.</i>	Perhekeskuskäsikirja on valmis ja käyttöönotto käynnissä, viestintä käynnissä. Perhekeskuskehittäminen on osa Tulevaisuuden sotekeskushanketta. Sähköisen perhekeskuksen kehittäminen etenee valtakunnallisesti.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	Ostopalvelujen kustannusten hillintä - OT-keskusten toiminnan käynnistäminen	Kehittäminen siirtynyt osin VSSHP:n koordinoimaan Länsi-Rannikon OT-keskus-hankkeeseen. Käynnissä on myös OM:n rahoittama Rokki-hanke, jossa kehitetään menetelmiä rikoksilla oireilevien nuorten kanssa työskentelyyn. Osin tavoitteen toteuttaminen jää hyvinvointialueelle. sk/22.4.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen <i>Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yksikön perustaminen Hyton hallintoon.</i> <i>Hyton palvelulupauksen toimeenpano: asiakasymmärryksen ja -osallisuuden koordinointi ja kehittäminen</i> <i>Lasten elintapaohjauksen kehittäminen osana kouluterveydenhuollon uudistamista. Koulu hyvinvointi-tyhteydenä mallin kehittämisen tukeminen. Luodaan laaja-alainen poikkihallinnollinen yhteistyö (mm. Hyto, Sito, Vapa, VSSHP, Turun AMK).</i> <i>Liikunta- ja elintapaohjauksen kehittäminen osana terveysasemien toimintaa. Ehkäisevän työn osuuden lisääminen perusterveydenhuollossa. Ihmisten terveellisiä elintapoja (lepo, liikunta ja ravinto) tukevan sovelluksen tarjoaminen.</i> <i>Asiakslähtöisen toiminta- ja hoitokulttuurin kehittäminen ikääntyneiden palveluissa. Asiakkaan osallisuuden ja elämänlaadun parantaminen tuomalla kulttuurihyvinvointiin liittyvät toiminnot vahvemmin osaksi sote-palveluita. Asumispalveluyksiköihin laaditaan kulttuurihyvinvointisuunnitelmat. Kokemusasiantuntijaverkoston rakentaminen yhteistyössä VSSHP:n kanssa. Tuottaa meille kehittämisen kohteita omissa palvelutuotannossa, jotka sujuvoittavat palvelupolkuja ja siten säästää rahaa.</i>	1) Hyte-yksikön perustaminen viivästyi kaupungin johtamisjärjestelmän ja hallinnon uudistamisen vuoksi. Asiaa on valmisteltu osana hallinnon uudistamista ja järjestämistoiminnan organisoitumista. Hypan hyte-tiimi aloitti toimintansa 1.6.2021 ja kustannuspaikka perustettiin 1.10.2021. Yksikkö siirtyi kokonaisuutena osaksi Varhan järjestämisen tulosalueen hyte-tulosryhmää 1.1.2023. 2) Palvelulupauksen ja osallisuusasioiden toimeenpano eteni suunnitellusti. Erityisesti toimenpiteitä valmisteltiin asiakkaan kohtaamisen parantamiseen. 3) Lasten elintapaohjauksen kehittäminen viivästyi koronaepidemian takia, koska kehittämistyö oli pysähdyksissä kevään 2020 ajan. Kehittämistyö käynnistyi syksystä 2020 alkaen ja eteni vauhdilla kaikkien mukana olevien toimialojen osalta. Hankkeessa toteutetuista toimenpiteistä on koostettu kirjallinen raportti kevään 2022 aikana ja keskeiset opit kytkettiin HVA valmisteluun. Työ jatkuu osana Varhan ja Turun yhdyspintoimintaa 1.1.2023 alkaen. 4) Liikunta- ja elintapaohjauksen kehittäminen terveysasemilla kirjattiin sisään Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeeseen. Terveysasemille on koulutettu unihoitajia. Ravitsemuksen sekä liikunnan osalta palveluita kehitetään osana digiklinikan kokonaisuutta ja kestävä kasvun hanketta (Onnikka elintapasovelluksen pilotti toteutettiin 2021). Jatkotoimenpiteet toteutuvat 2023 eteenpäin Varhan elintapaohjauksen tiimin koordinoimana sekä kestävä kasvun RRP-hankkeessa. 5) Taidekori kulttuurihyvinvointityö viivästyi koronaepidemian takia, koska henkilöstön koulutuksia ei voitu aloittaa keväällä 2020. Koulutukset on toteutettu syksyn 2020 ja kevään 2021 aikana. Toimintamalli valmistui Turun pilottien osalta 2022 aikana ja ne on siirretty osaksi Varhan ikääntyneiden tulosalueen kehittämistyötä, jotta malli voidaan levittää 2023 alkaen koko alueelle. 6) Kokemusasiantuntijatoiminnan kehittäminen viivästyi koronaepidemian takia. KAT koulutukset käynnistyivät yhteistyössä VSSHP:n kanssa ja osana hva valmistelua keväällä 2022 ja uudet kokemusasiantuntijat valmistuvat keväällä 2023. Toimintamalli on siirretty osaksi Varhan toimintaa. KL 8.2.2023
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	Asiakas- ja potilastietojärjestelmien uudistaminen <i>Asiakas- ja potilastietojärjestelmän kilpailutuksen käynnistäminen valmistellaan osana Kaari-hanketta (osa UNA-hanketta).</i>	Asiakas- ja potilastietojärjestelmien konsolidaatiota on edistetty vuoden 2022 aikana Varsinais-Suomen hyvinvointialueen valmistelussa. Järjestelmien kilpailutukseen lähdetään Varhassa 2023–2024.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	Tietojohtaminen <i>Kehitetään tiedon hallintaa, varastointia ja hyödyntämistä. Tämä tarkoittaa käytännössä yhtenäistä tietoaalustaa, tietovarastojen rakentamista sekä niihin liittyvää asiakkuus-, palvelu- ja kustannustiedon keräämistä yhtenäiseen ratkaisuun, esimerkiksi</i>	Valmistelu on edennyt osana hyvinvointialueen tietojohtamisen suunnittelua ja käynnistämistä. Ensi vaiheen tietojohtamisen tueksi on kehitteillä summatason mittaristotietovaranto, ja varhan tietoalustaan liittyvät päätökset valmistellaan hyvinvointialueen aloitettua ja otettua haltuun sille organisaatioilta siirtyvät ratkaisut. Varhan yhtenäisen tietoalustan etenemissuunnitelman

Toimielin	Lauseke ja kuvaus	Toteutunut 31.12.2022
	<p>tietoaltaaseen / -varastoon ja yhteisesti hyväksytyä hallintamallia tietoaltaan ja tietovaraston välille sekä tiedon ensi- ja toissijaisen käytön eriyttämiseen.</p> <p>Laaditaan yhteistyömalli tiedolla johtamisen kehittämiseen (konsortio, jossa mukana Turun yliopisto, VSSH, Turku) sekä toteutetaan pilottiprojekti, jossa toteutetaan sovittu palvelukokonaisuuden osalta tietosisällön määrittely, integraatiot perusjärjestelmiin, tietojen talletus tietoaalustaan sekä tietojen jalostus mittaritiedoksi.</p> <p>Kehitetään talous- ja toimintatietojen yhdistämistä ja suoritekustannusten kiinnittämistä asiakkaaseen Turun ja VSSH:n yhteisprojektina. Tarvittaessa haetaan tutkimuslupaa THL:ltä.</p>	tarkentaminen synkronoidaan yhteen asiakas- ja potilastietojärjestelmäkonsolidointi- ja yhdistämisuunnitelmien kanssa hyvinvointialueella. STM:n vähimmäistietosisältöasetus on viivästynyt.
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	<p>Tehdään terveysasemaverkkoa ja hammashoitoa koskeva palveluverkkoselvitys</p> <p>Otetaan käyttöön digitaalinen etävastaanottopalvelu.</p> <p>Käynnistetään pilotti terveystieteiden tai mahdollisesti laajemmin sotekeskusten toiminnan parantamiseksi ja tehostamiseksi. Pilotin tavoitteena on selvittää, voidaanko rahoitus- ja terveystieteiden järjestelmää muuttamalla parantaa asiakaspalvelua ja hoitopääsyä sekä tehdä terveysasemalla työskentelyä houkuttelevampaa. Tavoitteena on kiireetön hoitopääsy 7 pv:ssä, erikoissairaanhoidon laskutuksen väheneminen ja henkilökunnan työhyvinvoinnin ja pysyvyyden parantaminen.</p> <p>Tehdään terveysasemaverkkoa ja hammashoitoa koskeva palveluverkkoselvitys. Verkkoselvityksen yhteydessä selvitetään optimaalisen väestövastuun laajuus.</p> <p>Otetaan henkilökunta mukaan terveysasemaverkon kehittämistyöhön.</p>	Terveysasemien palveluverkkoselvitys on valmistunut 1/2022. Suun terveydenhuollon palveluverkkoselvitys keskeytettiin 1/2022, mutta aloitettiin suppeammassa muodossa uudelleen keuhkokuumeen 2022 ja valmistui syyskuussa 2022. Dentalian tilojen tilatarveselvitys valmistui 9/2021. Pidemmän aikavälin toteutukset ovat mukana hyvinvointialueen palveluverkkoa koskevassa päätöksenteossa.

Pormestariohjelman toimenpiteet

Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
28	Siirretään sote-palveluiden painopistettä voimakkaasti oikea-aikaisuuteen. Tunnistetaan henkilöt, jotka käyttävät paljon palveluita ja luodaan heille yksilöllinen hoitosuunnitelma ja nimetään omalääkäritiimi.	Terveysasemien akuutin ruuhkautumisen purkuun tehdään lisähankinta, joka kohdentuu puhelinkontakteihin ja hoidon tarpeen arviointiin, määräaikaaisesti terveysasemien vastaanotokäynteihin sekä lääkereseptien uusintoihin. Jononpurun myötä pystytään terveysasemilla tehostamaan terveyshyötymalliin perustuvan tiimimallin käyttöönottoa. Hyvinvointialueelle siirryttäessä valmistautaan ottamaan paljon palveluja käyttävien asiakkaiden henkilökohtainen asiakasohjauspalvelu, jota jo pilotoidaan Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskushankkeen osana useissa Varsinais-Suomen kunnissa.	Sopeuttamishojelman mukaisen terveysasemien toimintamalliuudistuksen mukaisesti terveysasemilla on otettu käyttöön tiimimalli, jossa potilaan omalääkäri on osa sitä tiimiä, joka potilasta hoitaa. Osana alueellista Tulevaisuuden sotekeskus -hanketta pilotoidaan henkilökohtaista asiakasohjauspalvelua Keskustan ja Mäntymäen terveysasemilla.
29	Toteutetaan terapiatakuu.	Palvelukysyntään vastataan uuden, mielenterveys- ja päihdeyksikön turvin. Mielenterveys- ja päihdeyksikön henkilökuntaa tullaan kouluttamaan lyhyt- ja pitkäaikaisiin interventioihin. Laajemmin palvelujen saatavuuteen ja erityisosaamisen vahvistamiseen liittyvää resurssintarvetta arvioidaan osana hyvinvointialueen palvelustrategian valmistelua.	Mielenterveys- ja päihdeyksikkö: Vakanssirakenteen muutosta tehdään (sh muutetaan ft:ksi ja lääkärin vakanssi kahdeksi hoitajaksi). Erikoistumisoikeudet saatu, tällä suuri merkitys lääkäreiden saatavuuteen. Yhteistyö Terapiat etulinjaan -hankkeen koulutusten ja toimintatapojen koulutukset alkaneet. Kestävän kasvun ohjelman (RRF) rahoitus korona ajan palveluvelan

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
			hoitamiseen mm. mielenterveyspalveluissa on saatu vuosille 2023–6/2025. Nuorten mielenterveyden tukipaketin vakanssit ovat käytössä ja valtaosin vakainaistettu. Pyydä apua -nappi on käytössä. sk 30.1.
30	Tärkein tavoite on hallittu sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtäminen hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta alkaen.	Henkilöstöä kannustetaan aktiivisesti osallistumaan tulevan hyvinvointialueen valmisteluun. Kaupunki sitoutuu myöntämään valmisteluun työ- ja virkavapauksia. Kehittämistyössä huomioidaan, että toiminta on siirrettävissä hyvinvointialueen toiminnaksi ja että mahdolliset yhdyspinnat kaupungin toimintoihin järjestämisvastuun siirron jälkeen toimivat sujuvasti.	Kaupunkitasoinen työryhmä teki tiivistä yhteistyötä Hyvinvointialueen kanssa. Erityisesti työtä teettivät tietojärjestelmien yhteensovittaminen. Sopimukset saatiin tarkastettua. Henkilöstön siirto Hyvinvointipalveluista ja Pelastuslaitoksesta toteutui suunnitelmien mukaisesti.
31	Määritetään lääkäreille oikeankokoinen väestövastuu. Jokainen turkulainen saa halutessaan valita ensisijaisen lääkärinsä. Omalääkärimallin rakentamisessa priorisoidaan yli 60-vuotiaita sekä työterveyshuollon ulkopuolella olevia lääkäreiden saatavuuden puitteissa. Toteutusmalli hoitopääsulle valmistellaan syksyn 2021 aikana.	Terveysasemien akuutti ruuhkautumisen purkuun tehdään lisähankinta, joka kohdentuu puhelinkontakteihin ja hoidon tarpeen arviointiin, määräaikaaisesti terveysasemien vastaanottokäynteihin sekä lääkeresepien uusiintoihin. Jononpurun myötä pystytään terveysasemilla tehostamaan terveyshyötymalliin perustuvan tiimimallin käyttöönottoa. Hoitopääsyn varmistamiseksi lisätään palvelujen digitalisointia ja omahoidon mahdollistavien digitaalisten välineiden käyttöönottoa.	Yhteydensaanti ja hoitopääsy toteutuvat tällä hetkellä hyvin, AVI on päättänyt tilanteen seurannan valvontasuoritusasiana. Kiireellisiin ja Keskustan terveysaseman kiireettömiin puheluihin vastaa Kaiku24 Oy (Sosterla 28.4.2022 §183). Omalääkärimallin sisältävä Turun oma tiimityömalli toteutuu tällä hetkellä kaikilla terveysasemilla.
33	Selvitetään vanhusten asumispalveluiden lisäämisen mahdollisuudet. Arvioidaan vanhusten koti- ja asumispalveluiden kokonaistilanne ulkoisella arvioinnilla.	Pohja-analyysina toimii syksyn 2021 aikana "AVARA"-projektissa laadittava kartoitus ikääntyneiden nykyisistä asumisratkaisusta ja potentiaalista välimuotoisen asumisen ratkaisuille. Projektissa laaditaan aikataulutettu toimenpanosuunnitelma ikääntyneiden välimuotoiselle asumiselle, mukaan lukien perhehoito. Tarvittaessa kuvaa täydennetään vuonna 2022 ulkoisella arvioinnilla (joko kaupungin tai hyvinvointialueen toimesta).	Vanhusten asumispalvelujen saatavuus on edelleen heikentynyt henkilöstön rekrytointivaikeuksien myötä. Yksityiset palveluntuottajat ovat supistaneet toimintaansa koska vaadittavaa lakisääteistä henkilöstömitoitusta ei saada täytettyä. Syksyn aikana on kuitenkin käynnistynyt kaksi uutta asumisyksikköä, jotka tuottavat Avara-hankkeessa kehitetyn konseptin mukaista välimuotoisen asumisen palvelua. Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta hyväksyi loppuvuodesta välimuotoisen asumisen palvelusetelelin sääntökirjan, em. yksiköt hyväksyttiin loppuvuodesta ko. sääntökirjan mukaisen välimuotoisen asumispalvelun tuottajiksi. Kuntien ja hyvinvointialueen yhteisten toimintamallien kehittäminen käynnistyi syksyn aikana. Hankkeen keskeisinä tavoitteina on luoda hyvinvointialueella sijaitsevien kuntien ja hyvinvointialueen sote-asiantuntijoiden välille toimiva yhteistyöprosessi ikäystävällisen asumisen ja asuin ympäristöjen kehittämiseksi sekä luoda välineet ja tiedotuskanavat ikääntyvän väestön oman asumistarpeiden arviointiin. SA 30.1.
34	Vahvistetaan palveluohjausta, erityisesti vanhuspalveluissa ja lasten ja nuorten palveluissa ja selvitetään perhekeskusmallin laajentamista huomioiden sote-uudistuksen tavoitteet	Asiakasohjauksen prosesseja kehitetään kaupungin järjestämistoiminnon asiakasohjauksyksikön linjausten mukaisesti. Päätetään asiakas- ja palveluohjauksen ja siihen liittyvien teknisten ratkaisujen jakaantumisesta kaupungin toteuttamaan ohjaukseen ja neuvontaan sekä hyvinvointialueella tehtävään ohjaukseen ja neuvontaan. Perhekeskusten toimintamalleja rakennetaan alueellisena yhteistyönä Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeen rahoituksen turvin. Tavoitteena on malli, joka toimii sujuvasti myös sote-palvelujen järjestämisvastuun siirtyessä hyvinvointialueelle. Lisätään sähköisen asioinnin mahdollisuuksia (esim. Pyydä apua –	Perhekeskustoiminnalle on luotu kaupungin yhteisiä toimintaperiaatteita, toimintaa on sovittu yhteen aluetyön kanssa ja käsi. Turun perhekeskustoimijoiden käsikirja on valmistunut ja sitä on levitetty viestintäsuunnitelman mukaisesti. Tulevaisuuden sote-keskus – hankkeessa on kehitetty toimintaa hyvinvointialueen tarpeisiin. Pyydä apua – nappi on käytössä ja puhelin- ja chat palvelujen kehittäminen perheneuvolassa ja kouluterveydenhuollossa jatkuu. Koulukoutsitoiminta alakouluissa on käynnistynyt Reppu-tiimi-nimellä. SK 30.1.

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022
		nappi, chat –palvelut). Alakouluilla käynnistetään Koulukoutsitoiminta (vrt. psykiatriset sairaanhoitajat yläkouluissa).	
35	Korona-aikana muodostuneet hoito- ja palveluvelat sekä oppimisvajeet selvitetään ja niiden korjaamiseksi laaditaan hankkeistus ja toimenpideohjelmat.	Laaditaan vuonna 2021 toteutettujen selvitysten pohjalta toimintasuunnitelmat hoito- ja palveluvelan sekä oppimisvajeiden kiinni kuromiseen. Toimintasuunnitelmissa huomioidaan yhteistyö hyvinvoinnin, kasvatuksen ja opetuksen sekä vapaa-ajan palvelukokonaisuuksien välillä. Toteutetaan Sote-yhteistyötä oppilas- ja opiskelijahuolto-palveluiden kanssa.	Yhteistyöverkosto on toiminnassa ja lisäksi kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuteen on palkattu suunnittelija, jonka tehtävänä on toimia kasvatuksen ja opetuksen edustajana yhteistyö- ja yhdyspintarakentamisessa.

Muut toiminnan tavoitteet

Tavoite 1: Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön

Linkitys pormestariohjelman tavoitteisiin:

- Hallittu sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtäminen hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta alkaen.
- Vahvistetaan palveluohjausta ja selvitetään perhekeskumallin laajentamista huomioiden sote-uudistuksen tavoitteet.
- Siirretään sote-palveluiden painopistettä voimakkaasti oikea-aikaisuuteen.

Arviointikriteerit tai mittarit	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutunut 31.12.2022	
Avohuollon lastensuojelun asiakkaana olevien 0–17-vuotiaiden määrä ja osuus ikäryhmästä, hlö	1 258	1 202	1 190	1 163	
Avohuollon lastensuojelun asiakkaana olevien 0–17-vuotiaiden määrä ja osuus ikäryhmästä, %	4,3	4,1	4,1	3,9	
Neuvolapalveluiden, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sähköisen asiointin lisääminen: <i>neuvolaikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus, kpl</i>	8 209	9 132	..	Tietoa ei tällä hetkellä saatavissa	
Neuvolapalveluiden, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sähköisen asiointin lisääminen: <i>neuvolaikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus, %</i>	75,4	86,6	70	Tietoa ei tällä hetkellä saatavissa	
Neuvolapalveluiden, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sähköisen asiointin lisääminen: <i>peruskouluikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus, kpl</i>	5 431	7 601	..	Tietoa ei tällä hetkellä saatavissa	
Neuvolapalveluiden, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sähköisen asiointin lisääminen: <i>peruskouluikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus, %</i>	38,7	50,2	40	Tietoa ei tällä hetkellä saatavissa	
Lihavien lasten ja nuorten osuus: <i>4- vuotiaat, %</i>	..	..	11	..	
Lihavien lasten ja nuorten osuus: <i>8. luokkalaiset, %</i>	..	..	15	..	
Suun terveydenhuolto. Dmf-indeksi (kariuksen esiintyvyys tutkitussa populaatiossa): <i>1–6-vuotiaat</i>	0,54 (ei vertailukelpoinen)	0,31 (vertailukelpoinen perustaso ei vielä tiedossa)	..	0,25	
Suun terveydenhuolto. Dmf-indeksi (kariuksen esiintyvyys tutkitussa populaatiossa): <i>7–17-vuotiaat</i>	1,1 (ei vertailukelpoinen)	1,16 (vertailukelpoinen perustaso ei vielä tiedossa)	..	1,00	
Rokotuskattavuus (neuvolat): <i>3-vuotiaiden rokottamattomien osuus ikäluokasta, %</i>	tieto puuttuu	1,0	0,0	1,0	
Kumppanuus kolmannen sektorin kanssa lisääntyy ja tiivistyy: <i>Tilojen luovutuksen yhteistyösopimusten määrä</i>	45	97	40	97	

Arviointikriteerit tai mittarit	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutunut 31.12.2022	
Kumppanuus kolmannen sektorin kanssa lisääntyä ja tiivistyy: <i>Vakiintuneiden yhteistyökumppaneiden kanssa tehdyt avustusyhteistyösopimukset (vähintään 2 vuoden ajaksi)</i>	15	19	15	15	
Kumppanuus kolmannen sektorin kanssa lisääntyä ja tiivistyy: <i>Toiminnallisten kumppanuussopimusten määrä (sis. sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskusten ja Opetus- ja kulttuuriministeriölle ym. ulkopuolisille rahoittajille annetut lausunnot ja aiesopimukset)</i>	34	47	20	34	
Kotona asuvien +75-vuotiaiden osuus ja lukumäärä, hlö	17 181	17 898	17 400	18 828	
Kotona asuvien +75-vuotiaiden osuus ja lukumäärä, %	91,5	91	92,5	92,2	
Säännöllisten palveluiden piirissä olevien 75-vuotta täyttäneiden määrän muutos, hlö	-44	+81	-50	-279	
Säännöllisten palveluiden piirissä olevien 75-vuotta täyttäneiden määrän muutos: <i>kotihoito, hlö</i>	-13	+25	-50	-277	
Säännöllisten palveluiden piirissä olevien 75-vuotta täyttäneiden määrän muutos: <i>omaishoidon tuki, hlö</i>	+27	-16	+50	-14	
75-vuotta täyttäneiden turkulaisten määrän muutos, hlö	+918	+875	+1 200	+742	
Omaishoidon tukeminen. Omaishoidon tukea saavien määrä (poikkileikkaus): <i>0–17-vuotiaat, hlö</i>	221	227	245	272	
Omaishoidon tukeminen. Omaishoidon tukea saavien määrä (poikkileikkaus): <i>18–74-vuotiaat, hlö</i>	536	461	+15	534	
Omaishoidon tukeminen. Omaishoidon tukea saavien määrä (poikkileikkaus): <i>75-vuotta täyttäneet, hlö</i>	624	603	650	673	
Tilapäishoidon hoitajaksojen määrä	2 796	4 001	3 100	3 114	
Hoitajakson pituus ympärivuorokautisen hoidon piirissä, yhteensä: asumispalveluissa	1 156,5	1 295,3	1 050,0	1 595,6	

Tavoitteen kuvaus: Ajoissa ja hyvin kohdenneet peruspalvelut ovat hyvää ehkäisevää työtä. Oikea-aikainen ja oikean tasoinen palvelu vähentää korjaavien ja erityispalveluiden tarvetta.

Tavoite 2: Lisätään korjaavien palveluiden vaikuttavuutta, tehokkuutta ja tuottavuutta

Linkitys pormestariohjelman tavoitteisiin:

- Hallittu sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtäminen hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta alkaen.
- Selvitetään vanhusten asumispalveluiden lisäämisen mahdollisuudet. Arvioidaan vanhusten koti- ja asumispalveluiden kokonaistilanne ulkoisella arvioinnilla.
- Tunnistetaan henkilöt, jotka käyttävät paljon palveluita ja luodaan heille yksilöllinen hoitosuunnitelma ja nimetään omalääkäritiimi.
- Määritetään lääkäreille oikeankokoinen väestövastuu. Jokainen turkulainen saa halutessaan valita ensisijaisen lääkärinsä. Omalääkärimallin rakentamisessa priorisoidaan yli 60-vuotiaita sekä työterveyshuollon ulkopuolella olevia lääkäreiden saatavuuden puitteissa. Toteutusmalli hoitopäätöksiä valmistellaan syksyn 2021 aikana.
- Toteutetaan terapiatakuu.

Arviointikriteerit tai mittarit	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutunut 31.12.2022	
Jatkohoitojonojen lyheneminen sairaanhoitopiiristä: <i>siirtoviivepäivien määrä / kk</i>	285	523	0	950	
Jatkohoitojonojen lyheneminen sairaanhoitopiiristä: <i>korotetun maksun osuus siirtoviivepäivistä, %</i>	51	63	0	74	
Vuoden aikana huostassa olleiden lasten määrä (kumulatiivisesti) ja väestöosuus, hlö	430	456	390	444	
Vuoden aikana huostassa olleiden lasten määrä (kumulatiivisesti) ja väestöosuus, %	1,5	1,6	1,3	1,5	
Perhehoitoon sijoitettujen lasten osuus huostassa olevista lapsista, %	53,7	56,1	+1,0	54,7	
Päihde- ja mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantuminen ja avohoitopainotteisuuden		mittari käytössä vasta 2022		tulos ei saatavilla	

Arviointikriteerit tai mittarit	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutunut 31.12.2022	
lisääntyminen: mielenterveys- ja päihdeongelman keskimääräinen hoitopäysäyksi (T3) ensikäynnille					
Päihde- ja mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantuminen ja avohoitopainotteisuuden lisääntymisen: <i>mielenterveys- ja päihdekuntoutujien tuetun asumisen osuus asumispalveluista, %</i>	54,7	59,9	56,6	59,3	
Päihde- ja mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantuminen ja avohoitopainotteisuuden lisääntymisen: <i>0–3 päivän aikana mtp-vastuualueen palveluhjaukseen yhteyden saaneiden asiakkaiden osuus, %</i>			100	tulos ei saatavilla	
Päihde- ja mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantuminen ja avohoitopainotteisuuden lisääntymisen: <i>Mtp-vastuualueen käyntimäärät vuodessa</i>				19 660	
Päihde- ja mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantuminen ja avohoitopainotteisuuden lisääntymisen: <i>Mtp-vastuualueen asiakkaat vuodessa</i>				3 181	
Sairaalan hoitajaksojen vaikuttavuus: <i>sairaalahoitajaksojen määrä 1 kuukautta hoitajakson jälkeen, %</i>	14,4	12,1	12	tulos ei saatavilla	
Sairaalan hoitajaksojen vaikuttavuus: <i>sairaalahoitajaksojen määrä 3 kuukautta hoitajakson jälkeen, %</i>	26,2	23,8	21	tulos ei saatavilla	
Kiireettömän lääkärivastaanoton jonotusaika lyhenee terveyskeskuksessa	keskimäärin 18,7 päivää	3–4 viikkoa	3–4 viikkoa	3–4 viikkoa	
Palveluiden vaikuttavuus. Palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta (vastausten keskiarvo asteikolla 1–5): <i>Vammaispalvelut*</i>	4,3	4,7	4,3	Kyselyä ei tehty	
Palveluiden vaikuttavuus. Palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta (vastausten keskiarvo asteikolla 1–5): <i>Vanhusten avopalvelut*</i>	4,3	4,6	4,0	4,5	
Palveluiden vaikuttavuus. Palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta (vastausten keskiarvo asteikolla 1–5): <i>Vanhusten asumispalvelut*</i>	4,1	tieto puuttuu	4,3	4,0	
Palveluiden vaikuttavuus. Palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta (vastausten keskiarvo asteikolla 1–5): <i>Sairaalapalvelut</i>		4,5	4,3	4,4	
Palveluiden vaikuttavuus. Palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta (vastausten keskiarvo asteikolla 1–5): <i>Polikliiniset palvelut</i>		4,4 muut yksiköt, paitsi terapiapalvelut, joissa kyselyä ei tehty 2021	4,3	Kyselyjä ei tehty	
Palveluiden vaikuttavuus. Palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta (vastausten keskiarvo asteikolla 1–5): <i>Mielenterveys- ja päihdepalvelut</i>	tieto puuttuu	tieto puuttuu	4,3	Kyselyjä ei tehty	
Palveluiden vaikuttavuus. Palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta (vastausten keskiarvo asteikolla 1–5): <i>Sosiaalityö</i>	4,2	4,7	4,3	Kyselyjä ei tehty	
Palveluiden vaikuttavuus. Palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta (vastausten keskiarvo asteikolla 1–5): <i>Avohuollon lastensuojelu</i>		tieto puuttuu	4,3	Kyselyjä ei tehty	
Palveluiden vaikuttavuus. Palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta (vastausten keskiarvo asteikolla 1–5): <i>Neuvolapalvelut</i>		tieto puuttuu	4,4	Kyselyjä ei tehty	
Palveluiden vaikuttavuus. Palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta (vastausten keskiarvo asteikolla 1–5): <i>Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto</i>		tieto puuttuu	4,4	Kyselyjä ei tehty	
Palveluiden vaikuttavuus. Palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta (vastausten keskiarvo asteikolla 1–5): <i>Psykososiaaliset palvelut</i>	tieto puuttuu	4,4	4,6	Kyselyjä ei tehty	
Palveluiden vaikuttavuus. Palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta (vastausten keskiarvo asteikolla 1–5): <i>Sijaishuolto (kaupungin lastenkodit ja vastaanottokodit)</i>	4,0	3,6	4,2	Kyselyjä ei tehty	
Suunterveydenhuolto: hoitopäysäyksi (T3) (aika yhteydenotosta siihen, kun tutkimus toteutuu) alueiden mediaanin keskiarvo	179	125	80	>80	
Laitoshoidossa olevia ympärivuorokautisessa hoidossa olevista: +75 vanhusten määrä ja osuus, hlö	222	110		72	
Laitoshoidossa olevia ympärivuorokautisessa hoidossa olevista: +75 vanhusten määrä ja osuus, %	13,9	6,9	9,5	4,2	

Arviointikriteerit tai mittarit	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutunut 31.12.2022	
Laitoshoidossa olevia ympärivuorokautisessa hoidossa olevista: kehitysvammaisten osuus, %	3,7	3,5	5,1	3,1	
Korvattujen potilasvahinkojen määrä (vuoden 2016 korvatut vahingot versus viiden viimeisen vuoden 2011–2015 ka)	2/9	tieto puuttuu	< 1	tieto puuttuu	

Tavoitteen kuvaus: Korjaavat palvelut tuotetaan tehokkaasti ja vaikuttavasti. Asiakas saa tarvettaan vastaavat palvelut oikea-aikaisesti.

Taloudelliset tavoitteet

Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloarviot

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Käyttötaloulososa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	76 792 726	8 176 000	84 968 727	90 648 405	5 679 678
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-766 033 636	-39 946 164	-805 979 800	-817 658 706	-11 678 906
TOIMINTAKATE	-689 240 910	-31 770 164	-721 011 073	-727 010 302	-5 999 228

Investointiosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Investointimenot	-500 000	0	-500 000	0	500 000
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-500 000	0	-500 000	0	500 000

Varsinais-Suomen aluepelastuslaitos

Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta

Tilivelvollinen viranhaltija: pelastusjohtaja Jari Sainio

Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

- Pelastuslaitos tuotti pelastustoimen lakisääteisiä (palvelutasopäätös ja valvontasuunnitelma) ja sopimusperusteisia (ensihoidon yhteistoimintasopimus) palveluita vuonna 2022 (suluissa 2021) lukumäärällisesti seuraavasti:
Pelastustoiminta 7765 kpl (8 111), Ensihoito 37 137 kpl (38 429), Riskienhallinta 11 904 kpl (22 396).
- *Pelastustoiminnan* tehtävämäärät laskivat vuodesta 2021 reilusti. Samaten *Ensihoidon* osalta tehtävämäärät laskivat runsas 3 %. *Riskienhallinnan* tarkastusmäärät palasivat normaalille tasolle. Pientalojen omavalvontaa lisättiin korona-aikana korostetusti ja muuta tarkastustoimintaa vähennettiin terveydellisuuden vuoksi.
- Toimintaympäristössä muutokset näyttäytyvät mm. maakunnan asukasmäärän kasvuna ja edelleen vilkkaana rakentamisena. Näillä on suora yhteys lähivuosina pelastuslaitoksen palveluiden kysyntään ensivaiheessa riskienhallinnan palvelualueella (lupalausunnot, tarkastukset) ja myöhemmin operatiivisella palvelualueella (pelastustoiminta ja ensihoito).

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

- Tilinpäätöksessä 2022 käyttötalouden kulut ylittyivät selvästi talousarviosta, vaikka investointien netto alittui kokonaisuutena noin 450 000 euroa. Budjetoidut käyttöpuolen tulot alittuivat myös hienoisesti suunnitellusta budjetista.
- Käyttötalouden kokonaiskulut ylittyivät budjetista johtuen seuraavista syistä:
  1. Laskennalliset lomapalkkavelat (norm. 200 000 euroa) muutettiin todellisten, kerääntyneiden lomasaldojen mukaan, jolloin tuloslaskelmavaikutusta tuli menoihin yli 2 milj. euroa. Henkilöstökuuluissa myös ylityöt lisääntyivät ja kertaluontoinen varallaolokorvaus jouduttiin oikeuden päätöksellä maksamaan.
  2. Palvelujen ostot ylittyivät erinäisten organisaation muutos- ja integrointikulujen (Varha) myötä n. 1 milj. euroa (mm. ICT-kulut)
  3. Hankintamenojen toteutuma oli runsas puoli miljoonaa euroa enemmän mihin oli varauduttu. Yksittäinen kustannuserä edellisvuoden toteutumaan nähden oli polttoainekulujen lisäys (+250 000).
- Kokonaisuutena talous toteutui niin, että kuntien rahoittama *Pelastustoiminta* oli alijäämäinen ja kaikille kunnille (27) tuli lisämaksuosuutta. Myös *Ensihoitopalveluiden* kulut ylittyivät, mutta vain kertaluontoisten kulujen osalta, jotka kertyivät poikkeavista lomapalkkaveloista.
- Henkilöstön käyttöluvut lisääntyivät 8:lla henkilötyövuodella talousarvion vastaavista lukemista vuonna 2021. Koko vuoden keskiarvo ja kuukausittaisista toteutumisista lasketut henkilötyövuodet olivat yhteensä 564 (2020 htv oli 556). Htv:n ylitys selittyy pääosin ulkopuolista rahoitusta saaneiden hankkeiden työvoiman lisäyksestä. Varhan 2023 organisaatiomuutos aiheutti myös lisää htv:a.

Toiminnan tavoitteet

Tavoite 1: Toimintavalmiusaika

Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2017-2020 ja 2021-2024
Muut toteutettavat linjaukset: -

Arviointikriteeri	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutunut 31.12.2022	
Toimintavalmiusaika, %	87	87	50	86	

Tavoitteen kuvaus: Kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaikaprosentti. Riskialueiden mukaan määrittyvät aikarajat.

Tavoite 2: Tarkastusmäärät

Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2017-2020 ja 2021-2024
Muut toteutettavat linjaukset: -

Arviointikriteeri	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutunut 31.12.2022	
Tarkastusmäärät, %	88	90	90	90	

Tavoitteen kuvaus: Tarkastusmäärien tavoitteiden prosentuaalinen toteutuma.

Tavoite 3: Kustannusvertailu

Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2017-2020 ja 2021-2024
Muut toteutettavat linjaukset: -

Arviointikriteeri	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutunut 31.12.2022	
Kustannusvertailu (€/as.)	72,9	74,1	75	82,6	

Tavoitteen kuvaus: Toimialan maakunnalliset vuosikustannukset euroa per asukas (pl. ensihoito).

Taloudelliset tavoitteet

Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloarviot

Käyttötalousosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	48 062 219	0	48 062 219	52 034 254	3 972 035
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-45 912 218	-19 172	-45 931 390	-50 249 111	-4 317 721
TOIMINTAKATE	2 150 001	-19 172	2 130 829	1 785 143	-345 686

Investointiosa, euroa

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutokset 2022	Talousarvio muutoksineen 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Investointimenot	-2 434 300	0	-2 434 300	-1 860 162	574 138
Rahoitusosuudet	113 320	0	113 320	72 000	-41 320
Luovutustulot	170 980	0	170 980	77 950	-93 030
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 150 000	0	-2 150 000	-1 710 212	439 788

Arkea Oy -konserni

Toimitusjohtaja: Tuija Rompasaari-Salmi

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Vaikka kulunut tilikausi oli yhtiölle haasteellinen, yhtiön liikevaihto kasvoi hieman edelliseen tilikauteen verrattuna. Kasvua tapahtui etenkin ruokapalvelut-liiketoiminnassa, johon Covid – 19 pandemia on vaikuttanut merkittävästi vuosina 2020–2021. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan sekä siitä seurannut ripeä kustannusten nousu etenkin sähkön ja elintarvikkeiden osalta vaikutti merkittävästi yhtiön tulokseen kuluneena tilikautena. Lisäksi aikaisempiin vuosiin verrattuna kasvaneet sairauspoissaolot, kilpailijoita kalliimpi työehtosopimus, osaavan työvoiman huono saatavuus kaikilla toimialoilla sekä kireä kilpailutilanne ja päättyneet sopimukset rasittivat kuluneen tilikauden tulosta. Myös valmistautuminen 1.1.2023 tapahtuneeseen Turun kaupungin kouluruuan sopimuskokonaisuuteen liittyvään liikkeenluovutukseen sitoi merkittävän määrän yhtiön asiantuntija-resursseja kuluneena tilikautena.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräaikaisten puitesopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Yhtiö saa uutta liikevaihtoa uusista asiakkaista, 1 000 euroa	48 765	47 391	44 956	48 037	
Liikevoitto on toimialan keskitasoa huomioituna kalliimman TES:n vaikutus. Liikevoitto, 1 000 euroa	429	83	133	-568	

Selitys poikkeamista: Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan sekä siitä seurannut ripeä kustannusten nousu etenkin sähkön ja elintarvikkeiden osalta vaikutti merkittävästi yhtiön tulokseen eikä kustannusten nousua pystytty siirtämään kokonaisuudessaan asiakashintoihin. Lisäksi aikaisempiin vuosiin verrattuna sairauspoissaolot kasvoivat merkittävästi.

Forum Marinum -säätö

Toimitusjohtaja: Ulla Teräs

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Vuonna 2022 tavoitteena oli pyrkiä palauttamaan ja seuraavina vuosina vakiinnuttamaan oma tuotto pandemiaa edeltäneelle tasolle. Tässä onnistuttiin, mutta siitä huolimatta säätön tulos jäi edelleen selvästi alijäämäiseksi vuonna 2022. Inflaatio ja energianhinnannousu kuormittivat budjettia. Toimintavuoden aikana elokuussa toteutui toimitusjohtajan vaihdos ja säätön uusi strategia saatiin valmiiksi vuoden loppuun mennessä.

Vuodelle 2022 asetettu tavoite oli jatkaa yhteistyötä kaupungin kanssa Turun merellisen kehittämisen teemoissa sekä Linnanniemen alueen kehittämisessä. Yhteistyö jatkui suunnitelmia seuraten ja tapahtumallisesti kesä oli vilkas ja onnistunut. 40 000+ yhteistyön myötä saadun kumppaniverkoston kanssa yhteistyötä jatkettiin, mutta ei konkretisoitunut sopimustasolle vielä.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite: Säätön suosio ja houkuttelevuus paikallisena ja valtakunnallisena matkailukohteena

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Kävijämäärä / vuosi, henkilöä	150 000	148 000	180 000	178 000	
Näyttelyjen määrä, kpl	8	10	8	6	
Merellisten tapahtumien määrä, kpl	4	6	8	12	
Oman tuoton osuus kaikista tuotoista, %	20	32		39	
Pääsylipputulot, 1 000 euroa	258	296	320	365	
Yhteistoimintasopimus Turun kaupungin kanssa, 1 000 eur (Kh 17.12.2015 § 561 2019–2021)	574	574	589	589	

Selitys poikkeamista: Toimintavuosi 2022 oli Forum Marinumin kaikkien aikojen kävijäennätysvuosi, yli 85 100 kävijää, joka selvästi ylitti edellisen ennätyksen vuodelta 2017. Näyttelyiden osalta Titanicin suomalaiset -näyttelyn avaamisajankohta siirrettiin tammikuulle 2023 ja museoalun Sigynin digimuseonäyttelyn toteutus viivästyi ja myös siirrettiin vuodelle 2023. Tapahtumien osalta vuosi oli vilkas painotuen kesään. Merellisten tapahtumien määrää kasvatti erityisesti Suomen Joutsenen 120-vuotisjuhlavuosi, joka toteutui.

Kaarea Oy

Toimitusjohtaja: Tuija Rompasaari-Salmi

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Yhtiön toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet pääsääntöisesti suunnitellun mukaisesti.

Yhtiö teki tilikauden aikana kaksi liiketoimintakauppaa:

1.11.2022, jolloin Turun kaupungin Runosmäen vanhuskeskuksen ja kanttiinin ruokapalveluihin sekä Lehmusvalkaman kuntouttavan päivätoiminnan ateriapalveluihin liittyvän liiketoiminnan henkilöstö siirtyi Arkea Oy:ltä yhtiön palvelukseen, sekä 1.12.2022, jolloin Turun kaupungin hyvinvointitoimialan vahtimestaripalveluihin liittyvän liiketoiminnan henkilöstö siirtyi Arkea Oy:ltä yhtiön palvelukseen.

Lisäksi yhtiö valmisteli tilikauden aikana kahta 1.1.2023 voimaan tullutta liiketoimintasiirtoa:

Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle Varsinais-Suomen alueen kunnilta ja kuntayhtymiltä siirtyneen ruokapalvelutuotantoliiketoiminnan edelleen luovutus yhtiölle, sekä Turun kaupungin koulujen, päiväkotien ja ammatti-instituuttien ruokapalveluihin liittyvän liiketoiminnan luovutus Arkea Oy:ltä yhtiölle.

Tilikaudella keskityttiin edellä mainittujen liiketoimintojen haltuunottojen lisäksi toimintatapojen jalkauttamiseen ja toiminnan vakiinnuttamiseen. Yhtiö myös valmisteli tilikauden aikana varautumissuunnitelmia mahdollisia sähkön jakeluhäiriöitä varten yhdessä omistaja-asiakkaiden kanssa.

Yhtiö vahvisti sopimustilannettaan omistaja-asiakkuuksissa tilikauden aikana, jonka johdosta se ylsi liikevaihto- ja tulostavoitteisiin.

Osaavan henkilöstön saatavuus sekä Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan aiheuttama yleinen kustannustason nousu sekä inflaation kiihtyminen luovat epävarmuutta ja kustannuspaineita liiketoimintaan.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiö saa uusia omistaja-asiakkaita sekä vahvistaa nykyisten omistaja-asiakkaiden tilauskanta ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Yhtiö saa uutta liikevaihtoa uusista asiakkaista, 1 000 euroa	34 181	34 884	32 105	37 014	
Liikevoitto on maltillinen. Liikevoitto, 1 000 euroa	937	1 435	485	948	

Selitys poikkeamista: Liikevaihtotavoitteen ylittyminen johtuu kiinteistöpalvelut-toimialasta, jossa liikevaihtoa on toteutunut yli sopimuksessa sovitun vähimmäisostovelvoitteen.

Kuntec Oy

Toimitusjohtaja: Harri Kaunisto

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Kuntec Oy saavutti toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta tavoitteensa. Päättyneellä tilikaudella yhtiö teki pitkästä ajasta ehjän suorituksen keskittyen katu- ja viheralueiden ylläpitoon ja pienimuotoiseen katu- ja viherrakentamiseen. Lokakuun alussa yhtiö muutettiin Turun kaupungin sidosyksiköksi ja sopimuskanta päivitettiin vuoden lopulla.

Kuntec Oy:n liikevaihto oli vuoden 2022 aikana 8,2 milj. euroa ylittäen tavoitteen 0,6 milj. eurolla. Liikevoitoksi muodostui 0,5 milj. euroa tavoitteen ollessa 0,3 milj. euroa.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräaikaisten puitesopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Liikevaihto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen, 1 000 euroa	16 439	9 642	7 600	8 201	
Liikevaihto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen, %	-47,4	-41,3	-30,3	-14,9	
Liikevoitto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen, 1 000 euroa	-1841	151	251	463	

Selitys poikkeamista: Liikevaihto laski suunniteltua vähemmän. Onnistuimme tehostamistoimissa ja rakennemuutoksessa ennakoitua paremmin.

Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (konserni)

- kaupungin omistus 22,46 %

Toimitusjohtaja: Jukka Heikkilä

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Vuosi 2022 toteutui yhtiön strategian tavoitteita toteuttaen. Uuden jätelain siivittämänä asukkaille suunniteltiin entistä lähempänä olevia monipuolisia jätehuoltopalveluja ja edistettiin alueellista kiertotaloutta sekä vähähii-lisyyttä. Asiakaspalvelun laatua parannettiin kasvattamalla lajitteluasemien asiointiaikaa noin 2 500 tunnilla ja lisäämällä useita vaihtoehtoja asiakaspalvelun yhteydenotto- ja viestintäkanaviin. Vuosi 2022 oli ensimmäinen kokonainen toimintavuosi, jolloin polttokelpoiset jätteet toimitettiin omaan Lounavoiman ekovoimalaitokseen. Voimalaitoksen yhteydessä olevassa Vierailukeskus Hehkussa aloitettiin yleisökierrosten järjestäminen ja neu-vontaryhmien vastaanottaminen.

LSJH:n liikevaihto nousi jonkin verran edellisvuoteen verrattuna. Toiminnan kustannuksissa LSJH sai säästöjä useissa kuluarissa ennakoitua enemmän. Koronatoimilla ei ollut merkittäviä taloudellisia vaikutuksia LSJH:lle. Vuoden 2022 liikevaihdoksi muodostui 27 793 892 euroa. Muut tuotot huomioituna tulot olivat yhteensä 33 364 120 euroa. Liiketoiminnan kustannukset sisältäen tilinpäätössiirrot ja verot olivat yhteensä 29,9M€. Tilikauden tulos oli 3 546 438 euroa. Merkittävästi budjetoitua paremman tuloksen taustalla oli erityisesti Lounavoiman ekovoimalaitoksen tuottaman sähkön myynti, jonka tuotot tuloutetaan puoliksi Lounavoiman osakkaille. Sähkön tuoton ja poikkeuksellisen korkean pörssihinnan arvioidaan kuitenkin laskevan jatkossa kohtuullisemmalle tasolle. Lisäksi Lounavoiman rakentamisen aikaista polttokelpoisen jätteen paalivarastoa purettiin suunniteltua nopeammassa aikataulussa, mikä osaltaan vaikutti positiivisesti päättyneen tilikauden tulokseen.

Taloudellisesti merkittävimpiä investointeja päättyneellä tilikaudella olivat lajitteluasemien kalustohankinnat sekä Isosuon ja Topinojan biokaasulaitosten ohjausjärjestelmien uusiminen. Muut investoinnit jätehuoltopalveluiden parantamiseksi olivat taloudelliselta arvoltaan vähäisempiä. Vuosi 2022 painottui pitkälti tulevien mit-tavampien investointien suunnitteluun tai kyseiset investoinnit olivat keskeneräisiä vuoden päättyessä. Vuoden 2022 hyvällä tuloksella on ratkaiseva tärkeä merkitys LSJH:n tuleviin suuriin investointeihin varautu-essa (kuten Topinojan uusi lajitteluasema). Investointien omarahoitusosuus tulee pitää mahdollisimman kor-keana ulkopuolisten rahoitusten korkojen noustessa.

Turku 2029 -säätiö sr.

Säätiön asiamies: Tuomas Heikkinen

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Säätiön taloudellinen tilanne oli hyvä ja tase erittäin vakavarainen koko tilikaudella. Säätiön merkittävin riski liittyy osake- ja pääomamarkkinoiden kehitykseen, koska osa säätiön varallisuudesta on sijoitettu osakemarkkinoille sekä yritysrisikin omaaviin korkosijoituksiin.

Vuoden 2022 kehitystä raha- ja sijoitusmarkkinoilla leimasi nopeasti kohonnut inflaatio sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa, mikä johti nopeasti nouseviin korkotasoihin päävaluutoissa. Lisäksi Venäjän hyökkäys Ukrainaan aiheutti merkittävää epävarmuutta markkinoilla. Nopeasti noussut korkotaso aiheutti pääomatappioita säätiön salkussa oleviin korkoinstrumentteihin, mitkä jouduttiin kirjaamaan alimpaan arvoonsa osakesijoitusten ohella. Sijoitusten markkina-arvo ylitti kuitenkin kirjanpidollisen arvonsa 1,9 milj. euroa.

Säätiön peruspääoma oli sijoitettuna lähes kokonaan korko- ja osakemarkkinoille sekä vaihtoehtoisin sijoituksiin. Säätiön sijoitusvarallisuuden markkina-arvo vuoden 2022 lopussa oli 33,7 milj. euroa. Korko- ja vaihtoehtoisia sijoituksia oli 74 %, osakesijoituksia 23 % ja käteistä 3 % salkun markkina-arvosta vuoden lopussa. Sijoitusvarallisuuden aikapainotettu (TWR) markkinatuotto vuonna 2022 oli -2,93 %. Säätiön taseen loppusumma eli kirjanpidollinen sijoitusten arvo oli vuoden lopussa 31,8 milj. euroa.

Vuoden 2022 osinkotuotot olivat 162 402 euroa, sijoitusten myyntivoitot 6 207 euroa ja korkotuotot yhteensä 446 138 euroa eli rahoitustuotot yhteensä 614 747 euroa. Vastaavasti omaisuuden hoitokulut olivat 7 757 euroa, sijoitusten myyntitappiot 91 663 euroa ja arvonalentumiset 412 162 euroa eli rahoituskulut yhteensä 511 585 euroa. Säätiön tuotto / kulujäämä oli yhteensä -521 071 euroa ja lisättynä sijoitustoiminnan nettotuloksella (103 161 euroa) säätiön tilikauden tulos oli - 417 909,36 euroa tappiollinen.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite: Turku-strategian mukaista toimintaa sekä tapahtumia ja hankkeita, jotka lisäävät kaupunkilaisten hyvinvointia ja tukevat Varsinais-Suomen alueen koulutusta, korkeakouluysteistyötä ja elinkeinoelämää.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Sijoitustoiminnan käypä (market to market) tuotto, 1 000 euroa	578	3 146	1 500	-2 051	
Jaetut avustukset ja kulut hankkeisiin, 1 000 euroa	118	440	450	500	
Säätiön sijoitusvarallisuuden markkina-arvo per. 31.12, 1 000 euroa	29 590	33 000	34 000	33 645	

Turku City Data Oy

Toimitusjohtaja: Tero Mikola

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Yhtiössä tapahtunut toimitusjohtajan vaihtuminen tilikauden 2022 alkupuolella vaikutti yhtiön myyntiponnisteluihin odotettua pidempään. Yhtiön myynti oli henkilöitynyt edelliseen toimitusjohtajaan eikä yhtiöllä ollut tilivuoden alkaessa sovittuna kuin yksi pieni jatkokehitystyö sekä alustavat neuvottelut yhteiskehittämisestä Tieran kanssa. Kevään aikana myyntiin sitoutettiin myös yhtiön teknologiajohtaja ja otettiin käyttöön työkalu myynnin tehostamiseksi ja seuraamiseksi. Syksyn aikana yhtiö kävi tiivistä vuoropuhelua Turun kaupungin eri yksiköiden kanssa ja tunnistettiin useampia potentiaalisia kehittämiskohteita, mutta tilaukseen nämä eivät yhtä lukuun ottamatta vielä päätyneet. Syksyllä Tieran organisaatiossa ja henkilöstössä tapahtuneet muutokset vaikuttivat merkittävästi yhteiskehitetyn sovelluksen jatkokehittämiseen ja myyntiin, jolla oli myös merkittävä vaikutus osavuositarkastuksessa ennustettuun liikevaihtoon.

Yhtiön päivitetystä strategiassa painopiste asetettiin kotimaan markkinoihin ja tuotteistettujen ratkaisujen kehittämiseen. Loppuvuonna asiakkaille toimitettiin tuotteistettavien ratkaisujen ensimmäiset versiot, yhteensä kaksi eri ratkaisua, joiden tuotekehitykseen on tarkoitus investoida vuoden 2023 aikana ja laajentaa ratkaisujen asiakaskuntaa.

Yhtiön kulurakennetta tarkasteltiin kriittisesti vuoden 2022 aikana ja toteutettiin säästötoimia, joiden yhteisvaikutus jäi kuitenkin vähäiseksi. Yhtiön operatiiviset kulut kasvoivat tuotekehityksen vaatimien tehokkaampien alustapalvelujen vuoksi ja hallinnon kuluja kasvattivat yhtiön muuttunut asema konsernissa, hallituksen käyttöön hankittu portaali sekä kahden henkilön osallistuminen HHJ-kursseille.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOAVAT TAVOITTEET

Tavoite: Teknologia

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Teknologia	Alustan perustoinnallisuus sekä useita käyttöpauksia toteutettu	Julkisia rajapintoja julkaistu sekä Turun kaupungille että V-S Pelastuslaitokselle	Tarjolla olevien sovellusten ja rajapintojen määrä kasvaa	Tuotteistettavien sovellusten määrää kasvatettu.	

Tavoite: Asiakkuudet

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Asiakkuudet	Turku City Data on mukana Turun kaupungin digiohjelman toteutuksessa	Yhteistyötä syvennetty kaupungin kanssa, mm. digistrategian toteutuksella. Pelastuslaitokselle tehty useampi tuotekehitysprojekti.	Ensimmäinen kansainvälinen asiakkuus	Toimitettu ratkaisuja nykyisille asiakkaille sekä uusille asiakkaille Uudenmaan alueella. Syvennetty yhteistyötä Kuntien Tieran kautta tapahtuvassa myynnissä.	

Selitys poikkeamista: Yhtiön päivitetyn strategian mukaisesti myyntiponnistelut keskitettiin vuonna 2022 kotimaan markkinoille.

Tavoite: Ratkaisut

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Ratkaisut	Uudelleenkäytettäviä tietomallinnuksia on hyödynnetty useissa asiakasprojekteissa	Alustalle toteutettu useampia SaaS-mallilla tuotettavia tekoälypalveluja, mm. tulipaloriskin arviointimalli	Tekoälypalveluja hyödyntävien ratkaisujen määrän kasvattaminen	Toteutettu kaksi uutta tuotteistettavaa ratkaisua sekä RESPONSE-hankkeelle kuluttajasovellus.	

Tavoite: Toimintamalli ja prosessit

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Toimintamalli ja prosessit	Konsultointiprojekteille on luotu yhtenäinen toteutusmalli, jota on menestyksellä käytetty asiakasprojekteissa	Ensimmäiset SaaS-palvelut toteutettu, toimintamalleja yhtenäistetty myyntikanavana toimivan Tieran kanssa.	Tuotteistamisen ja SaaS-palvelujen laajentaminen	Kehitetty pohja kahdelle tuotteistettavalle SaaS-palvelulle sekä otettu käyttöön myyntin tuke- ja seurantatyökalu.	

Tavoite: Kumppanuudet

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Kumppanuudet	Hankintasopimus Tieran kanssa mahdollistaa yhtiön palvelujen myynnin Tieran omista-asiakkaille ilman kilpailutusta	Tieran kanavakumppanuutta kehitetty ja laajennettu mm. pelastuslaitoksille tarjottavien ohjelmistotuotteiden myymiseksi.	Valmiiden tuotteiden myyminen kumppanien kautta (Tiera ja Microsoft)	Toimitettu Tieran kautta kaksi uutta ratkaisua. Käyty keskustelua Microsoftin Suomen ja Euroopan edustajien kanssa.	

Selitys poikkeamista: Tieran organisaatiossa ja henkilöstössä tapahtuneet muutokset vaikuttivat merkittävästi suunniteltuun kumppanimyyntiin vuoden 2022 jälkimmäisellä puoliskolla.

Turku Energia -konserni

Toimitusjohtaja: Timo Honkanen

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Venäjän hyökättyä Ukrainaan syntyi globaali ja erityisesti eurooppalainen energiakriisi, joka nosti polttoainoiden ja niiden mukana sähkön hintoja epätavallisen korkealle tasolle. Tästä seurasi sähkönmyynnin riskien realisoituminen profiiliriskien osalta, joka johti sähkönmyynnin merkittävään tappioon, sekä kaukolämmön osalta normaalia pienempään liikevoittoon, sillä kaukolämmön tuotannossa osin käytetään sähköä. Sähkön tuotanto sen sijaan kääntyi samasta syystä monien vuosien tappiollisuuden jälkeen voitolliseksi. Kokonaisuudessaan konsernin liikevoitto olisi muodostunut normaalille tasolle yli 20 miljoonan euron, mutta koska tilikaudelle tehtiin alaskirjaukset Fennovoima -projektista johtuen laitostoimittajan jatkuvista myöhästymisistä ja kyvyttömyydestä toimittaa tilatun kaltainen ydinvoimalaitos, sekä vuokratkaukolämpöverkkojen aktivoiduista investoinneista viimeiseltä 10 vuodelta, muodostui Turku Energia konsernin liikevoitoksi vain 1,9 miljoonaa euroa. Alaskirjauksista johtuen konsernin omavaraisuusaste on laskenut alle 30 %:n tason.

Hiilidioksidineutraalien energianlähteiden osuus saatiin pidettyä haastavasta toimintaympäristöstä riippumatta kasvavalla polulla.

Sähkön ja kaukolämmön toimitusvarmuus oli ennätysellisen hyvällä tasolla.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite: Uusiutuvien energianlähteiden osuus tuotannossa

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Uusiutuvien energianlähteiden osuus kaukolämmön tuotannossa, %	79,6	75,2	85	78,2	
Uusiutuvien energianlähteiden osuus sähkön hankinnassa, %	90,5	80	85	85 (arvio)	
Uusiutuvat energianlähteet: lämpö+sähkö+mekanismit, %		80	85	81,4 (arvio)	

Selitys poikkeamista: Kaukolämmön uusiutuvien osuudessa ei päästy tavoitteeseen, mutta kuitenkin korkeammalle tasolle kuin viime vuonna siitä huolimatta, että biopolttoaineiden saatavuudessa oli haasteita Venäjän aloittaman hyökkäyssodan jälkeen vuonna 2022.

Tavoite: Kasvava tuloutus kaupungille

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Maksettu osinko, milj. euroa	20	20	20	20	
Antolainojen korko, milj. euroa	4,1	4,1	4,7	4,2	

Tavoite: Palvelukyky ja toimintavarmuus

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Sähkönsiirron toimintavarmuus, keskim. keskeytysaika/asiakas, h:min:s (alan keskiarvo 2:05:00)	0:11:27	0:09:59	< 0:20:00	0:07:26	
Lämmön toimintavarmuus, keskim. keskeytysaika/asiakas, h:min:s (alan keskiarvo 2:01:12)	0:54:00	0:30:00	< 2:00:00	0:36:00	

Turku Science Park Oy

Toimitusjohtaja: Tom Palenius

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Vuosi 2022 käynnistyi toiveikkaissa merkeissä koronapandemiasta nousun myötä, mutta Venäjän aloittaman hyökkäyssodan aiheuttama geopoliittisen tasapainon muutos, kasvaneet energiakustannukset sekä kohonnut inflaatio ja korkotaso loivat epävarmuutta yritysten liiketoimintaympäristöissä. Pandemian aiheuttama materiaali- ja komponenttipula oli edelleen vahvasti läsnä ja hidasti yritysten kasvumahdollisuuksia. Myös osaavan työvoiman saatavuus nousi kuluneen vuoden aikana yhä useammin esiin yritysten kasvun hidastajana.

Turku Science Park Oy on vastannut näihin haasteisiin omien palveluidensa ja niiden näkyvyyden kehittämällä. Palveluista viestimisen ilmettä ja sävyä on kehitetty, ja näkyvyyttä erityisesti sosiaalisessa mediassa on lisätty voimakkaasti. Toimintaympäristön epävarmuustekijöistä huolimatta yhtiö pääosin saavutti ja jopa ylitti toiminnalle asetetut tavoitteensa. Erityisen positiivinen onnistuminen oli alueen yrityksiin tulevan ulkoisen rahoituksen määrä, joka oli yleisen taloustilanteen epävarmuudesta huolimatta lähes kolminkertainen tavoitteeseen nähden. Yhtiö onnistui erittäin hyvin myös ulkoisen rahoituksen hankinnassa ja projektisalkku on vahva paitsi määrällisesti myös uusien projektien strategisessa kohdennuksessa.

Yhtiön perusrakenne nojaa vahvasti liike-elämän, korkeakoulut ja julkisen sektorin yhdistävään ns. triple helix -malliin. Malli on viety käytäntöön yhtiön hallituksen kokoonpanosta operatiiviseen toimintaan. Turun kampusrakenteet ovat käytännön rajapinta sekä korkeakoulujen keskinäiseen että yritysten kanssa tehtävälle vaikuttavalle yhteistyölle. Terveyskampus Turku ja Teknoliakampus Turku rinnalle käynnistyi Kulttuurikampus Turku, johon kytkeytyy myös uuden luovien alojen kasvuohjelman valmistelu. Turun tekniikan korkeakoulutuksen vetovoima kehittyi edelleen voimakkaasti, mikä lisää alueen vetovoimaa ja kilpailukykyä niin opiskelijoiden kuin osaavan työvoiman saatavuudessa.

Syksyllä yhtiössä 2022 käynnistettiin vaikuttavan johtamisen kehittäminen, tavoitteena systemaattinen, tavoitehakuinen ja osallistava asiakaslähtöinen toimintamalli. Konkreettinen esimerkki tästä on jo toteutunut projektihallinnan uudistaminen, paitsi järjestelmä- myös toiminnan tasolla – tuloksena on projektisalkun jalostuminen tukemaan ja vahvistamaan perustoimintaa. Invest-in toiminnan uudelleenorganisointi käynnistyi myös loppuvuonna. Mallin implementointiin päästiin 2023 alussa uuden henkilön aloittaessa roolissa, jossa yhdistyy Turun Seudun Kehitys Oy:n toimitusjohtajan tehtävät (n. 20 %) ja invest in -prosessivastaavan tehtävät (n. 80 %). Järjestely tiivistää näin myös seudun kuntien yhteistyötä ja edistää invest in -tavoitteita.

Yhteistyörakenteita eri toimijoiden kanssa on tiivistetty ja konkretisoitu vuoden 2022 aikana. WTC Turku -toiminta yhteistyössä V-S Yrittäjien ja Turun Kauppakamarin kanssa saatiin 2022 vauhdikkaasti uudelleenkäynnistettyä lukuisten tapahtumien muodossa, jotka järjestettiin osin EEN (Enterprise Europe Network) -yhteistapahtumina. Nordic Business Forum -striimaus Turkuun järjestettiin yhdessä Turun Teknoliakiinteistöjen kanssa. KasvuOpen 2023 -tapahtuman yhteistyöjärjestelyistä sovittiin vuoden päätteeksi Salon kanssa. Yhteistyötä Varsinais-Suomen yrityskummien kanssa on tuotu tiiviimmin osaksi palvelupolkuamme, ja yksityisiä palveluntarjoajia hyödyntävä Yrityspalveluyhdistys on saanut uutta puhtia toimintaansa.

SparkUp toimii turkulaisen startupyhteisön fyysisenä alustana, jonka pandemiarajoitusten myötä hiipunutta aktiivisuutta ja kanssakäymistä korjataan kuluvana vuonna mm. vuoden lopulla käynnistetyllä kattavalla startup-kartoituksella kehittämistarpeiden ja -toimenpiteiden määrittelyn pohjaksi.

Kärkialojen toiminnassa keskeisin muutos liittyy matkailun kehittämistä vastuun siirtymiseen Experience-kärkialalta uudelle Visit Turku Archipelago Oy:lle. VTA Oy vastaa jatkossa matkailun ”ison kuvan” kehittämisestä ja markkinoinnista, ja TScP palvelee matkailuyrityksiä osana muuta yrityskehitystoimintaa. Experience-tiimi on

AV-tuotannoissa jatkanut vahvaa otetta elokuva- ja TV-sarjatuotantojen tuomisesta Turun seudulle. Clean-kärkialalla erityisjärjestely kärkialan johdossa on jatkunut, kun Linda Fröberg-Niemi toimii myös Nesteen Naantalın jalostamoalueen uusiokäyttöön tähtäävän Green Industry Park Oy:n toimitusjohtajana. Health-kärkialaan liittyen merkittävä virstanpylväs oli Lääkekehityskeskuksen juridinen perustaminen, jonka konkreettinen eteneminen tosin sen jälkeen on ollut erittäin hidasta. EDIH (European Digital Hub) -hankkeisiin saatu myönteiset rahoituspäätökset linkittyvät vahvasti paitsi Maritime- ja Tech-kärkialoihin myös Healthiin, ja tukevat digitalisaation mahdollisuuksia elinkeinoelämän kehittämisessä.

Turku Science Park Oy:n omistus- ja konsernirakenne on yksinkertaistunut vuoden 2022 aikana. Tytäryhtiö Turun tiede- ja teknologiapuiston omistus siirtyi kokonaan Turun kaupungille, samoin TScP:n omistusosuus Green Industry Park Oy:stä. Turku Science Park Oy:n sidosyksikköaseman mahdollistava omistusrakenteen muutos saatettiin päätökseen vuoden lopussa. Taustalla omistusrakenteen muutoksen on verottajan aiemmasta muuttunut linjaus Turun kaupungin yleisavustusten ALV-kohtelusta. Uuden linjauksen myötä vuoden 2022 avustusten maksatus keskeytettiin kokonaan, minkä vuoksi yhtiön vuositulos on vahvasti tappiollinen. N. 2Meur suuruisen tappion tasevaikutus korjattiin vuoden lopussa kaupungin pääomituksella.

Yhtiön toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta ja poikkeamista tavoitteisiin tarkemmin taulukoiden yhteydessä.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Toimintaympäristön kehittyminen

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Alueelle etabloituneet kansainväliset yritykset, kpl	3	1	10	4	
Alueelle yrityksiin saatava ulkoisen rahoituksen määrä, milj. euroa	21	46	16	47	

Selitys poikkeamista:

- Etabloituneiden yritysten määrä on tavoitteesta jäljessä, mutta suurempi kuin aiempina vuosina. Huomattavaa on myös, että vuoden päättyessä käynnissä on 19 invest in -neuvottelua. Invest in -prosessivastaavan (ks. Toimitusjohtajan katsaus) palkkaamisen odotetaan jatkossa kasvattavan toteumaa
- Ulkoisen rahoituksen määrä ylittää tavoitteen, taustalla muutama poikkeuksellisen suuri yksittäinen rahoitus - suurimmat Labmaster Oy n. 3 miljoonan euron pääomasijoitus, Lounais-Suomen Jätehuolto Oy Business Finland -rahoitus 5 miljoonaa euroa, CH-Bioforce Oy EU-rahoitus 15 miljoonaa euroa ja Meyer Turku Business Finland veturiyrittäjärahoitus 20 miljoonaa euroa.

Turun Aikuiskoulutussäätiö

Toimitusjohtaja: Tommi Forss

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Koulutustoiminnan volyymi jäi jonkin verran tavoitteista vuoden 2022 osalta johtuen opiskelijarekrytoinnin vaikeasta tilanteesta. Loppuvuonna 2022 erityisten aktivointitoimenpiteiden johdosta volyymia saatiin kasvatettua. Taloudellisten tavoitteiden osalta vuosi 2022 toteutui sekä liikevaihdon että kannattavuuden osalta yli tavoitteiden. Yleinen epävarmuus on vaikuttanut erityisesti kesäyliopiston opiskelijoiden hakeutumiseen. Säätiö-konsernin henkilöstövuokrausta harjoittavan yhtiön liiketoiminta on toistaiseksi keskeytetty.

Kärsämäen kiinteistö on kokonaisuudessaan peruskorjattu ja vuokrattu Turun kaupungin väistötilakäyttöön. Artukaisten kampuksen rakennus- ja perusparannustyöt ovat edenneet suunniteltua nopeammin. Rakennuskustannusten nousulla on oma vaikutuksensa hankkeiden toteutuneisiin kustannuksiin.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Aikuiskoulutuksen määrä ja vaikuttavuus

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Opiskelijamäärä, hlö	11 330	9 850	12 500	11 525	
Opiskelijatytyväisyys, asteikko 0–5	4,3	4,3	4,2	4,3	

Selitys poikkeamista: opiskelijarekrytoinnin haasteet erityisesti työvoimakoulutuksessa vuoden ensimmäisellä puoliskolla näkyvät toteutuneessa opiskelijamäärässä.

Tavoite: Säätiön toiminnan tehokkuus, taloudellisuus ja vakavaraisuus

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Muu kuin VOS rahoitus / Liikevaihto, 1 000 euroa	3 260	3 261	3 450	3 589	
Omatoiminen tuottojäämä (liikevoittoa vastaava erä), 1 000 euroa	-537	-2 773	85	2 717	

Turun Ammattikorkeakoulu Oy

Toimitusjohtaja: Vesa Taatila

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Turun ammattikorkeakoulun toiminnalliset tulokset olivat kohtuullisesti linjassa tavoitteiden kanssa. Merkittävin poikkeama alaspäin oli valmistuneiden määrässä. Sen syynä oli etenkin sosiaali- ja terveysalan valmistuneiden määrän väheneminen, mikä oli vuonna 2022 kansallinen trendi. Asian taustalla vaikuttavat sekä koronapandemian aikana hidastuneet harjoittelut että vuonna 2022 käyty alan työtaistelu, joka aiheutti aiempaa enemmän opintojen keskeyttämisistä. Turun ammattikorkeakoulun valmistuneiden määrä väheni vuoden aikana vähemmän kuin keskimäärin, mikä tarkoittaa positiivista tulosta valtion osuuden rahanjakomallissa.

Ulkoinen TKI-rahoitus kasvoi suunniteltua enemmän ja vuoden 2022 tulos on noin 10,4 milj. euroa (9,3 milj. euroa 2021). Myös opiskelijatytyväisyys kehittyi positiivisesti, joskin tuloksessa on edelleen kehittämisvaraa. Sairaspoissaolot ovat edelleen varsin matalalla tasolla, mutta nousseet. Syynä vaikuttaisi olevan etenkin etätöiden väheneminen pandemian jälkeen, mikä näkyy sekä virustauti-infektioiden määrässä että etätöitä herkemässä sairaspöissaolojen kirjauttamisessa.

Turun ammattikorkeakoulu Oy:n taloudellinen tulos vuodelle 2022 osoittaa tappiota 795 453 euroa (voitto 1,52 milj. euroa vuonna 2021). Negatiivista kokonaistulosta selittää palkanlaskennan palvelutuottajan kevästä 2022 jatkunut lomapalkkajaksotusten laskennassa ollut virhe, jonka palvelutuottaja on saanut oikaistua kirjanpitoon vasta 13.1.2023 joulukuuhun 2022 vaikuttavasti. Syy virheeseen on se, että lomapalkkavarauksen 2022 laskennassa palvelutuottaja on käyttänyt jakajana virheellisesti kalenteripäiviä, vaikka jakajan olisi pitänyt olla 20,83.

Turun AMK Oy on vuonna 2021 kilpailuttanut työehtosopimusten mukaisen palkkahallinnon ja palkkirjanpito- ja palvelun. Valitun palvelutuottajan olisi pitänyt olla tietoinen myös lomapalkkavarauksen laskentatavasta. On ollut luonnollista olettaa, että palkanlaskentapalveluja tarjoava yritys on tietoinen vallitsevasta säännöstöstä. Lisäksi asiaa on useita kertoja kysytty yritykseltä vuoden aikana ja saadun vastauksen mukaan siinä ei ole ollut virheitä.

Joulukuussa oikaistun lomapalkkavarauksen kustannusvaikutus on yli 800.000 euroa. Ilman em. ammattikorkeakoulusta riippumatonta jaksotusvirhettä tulos olisi positiivinen. Talouden seurantajärjestelmät, etenkin kuukausittainen välitilinpäätöslaskelma on vuosien aikana osoittanut toimivuutensa ja mikäli jaksotusperuste olisi saatu oikaistua aikaisemmin vuoden aikana, liikevaihdosta yhden prosentin negatiivinen poikkeama olisi saatu korjattua operatiivisin toimenpitein. Ammattikorkeakoulun vahva tase ja etenkin edellisten tilikausien voittovarat takaavat sen, että nyt kirjautunut tappio ei aiheuta toiminnallisia muutoksia.

Liikevaihto jäi budjetoidusta 76,97 milj. eurosta ja oli 76,22 milj. euroa. Vastaavasti kulueristä etenkin poistot ja liiketoiminnan kulut alittivat budjetin reilummin. Henkilöstökulujen toteuma 48,79 milj. euroa ylitti budjetoidun 48,26 milj. euroa 530 tuhannella eurolla. Ylitys oli pienempi kuin em. jaksotusvirhe. Sijoitustuotot 511 000 eur alittivat budjetoidun 632 500 eur, minkä lisäksi joukkovelkakirjojen arvon alentumiset pienensivät sijoitussalkun arvoa.

Vuotta 2022 ohjasi pitkälti uuden strategian määrittely. Siitä päätettiin hallituksessa joulukuun kokouksessa. Parhailaan tehdään normaalissa toiminnansuunnitteluprosessissa niitä toimenpiteitä, joilla uusi strategia vietään käytäntöön.

Vuoden 2023 osalta tilanne näyttää suhteellisen tasaiselta. Lomapalkkajaksotusvirhe on identifioitu ja korjaavat toimenpiteet on aloitettu. Tutkintotuoton lisäämiseksi on aloitettu erillinen ohjelma. TKI-hankesalkku

on suurempi kuin aiemmin, mikä ennakoi tulosten kasvua. Alkuvuoden opiskelijatytyväisyys on ollut korkeampaa kuin aiempina vuosina. Vuoden vaihteessa on toteutettu kahdet sisäiset muutosneuvottelut uuden strategian vaatimien organisaatiomuutosten johdosta. Neuvotteluissa ei ole heikennetty henkilöstön työehtoja tai vähennetty henkilöstöä, ainoastaan haettu optimaalisempaa toimintarakennetta ja –vastuita.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiön menestyminen ammattikorkeakoulujen rahoitusmalliin perustuvassa rahanjaossa

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Valtion rahoitus (sis. OKM rahoittamat lisäaloituspaikat ja strategiarahan), 1 000 euroa	55 125	60 070	60 225	60 227	
Turun ammattikorkeakoulussa suoritettut AMK-tutkinnot, kpl	1 767	1 651	1 785	1 640	
Turun ammattikorkeakoulussa suoritettut YAMK-tutkinnot, kpl	310	337	366	354	
TKI-rahoituksen ulkoisen rahoituksen osuus (urah), 1 000 euroa	11 251	9 303	10 000	10 362	
Opiskelijatytyväisyys, AMK ja YAMK painotettuna.	5	5,1	5,25	5,26	

Turun Kaupunginteatteri Oy

Toimitusjohtaja: Arto Valkama

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Vuosi 2022 alkoi korona-sululla, joka esti toiminnan helmikuun alkupuolelle asti. Sulku vaikutti negatiivisesti koko kevään myyntiin: tammikuun peruttujen esitysten lisäksi, jouduttiin sulun jälkeen perumaan esityksiä, jotta tauolla olleet näytelmät saatiin harjoiteltua takaisin ohjelmistoon. Lisäksi sairaustapaukset aiheuttivat joi-tain peruutuksia ja lukuisia pikapaikkauksia. Sulku hidasti kevään ensi-iltojen myyntiä ja etenkin päänäyttämön ensi-ilta Amadeus aloitti kautensa huonolla ennakkomyynnillä. Alkuvuoden koronasulkuihin saatiin tukea Ope-tus- ja kulttuuriministeriöltä, jonka avulla alkuvuosikaan ei jäänyt taloudellisesti tappiolliseksi. Lisäksi kuluissa saavutettiin säästöjä talousarvioon nähden.

Vuoden aikana tehtiin lukuisia muutoksia aikatauluihin, muun muassa Hobitin tammikuulta peruuntuneita esi-tyksiä siirrettiin elokuulle. Syksyille aikataulutettiin jo vuodelta 2021 peruuntuneita yhteistuotantoja Sopukkaan. Kesäteatterin myynti alitti odotukset. Sen sijaan syksyn myynti oli erinomainen. Teatteriesitysten osalta täyttö-aste syksyltä oli yli 80 %. Myös ravintolamyynti oli hyvä. Onnistunut syksy vaikutti siihen, että koko vuoden kävijämäärä- ja täyttöprosenttitaavoitteet saavutettiin ja koko vuosi kääntyi taloudellisesti ylijäämäiseksi.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Pitkän aikavälin taloudellinen tasapaino

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja, 1 000 euroa	-5	128	4	617	

Selitys poikkeamista: Yli odotusten onnistunut syksyn myynti.

Tavoite: Ulkoisen rahoituksen kasvattaminen ja vaikuttavuuden lisääminen

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Kaupunginteatterin omien tuottojen kehitys, 1 000 euroa	2 106	2 268	5 636	4 986	

Selitys poikkeamista: Alkuvuoden koronasulku ja sen vaikutus koko kevään myyntiin.

Turun Kaupunkiliikenne Oy

Toimitusjohtaja: Juha Parkkonen

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Vuosi 2022 oli monellakin tavalla hyvin poikkeuksellinen ja yhtiölle ja sen henkilökunnalle raskas. Alkuvuodesta COVID19-epidemia johti työntekijöiden laajaan sairastumiseen, minkä seurauksen kaikkea liikennettä ei pystytty ajamaan. Venäjän hyökkäys Ukrainaan helmikuussa nosti polttoaineiden hinnan ennätystasolle, mikä on heikentänyt liiketoiminnan kannattavuutta. Huhtikuussa Föli ilmoitti kilpailuttavansa linjojen 55 ja 56 liikenteen, minkä seurauksena yhtiön tuotanto supistui yli 20 prosenttia 1.12.2022 alkaen. Supistuksen vuosi aloitetut muutosneuvottelut osuivat samaan aikaan valtakunnallisen, COVID19-epidemian jälkeisen kuljettajapulan kanssa, jolloin suuri määrä kuljettajia irtisanoutui lyhyessä ajassa eikä muutosneuvottelujen vuoksi uusia työntekijöitä pystytty palkkaamaan. Kevään lakot näkyvät myös tuloksessa. Globaali komponenttipula viivästytti uuden kaluston toimituksia, mikä johti liian vanhan kaluston käyttöön. Em. syistä Föli määräsi sopimussakkoja ja osa palvelubonuksista jäi saamatta.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite: Linja-autoliikenteen tuottaminen sovitussa laajuudessa

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Osuus tuotetuista linjakilometreistä (koko Föli), %	13,4	14,1	13	n. 13,3	

Selitys poikkeamista: Linjojen 55 ja 56 liikennöinti päättyi 1.12.2022 osana yhtiön liikenteen sopeuttamista omistajapolitiikassa määritellylle tasolle.

Tavoite: Yhtiön tulorahoituksen riittävyys investointeihin ja tuloutus kaupungille

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Liikevoitto, 1 000 euroa	187	764	264	193	
Antolainojen korko, 1 000 euroa	46	38	40	30	

Selitys poikkeamista: Koronabussiliikenne päättyi kesäkuussa 2022. Polttoaineen korkea hinta söi kannattavuutta alkuvuodesta eikä Föli kompensointi koskenut yhtiötä. Yhtiö menetti 2/3 asiakastytyväisyyden laatubonuksista liian suuren ajamattomien määrän vuoksi. Uuden kaluston toimituksen viivästyminen johti liian vanhalla kalustolla operoinnista johtuneisiin sopimussakkoihin.

Turun Musiikinopetus Oy

Rehtori-toimitusjohtaja: Juha Järvinen

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Yhtiön järjestämien koulutusten vetovoima oli vuonna 2022 hyvä. Ammatillisen koulutuksen hyvän veto- ja pitovoiman ansiosta opetus- ja kulttuuriministeriö korotti vuonna 2022 yhtiön tavoitteellista opiskelijavuosimäärää ja siihen perustuvaa rahoitusta. Ministeriö korotti yhtiön tavoitteellista opiskelijavuosimäärää 84:stä 92:een. Yhtiön ammatillisen koulutuksen opiskelijavuosikertymä 99,1 ylitti talousarviossa suunnitellun järjestämisluvan mukaisen vähimmäismäärän 79 opiskelijavuotta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän tavoitteen 92 opiskelijavuotta. Toteutunut opiskelijavuosikertymä kuvaa 192 opiskelijan pää- tai sivutoimista opiskelua Turun konservatorion ammatillisessa koulutuksessa vuoden 2022 aikana.

Yhtiö antoi taiteen perusopetuksessa vuonna 2022 yhteensä 59 089 tuntia. Toteutuma ylitti valtionosuusrahoituksen perusteena olevan tuntikiintiön 57 566 tuntia mutta alitti talousarviotavoitteensa 62 500 tuntia. Yhtiö joutui leikkaamaan taiteen perusopetuksessa annettujen opetustuntien määrää toiminnan ja talouden tasapainottamiseksi. Suuremmalle määrälle opetustunteja olisi ollut kysyntä, mutta yhtiö ei voinut toteuttaa suurempaa tuntimäärää ilman valtionosuusrahoituksen lisäystä.

Yhtiö on hakenut vuodesta 2019 lähtien opetus- ja kulttuuriministeriöltä taiteen perusopetuksen valtionosuusrahoituksen perusteena olevan tuntikiintiön korotusta, jotta Turun kaupungin asukasmäärän kasvusta johtuva musiikin taiteen perusopetuksen saatavuuden heikkeneminen ei jatkuisi. Ministeriö ei ole korottanut yhtiön tuntikiintiötä ja siihen perustuvaa rahoitusta vaan on nähnyt tärkeämmäksi jatkaa valtionosuusrahoituksen maksamista joidenkin muiden oppilaitosten jo vuosien ajan pitämättä jääneistä tunneista.

Henkilötyövuosien laskennallinen toteutuma pieneni edellisestä vuodesta, koska yhtiö leikkasi taiteen perusopetuksen määrää. Yhtiö ryhmitteli henkilöstörakennetta ja työsopimuksia henkilöstö- ja koulutussuunnitelman linjausten mukaisesti.

Yhtiön talousarvion 2022 tulokorttitavoitteiden toteutuminen

1. Yhtiö kehittää koulutustehtäviään innovatiivisesti ja yhteiskuntavastuullisesti: Toteutui. Yhtiö tekee yhteistyötä muiden koulutuksen järjestäjien kanssa. Yhtiö aloitti yhteistyön tukholmalaisen Kulturaman kanssa ja jatkaa kulttuurikampusyhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.
2. Yhtiö on valtakunnallisesti kolmen suurimman musiikkioppilaitoksen joukossa taiteen perusopetuksen valtionosuusrahoitteisessa opetustuntimäärässä: Toteutui. Yhtiö antoi taiteen perusopetuksessa eniten tunteja Suomessa mutta sai ministeriön päätöksellä vasta toiseksi eniten valtionosuusrahoitusta.
3. Yhtiö on kolmen vetovoimaisimman musiikkialan ammatillisen koulutuksen järjestäjän joukossa valtakunnallisessa vertailussa: Toteutui. Valitettavasti yhtiön käsitystä ei pystytty todentamaan valtakunnallisen yhteishaun tilastoista, koska jatkuvan haun hakijamääriä ei tilastoida valtakunnallisesti.
4. Yhtiö laajentaa rahoitus- ja omistus pohjaansa yhteistyön kautta: Ei toteutunut. Yhtiö tavoitteli ensisijaisesti toiminnan ja talouden tasapainoa ja onnistui siinä.
5. Yhtiö osallistuu aktiivisesti suunnitteluun uusista tilaratkaisuista, jotka tukevat yhtiön toimintaa ja sen keskittämistä edelleen Linnafältn kaupunginosaan: Toteutui. Yhtiön hallitus päätti tehdä Turun kaupungille strategiansa mukaisen aloitteen Linnakaupungin raitsikkahallin kehittämisestä yhtiön käyttöön musiikin opetus- ja esitystilaksi.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET**Tavoite: Valtion rahoitus taiteen perusopetukseen**

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Valtion rahoitus taiteen perusopetukseen, 1 000 eur	2 626	2 710	2 760	2 769	

Selitys poikkeamista: Yhtiö saavutti tavoitteensa.

Tavoite: Ammatillisen koulutuksen opiskelijavuosikertymä järjestämisluvan mukaisesti

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Ammatillisen koulutuksen opiskelija-vuosikertymä järjestämisluvan mukaisesti	87,5	106,9	79	99,1	

Selitys poikkeamista: Yhtiö saavutti ja ylitti tavoitteensa.

Turun Satama Oy -konserni

Toimitusjohtaja: Erik Söderholm

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Matkustajamäärät palautuivat tilikauden aikana lähes pandemiaa edeltävälle tasolle. Suotuisaa kehitystä edesauttoi varsinkin Viking Gloryn liikennöinnin alkaminen maaliskuussa. Turun Sataman kautta kulki yhteensä 2,7 miljoonaa matkustajaa, nousten edellisestä vuodesta 90 %. Rahtiliikenne oli yhteensä 2,1 milj. tonnia, laskien 14,9 % edellisestä vuodesta. Tallinkin päätös siirtää aamulaiva ms Galaxy syyskuussa pakolaismajoituksilaivaksi Hollantiin vähensi varsinkin viimeisen vuosineljänneksen rahtimääriä. Viennin osuus liikenteestä oli yhteensä 1,0 miljoonaa tonnia ja tuonnin 1,1 miljoonaa tonnia.

Tilikauden liikevaihto konsernissa oli 27,8 miljoonaa euroa. Satamakonsernin liikevoitoksi muodostui 4,9 miljoonaa euroa. Hyvään tulokseen vaikuttivat matkustajaliiketoiminnan palautuminen lähes pandemiaa edeltävälle tasolle, ja logistiikan varastopalveluiden jatkunut hyvä kysyntä. Satamakonsernin investoinnit olivat yhteensä 5,3 milj. euroa. Satamakonsernin henkilöstön lukumäärä oli vuoden lopussa 67 henkilöä.

Emoyhtiö Turun Satama Oy:n liikevaihto nousi selvästi edelliseen vuoteen verrattuna, 10,9 prosenttia, 24,4 miljoonaan euroon. Tärkeimmät investoinnit olivat Ferry Terminal Turku investointi-kokonaisuuteen liittyvät suunnittelutyöt sekä Pansion alueelle rakennettu uusi kevytrakenteinen varastorakennus.

Turun Satama Oy:n tilikauden merkittävimpiä tapahtumia olivat:

- Koronapandemian vaikutukset vähenivät alkuvuodesta
- Viking Amorellan yli 30-vuotinen taival Turku–Tukholma-reitillä päättyi 28.2
- Viking Glory aloitti liikenteen Turku–Tukholma-reitillä 1.3.
- Yhteisterminaalin arkkitehtuurikilpailun voittajaksi valittiin 24.5 PES-Arkkitehtien suunnittelema ORIGAMI.
- Turun kaupunginhallitus päätti 6.6. uuden satamaraitien linjauksesta Pahanniemen sillan suunnasta.
- Ferry Terminal Turku – Pistolaituriurakan hankinta keskeytettiin liian korkeiden hintatarjousten takia.
- Tallink Siljan ms Galaxy lopetti liikennöinnin Turku-Tukholma linjalla. Aluksen viimeinen lähtö Turusta Tukholmaan oli 11.9, ennen siirtymistä pakolaismajoituksilaivaksi Hollantiin.
- Carnival Celebration -aluksen luovutus Meyerin telakalta 2.11.

Tytäryhtiölle Turun Vapaavarastolle vuosi 2022 oli hyvä. Liikevaihto kasvoi investointien ja kehitystyön ansiosta nousten 23,9 prosenttia, ollen lähes 3,5 miljoonaa euroa.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiön kannattavuus ennen rahoituseriä

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Liikevoitto, 1 000 euroa	4 609	3 450	4 801	4 947	

Tavoite: Kasvava tuloutus kaupungille

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Maanvuokrien tuotto kaupungille, 1 000 euroa	2 016	2 073	2 059	2 174	
Vaihtovelkakirjalainan (30 milj. euroa, 8 % pa) tuotto kaupungille, 1 000 euroa	2 400	0	2 400	2 400	
Muiden rahoituserien (antolainojen (ei VVK-lainojen), osinkotulojen tai pääomapalautusten) tuotto yhteensä kaupungille, 1 000 euroa	1 043	994	968	968	

Turun seudun puhdistamo Oy

Toimitusjohtaja: Mirva Levomäki

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun seudun puhdistamo Oy:n (Yhtiö) toimialana on jätevesien siirto ja puhdistus sekä syntyneen lietteen hyödyntäminen. Yhtiö tuottaa jätevedenpuhdistuspalvelun lisäksi lämmöntalteenottopalvelua. Yhtiön tarkoituksena on tuottaa yhteiskunnallisia toiminnallisia palveluita omakustannushintaan omistajille. Yhtiön osakkaat päivittivät vuonna 2022 yhtiöjärjestyksen ja osakassopimuksen. Päivitysten mukaisesti kuntaomistajat ovat Yhtiön jätevedenpuhdistuspalvelua käyttäviä K-sarjan osakkaita ja samalla Turku Energiasta tuli Yhtiön lämmöntalteenottopalvelua käyttävä L-sarjan osakas (omistusosuus 1,27 %). Turku omistaa Yhtiöstä 59,31 %.

Yhtiö tuottaa omistajilleen laadukasta palvelua kustannustehokkaasti. Palvelu on toimintavarmaa ja sitä kehitetään jatkuvasti parantaen. Resurssit optimoidaan tulokset ja varautuminen huomioon ottaen. Henkilöstön hyvinvointi, sitoutuneisuus ja ammattitaito takaavat Yhtiön menestyksellisen toiminnan.

Yhtiö operoi laitosta. Yhtiön hallinnoimat kilpailutetut ostopalvelut tehostavat toimintaa.

Jätevedenpuhdistamoa käytetään mahdollisimman tehokkaasti. Puhdistamon ja viemäriverkoston ohitukset minimoidaan. Yhtiö toimii Itämeren hyväksi ja huomioi toimintaansa kehittäessään muun muassa Itämeri-toimenpideohjelman tavoitteet. Lisäksi Yhtiö edistää toiminnallaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumista. Yhtiö kehittää toimintojaan yhteistyössä sidosryhmiensä kanssa ja edistää osaltaan Turun seudun vesihuollon kehittymistä.

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Yhtiön toiminnalliset tavoitteet saavutettiin. Yhtiö toimii Etelä-Suomen aluehallintoviraston 1.10.2014 myöntämän ja Vaasan hallinto-oikeuden 11.3.2016 vahvistaman ympäristöluvan mukaisesti. Jätevedenpuhdistuspalvelua tuotetaan ISO 9001:2015 laatujärjestelmäsertifikaatin mukaisesti. Laitoksen puhdistustulokset olivat erinomaiset ja täyttivät kaikki vaatimukset.

Puhdistamolla puhdistettiin jätevesiä 14 kunnan alueelta yhteensä 29,1 milj. m³/a, keskimäärin 79 800 m³/d (vuonna 2021 yhteensä 30,5 milj. m³/a, keskimäärin 83 500 m³/d). Puhdistetun jäteveden kuutiohintaan ja ohivirtauksen määrään vaikuttaa viemäriverkostoon ja puhdistamolle tulevan huleveden määrä. Sekä puhdistamolle tuleva vesimäärä että hulevesien osuus puhdistamolle tulevasta vedestä oli tavanomaista pienempi. Tämä johtui keskimäärin vähäsateisesta vuodesta, vuotuinen sademäärä oli noin 16 % tavanomaista pienempi. Alhaisempi vesimäärä näkyi myös jätevedenpuhdistuksen kuutiohinnassa.

Kuivattua lietettä syntyi 35 500 tonnia (vuonna 2021 36 900 tonnia), joka käsiteltiin biokaasulaitoksella ja hyötykäytettiin lämpöenergiana, nesteytettynä liikennebiokaasuna, teollisuuden ravinteena sekä maanparannusaineena. Puhdistetun jäteveden lämpöä hyödynnettiin kaukolämmön ja kaukokylmän tuotannossa. Yhdyskuntajätevesien käsittelyn kokonaisuuden, mukaan lukien puhdistamotoimintaan liittyvät lietteen hyötykäyttö biokaasulaitoksella ja lämpöenergian hyödyntäminen lämpöpumppulaitoksella, hiilijalanjälki oli negatiivinen eli parempi kuin hiilineutraali. Lisäksi puhdistamokokonaisuus tuotti energiaa noin kymmenen kertaa enemmän kuin se käytti energiaa.

Yhtiön liikevaihto muodostui pääosin jätevedenpuhdistuspalvelumaksusta (K-sarjan osakkaat) ja pieneltä osin lämmöntalteenottopalvelumaksusta (L-sarjan osakkaat). Palvelumaksut koostuivat käyttökustannuksista ja investoinnin hankintamenosta. Yhtiösopimuksen 23.12.2022 mukaan sekä K- että L-sarjan osakkaat maksavat

investoinnin hankintamenon omistusosuuden mukaisessa suhteessa ja käyttökustannukset palvelun käytön mukaisessa suhteessa.

K-sarjan osakkaita laskutettiin hallituksen 26.10.2021 hyväksymän arviolaskutuksen perusteella. Lisäksi 29.11.2022 toteutettiin arviolaskutuksen tarkistus tammi-syyskuun tiedoilla. Tilikauden lopussa Yhtiön tulos ”nollattiin” Yhtiösopimuksen mukaisesti tasauslaskuilla. Yhtiön liikevaihto jäi alle tavoitteen, koska palvelumaksujen (käyttökustannukset ja investoinnin hankintameno) määrä toteutui arvioitua pienempänä. Omistajien näkökulmasta pienempi liikevaihdon toteuma tarkoittaa edullisempaa palvelua. Yhtiön tulos oli 0 euroa.

Yhtiö on huoltovarmuuskriittinen toimija ja puhdistamon toiminnan jatkuvuuden varmistaminen on välttämättömyyksiä yhteiskunnalle. Yhtiö varmistaa sekä strategisilla että operatiivisilla toimenpiteillä puhdistamon toiminnan jatkuvuuden myös poikkeusolosuhteissa.

Yhtiön mittava rakennushanke, puhdistamon poistoputken kapasiteetin tehostaminen ja UV-laitoksen rakentaminen, eteni suunnitellusti. Hankkeen myötä Yhtiö vastaa ilmastonmuutoksen haasteisiin sekä kehittää puhdistusprosesseja ja varautumista häiriötilanteisiin. Lisäksi hygieeninen ympäristökuormitus Turun merialueelle vähenee merkittävästi. Hanke valmistuu keväällä 2023. Poistoputkihankkeen budjetti on 48 miljoonaa euroa, joka tultaneen alittamaan noin miljoonalla eurolla.

Toinen suurempi pitkäkestoinen investointikohde oli jälkiselkeytysaltaiden pinnoitus hiilidioksidikorroosion vuoksi. Altaita on kahdeksan kappaletta ja investoinnin kokonaiskesto ulottuu 2020-luvun loppupuolelle. Muita toiminnan jatkuvuutta turvaavia investointikohteita vuonna 2022 olivat tietojärjestelmien, energiatehokkuuden, puhdistusprosessin sekä kaukovalvonnan kehittäminen.

Yhtiön riskikartoituksissa merkittävimmiksi riskeiksi ovat nousseet toiminnan jatkuvuuden vaarantuminen riittämättömien henkilöresurssien vuoksi, työturvallisuus- ja terveysriskit, lainsäädännön ja määräysten muuttumisesta johtuvat tiukentuvat vaatimukset Yhtiön toimintoihin liittyen, tilaturvallisuusriskit sekä erittäin vakavan laiterikon aiheuttamat vahingot. Yhtiö kehittää riskienhallintaa jatkuvana prosessina. Riskienarvioinnin tulokset huomioidaan Yhtiön toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Yhtiösopimuksen mukaan ”K-sarjan Osakkaiden jätevesikuormituksen ja omistusosuuksien vastaavuus arvioidaan viiden vuoden välein edellisen täyden toimintavuoden mitatun jätevesikuormituksen perusteella huomioiden mahdollisten yksittäisten poikkeuksellisten olosuhteiden vaikutukset.” Lisäksi ”aina kun K-sarjan Osakkaiden välisiä jätevesikuormituksen ja omistusosuuksien vastaavuustarkasteluja tehdään, päivitetään samalla myös L-sarjan Osakkaiden omistusosuudet”. Osakkaat ovat sopineet, että seuraava vastaavuustarkastelu toteutetaan keväällä 2023.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Keskitetty jätevedenpuhdistus toimii tehokkaasti. Puhdistustulokset ovat Itämeren suojelukomission suositusten mukaisia. Ympäristölupamääräykset Etelä-Suomen aluehallintovirasto 1.10.2014 nro 167/2014/2.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
pitoisuus käsitelty vesi BOD7ATU ≤10 mg/l	2,2 mg/l	2,0 mg/l	≤ 3,5 mg/l	2,4	
pitoisuus käsitelty vesi CODCr ≤60 mg/l	24 mg/l	20 mg/l	≤ 35 mg/l	21	
pitoisuus käsitelty vesi fosfori ≤0,3 mg/l	0,094 mg/l	0,13 mg/l	≤ 0,15 mg/l	0,12	
pitoisuus käsitelty vesi kiintoaine ≤15 mg/l	1,1 mg/l	1,3 mg/l	≤ 3,5 mg/l	1,4	
puhdistusteho käsitelty vesi BOD7ATU ≥95 %	99 %	99 %	≥ 99 %	99	
puhdistusteho käsitelty vesi CODCr ≥90 %	96 %	97 %	≥ 95 %	97	

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
puhdistusteho käsitelty vesi fosfori ≥ 95 %	99 %	98 %	≥ 98 %	98	
puhdistusteho käsitelty vesi typpi ≥ 75 %	86 %	86 %	≥ 83 %	88	
puhdistusteho käsitelty vesi kiintoaine ≥ 95 %	100 %	100 %	≥ 99 %	100	

Selitys poikkeamista: Tulokset laitoksella käsitellystä jätevedestä ilman verkosto-ohituksia. Ei poikkeamia.

Tavoite: Laitoksen arvon säilyttäminen ja jatkuva kehittäminen, jotta tehokkaaseen puhdistustulokseen päästään myös laitoksen ikääntyessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Leasing-koneiden ja -laitteiden korjaus- ja muutosten investoinnit	423	392	450	371	

Selitys poikkeamista: Laitoksen kemikalioinnin kehittämiseen liittyvä hanke keskeytettiin maailmantilanteesta johtuvien kohonneiden kustannusten vuoksi, minkä johdosta leasing-koneiden ja -laitteiden korjaus- ja muutuskustannukset jäivät alle tavoitteen. Hanke toteutetaan parempana ajankohtana.

Turun Seudun Vesi Oy

Toimitusjohtaja: Aki Artimo

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Yhtiön liikevaihto vuonna 2022 oli 18,25 miljoonaa euroa. Omistajakunnille myydyin veden kuutiohintana oli koko vuoden ajan 0,26 €/m³. Vuoden 2022 jälkimmäisellä vuosipuoliskolla kiihtynyt inflaatio sekä erityisesti sähköenergian hinnan nousu aiheuttivat sen, ettei laskutettu kuutiohintana riittänyt enää kattamaan tuotantotoiminnasta aiheutuvia kuluja. Toisaalta yhtiö pystyi vuonna 2022 maksamaan pois 10 miljoonan euron lainan ennakkoisesti yhtiön kassavarainista. Lisäksi yhtiö lyhensi kassavarainista toisen lainan uudelleenjärjestelyn yhteydessä kyseisen lainan pääomaa 5 miljoonalla eurolla. Yleisellä korkotason nousulla ei ole ollut merkittäviä vaikutuksia yhtiön nykyisestä lainakannasta aiheutuviin korkokuluihin. Osa yhtiön lainoista on kiinteäkorkoisia ja osa lainoista on sidottu markkinakorkoihin. Yhtiöllä on kuitenkin korkosuojaus, jotka toimivat puskurina nykyisen lainakannan korkokulujen nousulle.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiö toimittaa vettä osakkailleen suunnitellusti ja veden tuotannon määrä vastaa suunniteltua

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Veden tuotanto / tuotantotavoite, %	100	100	100	100	

Tavoite: Veden toimitus on häiriötöntä ja virheitä veden laadussa ei esiinny

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Jakeluun toimitettavan veden laadussa havaitut virheet, kpl	0	0	0	0	
Ennakoimattomat häiriöt veden jakelussa	0	0	0	0	

Turun TeknologiaKiinteistöt Oy -konserni

Toimitusjohtaja: Mikko Lehtinen

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Yhtiö saavutti lähes kaikki vuodelle 2022 asetetut tavoitteet. Liikevaihto ja ebitda ylittivät talousarvion.

Korkotason voimakas nousu ja sitä kautta kiinteistöjen tuottovaatimusten kasvu johtivat kiinteistöjen arvon laskemiseen (yhtiö arvostaa kiinteistöomaisuuden käypään arvoon tilinpäätöksessään). Kiinteistöjen arvonalusta kirjattiin 22 miljoonan euron tappio. Tästä huolimatta yhtiön pääomarakenne on vahva keväällä 21 tehdyn osakeannin jäljiltä ja omavaraisuusaste 44,4 %.

Yhtiö maksoi kesäkuussa osinkoja tilikaudelta 2021 omistajilleen sovitun osingonjakopolitiikan mukaisesti.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Sijoitetun pääoman tuotto kaupungille

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Tuottotavoite kaupungille vuodessa, 1 000 euroa	1 506	1 502	1 620	1 695	

Selitys poikkeamista: Yhtiön operatiivisesta kassavirrasta 50 % on sovittu maksettavaksi osinkoina. Operatiivinen kassavirta 2021 oli hieman arvioitua korkeampi mikä johti myös arvioitua korkeampaan osinkoon.

Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen tavoitellusti

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Liikevaihto, 1 000 euroa	28 896	32 255	36 141	36 982	
Käyttökate, 1 000 euroa	17 178	18 164	21 308	21 653	

Selitys poikkeamista: Liikevaihto nousi budjetoitua korkeammaksi pitkälti odotettua suuremman palvelumyynnin (kasvattaa myös kuluja).

Tavoite: Kiinteistöomaisuuden ja vuokraustoiminnan kasvattaminen

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Vuokrat m2 (taloudellinen)	149 955	146 392	158 200	155 700	
Kiinteistöomaisuuden markkina-arvo, 1 000 euroa	392 225	452 992	467 200	469 021	

Turun Vesihuolto Oy

Toimitusjohtaja: Irina Nordman

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Vuosi 2022 toteutui taloudellisesti hieman budjetoitua paremmin. Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin erinomaisesti vähäistä veden laatutavoitepoikkeamaa lukuun ottamatta.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiö toimittaa vettä asiakkailleen luotettavasti ja kustannustehokkaasti

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Ennakoimattoman jakelukatkoksen pituus, min/asukas/vuosi (keskimääräinen)	1,1	23,9	< 5	1,7	

Tavoite: Veden toimitus on häiriötöntä ja virheitä veden laadussa ei esiinny

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Jakeluun toimitettavan veden laadussa havaitut poikkeamat laatuvaatimuksista	0	0	0	0	
Jakeluun toimitettavan veden laadussa havaitut poikkeamat laatusuosituksista	1	0	0	1	
Putkirikkojen määrä, kpl/100 vesijohtokilometriä	3,6	4,0	< 5	3,8	

Selitys poikkeamista: Vuoden aikana yhdessä vesinäytteessä oli asetuksen laatusuositusta korkeampi rautapitoisuus. Uusintänäytteessä tulos oli raja-arvojen mukainen.

Turun Ylioppilaskyläsäätiö

Toimitusjohtaja: Risto Siilos

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

TYS:n vuonna 2022 päivitetty missio on yksinkertainen: TYS vuokraa kilpailukykyisiä asuntoja opiskelijoille. Myös visiota yksinkertaistettiin ja sen tähtäyspistettä ja tavoitetilaa päivitettiin vuoteen 2040: TYS on yhä useamman opiskelijan valinta ja koti. Kaikki sanat ovat merkitseviä.

Asunto-, vuokra-asunto ja rakennusmarkkina muuttui Suomessa vuonna 2022 erityisesti Ukrainan sodan seurauksena.

Turussa seurausvaikutukset eivät vielä näy koko viime vuoden rakennuslupatilastoja tarkastelemalla: Turun rakennusvalvonnassa tehtiin 1711 lupapäätöstä, 238 päätöstä enemmän kuin vuonna 2021. Vireille jätettyjen hakemusten määrä oli samaa luokkaa kuin keskimäärin vuosittain, noin 1500 hakemusta. Uusia asuinkerrostalolupia myönnettiin Turkuun 71 kappaletta. Määrä ylitti aiemman 53 asuinkerrostalon ennätyksen vuodelta 2021. Uusiin asuinkerrostalolupiin sisältyi yhteensä 3752 asuntoa. Edellinen ennätys vuodelta 2021 oli 3032 asuntoa. Myös Turussa rakentamisen aloitukset ovat vähentyneet suhdannetilanteesta, korkojen noususta ja markkinoiden epävarmuudesta johtuen.

Tilastokeskuksen mukaan vapaarahoitteisten asuntojen vuokrat ovat vuodesta 2018 alkaen nousseet eniten Turussa verrokkaikaupunkeihin Helsinki, Tampere, Jyväskylä ja Oulu verrattuna, ja kehitys jatkui ainakin vuoden 2022 loppuun asti. Tampereen nousulukemat ovat lähestyneet Turun vastaavia. Turun keskimääräinen neliövuokra (15,36 €/ m²/kk) vuoden 2022 lopulla oli kuitenkin pääkaupunkiseutua ja Tamperetta alhaisempi.

Turku on runsaan kymmenen viime vuoden aikana kasvanut yli tuhannen asukkaan vuotuista keskivauhtia. Turun vetovoimaisuus opiskelijoille, asukkaille ja yrityksille on TYS:lle korvaamattoman tärkeätä, ja toisaalta säätiö voi omalta osaltaan olla vaikuttamassa siihen positiiviseen kehitykseen, joka Turussa on edelleen jatkunut.

TYS:n asuntojen vuokrataso pystyttiin pitämään kohtuullisena. Säätiön asuntojen keskimääräinen vuokra vuonna 2022 oli 12,90 €/m²/kk (laskettuna 100 % vuokratasolla), ja kun otetaan huomioon, että TYS:n vuokra sisältää sähkön, veden ja nettiyhteyden, on keskimääräisen vuokran ero vapaarahoitteisten asuntojen vuokriin vielä suurempi. Vuodelle 2022 TYS:n vuokria ei korotettu, vuodelle 2023 jouduttiin tekemään maltillinen korotus kustannusten nousun vuoksi.

TYS:n henkilöstö ja kumppaniverkosto piti edelleen TYS:n asukastyytyväisyyden korkealla, esimerkkinä parin säännöllisiin asukaskyselyihin perustuvan mittarin tulokset vuodelta 2022: yleisarvosana TYS:n asiakaspalvelulle 4,13 (asteikko 1–5) ja huoneistokäyntien palautteen keskiarvo 8,44 (asteikko 0–10). Tuloksia tarkastellessa on hyvä vielä huomata, että tyypillisesti TYS:n henkilöstöön yhteyttä ottavalla on jokin asumiseen liittyvä haaste ratkaistavana, ja huoneistokäynneillä on myös jokin tyypillisesti asunnon kuntoon liittyvä syy.

Asuntojen taloudellinen käyttöaste vuonna 2022 oli 97,2 %, jossa on parannusta edellisvuoteen 0,6 %-yksikköä. Turun Ylioppilaskyläsäätiön 56. toimintavuoden kokonaistuotot olivat noin 29,2 miljoonaa euroa (27,3 miljoonaa euroa vuonna 2021). Taseen loppusumma oli noin 177,1 miljoonaa euroa (180,2 miljoonaa euroa). Säätiön lainamäärä toimintavuoden lopussa oli noin 127,9 miljoonaa euroa (131,2 miljoonaa euroa).

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET**Tavoite: Korkea käyttöaste**

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Käyttöaste, %	95,7*	96*	97*	96,6*	

Selitys poikkeamista: *toiminnallinen käyttöaste

Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen tavoitellulle tasolle

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Liikevaihto, 1 000 euroa	27 320	27 349	28 647	29 174*	
Liikevoitto, 1 000 euroa	3 330	3 170	1 518	3 013	

Selitys poikkeamista: * Liikevaihtoon vaikutti mm. se, että asuntoja vuokrattiin kesäaikana pandemiavuosia enemmän Turkuun kesätöihin tulleille sekä erilaisille kursseille ja tapahtumiin tuleville.

Tavoite: Opiskelija-asumisen riittävyyden varmistaminen

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Asukaspaikkojen määrä, kpl	6 980	6 955	7 180	7 190	
Asukaspaikkojen määrä suhteessa kaupungissa olevien opiskelijoiden määrään, %	20	20,5	21	20,5	

TVT Asunnot Oy -konserni

Toimitusjohtaja: Teppo Forss

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Yhtiön taloudellista tulosta voidaan pitää kohtuullisena. Tätä edesauttoi asuntojen korkea taloudellinen käyttöaste. Asukkailta perittäviin vuokriin tehtiin yhtiötasolla keskimäärin 0,8 % tarkistus. Tämä ei riittänyt kattamaan nousseita kuluja ja investointien myötä kohonneita poistoja. Näin ollen liikevoitto jäi alle tavoiteltavan tason. Rakenteilla olevat keskeneräiset investoinnit lisäävät sitoutuneen pääomaan määrää, ilman että vastaavia tuloja vielä syntyy. Nämä vaikuttavat alentavasti oman ja sijoitetun pääoman tuotto -tunnuslukuun. Kustannusten hallinnassa onnistuttiin, vaikka rakennus- ja kiinteistöalan kustannustaso ja energian hinta olivat nousussa. Pitkään matalana säilynyt korkotaso kääntyi nousuun, mutta yhtiö pyrkii suojautumaan korkojen nousulta pitkäjänteisesti.

Yhtiön vastaanottamien asuntohakemusten määrä pysyi korkealla tasolla, mikä osoittaa, että TVT:n tarjoamalle vuokra-asumiselle on kysyntää. Vaihtuvuus pysyi edelleen matalalla tasolla. Vähäinen vaihtuvuus tarkoitti vähemmän tarjolla olevia asuntoja. Kun asuntoja ei ole saatavilla eikä erityisesti halutusta sijainnista, asunnonhakijoilta saadaan kitkerää palautetta. Kysyntä kohdistuu pääosin keskusta-alueelle laajassa mielessä.

Erityisryhmien asuntosopimusten osuus TVT Asunnot Oy:n omassa asuntokannassa on laskenut, koska kaupunki on luopunut vanhuspalvelujen käytössä olleiden pienempien yksiköiden vuokrauksesta sen jälkeen, kun Turun Palvelutilat Oy:lle valmistuivat ympärivuorokautisen hoidon yksiköt Kulkurin valssi ja Vuokkokoti.

Vuoden aikana TVT Asunnoille valmistui 490 uutta vuokra-asuntoa. Kun muu asuntorakentaminen on jatkunut vilkkaana, yhtiön osuus Turun koko asuntokannasta on edelleen merkittävästi, noin 800–1000 asuntoa, alle tavoitetason.

Uuden vuokra-asuntotuotannon käynnistäminen tavoiteltavissa määrin on aikaisempina vuosina ollut vaikeaa pääosin tonttien puutteen vuoksi. Tällä hetkellä rakentamiskelpoisia tontteja näyttäisi olevan käytettävissä ainakin vuoden 2023 ja 2024 tarpeisiin. Kehittämistyötä pitää jatkaa määrätietoisesti, jotta tontteja on jatkossakin. Rakentamisen suhdanne ei tukenut investointeja. Tarjolla olevat rahoitusmuodot ja ARA-tuki sen sijaan tukivat investointeja.

Vuoden aikana päätettiin 100 asunnon uudistuotannon käynnistämisestä. Purkavaa uudisrakentamista varten luovuttiin 92 asunnon käytöstä ja myyntiä varten 14 asunnosta. Vuoden päätteessä rakenteilla on 342 uutta asuntoa joista 197 Turkuun.

Kun kysyntä on ollut suurta ja uudistuotanto vähäistä, yhtiö ei ole pystynyt luopumaan asunnoista, jotka sopivat huonosti kohtuuhintaiseen vuokratyöhön tai joiden ylläpito- ja korjauskustannukset ovat korkeita.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiö tulouttaa Turun kaupungille vuosittain lainasopimusten mukaisen korkotuoton

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Turun kaupungille pääomalinasta maksettava korko, 1 000 euroa	1 138	1 138	1 135	1 136	
Turun kaupungin muista lainoista maksettava korko, 1 000 euroa	3 158	3 452	3 038	3 545	

Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen toivotulle tasolle

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Liikevaihto, 1 000 euroa	88 166	89 338	90 000	91 936	
Liikevoitto, 1 000 euroa	18 025	15 876	15 000	13 200	

Tavoite: Asuntojen käyttöaste pidetään hyvänä

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Käyttöaste, % (emoyhtiö)	99	99	98	99	

Tavoite: Yhtiön sosiaalisten tavoitteiden täytyminen

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä / asuntojen määrä kaupungissa, % (emoyhtiö)	9,7	9,6	10,5	9,9	
Uudistuotanto, kpl	129	30	300	490	
Luopuminen, kpl	97	90	50	91	
Erityisryhmien asuntososopimukset / yhtiön hallin- nassa oleva asuntokanta, % (emoyhtiö)	5,1	4,8	4,5	4,7	

Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy

Toimitusjohtaja: Maria Aspala

Toimitusjohtajan katsaus talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamista vuonna 2022

Liikevaihto kehittyi ennakoidusti, liikevoitto kuitenkin alle talousarvion

Liikevaihto kasvoi 2,9 % verrattuna edelliseen vuoteen. Kappalemääräinen käyttöaste kasvoi edelleen. Lisäksi liikevaihtoa kasvattivat kolme tarkasteluvuonna valmistunutta uudiskohdetta sekä vuodelle 2022 tehty maltillinen vastikekorotus.

Liikevoitto alitti talousarvion. Liikevoittoa painoivat kasvaneet kiinteistöjen ylläpitokulut sekä pääomakustannusten nousu.

Uudiskohde- ja perusparannusinvestoinnit

Tarkasteluvuonna valmistuivat Villa Gardberg (Turku), Kartanonpuisto (Kaarina) ja Ruustinna (Raisio). Vuoden 2022 lopussa rakenteilla oli 124 asuntoa. Perusparannus käynnistyi tarkasteluvuonna yhdessä kohteessa ja valmistui neljässä kohteessa.

Uudiskohde- ja perusparannusinvestointeja lykättiin voimakkaasti nousseiden ylläpito- ja rakennuskustannusten nousun sekä kasvaneiden pääomakustannusten vuoksi. Laskeneesta uudisomistusasuntojen ja sijoitusasuntojen kysynnästä huolimatta toiminta-alueella tonttien myynti- ja vuokraushinnat ovat jatkaneet nousuaan vuonna 2022. Tämä asettaa haasteita Ara-rakentamiselle toiminta-alueella.

Hoitokulut kasvoivat

Kasvaneet energiakustannukset näkyivät hoitokulujen kasvussa erityisesti sähkön osalta vuonna 2022. Lisäksi energiakustannukset vaikuttivat laajasti mm. kiinteistöhuolto- ja jätehuoltokustannuksiin.

Yhteenveto

Yhteenvetona voidaan todeta, että korkeana pysyttelevä asumisoikeusasuntojen kysyntä ja onnistuneet uudiskohdeinvestoinnit mahdollistivat liikevaihdon kasvun muutoin haastavassa toimintaympäristössä. Hoitokulujen nousu jäi talousarvioon nähden maltilliseksi ja pääomakustannusten nousu tulee ajoittumaan useammalle vuodelle lainasalkun ollessa sidottuna kiinteisiin korkoihin huomattavalta osuudelta.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite: Korkea käyttöaste

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Käyttöaste, %	98,4	98,6	99	99	

Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen toivotulle tasolle

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Liikevaihto, 1 000 euroa	24 423	25 302	25 887	26 025	
Liikevoitto, 1 000 euroa	4 295	5 567	4 000	3 332	

Selitys poikkeamista: Liikevoittoa painoivat kasvaneet ylläpito- ja pääomakustannukset.

Tavoite: Asumisoikeusasuntojen riittävyys

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutunut 31.12.2022	
Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä, kpl	2 766	2 766	2 826	2 850	
Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä suhteessa toiminta-alueella olevien ASO-asuntojen kokonaismäärään, %	67	67	67	66	

9. Taloudellisten tavoitteiden toteutumisvertailut

9.1 Käyttötaloulososan toteutumisvertailut

KAUPUNKI YHTEENSÄ, €	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 muutokset	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutuma 2022	Poikkeama €
Toimintatuotot	460 058 190	-1 101 369	458 956 821	496 501 259	37 544 438
Valmistus omaan käyttöön	1 610 070	0	1 610 070	1 337 212	-272 858
Toimintakulut	-1 639 361 186	-55 048 261	-1 694 409 447	-1 723 271 727	-28 862 280
TOIMINTAKATE	-1 177 692 926	-56 149 630	-1 233 842 556	-1 225 433 256	8 409 300
KAUPUNGINVALTUUSTO					
Toimintakulut	-1 055 396	0	-1 055 396	-921 888	133 508
TOIMINTAKATE	-1 055 396	0	-1 055 396	-921 888	133 508
KESKUSVAALILAUTAKUNTA					
Toimintatuotot	440 000	10 024	450 024	450 024	0
Toimintakulut	-525 480	-62 483	-587 963	-554 114	33 849
TOIMINTAKATE	-85 479	-52 459	-137 939	-104 090	33 849
TARKASTUSLAUTAKUNTA					
Toimintakulut	-554 000	-125	-554 125	-503 294	50 831
TOIMINTAKATE	-554 000	-125	-554 125	-503 294	50 831
VAHINKORAHASTO					
Toimintakulut	0	0	0	-250 856	-250 856
TOIMINTAKATE	0	0	0	-250 856	-250 856
KAUPUNGINHALLITUS					
Toimintatuotot	227 374 678	-9 287 393	218 087 285	233 600 677	15 513 393
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	137 814	137 814
Toimintakulut	-286 620 035	-338 914	-286 958 949	-291 869 444	-4 910 495
TOIMINTAKATE	-59 245 357	-9 626 307	-68 871 664	-58 130 953	10 740 711
Konsernihallinto					
Toimintatuotot	183 389 201	-6 857 150	176 532 051	184 110 248	7 578 197
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	89 649	89 649
Toimintakulut	-210 983 552	9 288 009	-201 695 543	-206 647 565	-4 952 022
TOIMINTAKATE	-27 594 351	2 430 859	-25 163 492	-22 447 668	2 715 824
Kaupunginhallitus, Yhteiset					
Toimintatuotot	37 310 477	-2 430 243	34 880 234	44 343 406	9 463 172
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	48 165	48 165
Toimintakulut	-32 361 483	-9 626 922	-41 988 405	-46 738 684	-4 750 279
TOIMINTAKATE	4 948 994	-12 057 165	-7 108 172	-2 347 113	4 761 059
Kaupunginhallitus, Työllisyyden palvelukokonaisuus					
Toimintatuotot	6 675 000	0	6 675 000	5 147 024	-1 527 976
Toimintakulut	-43 275 000	0	-43 275 000	-38 483 195	4 791 805
TOIMINTAKATE	-36 600 000	0	-36 600 000	-33 336 171	3 263 829
VAPAA-AJAN PALVELUKOKONAISSUUS					
Toimintatuotot	10 436 052	0	10 436 052	10 524 622	88 570
Toimintakulut	-78 836 052	-330 957	-79 167 009	-79 471 328	-304 319
TOIMINTAKATE	-68 400 000	-330 957	-68 730 957	-68 946 706	-215 749

Taloudellisten tavoitteiden toteutumisvertailut

	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 muutokset	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutuma 2022	Poikkeama €
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta					
Toimintatuotot	6 111 500	0	6 111 500	6 327 109	215 610
Toimintakulut	-53 811 500	-287 743	-54 099 243	-53 741 826	357 417
TOIMINTAKATE	-47 700 000	-287 743	-47 987 743	-47 414 717	573 027
Liikuntalautakunta					
Toimintatuotot	4 324 552	0	4 324 552	4 197 513	-127 039
Toimintakulut	-25 024 552	-43 213	-25 067 766	-25 729 502	-661 736
TOIMINTAKATE	-20 700 000	-43 213	-20 743 213	-21 531 989	-788 776
KASVATUKSEN JA OPETUKSEN PALVELUKOKONAISUUS, Kasvatus- ja opetuslautakunta					
Toimintatuotot	23 309 674	0	23 309 674	24 877 688	1 568 014
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	22 885	22 885
Toimintakulut	-345 685 156	-12 962 188	-358 647 345	-365 361 726	-6 714 381
TOIMINTAKATE	-322 375 482	-12 962 188	-335 337 671	-340 461 153	-5 123 482
KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUKOKONAISUUS					
Toimintatuotot	73 642 841	0	73 642 841	84 365 589	10 722 748
Valmistus omaan käyttöön	1 610 070	0	1 610 070	1 176 513	-433 557
Toimintakulut	-114 139 213	-1 388 258	-115 527 471	-116 431 261	-903 791
TOIMINTAKATE	-38 886 302	-1 388 258	-40 274 560	-30 889 159	9 385 401
Kaupunkiympäristölautakunta					
Toimintatuotot	38 582 208	0	38 582 208	43 491 516	4 909 308
Valmistus omaan käyttöön	1 610 070	0	1 610 070	1 176 513	-433 557
Toimintakulut	-56 278 579	-1 238 258	-57 516 837	-57 238 782	278 055
TOIMINTAKATE	-16 086 301	-1 238 258	-17 324 559	-12 570 752	4 753 806
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta					
Toimintatuotot	34 677 462	0	34 677 462	40 613 770	5 936 308
Toimintakulut	-57 377 463	-150 000	-57 527 463	-58 828 272	-1 300 809
TOIMINTAKATE	-22 700 001	-150 000	-22 850 001	-18 214 502	4 635 500
Rakennus- ja lupalautakunta					
Toimintakulut	-100 000	0	-100 000	-87 457	12 543
TOIMINTAKATE	-100 000	0	-100 000	-87 457	12 543
Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta					
Toimintatuotot	383 171	0	383 171	260 302	-122 869
Toimintakulut	-383 171	0	-383 171	-276 751	106 420
TOIMINTAKATE	-0	0	-0	-16 449	-16 448
HYVINVOINNIN PALVELUKOKONAISUUS, Sosiaali- ja terveyslautakunta					
Toimintatuotot	76 792 726	8 176 000	84 968 727	90 648 405	5 679 678
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-766 033 636	-39 946 164	-805 979 800	-817 658 706	-11 678 906
TOIMINTAKATE	-689 240 910	-31 770 164	-721 011 073	-727 010 302	-5 999 228
VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAUTAKUNTA					
Toimintatuotot	48 062 219	0	48 062 219	52 034 254	3 972 035
Toimintakulut	-45 912 218	-19 172	-45 931 390	-50 249 111	-4 317 721
TOIMINTAKATE	2 150 001	-19 172	2 130 829	1 785 143	-345 686

Käytettyjen käsitteiden selitykset:

TA Talousarvio
Poikkeama Tilinpäätöksen (toteutuma 2022) poikkeama muutettuun talousarvioon

9.2 Investointiosan toteutumisvertailut

KAUPUNKI YHTEENSÄ, €	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 muutokset	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutuma 2022	Poikkeama €
Investointimenot	-158 160 600	-17 864 131	-176 024 731	-120 993 844	55 030 888
Rahoitusosuudet	3 063 320	0	3 063 320	3 220 500	157 180
Luovutustuotot	26 214 195	12 000 000	38 214 195	43 593 706	5 379 511
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-128 883 085	-5 864 131	-134 747 216	-74 179 638	60 567 578
KONSERNIHALLINTO					
Investointimenot	-151 253 300	-17 864 131	-169 117 431	-115 903 385	53 214 046
Rahoitusosuudet	2 775 000	0	2 775 000	3 148 500	373 500
Luovutustuotot	26 043 215	12 000 000	38 043 215	43 499 956	5 456 741
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-122 435 085	-5 864 131	-128 299 216	-69 254 930	59 044 286
Kaupunginhallitus					
Investointimenot	-10 150 000	0	-10 150 000	-4 479 454	5 670 546
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-10 150 000	0	-10 150 000	-4 479 454	5 670 546
Kaupungin yhteiset toiminnot					
Investointimenot	-141 103 300	-17 864 131	-158 967 431	-111 423 931	47 543 500
Rahoitusosuudet	2 775 000	0	2 775 000	3 148 500	373 500
Luovutustuotot	26 043 215	12 000 000	38 043 215	43 499 956	5 456 741
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-112 285 085	-5 864 131	-118 149 216	-64 775 475	53 373 741
VAPAA-AJAN PALVELUKOKONAISUUS					
Investointimenot	-840 000		-840 000	-528 659	311 341
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-840 000		-840 000	-528 659	311 341
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta					
Investointimenot	-640 000		-640 000	-431 594	208 406
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-640 000		-640 000	-431 594	208 406
Liikuntalautakunta					
Investointimenot	-200 000		-200 000	-97 065	102 935
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-200 000		-200 000	-97 065	102 935
KASVATUKSEN JA OPETUKSEN PALVELUKOKONAISUUS					
Investointimenot	-2 230 000	0	-2 230 000	-2 120 289	109 711
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 230 000	0	-2 230 000	-2 120 289	109 711
KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUKOKONAISUUS					
Investointimenot	-903 000	0	-903 000	-581 349	321 651
Rahoitusosuudet	175 000	0	175 000	0	-175 000
Luovutustuotot	0	0	0	15 800	15 800
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-728 000	0	-728 000	-565 549	162 451
Kaupunkiympäristölautakunta					
Investointimenot	-403 000	0	-403 000	-134 767	268 233
Luovutustuotot	0	0	0	15 800	15 800
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-403 000	0	-403 000	-118 967	284 033
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta					
Investointimenot	-500 000	0	-500 000	-446 582	53 419
Rahoitusosuudet	175 000	0	175 000	0	-175 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-325 000	0	-325 000	-446 582	-121 581
HYVINVOINNIN PALVELUKOKONAISUUS					
Investointimenot	-500 000	0	-500 000	0	500 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-500 000	0	-500 000	0	500 000

Taloudellisten tavoitteiden toteutumisvertailut

	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 muutokset	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutuma 2022	Poikkeama €
VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAITOS					
Investointimenot	-2 434 300	0	-2 434 300	-1 860 162	574 138
Rahoitusosuudet	113 320	0	113 320	72 000	-41 320
Luovutustuotot	170 980	0	170 980	77 950	-93 030
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 150 000	0	-2 150 000	-1 710 212	439 788

Käytettyjen käsitteiden selitykset:

TA Talousarvio

Poikkeama Tilinpäätöksen (toteutuma 2022) poikkeama muutettuun talousarvioon

9.3 Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailut

Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu (sisäiset mukana)

€	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 muutokset	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutuma 2022	Poikkeama*
TOIMINTATUOTOT	460 058 190	-1 101 369	458 956 821	496 501 259	37 544 438
Myyntituotot	152 083 095	-5 274 368	146 808 727	149 992 962	3 184 235
Maksutuotot	78 917 380	-5 986 648	72 930 731	76 714 524	3 783 792
Tuet ja avustukset	35 231 909	10 251 697	45 483 607	57 576 359	12 092 752
Vuokratuotot	168 794 777	-67 300	168 727 477	177 544 304	8 816 828
Muut toimintatuotot	25 031 029	-24 750	25 006 279	34 673 110	9 666 831
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 610 070	0	1 610 070	1 337 212	-272 858
TOIMINTAKULUT	-1 639 361 186	-55 048 261	-1 694 409 447	-1 723 271 727	-28 862 280
Henkilöstökulut	-566 187 037	1 317 960	-564 869 077	-564 795 985	73 092
Palvelujen ostot	-755 662 269	-56 690 543	-812 352 812	-836 485 564	-24 132 753
Aineet, tarvikkeet	-55 956 448	-3 394 435	-59 350 883	-72 246 469	-12 895 586
Avustukset	-70 877 357	2 636 078	-68 241 279	-61 307 565	6 933 714
Muut toimintakulut	-190 678 075	1 082 679	-189 595 396	-188 436 144	1 159 252
TOIMINTAKATE	-1 177 692 926	-56 149 630	-1 233 842 556	-1 225 433 256	8 409 300
Verotulot ja valtionosuudet	1 187 333 935	0	1 187 333 935	1 267 630 469	80 296 534
Verotulot	870 487 000	0	870 487 000	947 964 038	77 477 038
Kunnan tulovero	692 816 000	0	692 816 000	697 531 328	4 715 328
Kiinteistövero	66 696 000	0	66 696 000	69 684 313	2 988 313
Osuus yhteisöveron tuotosta	110 975 000	0	110 975 000	180 748 397	69 773 397
Valtionosuudet	316 846 935	0	316 846 935	319 666 431	2 819 496
Rahoitustuotot ja -kulut	29 199 000	0	29 199 000	35 349 087	6 150 087
Korkotuotot	16 500 000	0	16 500 000	17 031 659	531 659
Muut rahoitustuotot	21 500 000	0	21 500 000	29 274 297	7 774 297
Korkokulut	-8 300 000	0	-8 300 000	-6 518 269	1 781 731
Muut rahoituskulut	-501 000	0	-501 000	-4 438 600	-3 937 600
VUOSIKATE	38 840 010	-56 149 630	-17 309 620	77 546 300	94 855 921
Poistot ja arvonalentumiset	-63 517 026	0	-63 517 026	-61 513 327	2 003 699
Suunnitelman mukaiset poistot	-63 517 026	0	-63 517 026	-60 504 294	3 012 732
Arvonalentumiset	0	0	0	-1 009 033	-1 009 033
TILIKAUDEN TULOS	-24 677 016	-56 149 630	-80 826 646	16 032 973	96 859 620
Varausten ja rahastojen muutokset	2 144 771	0	2 144 771	2 198 224	53 453
Poistoeron lisäys (-) / vähennys (+)	2 144 771	0	2 144 771	2 198 224	53 453
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-22 532 245	-56 149 630	-78 681 875	18 231 197	96 913 072

* Toteuma 2022 - TA 2022 muutoksineen

+ tulojen ylitys / menojen alitus

- tulojen alitus / menojen ylitys

9.4 Rahoituslaskelmaosan toteutumisvertailut

€	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 muutokset	Talousarvio 2022 muutoksin	Toteutuma 2022	Poikkeama*
Vuosikate	38 840 010	-56 149 630	-17 309 620	77 546 300	94 855 921
Tulorahoituksen korjaukset	-22 008 215	0	-22 008 215	-28 734 076	-6 725 860
Toiminnan rahavirta	16 831 794	-56 149 630	-39 317 835	48 812 225	88 130 060
Investointimenot	-158 160 600	-17 864 131	-176 024 731	-120 993 844	55 030 888
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3 063 320	0	3 063 320	3 220 500	157 180
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuotot	26 214 195	12 000 000	38 214 195	43 593 706	5 379 511
Investointien rahavirta	-128 883 085	-5 864 131	-134 747 216	-74 179 638	60 567 578
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-112 051 291	-62 013 761	-174 065 052	-25 367 413	148 697 639
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Antolainauksen muutokset	-37 709 000	-12 480 000	-50 189 000	6 172 486	56 361 486
Antolainasaamisten lisäykset	-63 000 000	-12 480 000	-75 480 000	-27 256 159	48 223 841
Antolainasaamisten vähennykset	25 291 000	0	25 291 000	33 428 646	8 137 646
Lainakannan muutokset	125 759 784	0	125 759 784	-79 334 171	-205 093 955
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	220 000 000	0	220 000 000	130 000 000	-90 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-124 240 216	0	-124 240 216	-124 240 216	124 240 216
Lyhytaikaisten lainojen muutos	30 000 000	0	30 000 000	-85 093 955	-239 334 171
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	56 105 198	56 105 198
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	0	0	-65 198	-65 198
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	60 733	60 733
Saamisten muutokset	0	0	0	28 427 092	28 427 092
Korottomien velkojen muutokset	0	0	0	27 682 571	27 682 571
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	88 050 784	-12 480 000	75 570 784	-17 056 487	-92 627 271
RAHAVAROJEN MUUTOS	-24 000 507	-74 493 761	-98 494 268	-42 423 900	56 070 368
Rahavarojen muutos				-42 423 900	
Rahavarat 31.12.				81 514 598	
Rahavarat 1.1.				123 938 498	

*Toteuma 2022 - TA 2022 yhteensä

10. Tilinpäätöslaskelmat

10.1. Tuloslaskelma

Tuloslaskelma 1.1.2022 - 31.12.2022

	2022	2021
	€	€
Toimintatuotot	318 442 317,82	340 439 015,85
Myyntituotot	98 652 223,12	92 357 525,52
Maksutuotot	76 366 195,85	83 608 417,74
Tuet ja avustukset	57 306 358,53	79 917 169,46
Vuokratuotot	52 066 007,09	46 902 872,49
Muut toimintatuotot	34 051 533,23	37 653 030,64
Valmistus omaan käyttöön	1 337 212,34	1 880 559,66
Toimintakulut	-1 545 166 873,69	-1 472 775 769,26
Henkilöstökulut	-564 795 984,82	-549 603 928,25
Palkat ja palkkiot	-447 947 671,69	-435 921 844,88
Henkilösivukulut	-116 848 313,13	-113 682 083,37
Eläkekulut	-97 983 283,76	-96 189 591,76
Muut henkilösivukulut	-18 865 029,37	-17 492 491,61
Palvelujen ostot	-773 540 930,42	-724 888 220,19
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-72 096 908,03	-63 538 016,58
Avustukset	-61 208 306,54	-67 300 558,13
Vuokratulut	-69 134 515,89	-63 807 268,16
Muut toimintakulut	-4 390 227,99	-3 637 777,95
Toimintakate	-1 225 387 343,53	-1 130 456 193,75
Verotulot	947 964 037,64	888 953 301,95
Kunnan tulovero	697 531 327,63	665 366 440,38
Kiinteistövero	69 684 313,12	64 856 158,30
Osuus yhteisöveron tuotoista	180 748 396,89	158 730 703,27
Valtionosuudet	319 666 431,12	306 258 337,00
Rahoitustuotot ja -kulut	35 303 174,99	29 337 791,47
Korkotuotot	17 031 659,16	13 056 134,00
Muut rahoitustuotot	29 228 384,63	24 878 666,45
Korkokulut	-6 518 268,99	-8 291 679,03
Muut rahoituskulut	-4 438 599,81	-305 329,95
Vuosikate	77 546 300,22	94 093 236,67
Poistot ja arvonalentumiset	-61 513 326,85	-57 293 638,60
Suunnitelman mukaiset poistot	-60 504 293,75	-56 854 188,00
Arvonalentumiset	-1 009 033,10	-439 450,60
Tilikauden tulos	16 032 973,37	36 799 598,07
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	2 198 223,54	1 124 723,24
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	1 069 046,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	18 231 196,91	38 993 367,31

10.2 Tase

	2022	2021
	€	€
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 661 071 567,52	1 626 442 018,16
Aineettomat hyödykkeet	21 122 904,37	24 184 541,56
Aineettomat oikeudet	1 571 735,01	2 276 403,83
Muut pitkävaikutteiset menot	15 748 186,07	21 872 678,73
Ennakkomaksut	3 802 983,29	35 459,00
Aineelliset hyödykkeet	766 166 558,09	738 692 563,27
Maa- ja vesialueet	140 317 775,29	139 861 521,26
Rakennukset	200 475 241,30	210 614 073,04
Kiinteät rakenteet ja laitteet	330 251 140,49	266 102 216,38
Koneet ja kalusto	22 573 297,36	22 910 461,72
Muut aineelliset hyödykkeet	3 764 996,74	3 608 136,04
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	68 784 106,91	95 596 154,83
Sijoitukset	873 782 105,06	863 564 913,33
Osakkeet ja osuudet	310 261 532,94	293 871 854,84
Muut lainasaamiset	563 350 412,12	569 522 898,49
Muut saamiset	170 160,00	170 160,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	40 216 810,44	44 057 117,48
Valtion toimeksiannot	13 716 303,11	15 367 530,56
Lahjoitusrahastojen varat	26 500 507,33	26 750 577,31
Muut toimeksiantojen varat	0,00	1 939 009,61
VAIHTUVAT VASTAAVAT	186 283 921,34	257 195 646,83
Vaihto-omaisuus	1 722 665,52	1 783 398,96
Aineet ja tarvikkeet	706 818,77	673 447,38
Keskeneräiset tuotteet	895 401,70	1 005 991,74
Ennakkomaksut	120 445,05	103 959,84
Saamiset	103 046 657,82	131 473 750,18
Pitkäaikaiset saamiset	212 230,83	1 933 735,73
Lainasaamiset	194 974,74	222 451,04
Muut saamiset	17 256,09	1 711 284,69
Lyhytaikaiset saamiset	102 834 426,99	129 540 014,45
Myyntisaamiset	18 960 972,52	32 237 494,99
Lainasaamiset	25 529 938,00	38 133 573,02
Muut saamiset	24 563 543,31	19 256 317,55
Siirtosaamiset	33 779 973,16	39 912 628,89
Rahoitusarvopaperit	42 533 236,36	40 576 819,84
Osakkeet ja osuudet	21 662 747,98	17 311 291,11
Joukkovelkakirjalainasaamiset	20 870 488,38	23 265 528,73
Rahat ja pankkisaamiset	38 981 361,64	83 361 677,85
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 887 572 299,30	1 927 694 782,47

OMA PÄÄOMA	838 766 470,85	820 535 273,94
Peruspääoma	601 956 248,89	601 956 248,89
Muut omat rahastot	22 672,24	22 672,24
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	218 556 352,81	179 562 985,50
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	18 231 196,91	38 993 367,31
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	29 568 257,58	31 766 481,12
Poistoero	28 892 807,69	31 091 031,23
Vapaaehtoiset varaukset	675 449,89	675 449,89
PAKOLLISET VARAUKSET	16 175 384,23	16 773 735,04
Eläkevaraukset	1 879 390,32	2 283 600,00
Muut pakolliset varaukset	14 295 993,91	14 490 135,04
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	41 322 919,47	45 228 424,93
Valtion toimeksiannot	13 716 303,25	15 367 530,65
Lahjoitusrahastojen pääomat	27 606 616,22	27 921 884,67
Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	1 939 009,61
VIERAS PÄÄOMA	961 739 267,17	1 013 390 867,44
Pitkäaikainen	575 547 743,56	500 374 459,47
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	561 522 957,01	485 763 173,23
Saadut ennakot	814 965,00	1 216 620,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	13 160 846,55	13 241 992,30
Siirtovelat	48 975,00	152 673,94
Lyhytaikainen	386 191 523,61	513 016 407,97
Joukkovelkakirjalainat	0,00	50 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	54 240 216,22	124 240 216,22
Lainat muilta luotonantajilta	100 661 649,54	135 755 604,33
Saadut ennakot	232 493,98	176 918,05
Ostovelat	108 832 519,88	86 812 964,79
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	13 886 675,26	12 949 388,19
Siirtovelat	108 337 968,73	103 081 316,39
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 887 572 299,30	1 927 694 782,47

10.3 Rahoituslaskelma

	2022	2021
	€	€
Toiminnan rahavirta	48 812 224,72	67 260 913,13
Vuosikate	77 546 300,22	94 093 236,67
Tulorahoituksen korjauserät	-28 734 075,50	-26 832 323,54
Investointien rahavirta	-74 179 637,89	-104 918 848,58
Investointimenot	-120 993 843,70	-140 848 197,59
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3 220 499,65	2 117 108,95
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	43 593 706,16	33 812 240,06
Toiminnan ja investointien rahavirta	-25 367 413,17	-37 657 935,45
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	6 172 486,37	-86 696 184,01
Antolainasaamisten lisäykset	-27 256 159,35	-93 634 464,69
Antolainasaamisten vähennykset	33 428 645,72	6 938 280,68
Lainakannan muutokset	-79 334 171,01	82 976 437,85
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	130 000 000,00	90 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-124 240 216,22	-54 240 216,22
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-85 093 954,79	47 216 654,07
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	56 105 198,12	-11 420 987,05
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-65 198,42	571 241,99
Vaihto-omaisuuden muutos	60 733,44	433 718,40
Saamisten muutokset	28 427 092,36	-26 604 697,62
Korottomien velkojen muutokset	27 682 570,74	14 178 750,18
Rahoituksen rahavirta	-17 056 486,52	-15 140 733,21
Rahavarojen muutos	-42 423 899,69	-52 798 668,66
Rahavarojen muutos	-42 423 899,69	-52 798 668,66
Rahavarat 31.12.	81 514 598,00	123 938 497,69
Rahavarat 1.1.	123 938 497,69	176 737 166,35

10.4 Konsernin tuloslaskelma

	2022	2021
	€	€
Toimintatuotot	1 190 226 513,20	1 087 884 508,71
Myyntituotot (+)	961 235 052,69	820 438 688,54
Maksutuotot (+)	83 040 392,92	92 576 854,47
Tuet ja avustukset (+)	64 882 386,27	97 127 394,78
Vuokratuotot (+)	38 200 923,59	33 114 244,58
Muut toimintatuotot (+)	42 867 757,73	44 627 326,34
Valmistevarastojen muutos	0,00	46 971,64
Valmistus omaan käyttöön (+)	2 776 917,76	6 094 702,47
Toimintakulut	-2 320 723 375,60	-2 121 768 773,72
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot (-)	-704 970 857,97	-685 949 431,47
Henkilösivukulut		
Eläkekulut (-)	-124 532 733,03	-122 455 029,41
Muut henkilösivukulut (-)	-51 404 758,79	-48 932 521,51
Palvelujen ostot (-)	-700 466 511,90	-656 126 044,68
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-492 258 203,83	-369 035 989,21
Avustukset (-)	-60 556 965,96	-59 587 295,20
Vuokratulut (-)	-79 273 067,16	-75 524 765,89
Muut toimintakulut (-)	-107 260 276,96	-104 157 696,35
Osuus osakkuusyhtiön voitosta/tappiosta	8 929 372,14	15 759 544,42
TOIMINTAKATE	-1 118 790 572,50	-1 011 983 046,48
Verotulot	942 645 781,52	883 822 232,96
Valtionosuudet (+)	382 795 712,14	369 015 780,02
Rahoitustuotot- ja kulut	-16 088 523,22	764 504,48
Korkotuotot (+)	3 244 551,49	13 078 508,59
Muut rahoitustuotot (+)	4 477 660,99	8 559 573,23
Korkokulut (-)	-17 932 775,10	-20 253 712,85
Muut rahoituskulut (-)	-5 877 960,60	-619 864,49
VUOSIKATE	190 562 397,94	241 619 470,98
Poistot ja arvonalentumiset	- 184 734 720,88	-151 118 683,53
Suunnitelman mukaiset poistot (-)	-163 864 596,56	-146 316 085,42
Omistuksen eliminointierot	170 554,63	238 318,59
Arvonalentumiset	-21 040 678,95	-5 040 916,70
TILIKAUDEN TULOS	5 827 677,06	90 500 787,45
Tilinpäätössiirrot	38,00	-14 157,13
Tilikauden verot	-3 984 541,57	-6 545 560,87
Laskennalliset verot	-2 975 812,74	-3 863 104,65
Vähemmistöosuudet	-1 912 350,10	-2 824 918,82
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 044 989,35	77 253 045,98

10.5 Konsernitase

VASTAAVAA	2022	2021
	€	€
PYSYVÄT VASTAAVAT	2 989 321 905,32	2 831 976 127,49
Aineettomat hyödykkeet	31 580 678,60	36 028 845,83
Aineettomat oikeudet	2 907 132,57	3 670 900,21
Muut pitkävaikutteiset menot	24 855 095,68	31 823 140,64
Ennakkomaksut	3 818 450,35	534 804,98
Aineelliset hyödykkeet	2 705 172 549,27	2 527 336 046,08
Maa- ja vesialueet	251 187 056,61	240 419 404,96
Rakennukset	1 405 150 704,68	1 251 006 688,89
Kiinteät rakenteet ja laitteet	619 165 850,44	559 767 361,62
Koneet ja kalusto	93 989 367,03	92 242 811,03
Muut aineelliset hyödykkeet	116 314 883,51	119 706 565,64
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	219 364 687,00	264 193 213,94
Sijoitukset	252 568 677,45	268 611 235,58
Osakkuusyhteisöosuudet	151 517 216,59	154 374 788,37
Osakkeet ja osuudet	71 059 773,13	83 765 554,98
Joukkovelkakirjasaamiset	3 723 785,64	4 114 780,43
Muut lainasaamiset	25 835 265,80	25 923 475,38
Muut saamiset	432 636,29	432 636,42
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	36 869 314,28	37 623 892,33
Valtion toimeksiannot	4 515 709,77	5 078 036,98
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	26 914 601,04	27 173 224,89
Muut toimeksiantojen varat	5 439 003,47	5 372 630,46
VAIHTUVAT VASTAAVAT	490 996 139,84	492 553 312,54
Vaihto-omaisuus	11 558 483,22	9 852 078,64
Aineet ja tarvikkeet	9 437 111,78	8 054 537,40
Keskeneräiset tuotteet	1 981 053,53	1 677 792,59
Valmiit tuotteet	19 872,86	15 788,81
Ennakkomaksu vaihto-omaisuudesta	120 445,05	103 959,84
Saamiset	216 188 282,55	218 209 338,11
Pitkäaikaiset saamiset	3 324 928,87	5 420 565,56
Myyntisaamiset	0,00	35 019,33
Lainasaamiset	1 404 460,63	1 422 451,04
Laskennalliset verosaamiset	1 159 118,97	1 409 354,00
Muut saamiset	761 349,27	2 550 343,34
Siirtosaamiset	0,00	3 397,85
Lyhytaikaiset saamiset	212 863 353,68	212 788 772,55
Myyntisaamiset	122 491 666,33	115 096 145,42
Lainasaamiset	185 381,89	239 014,82
Muut saamiset	35 821 363,21	35 315 738,37
Siirtosaamiset	54 364 942,25	62 137 873,94
Rahoitusarvopaperit	68 201 115,20	68 273 874,07
Osakkeet ja osuudet	27 127 354,76	23 125 245,29
Sijoitukset rahamarkkinainstr.	392 156,85	392 156,85
Joukkovelkakirjalainasaamiset	22 705 659,37	25 628 951,12
Muut arvopaperit	17 975 944,22	19 127 520,81
Rahat ja pankkisaamiset	195 048 258,86	196 218 021,72
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 517 187 359,43	3 362 153 332,36

VASTATTAVAA	2022	2021
	€	€
OMA PÄÄOMA	1 187 102 983,88	1 188 367 819,56
Peruspääoma	601 956 248,89	601 956 248,89
Säätiöiden peruspääomat	29 015 785,03	29 015 785,03
Muut omat rahastot	79 456 670,65	77 676 516,98
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	479 719 268,66	402 466 222,68
Tilikauden yli-/alijäämä	-3 044 989,35	77 253 045,98
VÄHEMMISTÖOSUDET	78 916 726,31	76 174 966,31
PAKOLLISET VARAUKSET	27 687 227,98	28 599 042,57
Eläkevaraukset	1 915 062,68	2 318 539,36
Muut pakolliset varaukset	25 772 165,30	26 280 503,21
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	37 639 290,87	38 262 033,52
Valtion toimeksiannot	4 515 709,91	5 078 037,08
Lahjoitusrahastojen pääomat	28 090 596,34	28 402 998,22
Muut toimeksiantojen pääomat	5 032 984,62	4 780 998,22
VIERAS PÄÄOMA	2 185 841 130,37	2 030 749 470,40
Pitkäaikainen	1 496 244 666,05	1 332 615 904,87
Lainat rah. ja vak.laitoksilta	1 383 837 175,92	1 210 858 275,16
Lainat julkisyhteisöiltä	30 819 606,24	40 226 889,75
Lainat muilta luotonantajilta	25 125,46	25 125,46
Saadut ennakot	41 785,49	860 504,38
Liittymismaksut ja muut velat	54 381 060,10	54 797 237,13
Siirtovelat	48 975,00	152 673,94
Laskennalliset verovelat	27 090 937,84	25 695 199,05
Lyhytaikainen	689 596 464,32	698 133 565,53
Joukkovelkakirjalainat	0,00	50 000 000,00
Lainat rah. ja vak.laitoksilta	103 762 165,53	195 284 253,43
Lainat julkisyhteisöiltä	6 875 757,16	7 463 736,75
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	14 639 174,63
Saadut ennakot	11 342 256,95	6 980 659,67
Ostovelat	173 688 702,97	146 187 126,22
Liittymismaksut ja muut velat	197 552 980,78	90 438 557,68
Siirtovelat	175 771 340,28	167 866 635,42
Laskennalliset verovelat	20 603 260,65	19 273 421,73
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 517 187 359,43	3 362 153 332,36

10.6 Konsernin rahoituslaskelma

	2022	2021
	€	€
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	190 562 397,94	241 619 470,98
Tilikauden verot	-3 984 541,57	-6 545 560,87
Tulorahoituksen korjaukset	-35 339 134,58	-38 524 690,01
	151 238 721,79	196 549 220,10
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-365 782 096,15	-348 746 836,28
Rahoitusosuudet investointimenoihin	5 271 446,31	4 859 110,27
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	52 067 138,04	56 678 950,21
	-308 443 511,80	-287 208 775,80
Toiminnan ja investointien rahavirta	-157 204 790,01	-90 659 555,70
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-1 112 207,91	-791 407,51
Antolainasaamisten vähennys	1 416 041,75	900 182,05
	303 833,84	108 774,54
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	282 122 512,50	169 610 745,07
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-221 445 605,62	-103 588 768,50
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-53 854 531,74	15 385 158,88
	6 822 375,14	81 407 135,45
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutokset	1 783 837,72	2 312 481,00
Muutokset vähemmistön osuudessa	1 312 263,10	1 683 070,59
	3 096 100,82	3 995 551,59
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	131 835,40	91 794,36
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 706 404,58	757 566,05
Saamisten muutos	1 770 820,52	-60 076 356,73
Korottomien velkojen muutos	145 543 707,14	69 010 842,09
	145 739 958,48	9 783 845,77
Rahoituksen rahavirta	155 962 268,28	95 295 307,35
Rahavarojen muutos	-1 242 521,73	4 635 751,65
Rahavarojen muutos	-1 242 521,73	4 635 751,65
Rahavarat 31.12.	263 249 374,06	264 491 895,79
Rahavarat 1.1.	264 491 895,79	259 856 144,14

11. Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1. Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Tulojen ja menojen kirjaamisperusteet

Menot ja tulot kirjataan suoriteperusteisesti poikkeuksena vähäiset liiketapahtumat sekä verotulot. Verotulot kirjataan tilinpäätöksessä verohallinnon tilitysten suoritusajankohdan mukaan ao. tilikauden tuloksi.

Eriyttämisveloitteen perusteella laadittujen tuloslaskelmien tuotot ja kulut on kohdistettu eriytetyille toiminnoille laskennallisesti noudattaen olennaisilta osin aiheuttamisperiaatetta.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Pysyvien vastaavien aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin on kirjattu hankintahinnaltaan yli 10.000 euron realisoitavissa olevat hyödykkeet, erikseen luovutettavissa olevat oikeudet ja useammasta komponentista koostuvat yhteenkuuluvat kokonaisuudet, jotka tulon tuottamisen tarkoituksesta riippumatta vaikuttavat tuotannontekijöinä useamman kuin yhden tilikauden ajan. Uudisrakennukset ja peruseräparannukset sekä maa- ja vesialueet ovat hankintarajasta riippumatta kirjattu aineellisiin hyödykkeisiin. Kunnossapitomenot kirjataan vuosikuluksi. Tasearvot perustuvat alkuperäisiin hankintahintoihin vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty kohdassa 11.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien osakkeiden ja osuuksien tasearvot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden tasearvot perustuvat hyödykkeen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuviin välittömiin menoihin. Vaihto-omaisuuden arvostuksessa on käytetty varastokirjanpidossa painotetun keskiarvon menetelmää tai eräseurattavissa varastoissa erän ostohintaa. Tilikauden päättyessä jäljellä oleva vaihto-omaisuuden hankintameno aktivoidaan ns. alimman arvon periaatteen mukaiseen arvoon.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaissopimukset sisältävät koron- ja valuutanvaihtosopimuksia ja termiinejä sekä energiatoimialan hyödykejohdannaissopimuksia. Sopimuksia käytetään konsernin varojen, velkojen ja vastuiden suojaukseen tai korkoperusteen muuttamiseen. Johdannaissopimuksilla suojaudutaan korko- ja valuuttariskeiltä. Korkoriskin hallinnan tavoitteena on korkotason muutosten epäedullisten muutosten tasaaminen, kassavirtojen ennakoitavuuden parantaminen sekä korkokustannusten alentaminen. Kaupungin tavoitteena on suojautua korkoliikkeiden aiheuttamilta ylimääräisiltä kustannuksilta sekä pitää lainoista aiheutuva rahoitusrasitus mahdollisimman matalana ja ennakoitavana. Energiatoimialan johdannaissopimukset on hankittu toimialan suojaamistarkoituksessa. Johdannaissopimusten käypä arvo on vuoden lopun markkinahinta, joka sisältää jaksotetut korot. Koron- ja valuutanvaihtosopimusten korot ja lyhytaikaisten termiinien arvot on jaksotettu tuloslaskelmassa. Konserni ei ole luovuttanut koronvaihtosopimusten vastapuolille vakuuksia, mutta eräissä ulkomaisissa johdannaissopimuksissa on sovittu kahdenvälisestä vakuuden luovuttamisesta. Tois-taiseksi kaupunki ei ole luovuttanut vakuutta, mutta on saanut vastapuolilta vakuutta. Myös energiatoimialan sopimuksissa on va-kuusjärjestelyjä. Lisäksi vastapuoliriskin pienentämiseksi yli 10 vuoden koronvaihtosopimuksissa on yleensä ns. Break Clause -lauseke, jossa molemmat osapuolet voivat purkaa sopimuksen sen hetken markkinahintaan. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on ilmoitettu liitetiedoissa.

Valuuttamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset, velat ja muut sitoumukset on muutettu Suomen rahaksi Euroopan keskuspankin tilinpäätöspäi-vän kurssiin.

Pakolliset varaukset

Kaupungin eläkesääntöjen perusteella aiheutuva eläkevastuu on merkitty taseeseen Kuntien Eläkevakuutuksen laskelman 31.12.2021 mukaisesti vähennettynä tilikaudella 2022 maksetuilla eläkkeillä. Eläkemenoperusteinen maksu poistuu vuoden 2023 alussa, jolloin tulee voimaan tasausmaksu, joka jaetaan kuntien ja hyvinvointialueiden osuuksiin. Vuoden 2022 lopullinen eläkemenoperusteinen maksu lasketaan vuoden 2023 syksyllä, kun kaikki edellisen vuoden maksussa olleet eläkkeet ovat tiedossa.

Ympäristövastuu on merkitty tuloslaskelmaan ja taseeseen arvioimalla saastuneen maa-alueen laskentahetken puhdistus- ja/tai kunnostuskustannukset. Käytössä olevan kaatopaikan vastaisiin sulkemis- ja jälkihoitomenoihin liittyvä varaus on tilikaudelle 2022 jaksotettu osuus ja se on merkitty tuloslaskelmaan ja taseeseen perustuen kustannuslaskelmiin kaatopaikan pintarakenteiden to-teuttamisesta.

Muut erät

Erilliskorvaukset on jaksotettu henkilötasolla ansaintajaksoon perustuen. Lomapalkat ja lomarahat on kohdistettu tilikaudelle, jolle lomapäivien perustana olevat palkat merkitään ottaen huomioon kunnallisen virka- ja työehtosopimusten määräykset vuosilomasta, loma-ajan palkasta ja lomarahasta. Tuloslaskelman toimintakuluihin kirjattu lomapalkkavelan määrä tilinpäätöspäivänä on laskettu henkilöittäin käyttäen palkanlaskentajärjestelmään perustuvien todellisten ansaittujen lomapäivien ja pitämättömien lomapäivien sekä säästövapaapäivien määrää.

Eläke- ja sosiaaliturvamaksut on laskettu ja kirjattu jaksotettujen palkkojen perusteella käyttäen tammikuun 2023 sosiaalivakuutus-maksut -prosentteja.

2. Esittämistapamuutokset

Ei ilmoitettavaa

3. Oikaisu edellisen tilikauden tietoihin

Siirtosaamisten ja -velkojen liitetietojen vertailutietoja on oikaisu vastaamaan tilikaudella tapahtuneita olennaisia eriä.

Vireillä olevien oikeudenkäyntien liitetiedon 41 virheellinen vertailuvuoden tieto 23 030,00 euroa on oikaistu 11 515,00 euroksi.

4. Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden alussa 1.1.2022 Turun Työterveystalon liiketoiminta luovutettiin kaupungin osakkuusyhtiö Länsirannikon Työterveys Oy:lle. Vertailuvuoden 2021 tietoja ei ole oikaistu vertailukelpoisiksi liiketoimintasiirron osalta. Liiketoimintasiirron vaikutus vertailuvuoden toiminta- ja vuosikatteeseen sekä tilikauden ylijäämään on 1,6 milj. euroa.

5. Aikaisempia tilikausia koskevan virheen käsittely tilinpäätöksessä

Ei ilmoitettavaa.

6. Seuraavaan tilikauteen kohdistuvat olennaiset muutokset

Sosiaali- ja pelastustoimen 1.1.2023 Hyvinvointialueelle siirtyvät toiminnot on sisällytetty vuoden 2022 tilinpäätökseen toiminnan jatkuvuuden periaatteella.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen menetelmät

Kuntayhtymät on yhdistelty rivi riviltä tilinpäätöshetkellä olevan peruspääomaosuuden mukaan. Tytäryhteisöt on yhdistelty menetelmällä, joka vastaa keskeisiltä osin hankintamenomenetelmää. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle. Tytäryhtiöiden muodostamissa alakonserneissa keskinäisen omistuksen eliminoinnissa on sovellettu hankintamenomenetelmää. Alakonsernien tytäryhteisöiden hankintojen yhteydessä syntynyt konserniaktiiva on kohdistettu omaisuuseriin ja ne poistetaan vaikutusaikanaan. Osakkuusyhteisöt on yhdistelty sovellettua pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Voitosta ja tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta on yhdistelty konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä. Osakkuusyhteisöjen hankintamenon ja hankintahetken oman pääoman ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle lukuun ottamatta alakonsernien osakkuusyhtiöitä, joissa konserniaktiiva on jaksotettu.

Yhteisöt, joiden tilinpäätöstä ei ole toimitettu konsernikirjanpidon laatijalle 3.3.2023 mennessä, on jätetty yhdistelemättä (Pilot Turku Oy ja Turun Kauppaopetussäätiö). Yhdistelemättä on jätetty myös seuraavat konserniin kuuluvat yhteisöt, koska on katsottu, ettei yhdistely ole tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta (KPL 6:3 §).

- Koy Turun Autopiha
- Koy Paashuolto
- Forum Marinum säätiö
- Museoalus Sigynin säätiö
- Turun kaupungin Työterveyshuolto Oy
- Turun Musiikkijuhlasäätiö
- Turku Touring Oy
- Kärkulla samkommun
- PASSAA palvelut Oy
- Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä

Osakkuusyhteisöistä on jätetty yhdistelemättä yhteisöt, joiden merkitys omaan pääomaan on vähäinen.

Yllä mainittujen yhteisöjen samanaikainenkaan yhdistelemättä jättäminen ei vaaranna konsernitilinpäätöksen antamaa oikeaa ja riittävää kuvaa konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Yhdistelemättä jättämisen vaikutus on selvitetty liitteessä omistukset muissa yhteisöissä.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konserniyhteisöjen tuloslaskelmiin merkityt olennaiset sisäiset tuotot ja kulut on vähennetty konsernituloslaskelmaa laadittaessa. Konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien taseisiin merkityt olennaiset keskinäiset saamiset ja velat on vähennetty konsernitasetta laadittaessa. Olennaiset vaihto- ja käyttöomaisuuteen sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty siltä osin, kun ne ovat tiedossa. Konsernin sisäiset kiinteistöverot on eliminoitu.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Poistot on yhdistelty toimialakohtaisen suunnitelmapoistolaskennan mukaan. Kiinteistö- ja asuntoyhteisöihin, jotka noudattavat lyhennysmaksusuunnitelmien mukaista poistolaskentakäytäntöä, sovelletaan kiinteistötoimialalle soveltuvaa suunnitelmapoistojen laskentaa. Olennaisilta osin muiden kiinteistö- ja asuntotytyryhteisöjen alipoistot on oikaistu emon poistosuunnitelman mukaisiksi niiltä osin kuin ne ovat tiedossa. Osakkuusyhteisö Turun TeknologiaKiinteistöt Oy:n omistamien tytäryhteisöjen poistoja ei ole oikaistu emon poistosuunnitelman mukaisiksi, eikä puuttuvan oikaisun vaikutusta tulokseen tai edellisen tilikauden ylijäämään ole pystytty arvioimaan. Ennen 1.1.1997 yhtiöitettyjen toimintojen käyttöomaisuuden sisäiset katteet on eliminoitu.

Vapaaehtoiset varaukset ja poistoero

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä. Laskennallinen verovelka on esitetty kokonaisuudessaan pitkäaikaisena vieraana pääomana.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omaan pääomaan kuuluvista eristä.

Poikkeavat tilikaudet

Kaikilla yhdisteltävillä yhteisöillä on sama tilikausi.

Laskentaperiaatteiden yhdenmukaistaminen

Rakennusten arvoon tilikaudella aktivoidut korkomenot on konsernitilinpäätöstä laadittaessa oikaistu korkokuluksi. Arvonkorotukset on peruutettu.

Konsernirakenteen muutokset tilikaudella

Tytäryhteisöistä ensimmäistä kertaa tilikaudella 2022 on yhdistelty Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Turun Härkätien Päiväkoti, Kiinteistö Oy Turun Nunnankatu 4, Turun Taiteen talo Oy, Visit Turku Archipelago Oy, Turun Raitiotie Oy ja TVT-Asunnot Oy:n tytäryhteisö Asunto Oy Hiidenvarti.

Osakkuusyhtiöistä ensimmäistä kertaa tilikaudella 2022 on yhdistelty Kiinteistö Oy Kirstinpuiston Pysäköinti ja Länsirannikon Työterveys Oy.

Tytäryhteisö Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy fuusioi omistamansa Kiinteistö Oy Auran Perusyhtiö I -yhtiön.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Tuloslaskelman vertailuvuodelle on arvonalentumiset siirretty suunnitelman mukaisista poistoista omalle rivilleen.

Tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman vertailuvuodelle 2021 on oikaistu Turun Teknologiakiinteistöjen osingonjaon käsittely osakkuusyhteisön yhdistelyssä 2 milj. euroa.

Vertailukaudelle 2021 on oikaistu käyttöomaisuuden sisäisen katteen kordin kohdistus rakennuksiin -86 059 euroa ja ennakkomaksuihin ja keskeneräisiin hankintoihin 86 059 euroa.

Liitetietoa 25 oman pääoman erittely on korjattu vertailuvuoden osalta -2 milj. euroa.

Liitetietoa 38 on korjattu vertailuvuoden vuokravastuiden osalta -53,3 milj. euroa ja seuraavan tilikauden maksettavaa osuutta -3,6 milj. euroa.

Siirtosaamisten ja -velkojen liitetietojen vertailutietoja on oikaistu vastaamaan tilikaudella tapahtuneita olennaisia eriä.

Tunnuslukuja on korjattu vertailuvuoden 2021 osalta:

Vuosikate/Poistot, % -1,4 %

Vuosikate, € / asukas -9

Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 € -1 998

Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas -9

Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 € muutos -53 256

Lainat ja vuokravastuut, euroa / asukas muutos -264

Investointien tulorahoitus, % -0,5 %

Laskennallinen lainanhoitokate -0,1

Tuloslaskelman liitetiedot

6. Toimintatuotot tehtäväalueittain

	Konserni		Turun kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Konsernihallinto	56 583 802,01	75 054 349,74	70 176 413,59	89 147 167,56
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	709 868 290,13	576 089 385,30	82 336 718,43	72 675 769,80
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	275 791 595,71	300 637 335,89	90 597 312,12	110 183 189,20
Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus	67 595 806,73	59 952 036,80	24 621 397,02	21 569 854,68
Vapaa-ajan palvelukokonaisuus	9 995 485,13	8 374 013,65	10 060 355,29	8 414 918,65
Työllisyyden palvelukokonaisuus	4 738 440,64	5 282 363,37	4 853 917,47	5 354 699,83
Muut toimielimet ja yhteisöt	65 653 092,85	62 495 023,96	35 796 203,90	33 093 416,13
Toimintatuotot yhteensä	1 190 226 513,20	1 087 884 508,71	318 442 317,82	340 439 015,85

7. Verotulojen erittely

	Turun kaupunki	
	2022	2021
Kunnan tulovero	697 531 327,63	665 366 440,38
Osuus yhteisöveron tuotosta	180 748 396,89	158 730 703,27
Kiinteistövero	69 684 313,12	64 856 158,30
Verotulot yhteensä	947 964 037,64	888 953 301,95

8. Valtionosuuksien erittely

	Turun kaupunki	
	2022	2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	175 956 837,08	175 200 579,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	-2 924 988,96	-1 969 560,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	46 483 968,00	45 707 722,00
Verotulomenetyksen korvaus	100 150 615,00	87 319 596,00
Valtionosuudet yhteensä	319 666 431,12	306 258 337,00

9. Palvelujen ostojen erittely

	Turun kaupunki	
	2022	2021
Asiakaspalvelujen ostot	445 878 029,62	415 218 222,56
Muiden palvelujen ostot	327 662 900,80	309 669 997,63
Palvelujen ostot yhteensä	773 540 930,42	724 888 220,19

10. Valtuustoryhmille annetut tuet

Turun kaupunki

	2022	2021
Perussuomalaiset	14 315,20	18 455,41
Suomen Keskusta	7 191,09	4 997,62
Kansallinen Kokoomus	40 800,00	38 400,00
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	31 200,00	29 800,00
Vihreä liitto	24 000,00	29 600,00
Vasemmistoliitto	23 200,00	27 800,00
Suomen ruotsalainen kansanpuolue	3 045,90	3 040,00
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	143 752,19	152 093,03

11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Kv 12.11.2018 § 214 Poistosuunnitelman perusteet

Kh 10.12.2018 § 481 Pysyvien vastaavien kirjanpito- ja poistolaskentaohjeet

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden laskennassa käytettävä poistosuunnitelma**AINEETTOMAT HYÖDYKKEET**

KEHITTÄMISMENOT	5 v
AINEETTOMAT OIKEUDET	tasapoisto vuotta
ATK-ohjelmistojen lisenssioikeudet	5 v
Muut aineettomat oikeudet	5 v
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	tasapoisto vuotta
ATK-ohjelmistot (ei lisenssit)	5 v
Osallistuminen toisen yhteisön tiehankkeisiin	20 v
Osallistuminen toisen yhteisön ratahankkeisiin	40 v
Osallistuminen toisen yhteisön väylähankkeisiin	20 v
Osake- ja vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	10 v
Muut	5 v
ENNAKKOMAKSUT	ei poisteta
Ennakot aineettomista hyödykkeistä	
Ennakot muista pitkävaikutteisista menoista	

AINEELLISET HYÖDYKKEET

MAA- JA VESIALUEET	ei poisteta
Maa- ja vesialueet	
-maa- ja vesialueet	
-kiinteistöjen liittymismaksut	
-kiinteistöjen vuokraoikeudet ja niihin liittyvät liittymismaksut	
Maa- ja vesialueiden arvonkorotukset	
RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT	tasapoisto vuotta
Asuinrakennukset	
-betoniset/teräksiset asuinrakennukset	45 v
-puiset asuinrakennukset	35 v
-perusparannukset	15 v
Hallinto- ja laitosrakennukset	
-betoniset/teräksiset hallinto- ja laitosrakennukset	40 v
-puiset hallinto- ja laitosrakennukset	30 v
-perusparannukset	15 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	
-tehdas- ja tuotantorakennukset	30 v
-perusparannukset	15 v
Muut rakennukset	
-muut rakennukset	15 v
-perusparannukset	15 v
Kalliosuojat ja – tunnelit	40 v
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	tasapoisto vuotta
Maa- ja vesirakenteet	
-kadut, tiet, torit, puistot	20 v
-teko- ja säännöstelyaltaat, padot	30 v
-sillat, laiturit, uimalat	20 v
-muut maa- ja vesirakenteet	20 v
-vedenjakeluverkosto	30 v
-viemäriverkko	30 v
-kaukolämpöverkko	20 v
-sähköjohdot, muuntoasemat ja ulkovalaistuslaitteet	20 v
(muut kuin katuihin, teihin ja siltoihin liittyvät)	
-puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	12 v
-muut putki- ja kaapeliverkot	20 v

-vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	12 v
-energiatuotannolliset laitoskoneet ja laitteet	20 v
-kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	20 v
-liikenteen ohjauslaitteet	12 v
-muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 v
KONEET JA KALUSTO	tasapoisto vuotta
-rautaiset alukset	15 v
-puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 v
-raskaat ajoneuvot (kuorma-autot, linja-autot, paloautot yms.)	10 v
-muut kuljetusvälineet (henkilöautot, pakettiautot, sairausautot yms.)	5 v
-muut liikkuvat työkoneet	7v
-henk.koht. tietokoneet ja tulostimet, päätelaitteet	3 v
-mini- ja suurtietokoneet, yhteiskäyttöiset tulostimet sekä verkot	5 v
-muut raskaat koneet	7 v
-muut kevyet koneet	5 v
-sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 v
-ensikertainen kalustaminen	5 v
-muut koneet ja kalusto	3 v
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	
Luonnonvarat	käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	ei poisteta
Muut aineelliset hyödykkeet (ns. kasvatettavat varat)	5-20 v
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	ei poisteta
Ennakkomaksut	
Keskeneräiset hankinnat	
SIJOITUKSET	ei poisteta
OSAKKEET JA OSUUDET	

12. Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Turun kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Eläkevaraus 1.1.	2 318 539,36	2 263 836,56	2 283 600,00	2 228 133,66
Lisäykset	732,99	497 231,51	0,00	497 231,51
Vähennykset	-404 209,67	-442 528,71	-404 209,68	-441 765,17
Eläkevaraus 31.12.	1 915 062,68	2 318 539,36	1 879 390,32	2 283 600,00
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 1.1.	13 514 699,76	8 388 258,43	13 514 699,76	8 388 258,43
Lisäykset	850 000,00	6 067 000,00	850 000,00	6 067 000,00
Vähennykset	-836 876,59	-940 558,67	-836 876,59	-940 558,67
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 31.12.	13 527 823,17	13 514 699,76	13 527 823,17	13 514 699,76
Oikeudenkäyntivaraus 1.1.	911 218,09	858 173,49	911 218,09	858 173,49
Lisäykset	706 575,49	932 561,72	706 575,49	932 561,72
Vähennykset	-913 840,03	-879 517,12	-913 840,03	-879 517,12
Oikeudenkäyntivaraus 31.12.	703 953,55	911 218,09	703 953,55	911 218,09
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1.	11 303 368,17	10 744 598,60	0,00	0,00
Lisäykset	9 076,90	558 769,57	0,00	0,00
Vähennykset	-243 173,68	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12.	11 069 271,39	11 303 368,17	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.	551 217,19	524 217,19	64 217,19	64 217,19
Lisäykset	218 900,00	267 000,00	0,00	0,00
Vähennykset	-299 000,00	-240 000,00	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 31.12.	471 117,19	551 217,19	64 217,19	64 217,19
Muutokset yhteensä	-911 814,59	5 819 958,30	-598 350,81	5 234 952,27

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Turun kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	26 405 254,38	28 342 055,12	28 473 482,34	31 116 981,63
Rakennusten myyntivoitot	1 169 462,77	1 085 155,82	233 486,62	656 122,65
Osakkeiden myyntivoitot	311 240,84	252 584,43	133 548,98	252 584,43
Muut myyntivoitot	519 153,15	685 139,69	78 213,33	41 587,10
Myyntivoitot yhteensä	28 405 111,14	30 364 935,06	28 918 731,27	32 067 275,81
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	13 494,52	0,00	13 494,52	0,00
Osakkeiden myyntitappio	1 775,81	0,00	769 512,06	0,00
Muut myyntitappiot	21 809,39	746 372,85	0,00	0,00
Myyntitappiot yhteensä	37 079,72	746 372,85	783 006,58	0,00

14. Satunnaiset tuotot ja kulut

Tilikaudelle ei ole kirjattu satunnaisia eriä.

15. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Turun kaupunki	
	2022	2021
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	24 941 342,04	21 502 009,73
Osinkotuotot muista yhtiöistä	1 177 946,67	1 113 029,30
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	578 646,80	671,80
Yhteensä	26 697 935,51	22 615 710,83

16. Poistoeron muutokset

Turun kaupungin poistoeroihin ei sisälly verotussyistä tehtyä poistoeroa

Taseen liitetiedot

17. Kuluiksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei ilmoitettavaa

18. Arvonkorotukset

Ei ilmoitettavaa

19. Pysyvien vastaavien hyödykkeet ja sijoitukset

	Turun kaupunki	
	2022	2021
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1.	19 136 718,42	19 108 525,04
Lisäykset tilikauden aikana	67 257,00	28 193,38
Vähennykset tilikauden aikana	-178 423,89	0,00
Siirrot erien välillä	538 607,06	0,00
Hankintameno 31.12.	19 564 158,59	19 136 718,42
Kertyneet poistot 1.1.	-16 860 314,59	-15 572 547,25
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	178 423,89	0,00
Tilikauden poistot	-1 310 532,88	-1 287 767,34
Kertyneet poistot 31.12.	-17 992 423,58	-16 860 314,59
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 571 735,01	2 276 403,83
Muut pitkävaikutteiset menot		
Hankintameno 1.1.	61 295 059,39	46 894 714,61
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	9 057 714,88
Vähennykset tilikauden aikana	-764 115,13	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	5 342 629,90
Hankintameno 31.12.	60 530 944,26	61 295 059,39
Kertyneet poistot 1.1.	-39 422 380,66	-35 245 079,77
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	764 115,13	0,00
Tilikauden poistot	-6 124 492,66	-4 177 300,89
Kertyneet poistot 31.12.	-44 782 758,19	-39 422 380,66
Kirjanpitoarvo 31.12.	15 748 186,07	21 872 678,73
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	35 459,00	5 342 629,90
Lisäykset tilikauden aikana	3 767 524,29	35 459,00
Siirrot erien välillä	0,00	-5 342 629,90
Hankintameno 31.12.	3 802 983,29	35 459,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 802 983,29	35 459,00

Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno 1.1.	139 861 521,26	139 233 416,43
Lisäykset tilikauden aikana	1 301 931,06	1 974 152,17
Vähennykset tilikauden aikana	-938 772,03	-1 659 413,47
Siirrot erien välillä	93 095,00	313 366,13
Hankintameno 31.12.	140 317 775,29	139 861 521,26
Kirjanpitoarvo 31.12.	140 317 775,29	139 861 521,26
Rakennukset		
Hankintameno 1.1.	784 520 344,92	770 874 771,50
Lisäykset tilikauden aikana	3 545 298,92	20 854 165,16
Vähennykset tilikauden aikana	-6 484 566,22	-10 704 437,87
Siirrot erien välillä	9 526 672,16	3 495 846,13
Hankintameno 31.12.	791 107 749,78	784 520 344,92
Kertyneet poistot 1.1.	-573 906 271,88	-560 965 912,92
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	6 461 552,84	10 619 360,52
Tilikauden poistot	-22 286 732,85	-23 120 268,88
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-901 056,59	-439 450,60
Kertyneet poistot 31.12.	-590 632 508,48	-573 906 271,88
Kirjanpitoarvo 31.12.	200 475 241,30	210 614 073,04
Poistoero 1.1.	18 442 176,75	19 518 665,70
Poistoeron vähennys tilikauden aikana	-1 076 488,95	-1 076 488,95
Kertynyt erotus 31.12.	17 365 687,80	18 442 176,75
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Hankintameno 1.1.	732 762 826,80	712 503 278,90
Lisäykset tilikauden aikana	33 727 195,87	9 885 134,70
Rahoitusosuudet tilikaudella	-752 005,00	-215 437,87
Vähennykset tilikauden aikana	-170 259,80	0,00
Siirrot erien välillä	55 625 219,43	10 589 851,07
Hankintameno 31.12.	821 192 977,30	732 762 826,80
Kertyneet poistot 1.1.	-466 660 610,42	-443 736 966,85
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	170 259,80	0,00
Tilikauden poistot	-24 421 598,06	-22 923 643,57
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-29 888,13	0,00
Kertyneet poistot 31.12.	-490 941 836,81	-466 660 610,42
Kirjanpitoarvo 31.12.	330 251 140,49	266 102 216,38
Poistoero 1.1.	12 648 854,48	12 697 088,77
Poistoeron lisäys tilikauden aikana	0,00	1 069 046,00
Poistoeron vähennys tilikauden aikana	-1 121 734,59	-1 117 280,29
Kertynyt erotus 31.12.	11 527 119,89	12 648 854,48

Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	100 535 347,94	92 654 549,93
Lisäykset tilikauden aikana	5 811 309,65	5 980 533,57
Rahoitusosuudet tilikaudella	-72 000,00	-255 490,33
Vähennykset tilikauden aikana	-5 431 034,99	-120 133,58
Siirrot erien välillä	300 000,00	2 275 888,35
Hankintameno 31.12.	101 143 622,60	100 535 347,94
Kertyneet poistot 1.1.	-77 624 886,22	-72 399 812,48
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	5 415 498,28	120 133,58
Tilikauden poistot	-6 360 937,30	-5 345 207,32
Kertyneet poistot 31.12.	-78 570 325,24	-77 624 886,22
Kirjanpitoarvo 31.12.	22 573 297,36	22 910 461,72
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	3 608 136,04	3 493 181,69
Lisäykset tilikauden aikana	156 860,70	114 954,35
Hankintameno 31.12.	3 764 996,74	3 608 136,04
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 764 996,74	3 608 136,04
Ennakkomaksut		
Hankintameno 1.1.	920 000,00	1 100 766,13
Lisäykset tilikauden aikana	3 000,00	410 000,00
Siirrot erien välillä	-410 000,00	-590 766,13
Hankintameno 31.12.	513 000,00	920 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	513 000,00	920 000,00
Keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	94 721 998,32	54 784 419,12
Lisäykset tilikauden aikana	53 743 128,76	57 667 945,50
Rahoitusosuudet tilikaudella	-2 396 494,65	-1 646 180,75
Vähennykset	-12 000 000,00	0,00
Siirrot erien välillä	-65 673 593,65	-16 084 185,55
Hankintameno 31.12.	68 395 038,78	94 721 998,32
Kertyneet arvonalennukset ja niiden palautukset	-45 843,49	-45 843,49
Arvonalennukset ja niiden palautukset	-78 088,38	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	68 271 106,91	94 676 154,83
Sijoitukset		
Tytäryhteisöosakkeet		
Hankintameno 1.1.	154 373 229,38	154 246 835,86
Lisäykset tilikauden aikana	13 643 512,38	126 393,52
Vähennykset tilikauden aikana	-2 480 500,00	0,00
Hankintameno 31.12.	165 536 241,76	154 373 229,38
Kirjanpitoarvo 31.12.	165 536 241,76	154 373 229,38

Kuntayhtymäosuudet		
Hankintameno 1.1.	54 483 160,97	54 483 160,97
Lisäykset tilikauden aikana	194 391,00	0,00
Hankintameno 31.12.	54 677 551,97	54 483 160,97
Kirjanpitoarvo 31.12.	54 677 551,97	54 483 160,97
Osakkuusyhteisöosakkeet		
Hankintameno 1.1.	77 286 232,08	43 842 280,71
Lisäykset tilikauden aikana	2 700 392,07	33 444 180,36
Vähennykset	0,00	-228,99
Hankintameno 31.12.	79 986 624,15	77 286 232,08
Kirjanpitoarvo 31.12.	79 986 624,15	77 286 232,08
Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	7 729 232,41	6 460 105,85
Lisäykset tilikauden aikana	2 332 042,00	1 269 371,00
Vähennykset tilikauden aikana	-159,35	-244,44
Hankintameno 31.12.	10 061 115,06	7 729 232,41
Kirjanpitoarvo 31.12.	10 061 115,06	7 729 232,41
Joukkovelkakirjalainasaamiset, muut laina- ja muut saamiset		
Saamiset konserniyhteisöt		
Hankintameno 1.1.	568 215 537,98	481 500 462,66
Lisäykset tilikauden aikana	27 250 650,00	93 628 856,00
Vähennykset tilikauden aikana	-33 373 145,72	-6 913 780,68
Hankintameno 31.12.	562 093 042,26	568 215 537,98
Kirjanpitoarvo 31.12.	562 093 042,26	568 215 537,98
Saamiset muut yhteisöt		
Hankintameno 1.1.	1 477 520,51	1 496 411,82
Lisäykset tilikauden aikana	5 509,35	5 608,69
Vähennykset tilikauden aikana	-55 500,00	-24 500,00
Hankintameno 31.12.	1 427 529,86	1 477 520,51
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 427 529,86	1 477 520,51

20.-22. Omistukset muissa yhteisöissä

	Y-tunnus	Kun- nan omis- tus- osuus %	Kon- ser- nin omis- tus- osuus %*	Ääni- vallon osuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta (€)	Konsernin osuus vie- raasta pää- omasta (€)	Konsernin osuus til- ikauden tu- loksesta (€)
Tytäryhteisöt							
Asunto- ja kiinteistöliiketoiminta							
Koy Paakarlanpuisto	0217761-9	58,0	78,0	78,0	2 155 912,93	42 869,83	10 882,59
Koy Turun Monitoimihalli **	0816425-3	60,3	60,3	87,0	14 782 104,34	2 191 987,22	1 068,75
Turun Ylioppilaskyläsäätiö	0142348-6		53,8	53,8	24 865 073,80	70 522 058,27	891 579,04
Koy Turun Syvälahden koulu	2679106-6	100,0	100,0	100,0	2 528,99	27 397 765,19	8,01
Koy Turun kaupunginteatteri	2630426-4	100,0	100,0	100,0	5 113 321,16	33 831 248,18	4,52
Koy Turun Yli-Maarian koulu	2733503-8	100,0	100,0	100,0	2 504,83	20 632 121,67	1,24
Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy	0831852-3	56,7	56,7	56,7	24 952 398,21	84 670 892,87	0,00
TVT Asunnot konserni	0872109-9	100,0	100,0	100,0	136 315 972,67	522 147 667,00	6 159 995,72
Koy Rukki	0220442-9		52,0	52,0	60 145,59	8 109,05	0,00
Asoy Ristisompa	0143268-1		51,0	51,0	238 452,90	154 275,09	3,22
Koy Turun Puistovalkama ***	0941804-0	30,4	69,6	69,6	3 455 269,98	2 393 774,49	15 156,23
Koy Vähähuhko	0143713-2		100,0	100,0	2 510 951,44	25 273,85	-15 402,93
Turun Osakehuoneistot Oy	2344610-1		100,0	100,0	4 237 041,50	8 967 105,52	372 153,01
Turun Palvelutilat Oy	2554156-7		100,0	100,0	2 547,18	15 033 974,79	0,78
Koy Turun Kulkurin Valssi	2735243-6		100,0	100,0	2 670,76	13 828 705,50	23,42
Turun Päiväkodit Oy	2810676-3		100,0	100,0	168 061,59	15 060 514,42	134 857,64
TVT Kodit Oy	3138241-1		100,0	100,0	71 757,64	921 307,46	-125,47
Asunto Oy Laaksolankulma Kaarina	1508556-1		100,0	100,0	258 144,19	13 009 739,12	3,11
As Oy Raison Sointu 2	3195079-7		100,0	100,0	339 911,00	5 015 737,45	0,00
As Oy Raison Mansikka	0138243-4		100,0	100,0	543 063,94	7 195 389,50	0,00
As Oy Eerikinhoivi Kaarina	1508762-0		100,0	100,0	653 325,00	9 593 924,71	0,00
Koy Paakarlanpuisto *	0217761-9		20,0	20,0	552 798,19	10 992,26	2 790,41
KKOY Runosmäen monitoimitalo	3152976-7	75,0	75,0	75,0	2 681,00	7 380 568,89	0,00
Koy Turun Toripaviljongit	3113402-8	70,0	70,0	70,0	3 426,26	6 516 353,57	3 277,46
Koy Turun Nunnankatu 4	3276425-9		100,0	100,0	0,00	12 224 823,44	0,00
KKOY Turun Härkätien päiväkotit	3285664-7		100,0	100,0	0,00	15 467,06	0,00
Elinkeinotoiminta ja muu liiketoiminta							
Turun Aikuisenkoulutussäätiö konserni	0142247-5		100,0	100,0	22 499 379,36	5 392 182,87	2 655 576,98
Koy Turun Artukaistentie 13	0934701-9		100,0	100,0	6 633 937,95	6 911 125,50	-11,95
Koneteknologiakeskus Turku Oy *	1949777-4		7,3	7,3	13 797,65	26 959,99	-12 316,81
Ruissalon Marjaniemi Oy	2422482-6		100,0	100,0	-93 232,83	196 226,60	20 997,44
Turun TAITO-Koulutus Oy *	3096094-2		20,0	20,0	161 130,49	59 872,35	85 663,95
Täsmäosaajat Oy	2814701-2		100,0	100,0	-142 641,25	151 475,65	-5 397,68
Oy Turku Energia Ab konserni	0984944-9	100,0	100,0	100,0	162 082 609,00	391 179 027,00	8 079 242,00
Turku Energia Sähköverkot Oy	2001717-6		100,0	100,0	6 225 243,00	48 793 488,00	185 117,00
Turun Seudun Kaukolämpö Oy	0300342-6		60,8	60,8	241 642,35	1 707 139,10	-11 486,19
Turun Satama konserni	2322326-6	100,0	100,0	100,0	30 006 192,79	60 085 311,22	1 332 357,56
Turun Vapaavarasto Oy	0141951-6		85,5	85,5	2 805 424,24	2 865 384,97	108 899,76
Myllykoti Oy	0826727-9	100,0	100,0	100,0	560 047,78	777 707,19	30 676,78
Turun Vesihuolto Oy	1028215-2	100,0	100,0	100,0	32 089 161,83	116 097 495,26	33 547,15
Kuntec Oy*	2434427-0	20,0	20,0	20,0	299 620,62	312 688,87	91 232,91
Turun Seudun Puhdistamo Oy	1774713-5	59,3	60,6	60,6	13 230 440,30	54 555 313,68	0,00
Turun Seudun Vesi Oy	0141915-3	64,7	64,7	64,7	9 387 907,70	82 526 490,65	0,28
Turun Kaupunkiliikenne Oy	2240669-3	100,0	100,0	100,0	3 130 708,21	2 821 322,33	62 731,74
Kuntec Oy	2434427-0	80,0	100,0	80,0	1 498 103,12	1 563 444,33	456 164,55
Blue Industry Park Oy	2443161-4	100,0	100,0	100,0	7 473 700,93	40 863,72	-386 559,29
Turun Kaupunginteatteri Oy	2496346-9	100,0	100,0	100,0	3 018 794,03	3 601 665,05	617 966,51
Turun ammattikorkeakoulu Oy	2528160-3	91,0	91,0	91,0	27 477 022,26	12 805 875,41	-724 193,75
Koneteknologiakeskus Turku Oy	1949777-4	18,8	55,2	58,1	104 903,51	204 976,74	-93 644,67
Turku International Oy Ltd	2667334-2	100,0	100,0	100,0	28 245,39	523,20	-1 700,23
Turku Science Park konserni	2322323-1	95,4	95,4	95,4	3 941 743,88	3 214 379,17	-1 877 071,51

Tilinpäätöksen liitetiedot

Turun Seudun Kehitys Oy	2779774-2		57,4	57,4	83 569,66	752 834,69	30 212,81
Turun teknologia- ja tiedepuisto Oy	3006704-6	100,0	100,0	100,0	1 665,95	273 528,04	0,00
Arkea Oy	2443151-8	99,7	99,7	99,7	2 741 938,78	10 481 967,43	-558 734,47
Logomon tapahtumatilat Oy	2921497-7	51,0	51,0	51,0	5 282 694,47	8 350 086,29	-7 240,21
Turku City Data Oy	2998382-1	100,0	100,0	100,0	310 471,25	61 979,25	-293 622,86
Turun musiikinopetus Oy	2962876-6	100,0	100,0	100,0	819 882,92	597 471,17	46 646,73
Turun TAITO-Koulutus Oy	3096094-2	80,0	100,0	100,0	805 652,47	299 361,76	428 319,75
Turku 2029 säätiö	2934847-3	100,0	100,0	100,0	31 849 889,69	4 127,01	-417 909,36
Turun Taiteen talo Oy	3272336-9	100,0	100,0	100,0	87 004,78	456 934,60	2 004,78
Turun Raitiotie Oy	3294389-8	100,0	100,0	100,0	4 979 850,87	664,08	-22 649,13
Visit Turku Archipelago Oy	3296637-9	100,0	100,0	100,0	-69 971,41	78 975,27	-172 471,41
Kuntayhtymät							
Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin konserni	0828255-9	30,5	30,5	30,5	54 789 011,26	146 497 990,81	-7 934 649,57
Tyks:n koulutus- ja tutkimussäätiö	1670791-6		100,0	100,0	4 253 560,67	13 818,68	504 948,49
Tyks:n koulutus- ja vapaa-ajanviettok. säätiö	0591167-1		100,0	100,0	38 879,45	3 784,87	2 449,08
Länsirannikon Työterveys Oy	2519386-5		63,1	63,1	1 173 718,72	2 161 401,31	326 710,83
Varsinais-Suomen Erityishuoltopiirin konserni	0136167-6	39,2	39,2	39,2	1 371 309,07	9 077 189,27	133 440,21
Varsinais-Suomen Liitto	0922305-9	41,5	41,5	41,5	978 332,79	784 873,58	-27 076,02
Osakkuusyhteisöt							
Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin konserni							
2M-IT Oy	2859795-3		36,8	36,8	3 101 252,79	11 816 075,30	685 852,90
Kaarea Oy	2925981-7		34,5	34,5	1 604 621,74	2 066 000,42	201 504,17
Koy Kuskinkuja	0608362-8		31,6	31,6	531 012,65	12 939,79	-1 756,54
Puro Tekstiilihuoltopalvelut Oy	3172148-4		26,4	26,4	379 536,16	2 387 668,37	-175 568,82
Suomen Keskinäinen Potilasvak.yhtiö	3146137-9		24,3	24,3	5 740 300,50	19 597 162,23	-1 572 019,45
Oy Turku Energia Ab konserni							
Svartisen Holding A/S			34,7	34,7	25 590 263,90	79 925 255,70	5 014 974,28
Turun Seudun Energiantuotanto Oy	1730092-3		43,5	43,5	26 129 145,00	142 232 820,00	9 349 020,00
Kolsin Voima Oy	2592000-6		22,5	22,5	7 945 799,84	54 766 357,88	-365 452,18
TVT Asumnot Oy konserni							
As Oy Turun Karjakuja 56	0143490-0		38,3	38,3	132 126,86	13 310,51	-1 236,03
As Oy Tornikartio	0599306-4		31,4	31,4	759 917,59	5 513,47	1 831,40
As Oy Talolankatu 6	0601220-5		28,6	28,6	400 691,52	2 963,02	8,50
Koy Jyrkkälänpolku	0142639-6		42,3	42,3	7 488,95	6 829 095,58	4,72
As Oy Turun Pernonpuisto	0143122-4		40,2	40,2	299 442,99	29 932,39	14,42
Akseli Kiinteistöpalvelut Oy *	1889742-6		21,4	21,4	468 866,55	708 798,09	-50 504,18
Haritun Huolto Oy *	0483727-0		28,0	28,0	8 156,87	102 226,60	5 835,74
Jäkärlän Huolto Oy	0397623-6		25,5	25,5	89 300,74	25 248,71	-8 487,45
Mesipolun Autokatos Oy	0662510-8		23,5	23,5	7 132,49	381,18	5,53
Pernon Huolto Oy	0276615-7		20,1	20,1	3 235,98	407,81	1 946,54
Varissuon Lämpö Oy *	1889741-8		19,3	19,3	1 446 006,23	193 303,65	47 534,94
As Oy Käsityömestari	0429349-6		32,8	32,8	998 363,73	156 114,34	-6 026,10
Kaarea Oy	2925981-7	46,0	46,0	46,0	2 138 914,99	2 753 919,61	268 599,31
Koy Myllysarka	0528093-7	47,6	47,6	47,6	770 095,02	2 271,05	-7 417,51
Koy Turun Kirstinpuiston Pysäköinti	3275634-7	38,7	46,5	46,5	3 239 168,77	0,00	0,00
Länsirannikon Työterveys Oy	2519386-5	20,0	20,5	20,5	382 225,15	703 867,05	106 394,40
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy	1868393-8	22,5	22,5	22,5	5 373 378,42	12 992 972,11	892 101,23
Turun TeknologiaKiinteistöt Oy konserni	2349955-3	38,4	47,9	47,9	106 789 784,19	133 357 205,05	-6 659 222,18
Koy Educity	0811012-4		100,0	100,0	48 358 424,93	12 199 193,68	329,62
Koy Biocity	0249601-1		100,0	100,0	45 271 768,76	6 951 822,99	50,49
Koy Datacity	0282387-9		99,4	99,4	34 603 000,92	17 958 978,41	24,72
Koy ICT-City	1834763-5		100,0	100,0	42 680 134,59	12 283 319,16	1,36
Koy Innovation City	2791894-6		100,0	100,0	2 499,99	8 125 214,39	-0,01
Koy Turun Datakulma	0940568-8		100,0	100,0	1 923 364,77	529,08	964,01
Koy Electrocitiy	0139588-4		100,0	100,0	19 884 735,14	2 193 679,76	-0,01
Koy Trivium City	2628476-9		100,0	100,0	15 196 666,88	3 528 877,42	108,47
Koy Kupittaaan Paviljonki	2658851-9		100,0	100,0	527 918,80	111 289,70	0,08
Koy Sportcity	2718490-3		100,0	100,0	6 153 401,96	12 696 799,56	0,00
TScP Kehitys Oy	2677457-3		100,0	100,0	1 662 315,02	517 706,00	-14 124,89
Koy High Tech City	2173145-1		100,0	100,0	2 784,54	6 093 414,69	4,58

Tilinpäätöksen liitetiedot

Koy Pharma City	1539681-0		100,0	100,0	22 802 567,17	1 420 278,84	10,74
Koy Infracity	3020647-2		100,0	100,0	5 402 555,53	20 368 310,53	172,47
Joki Turku Oy	3086737-7		100,0	100,0	1 150 000,00	791 226,96	928 558,70
Koy Induistry	0941819-8		100,0	100,0	8 052 046,81	2 836 251,90	4 954,51
Koy Teollisuuskatu 36	3126105-1		100,0	100,0	494 999,99	1 000,00	2,85
Koy Turun Teollisuuskatu 42	3142496-5		100,0	100,0	354 897,92	147 175,33	-0,09
Koy Parkcity	0841234-1		100,0	100,0	19 489 879,23	120 733,00	0,00
Koy Civilcity	0811011-6		100,0	100,0	4 219 203,76	21 180 773,45	127,74
Koy Vitacity	3286172-9		100,0	100,0	5 752,00	2 142 334,00	-4 447,20
Koy Turun Rautakatu 5	0754917-8		72,8	72,8	126 107,68	23 161,53	-4 613,52
Varissuon Lämpö Oy	1889741-8	2,5	24,3	24,3	1 818 873,7	243 149,0	59 792,3
Kiertomaa Oy	2787387-2	49,0	49,0	49,0	536 631,3	382 311,1	190 713,9
Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy							
As Oy Puolalanpuisto	0528096-1		25,4	25,4	407 040,24	8 868,03	-3 594,31
Koy Liedon Parkki	2861230-8		20,0	20,0	226 994,45	380,61	-51,55
Haritun Huolto Oy*	0483727-0		4,0	4,0			
Koy Turun Kirstinpuiston Pysäköinti*	3275634-7		4,6	4,6			
Logomo Oy	2414926-4	39,0	39,0	39,0	13 197,8	284 767,6	1 761,9
Green Industry Park Oy	3229701-3		27,0	27,0	32 834,82	47 966,29	-21 919,91

EI YHDISTELTÄVÄT YHTEISÖT

Tytäryhteisöt

Koy Paashuolto	0217763-5	75,5	75,5	75,5	121 379,53	16 324,98	-19 987,53
Turku Touring Oy	0624367-9	72,5	72,5	72,5	516 049,20	146 233,82	79 679,96
Oy Promoting Intermodal Logistics Operations in Turku Ltd ▫	1867991-2	64,9	64,9	64,9			
Ikituuri Oy ▫	0924738-4		100,0	100,0			
PASSAA palvelut Oy	2662621-2		100,0	100,0	201 819,99	0,00	-376,60
Turun kaupungin Työterveyshuolto Oy	2777588-5		100,0	100,0	6 407,00	0,00	-42,00

Säätiöt

Forum Marinum säätiö	1509940-2		50,0	50,0	-21 099,87	476 822,39	-23 444,50
Museoalus Sigynin säätiö	1090652-7		66,7	66,7	122 547,16	52 619,62	1 085,96
Turun Musiikkijuhlasäätiö	0756623-4		100,0	100,0	233 283,08	341 251,23	5 528,20
Turun Kauppaopetussäätiö****	0489910-5				18 008 502,75	18 471,60	-1 631 598,81

Kuntayhtymät

Kärkulla samkommun	0204197-3	3,1	3,1	3,1	268 567,57	1 135 583,19	0,00
Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä ▫▫	3312874-8	64,9	64,9	64,9			

Osakkuusyhteisöt

Koy Turun Autopiha	0900093-9	40,2	40,2	40,2	570 314,00	1 284,29	-524,14
Koy Ilpoisten Liikekeskus	0142554-5	35,1	35,1	35,1	271 955,09	15 061,37	2 311,57
Koy Turun Kaskenlinna	2003415-2	49,9	49,9	49,9	8 630,50	6 387 452,76	3 040,10
Aboa kongressi- ja tapahtumapalvelut Oy	2805028-8	25,0	30,0	30,0	25 567,96	88 647,39	2 417,12

Alakonsernin tytäryhtiöiden osuudet pääomasta ja tilikauden tuloksesta sisältyvät emon lukuihin.

*) Alakonserniin kuuluvan yhtiön konserninomistusosuus% on alakonsernin omistusosuus%.

***) Yhdistelty konserniin äänivallan mukaan.

****) Konsernin omistus on 100 %.

*****) Yhdistellään tytäryhtiöihin parillisina vuosina, muutoin osakkuusyhtiönä.

▫) Yhteisö ei toimittanut tilinpäätöstietoja.

▫▫) Yhdistellään ensimmäisen kerran 31.12.2023

23. Saamisten erittely

Turun kaupunki

	2022	2022	2021	2021
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	1 362 462,30	0,00	706 729,88
Lainasaamiset	0,00	25 461 474,52	0,00	38 096 701,18
Siirtosaamiset	0,00	6 920 300,11	0,00	3 678 099,15
Yhteensä	0,00	33 744 236,93	0,00	42 481 530,21
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kaupunki on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	477 533,71	0,00	1 241 753,15
Siirtosaamiset	0,00	3 433 699,84	0,00	3 910 098,06
Yhteensä	0,00	3 911 233,55	0,00	5 151 851,21
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	91 372,80	0,00	135 086,44
Siirtosaamiset	0,00	848 630,00	0,00	42 630,00
Yhteensä	0,00	940 002,80	0,00	177 716,44
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	17 029 603,71	0,00	30 153 925,52
Lainasaamiset	194 974,74	68 463,48	222 451,04	36 871,84
Muut saamiset	17 256,09	24 563 543,31	1 711 284,69	19 256 317,55
Siirtosaamiset	0,00	22 577 343,21	0,00	32 281 801,68
Yhteensä	212 230,83	64 238 953,71	1 933 735,73	81 728 916,59
Saamiset yhteensä	212 230,83	102 834 426,99	1 933 735,73	129 540 014,45

24. Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

Konserni

Turun kaupunki

	2022	2021	2022	2021
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Muut siirtosaamiset	0,00	3 397,85	0,00	0,00
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	0,00	3 397,85	0,00	0,00
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	798 403,54	495 438,67	5 894 847,80	3 084 955,75
Valtion tuet ja avustukset	4 464 894,32	5 121 204,47	1 411 481,73	2 240 969,02

ELY- keskus, pakolaisten ja paluumuuttajien kustannukset	3 962 071,96	4 140 671,96	3 962 071,96	4 140 671,96
Valtion palkkatuki	2 352 086,22	910 000,00	2 352 086,22	910 000,00
Sairaanhoitopiirin lisälaskutus	1 415 821,32	2 662 686,36	2 038 367,20	3 833 486,94
Kelan korvaus työterveyshuollosta	1 455 838,74	3 759 660,46	0,00	2 158 073,84
Vanhuspalvelujen kotikuntakorvaus	0,00	821 355,65	0,00	821 355,65
Kuntien osuus liikennöinnin valtionosuuk-sista	6 551 000,00	2 890 000,00	6 551 000,00	2 890 000,00
Kunnan lisämaksuosuus	1 998 852,25	124 470,32	1 998 852,25	124 470,32
Valtionosuudet/investointituet	0,00	8 299 472,34	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset valtiolta	1 537 549,76	1 820 442,19	1 484 743,00	1 820 442,19
Joukkoliikenteen lipputulot	727 118,36	516 460,32	727 118,36	516 460,32
ELY tulkkauspalvelu	600 000,00	267 521,50	600 000,00	267 521,50
Ennakkomenot	883 373,65	0,00	806 000,00	0,00
Sosiaali- ja terveysministeriö, covid-19 kor-vaus	0,00	13 000 000,00	0,00	13 000 000,00
* Muut siirtosaamiset	27 617 932,14	17 308 489,69	5 953 404,64	4 104 221,40
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	54 364 942,25	62 137 873,94	33 779 973,16	39 912 628,89
Siirtosaamiset yhteensä	54 364 942,25	62 141 271,79	33 779 973,16	39 912 628,89

* Muut siirtosaamiset ryhmään sisältyy eriä, jotka yksinään eivät ole merkittäviä

** Turun kaupungin ja konsernin vertailuvuoden tietoja on oikaistu siltä osin kuin tilikaudelle kohdistettava olennainen erä on ilmoitettu omalla rivillään

25. Oman pääoman erittely

	Konserni		Turun kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	601 956 248,89	601 956 248,89	601 956 248,89	601 956 248,89
Peruspääoma 31.12.	601 956 248,89	601 956 248,89	601 956 248,89	601 956 248,89
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat				
Peruspääoma 1.1.	29 015 785,03	29 015 785,03	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	29 015 785,03	29 015 785,03	0,00	0,00
Muut omat rahastot				
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto 1.1.	4 215 430,00	4 215 430,00	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto 31.12.	4 215 430,00	4 215 430,00	0,00	0,00
Rakennusrahasto 1.1.	23 739 537,30	23 739 537,30	0,00	0,00
Rakennusrahasto 31.12.	23 739 537,30	23 739 537,30	0,00	0,00
Asuintalorahasto 1.1.	6 647 500,00	6 647 500,00	0,00	0,00
Asuintalorahasto 31.12.	6 647 500,00	6 647 500,00	0,00	0,00
V-L rahasto 1.1.	7 211 238,88	7 211 238,88	0,00	0,00
V-L rahasto 31.12.	7 211 238,88	7 211 238,88	0,00	0,00

Asumisoikeusrahasto 1.1.	22 839 457,46	20 546 896,17	0,00	0,00
Lisäykset	1 780 153,66	2 305 272,29	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	-12 711,01	0,00	0,00
Asumisoikeusrahasto 31.12.	24 619 611,12	22 839 457,46	0,00	0,00
Vahinkorahaston pääoma 1.1.	22 672,24	22 672,24	22 672,24	22 672,24
Vahinkorahaston pääoma 31.12.	22 672,24	22 672,24	22 672,24	22 672,24
Muut rahastot 1.1.	13 000 681,11	13 000 681,11	0,00	0,00
Muut rahastot 31.12.	13 000 681,11	13 000 681,11	0,00	0,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	79 456 670,65	77 676 516,98	22 672,24	22 672,24
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	479 719 268,66	402 466 222,68	218 556 352,81	179 562 985,50
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	479 719 268,66	402 466 222,68	218 556 352,81	179 562 985,50
Tilikauden yli-/alijäämä	-3 044 989,35	77 253 045,98	18 231 196,91	38 993 367,31
Oma pääoma yhteensä	1 187 102 983,88	1 188 367 819,56	838 766 470,85	820 535 273,94

Kaupungin edellisiin tilikausiin sisältyy satunnaisina ja poikkeuksellisinä erinä vesihuollon liittymismaksurahaston siirto, kaupungin liiketoiminnan yhtiöittämisestä aiheutuneita myyntivoittoja ja -tappioita sekä omaisuuden arvonalennuksia yhteensä noin 174 milj. euroa.

26. Erittely poistoerosta, vapaaehtoisista varauksista ja laskennallisista veroista

	Konserni	
	2022	2021
Poistoero 1.1.	53 610 865,23	51 070 324,84
Poistoeron muutos tilikaudella	1 475 040,84	2 540 540,39
Poistoero 31.12.	55 085 906,07	53 610 865,23
Vapaaehtoiset varaukset 1.1.	38 394 401,16	33 966 022,57
Vapaaehtoisten varausten muutos tilikaudella	4 103 820,55	4 428 378,59
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	42 498 221,71	38 394 401,16
Laskennalliset verovelat 1.1.	44 968 620,78	41 150 117,73
Tilinpäätössiirtoihin perustuvat		
Yhdistelytoimenpiteistä johtuvat	11 838 782,41	10 002 603,19
Konserniyhteisöjen omiin tilinpäätöksiin sisältyvät	33 129 838,37	31 147 514,54
Kauden muutos	2 725 577,71	3 818 503,05
Yhdistelytoimenpiteistä johtuvat	1 559 058,56	1 836 179,22
Konserniyhteisöjen omiin tilinpäätöksiin sisältyvät	1 166 519,15	1 982 323,83
Laskennalliset verovelat 31.12.	47 694 198,49	44 968 620,78
Yhdistelytoimenpiteistä johtuvat	13 397 840,97	11 838 782,41
Konserniyhteisöjen omiin tilinpäätöksiin sisältyvät	34 296 357,52	33 129 838,37

Laskennalliset verosaamiset 1.1.	1 409 354,00	1 453 955,60
Kauden muutos	-250 235,03	-44 601,60
Laskennalliset verosaamiset 31.12.	1 159 118,97	1 409 354,00

27. Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	Konserni		Turun kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	962 132 099,87	905 956 892,54	285 968 253,99	302 571 428,59
Lainat julkisyhteisöiltä	172 274 924,84	12 856 626,58	131 416 631,00	1 446 075,00
Lainat muilta luotonantajilta	1 225 126,46	25 125,46	0,00	0,00
Yhteensä	1 135 632 151,17	918 838 644,58	417 384 884,99	304 017 503,59

28. Joukkovelkakirjalainat

	Turun kaupunki	
	2022	2021
Svenska Handelsbanken kuntatodistus 202112166621	0,00	10 000 000,00
20.12.2021-28.11.2022		
korko % -0,426		
kertalyhenteinen		
OP Yrityspankki Oyj kuntatodistus 140738	0,00	20 000 000,00
20.10.2021-29.8.2022		
korko % -0,46		
kertalyhenteinen		
Svenska Handelsbanken kuntatodistus 202110076634	0,00	20 000 000,00
12.10.2021-28.7.2022		
korko % -0,46		
kertalyhenteinen		
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	0,00	50 000 000,00

29. Pakolliset varaukset

	Konserni		Turun kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Eläkevaraukset	1 915 062,68	2 318 539,36	1 879 390,32	2 283 600,00
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus	13 527 823,17	13 514 699,76	13 527 823,17	13 514 699,76
Oikeudenkäyntivaraus	703 953,55	911 218,09	703 953,55	911 218,09
Potilasvahinkovastuuvaraus	11 069 271,39	11 303 368,17	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	471 117,19	551 217,19	64 217,19	64 217,19
Pakolliset varaukset yhteensä	27 687 227,98	28 599 042,57	16 175 384,23	16 773 735,04

30. Koroton vieras pääoma

	Turun kaupunki			
	2022	2022	2021	2021
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	13 748 148,10	0,00	9 953 282,61
Muut velat	31 000,38	0,00	31 000,38	0,00
Muut velat, liittymismaksut	75 946,61	0,00	75 946,61	0,00
Saadut ennakot	814 965,00	0,00	1 086 620,00	0,00
Siirtyvät korot	0,00	269,17	0,00	625,28
Siirtovelat	0,00	2 843 009,34	0,00	2 658 860,10
Yhteensä	921 911,99	16 591 426,61	1 193 566,99	12 612 767,99
Velat kuntayhtymille, joissa kaupunki on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	6 849 000,27	0,00	7 434 053,73
Muut velat	0,00	33 600,00	33 600,00	33 600,00
Muut velat, liittymismaksut	1 663,16	0,00	1 663,16	0,00
Siirtovelat	0,00	3 585 286,49	0,00	863 092,53
Yhteensä	1 663,16	10 467 886,76	35 263,16	8 330 746,26
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat	0,00	2 551 710,44	0,00	1 580 941,07
Muut velat, liittymismaksut	38 231,86	0,00	38 231,86	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	65 612,49
Yhteensä	38 231,86	2 551 710,44	38 231,86	1 646 553,56
Velat muille				
Ostovelat	0,00	85 683 661,07	0,00	67 844 687,38
Muut velat	843 049,94	13 853 075,26	890 595,69	12 915 788,19
Saadut ennakot	0,00	232 493,98	130 000,00	176 918,05
Muut velat, liittymismaksut	12 170 954,60	0,00	12 170 954,60	0,00
Siirtyvät korot	0,00	1 305 338,74	0,00	2 007 981,35
Siirtovelat	48 975,00	100 604 064,99	152 673,94	97 485 144,64
Yhteensä	13 062 979,54	201 678 634,04	13 344 224,23	180 430 519,61
Pitkä- ja lyhytaikaiset korottomat velat yhteensä	14 024 786,55	231 289 657,85	14 611 286,24	203 020 587,42

31. Sekkitililimiitti

	Turun kaupunki	
	2022	2021
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	2 000 000,00	2 000 000,00
Siitä käyttämättä oleva määrä	2 000 000,00	2 000 000,00

32. Muiden velkojen erittely

	Konserni		Turun kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Liittymismaksut	53 490 655,59	53 834 116,95	12 286 796,23	12 286 796,23
Muut pitkäaikaiset velat	890 404,51	963 120,18	874 050,32	955 196,07
Liittymismaksut ja muut pitkäaikaiset velat yhteensä	54 381 060,10	54 797 237,13	13 160 846,55	13 241 992,30

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Turun kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Olennaiset pitkäaikaiset siirtovelat				
Muut siirtovelat	48 975,00	152 673,94	48 975,00	152 673,94
Pitkäaikaiset siirtovelat yhteensä	48 975,00	152 673,94	48 975,00	152 673,94
Olennaiset lyhytaikaiset siirtovelat				
Korkojaksotukset	3 554 775,16	3 674 775,07	1 305 607,91	2 008 606,63
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	107 539 032,81	102 765 936,60	70 880 940,76	67 444 797,09
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	13 141 244,32	11 399 362,41	6 450 613,81	4 187 356,21
Valtion tuet, avustukset ja korvaukset	12 504 238,42	18 938 399,91	6 596 836,67	8 910 345,63
Muut tuet, avustukset ja korvaukset	1 033 525,32	909 351,11	483 525,32	909 351,11
Sairaanhoitopiirin lisälaskutus	934 492,05	153 808,64	1 345 394,31	221 439,31
Vakuutusmaksujen jaksotukset	1 128 785,71	1 179 373,93	0,00	0,00
Projektiavustus	368 000,00	667 500,00	368 000,00	667 500,00
Opetushallitus, koronaepidemian vaikutuksen tasoittaminen	0,00	641 675,00	0,00	641 675,00
Opetus- ja kulttuuriministeriö, Pois poikkeus-tilasta	1 450 574,00	521 026,00	1 450 574,00	521 026,00
Tuloennakot	4 432 343,60	2 858 918,91	0,00	0,00
Liikenne- ja viestintävirasto, Joukkoliikennetuki	0,00	890 000,00	0,00	890 000,00
Opetus- ja kulttuuriministeriö, tasa-arvoavustus	2 544 639,02	1 777 718,00	2 544 639,02	1 777 718,00
Liikennöintikorvaus	757 668,00	774 629,42	757 668,00	774 629,42
Koronakertapalkkio	1 553 571,48	0,00	1 189 985,89	0,00
Opetus- ja kulttuuriministeriö, Turvakolttu –hanke	1 310 140,82	0,00	1 310 140,82	0,00
Opetus- ja kulttuuriministeriö, Ammatillisen koulutuksen verkostohanke	1 887 144,09	0,00	1 887 144,09	0,00
Opetushallitus, Erytisavustus / maahanmuutto-taustaiset oppilaat	531 415,19	0,00	531 415,19	0,00
Opetushallitus, Tuetusti tavoitteisiin III -hanke	664 981,00	0,00	664 981,00	0,00
Avustus harjoitustilavuokrien korvaamiseen	605 288,86	659 890,53	602 548,53	659 890,53
* Muut siirtovelat	19 829 480,42	20 054 269,88	9 967 953,41	13 466 981,46
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	175 771 340,28	167 866 635,42	108 337 968,73	103 081 316,39
Siirtovelat yhteensä	175 820 315,28	168 019 309,36	108 386 943,73	103 233 990,33

* Muut siirtovelat ryhmään sisältyy eriä, jotka yksinään eivät ole merkittäviä

** Turun kaupungin ja konsernin vertailuvuoden tietoa on oikaistu OKM, tasa-arvoavustus olennaisena eränä omalle rivilleen.

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34. Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin tai osakkeita

	Konserni		Turun kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	488 850 925,99	409 087 844,39	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	956 076 215,85	896 157 063,03	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	33 354 458,82	40 818 197,41	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	237 688 543,43	264 050 413,23	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	1 193 764 759,28	1 160 207 476,26	0,00	0,00

35. – 37. Vakuudet

	Konserni		Turun kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut arvopaperit	23 770 735,00	20 338 816,00	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut muut vakuudet	102 004 655,09	113 431 933,51	160 000,00	160 000,00
Yhteensä	125 775 390,09	133 770 749,51	160 000,00	160 000,00
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut muut vakuudet	2 332 560,54	2 417 169,66	0,00	0,00
Yhteensä	2 332 560,54	2 417 169,66	0,00	0,00
Vakuudet yhteensä	128 107 950,63	136 187 919,17	160 000,00	160 000,00

38. Vuokravastuut

	Konserni		Turun kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Vuokravastuut yhteensä	590 608 975,76	509 612 954,31	354 025 715,80	324 842 976,65
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	61 193 889,46	51 436 603,29	40 226 009,64	33 837 379,68
Lainavastuu, Kiinteistö Oy Turun Kaskenlinna	6 309 316,24	6 910 216,42	6 309 316,24	6 910 216,42
Leasingvastuut yhteensä	69 691 523,36	49 099 997,82	56 018 183,16	34 513 008,60
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	13 057 618,23	10 590 263,88	10 182 994,81	7 883 990,71
Leasingvastuista kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	12 319 836,69	13 238 496,30	12 319 836,69	13 238 496,30
Vuokravastuut yhteensä	666 609 815,36	565 623 168,55	416 353 215,20	366 266 201,67

Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

* Hyvinvointialueelle siirtyvien vuokravastuiden vaikutus on Turun kaupungin vuoden 2022 luvussa 180 milj. euroa ja konsernin 221 milj. euroa

39. – 40. Vastuusitoumukset

	Konserni		Turun kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Takaussitoumukset				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien puolesta				
Jäljellä oleva pääoma	0,00	0,00	244 729 848,33	264 323 428,40
Muiden puolesta				
Jäljellä oleva pääoma	5 734 283,61	5 919 260,91	5 734 283,61	5 919 260,91
Takaussitoumukset yhteensä	5 734 283,61	5 919 260,91	250 464 131,94	270 242 689,31
Muut takaus- ja vastuusitoumukset				
Näyttelyvakuudet				
Jäljellä oleva pääoma	3 071 456,00	3 695 350,00	3 071 456,00	3 695 350,00
Muut takausvastuut yhteensä	3 071 456,00	3 695 350,00	3 071 456,00	3 695 350,00
Muut takaus- ja vastuusitoumukset yhteensä	8 805 739,61	9 614 610,91	253 535 587,94	273 938 039,31

	Turun kaupunki	
	2022	2021
Turun osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	1 477 307 729,00	1 374 387 015,00
Turun mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	854 303,00	900 298,00

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Turun kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Sopimusvastuut				
Maankäytösopimuksista aiheutuvat veloitteet	18 265 591,00	25 417 007,52	18 265 591,00	25 417 007,52
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	3 441 000,00	2 921 000,00	3 441 000,00	2 921 000,00
Sopimukseen sisältyvät palautusvastuut	1 331 713,39	972 744,23	0,00	0,00
Pitkäaikaiset investointisopimukset	57 692 750,58	45 087 737,76	57 692 750,58	45 087 737,76
Yhteistyö ja kumppanuussopimukset	22 700 000,00	24 000 000,00	22 700 000,00	24 000 000,00
Sopimusvastuut yhteensä	99 990 054,97	95 477 489,51	98 658 341,58	94 504 745,28
Arvonlisäveron palautusvastuu	24 867 940,56	29 692 851,68	0,00	0,00
Turun ammattikorkeakoulu Oy:n hankkeiden omarahoitusvastuu	3 515 784,00	3 985 964,00	0,00	0,00
Turun Satama Oy:n eläkevastuu	2 792 728,50	3 072 001,35	0,00	0,00
Muut taloudelliset vastuut	313 678,90	193 077,94	123 389,49	0,00

Koronvaihtosopimukset 1. ryhmä				
Koronvaihtosopimuksilla suojataan koko lainasalkua. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.				
Viimeisin sopimus eräänny 21.8.2051				
Sopimus eräänny 21.11.2025				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	10 000 000,00	10 000 000,00	10 000 000,00	10 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-363 097,00	-1 759 246,00	-363 097,00	-1 759 246,00
Korko maksetaan	3,838	3,838	3,838	3,838
Korko saadaan	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk
Sopimus eräänny 15.2.2025				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	50 000 000,00	50 000 000,00	50 000 000,00	50 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	2 688 077,00	-1 452 286,00	2 688 077,00	-1 452 286,00
Korko maksetaan	0,696	0,696	0,696	0,696
Korko saadaan	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk
Sopimus eräänny 30.9.2038 4)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	10 000 000,000	10 000 000,000	10 000 000,000	10 000 000,000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-1 312 980,47	-6 041 902,00	-1 312 980,47	-6 041 902,00
Korko maksetaan	4,045	4,045	4,045	4,045
Korko saadaan	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk
Sopimus eräänny 18.6.2022 1)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	50 000 000,00	0,00	50 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0,00	-5 629 212,89	0,00	-5 629 212,89
Korko maksetaan		1,355		1,355
Korko saadaan		Euribor 1 kk		Euribor 1 kk
Sopimus eräänny 15.1.2026				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	30 000 000,00	30 000 000,00	30 000 000,00	30 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	1 896 783,54	-1 308 924,08	1 896 783,54	-1 308 924,08
Korko maksetaan	0,976	0,976	0,976	0,976
Korko saadaan	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk
Sopimus eräänny 2.4.2046				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	30 000 000,00	30 000 000,00	30 000 000,00	30 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	8 280 914,99	-4 711 699,64	8 280 914,99	-4 711 699,64
Korko maksetaan	1,208	1,208	1,208	1,208
Korko saadaan	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk
Sopimus eräänny 28.1.2022				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	30 000 000,00	0,00	30 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0,00	168 542,85	0,00	168 542,85
Korko maksetaan		0,421		0,421
Korko saadaan		Euribor 3 kk		Euribor 3 kk

Sopimus erääntyy 7.3.2025				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	30 000 000,00	30 000 000,00	30 000 000,00	30 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	1 555 464,00	-976 411,00	1 555 464,00	-976 411,00
Korko maksetaan	0,817	0,817	0,817	0,817
Korko saadaan	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk
Sopimus erääntyy 15.5.2024, purettu 1.4.2022				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	30 000 000,00	0,00	30 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0,00	-535 936,00	0,00	-535 936,00
Korko maksetaan		0,459		0,459
Korko saadaan		Euribor 6 kk		Euribor 6 kk
Sopimus erääntyy 7.5.2024				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	40 000 000,00	40 000 000,00	40 000 000,00	40 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	1 834 254,00	-267 243,00	1 834 254,00	-267 243,00
Korko maksetaan	-0,016	-0,016	-0,016	-0,016
Korko saadaan	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk
Sopimus erääntyy 30.9.2050 3) 4)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	30 000 000,00	30 000 000,00	30 000 000,00	30 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-2 037 111,39	-1 419 360,28	-2 037 111,39	-1 419 360,28
Korko maksetaan	2,120	2,120	2,120	2,120
Korko saadaan	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk
Sopimus erääntyy 7.5.2023, purettu 23.2.2022				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	50 000 000,00	0,00	50 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0,00	-650 382,00	0,00	-650 382,00
Korko maksetaan		0,404		0,404
Korko saadaan		Euribor 3 kk		Euribor 3 kk
Sopimus erääntyy 22.8.2050				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	50 000 000,00	50 000 000,00	50 000 000,00	50 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	22 742 343,34	4 322 600,18	22 742 343,34	4 322 600,18
Korko maksetaan	0,163	0,163	0,163	0,163
Korko saadaan	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk
Sopimus erääntyy 18.5.2035				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	50 000 000,00	50 000 000,00	50 000 000,00	50 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-11 376 233,37	-15 884 830,11	-11 376 233,37	-15 884 830,11
Korko maksetaan	Euribor 6 kk, -0,068	Euribor 6 kk, -0,068	Euribor 6 kk, -0,068	Euribor 6 kk, -0,068
Korko saadaan	0,42	0,42	0,42	0,42

Sopimus erääntyy 5.6.2026, purettu 23.2.2022				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	40 000 000,00	0,00	40 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0,00	-467 732,00	0,00	-467 732,00
Korko maksetaan		0,171		0,171
Korko saadaan		Euribor 3 kk		Euribor 3 kk
Sopimus erääntyy 21.8.2051, purettu 23.8.2022				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	50 000 000,00	0,00	50 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0,00	4 822 081,290	0,00	4 822 081,290
Korko maksetaan		0,160		0,160
Korko saadaan		Euribor 3 kk		Euribor 3 kk
Sopimus erääntyy 27.10.2033 (1)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	50 000 000,00	0,00	50 000 000,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	1 784 580,88	0,00	1 784 580,88	0,00
Korko maksetaan	2,213		2,213	
Korko saadaan	Euribor 6 kk		Euribor 6 kk	
Sopimus erääntyy 25.11.2030				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	50 000 000,00	0,00	50 000 000,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	25 822 634,93	0,00	25 822 634,93	0,00
Korko maksetaan	0,00		0,00	
Korko saadaan	Euribor 3 kk		Euribor 3 kk	
Sopimus erääntyy 13.3.2024 (TVT Asunnot Oy)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	10 000 000,00	10 000 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	180 584,12	-1 145 773,16	0,00	0,00
Korko maksetaan	1,360	1,360		
Korko saadaan	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk		
Sopimus erääntyy 31.8.2035 (TVT Asunnot Oy)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	10 000 000,00	10 000 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	340 918,15	-2 530 295,85	0,00	0,00
Korko maksetaan	2,025	2,025		
Korko saadaan	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk		
Sopimus erääntyy 24.6.2035 (TVT Asunnot Oy)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	10 000 000,00	10 000 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	557 529,41	-2 224 144,52	0,00	0,00
Korko maksetaan	1,885	1,885		
Korko saadaan	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk		

Sopimus eräänntyy 12.9.2044 (TYS)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	25 000 000,00	25 000 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	313 582,07	-8 893 123,54	0,00	0,00
Korko maksetaan	1,870	1,870		
Korko saadaan	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk		
Sopimus eräänntyy 15.1.2044 (Oy Turku Energia Ab)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	13 761 637,00	14 137 524,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-1 416 711,00	-6 626 000,00	0,00	0,00
Korko maksetaan	3,906	3,906		
Korko saadaan	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk		
Sopimus eräänntyy 22.9.2036 (Turun Seudun Puhdistamo Oy)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	13 658 535,00	14 634 145,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	2 397 886,05	3 171 916,49	0,00	0,00
Korko maksetaan	Euribor 6 kk -2,75	Euribor 6 kk -2,75		
Korko saadaan	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk		
Sopimus eräänntyy 23.10.2031 (Turun Seudun Puhdistamo Oy)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	10 500 000,000	10 500 000,000	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	2 695 320,00	454 310,630	0,00	0,00
Korko maksetaan	-0,170	-0,170		
Korko saadaan	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk		
Sopimus eräänntyy 15.8.2031 (Turun Seudun Vesi Oy)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	50 000 000,00	50 000 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	6 522 342,26	-5 542 276,95	0,00	0,00
Korko maksetaan	1,350	1,350		
Korko saadaan	-0,563/ Euribor 3 kk	-0,563/ Euribor 3 kk		
Sopimus eräänntyy 10.12.2040 (Turun Seudun Vesi Oy)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	30 000 000,00	30 000 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	1 989 289,79	-11 169 715,78	0,00	0,00
Korko maksetaan	2,500	2,500		
Korko saadaan	Euribor 3 kk	Euribor 3 kk		
Sopimus eräänntyy 11.3.2024 (Turun Vapaavarasto Oy)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	921 055,00	1 142 107,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	15 698,00	-28 387,00	0,00	0,00
Korko maksetaan	1,100	1,100		
Korko saadaan	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk		

Koronvaihtosopimukset 2. ryhmä				
Tehty vastaavamääräisen kiinteäkorkoisen lainan koron muuttamiseksi vaihtuvaksi.				
Järjestelyä vastaavan lainan käypä arvo ja johdannaisen käypä arvo vastaavat vastakkaismerkkisinä toisiaan järjestelyn sisällön vuoksi. Koronvaihtosopimuksen saatava kiinteän koron kassavirta ei realisoidu kaupungille, vaan jää vastapuolen taseeseen ja maksetaan järjestelyn lopussa kumuloituneena korkona lainan antajalle. Kohde-etuutena olevan lainan nimellispääoma on 20 000 000 euroa. Edellä mainitun vuoksi johdannaisen nimellisarvoa ja käypää arvoa ei lasketa mukaan yhteissummiin.				
Sopimus eräänny 2.12.2043 2) 5)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	20 000 000,00	20 000 000,00	20 000 000,00	20 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	4 599 628,39	12 285 551,49	4 599 628,39	12 285 551,49
Korko maksetaan	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk
Korko saadaan				
Koronvaihtosopimukset 3. ryhmä				
Tulevaisuudessa voimaan tulevat koronvaihtosopimukset suojaavat koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksilla muutetaan vaihtuvat korot kiinteiksi.				
Sopimukset alkavat aikaisintaan 12.3.2023 ja eräännyvät viimeistään 1.12.2056				
Sopimus eräänny 1.12.2056 (alkaen 1.12.2031)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	50 000 000,00	50 000 000,00	50 000 000,00	50 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	11 166 674,57	1 380 889,65	11 166 674,57	1 380 889,65
Korko maksetaan	0,371	0,371	0,371	0,371
Korko saadaan	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk
Sopimus eräänny 22.9.2036 (Turun Seudun Puhdistamo Oy) (alkaen 22.9.2026)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	9 756 095,00	9 756 095,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-185 268,67	-1 488 481,26	0,00	0,00
Korko maksetaan	3,480	3,480		
Korko saadaan	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk		
Sopimus eräänny 3.7.2038 (Turun Seudun Puhdistamo OY) (alkaen 3.7.2023)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	20 000 000,00	20 000 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	6 894 249,00	1 267 727,78	0,00	0,00
Korko maksetaan	0,157	0,157		
Korko saadaan	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk		

Sopimus erääntyy 15.8.2046 (Turun Seudun Vesi Oy) (alkaen 15.8.2031)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	50 000 000,00	50 000 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-1 363 967,00	-10 951 086,00	0,00	0,00
Korko maksetaan	2,080	2,080		
Korko saadaan	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk		
Sopimus erääntyy 5.9.2051 (Turun Seudun Vesi Oy) (alkaen 5.9.2031)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	25 000 000,00	25 000 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-2 400 159,40	-13 352 109,32	0,00	0,00
Korko maksetaan	1,820	1,820		
Korko saadaan	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk		
Sopimus erääntyy 12.9.2038 (Turun Ylioppilaskylästätiö) (alkaen 12.3.2023)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	25 000 000,00	25 000 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	2 282 021,36	-135 095,94	0,00	0,00
Korko maksetaan	0,135	0,135		
Korko saadaan	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk		
Yhteensä nimellisarvot	783 597 322,00	935 169 871,00	480 000 000,00	630 000 000,00
Yhteensä käyvät arvot (pankin ilmoituksen mukaan)	81 505 619,16	-89 603 585,45	62 682 305,02	-30 411 051,03

- 1) Vastapuolella oikeus jatkaa sopimusta 9 vuodella vuonna 2033.
- 2) Vastapuolella oikeus keskeyttää sopimus 2028. Kaupungilla on sama oikeus koronvaihtosopimukseen kohdistuvassa lainassa.
- 3) Koronvaihtosopimuksen korkosuoja rajoittuu 5 %:n (3 kk:n euribor).
- 4) Sopimuksessa on molemmilla osapuolilla n. Break Clause eli purkioikeus markkinahintaan vastapuolen luottoriskin vähentämiseksi.
- 5) Sopimuksessa on vakuussopimus vastapuolen luottoriskin vähentämiseksi, joka koskee molempia osapuolia.

Kaupunginhallituksen (Kh 7.12.2020 § 554) määrittämä kaupungin suojausasteen väli on 40 – 100 % korollisesta kokonaisvelasta.

Emon suojausaste oli 550 meur eli 89 % per 31.12.2022, josta kiinteäkorkoiset lainat olivat yhteensä 240 meur ja aktiiviset, maturiteetiltaan yli vuoden mittaiset koronvaihtosopimukset yhteensä 310 meur.

Emon korollisen velan efektiivinen korko oli 0,97 % vuonna 2022 mukaan lukien voimassa olevat suojaukset.

Yhden prosenttiyksikön korkojen nousu laskisi emon korollisen velan efektiivistä korkoa 0,99 %:iin vuonna 2023 mukaan lukien voimassa olevat suojaukset.

Vuosi (kaupungin taloussuunnitelma)	Korollinen kokonaisvelka	Suojausten määrä (kiinteät korot, tavoite)	Suojaustaso
31.12.2022	716	550	77 %
31.12.2023	935	800	86 %
31.12.2024	1106	900	81 %
31.12.2025	1235	1000	81 %
31.12.2026	1384	1200	87 %

	Konserni		Turun kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Päästöoikeudet				
Turku Energian päästöoikeudet				
Hallussa olevien päästöoikeuksien määrä 31.12. (CO ₂ tonnia)	110 450	0	0	0
Toteutuneiden päästöjen määrä (CO ₂ tonnia)	218 035	0	0	0
Päästöoikeuksien ostot (euroa)	133 500,00	0,00	0,00	0,00
Vireillä olevat oikeudenkäynnit				
Hallinto-oikeus	1 406,56	0,00	1 406,56	0,00
Hovioikeus	1 000 000,00	0,00	1 000 000,00	0,00
Varsinais-Suomen käräjäoikeus	65 825,78	0,00	65 825,78	0,00
Markkinaoikeus	0,00	11 515,00	0,00	11 515,00
Vireillä olevat oikeudenkäynnit yhteensä	1 067 232,34	11 515,00	1 067 232,34	11 515,00

* Markkinaoikeuden vertailuvuoden tieto on oikaistu

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

42. Henkilötyövoima 31.12.

	Turun kaupunki	
	2022	2021
Konsernihallinto	721,9	759,6
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus	4 098,8	4 207,8
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	352,0	327,3
Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus	3 983,2	3 976,7
Vapaa-ajan palvelukokonaisuus	621,3	605,1
Työllisyyden palvelukokonaisuus	334,2	348,7
Muut toimitukset ja yhteisöt	564,5	556,1
Henkilöstötyövoima yhteensä	10 675,9	10 781,3

43. Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut

Henkilöstökulut ovat yhteensä 564 795 984,82 euroa, joista Varsinais-Suomen Aluepelastuslaitoksen ja hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden palkkakustannusten osuus on ollut 255 987 556,92 euroa. Henkilöstökulut on eritelty tuloslaskelmassa.

Pysyviin vastaaviin aktivoitu kaupungin oman työn osuus, yhteensä 1 337 212,34 euroa on kirjattu valmistus omaan käyttöön –tilin kautta taseeseen tuloslaskelmaan kirjattuja henkilöstökuluja vähentämättä.

44. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Turun kaupunki		
	2022	2021
Keskustan Turun kunnallisjärjestö ry	8 778,50	10 284,31
Keskustan Varsinais-Suomen piiri ry	473,25	762,75
Turun Kokoomus r.y.	47 034,00	50 949,50
Perussuomalaisten Varsinais-Suomen piiri - Sannfinländarna Egentliga Finlands krets ry	233,75	258,00
Turun Kristillisdemokraatit - Kristdemokraterna i Åbo ry	2 033,64	1 975,98
Svenska Folkpartiet i Åbo rf	12 901,29	0,00
Svenska folkpartiet i Egentliga Finland rf	466,50	13 912,97
Turun Perussuomalaiset ry	19 889,72	12 306,30
Turun Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry	51 795,77	52 057,55
Turun vihreä kunnallisjärjestö ry	36 905,24	53 753,98
Turun Vasemmistoliitto, Vänsterförbundet i Åbo rf	44 199,53	50 452,25
Varsinais-Suomen Vasemmistoliitto ry	440,00	1 310,00
Liike Nyt Turku ry	780,00	195,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	225 931,19	248 218,59

45. Tilintarkastajien palkkiot

Turun kaupunki		
	2022	2021
Tilintarkastuspalkkiot	41 619,92	62 477,25
Tilintarkastajien lausunnot	57 324,75	33 157,00
Muut palkkiot	70 508,20	61 169,78
Palkkiot yhteensä	169 452,87	156 804,03

* Vertailuvuoden lukuja on oikaistu

46. Intressitahot

Turun kaupunki				
	2022	2021		
	Liiketoimen arvo	Liiketoimen arvo	Intressisuhteen luonne	Muut tiedot
Turun musiikkijuhlasäätiö sr	296 000,00	325 500,00	esittävän taiteen tukeminen sopimus-pohjaisesti	
Kiinteistö Oy Turun Monitoimihalli	819 765,63	1 141 293,18	liikuntaolosuhteiden tukeminen	osa liiketoimen arvosta voidaan laskea kaupalliset ehdot täyttäväksi
Turun Kaupunginteatteri Oy	6 673 233,96	6 696 000,00	esittävän taiteen tukeminen sopimus-pohjaisesti	

47. Taseyksiköiden tilinpäätöslaskelmat

Varsinais-Suomen Aluepelastuslaitoksen tilinpäätöslaskelmat

TULOSLASKELMA 1.1.2022 - 31.12.2022

	2022 EUR	2021 EUR
Liikevaihto	40 545 276,94	38 791 355,84
Liiketoiminnan muut tuotot	11 488 977,27	8 788 308,43
Materiaalit ja palvelut	-10 256 976,69	-8 726 210,43
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 858 480,40	-2 100 075,10
Ostot tilikauden aikana	-2 858 480,40	-2 100 075,10
Palveluiden ostot	-7 398 496,29	-6 626 135,33
Henkilöstökulut	-33 572 172,92	-29 925 679,30
Palkat ja palkkiot	-27 568 893,16	-24 625 167,34
Henkilösivukulut	-6 003 279,76	-5 300 511,96
Eläkekulut	-4 837 033,88	-4 263 430,81
Muut henkilösivukulut	-1 166 245,88	-1 037 081,15
Poistot ja arvonalentumiset	-1 970 211,02	-1 890 585,14
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 970 211,02	-1 890 585,14
Liiketoiminnan muut kulut	-6 419 961,41	-6 367 704,58
Vuokrakulut	-6 046 900,87	-6 001 284,50
Muut liiketoiminnan kulut	-373 060,54	-366 420,08
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-185 067,83	669 484,82
Rahoitustuotot ja -kulut	3 018,59	1 232,58
Muut rahoitustuotot	3 018,59	1 232,58
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-182 049,24	670 717,40
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-182 049,24	670 717,40
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-182 049,24	670 717,40

Tuloslaskelman tunnusluvut

	2022	2021
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-1,7	6,4
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-1,7	6,4
Voitto, %	-0,4	1,7

TASE 31.12.2022

	2022 EUR	2021 EUR		2022 EUR	2021 EUR
PYSYVÄT VASTAAVAT	10 708 107,93	10 890 157,17	OMA PÄÄOMA	10 690 773,08	10 872 822,32
Aineelliset hyödykkeet	10 708 107,93	10 890 157,17	Edellisen tilikauden ylijäämä (alijäämä)	10 872 822,32	10 202 104,92
Koneet ja kalusto	10 708 107,93	10 590 157,17	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-182 049,24	670 717,40
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	300 000,00			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	9 573 240,79	7 541 396,94	VIERAS PÄÄOMA	9 590 575,64	7 558 731,79
Vaihto-omaisuus	0,00	4 378,03			
Ennakkomaksut	0,00	4 378,03	Lyhytaikainen	9 590 575,64	7 558 731,79
Saamiset	9 573 240,79	7 536 818,91	Lyhytaikainen	9 590 575,64	7 558 731,79
Lyhytaikaiset saamiset	9 573 240,79	7 536 818,91	Ostovelat	1 510 487,82	614 018,78
Myyntisaamiset	307 860,42	2 364 659,60	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 008 345,50	1 221 790,11
Saamiset kunnalta	6 336 292,29	4 732 144,26	Siirtovelat	7 071 742,32	5 722 922,90
Siirtosaamiset	2 929 088,08	440 015,05			
Rahat ja pankkisaamiset	0,00	200,00			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	20 281 348,72	18 431 554,11	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	20 281 348,72	18 431 554,11

Taseen tunnusluvut

	2022	2021
Omavaraisuusaste, %	52,7	59,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	18,4	15,9
Kertynyt yli-/alijäämä (1.000 €)	10 691	10 873

RAHOITUSLASKELMA 1.1.2022 - 31.12.2022

	2022 EUR	2021 EUR
Toiminnan rahavirta	1 710 211,78	2 519 715,44
Liikelyjäämä (-alijäämä)	-185 067,83	669 484,82
Poistot ja arvonalentumiset	1 970 211,02	1 890 585,14
Rahoitustuotot ja -kulut	3 018,59	1 232,58
Tulorahoituksen korjaukset	-77 950,00	-41 587,10
Investointien rahavirta	-1 710 211,78	-2 519 715,44
Investointimenot	-1 860 161,78	-2 735 106,74
Rahoitusosuudet investointimenoihin	72 000,00	173 804,20
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	77 950,00	41 587,10
Toiminnan ja investointien rahavirta	0,00	0,00
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-200,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	4 378,03	-4 378,03
Saamisten muutokset kunnalta / kuntayhtymältä	-1 604 148,03	-1 057 448,62
Saamisten muutokset muilta	-432 273,85	784 744,21
Korottomien velkojen muutos muilta	2 031 843,85	277 082,44
Rahoituksen rahavirta	-200,00	0,00
Rahavarojen muutos	-200,00	0,00
Rahavarojen muutos	-200,00	0,00
Rahavarat 31.12.	0,00	200,00
Rahavarat 1.1.	-200,00	200,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut	2022	2021
Investointien tulorahoitus, %	100,0	100,0
Quick ratio	1,0	1,0
Current ratio	1,0	1,0

Vahinkorahaston tilinpäätöslaskelmat

TULOSLASKELMA 1.1.2022 - 31.12.2022

	2022	2021
	EUR	EUR
Liiketoiminnan muut kulut	-250 855,56	-41 594,23
Muut liiketoiminnan kulut	-250 855,56	-41 594,23
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-250 855,56	-41 594,23
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 864 708,18	3 191 284,66
Korkotuotot	1 669 706,77	1 057 547,05
Muut rahoitustuotot	772 359,98	2 273 434,53
Muut rahoituskulut	-4 306 774,93	-139 696,92
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-2 115 563,74	3 149 690,43
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-2 115 563,74	3 149 690,43
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 115 563,74	3 149 690,43

TASE 31.12.2022

	2022	2021		2022	2021
	EUR	EUR		EUR	EUR
PYSYVÄT VASTAAVAT	10 000 000,00	10 000 000,00	OMA PÄÄOMA	49 758 985,54	51 874 549,28
Sijoitukset	10 000 000,00	10 000 000,00	Muut omat rahastot	22 672,24	22 672,24
Muut lainasaamiset	10 000 000,00	10 000 000,00	Edellisen tilikausien ylijäämä (alijäämä)	51 851 877,04	48 702 186,61
			Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 115 563,74	3 149 690,43
VAIHTUVAT VASTAAVAT	39 758 985,54	41 874 549,28			
Saamiset	1 225 749,18	1 297 729,44			
Lyhytaikaiset saamiset	1 225 749,18	1 297 729,44			
Saamiset kunnalta	623 084,37	975 610,78			
Siirtosaamiset	602 664,81	322 118,66			
Rahoitusarvopaperit	38 533 236,36	40 576 819,84			
Osakkeet ja osuudet	17 662 747,98	17 311 291,11			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	20 870 488,38	23 265 528,73			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	49 758 985,54	51 874 549,28	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	49 758 985,54	51 874 549,28

RAHOITUSLASKELMA 1.1.2022 - 31.12.2022

	2022	2022
	EUR	EUR
Toiminnan rahavirta	-2 115 563,74	3 149 690,43
Liikelyjäämä (-alijäämä)	-250 855,56	-41 594,23
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 864 708,18	3 191 284,66
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 115 563,74	3 149 690,43
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset	71 980,26	-186 434,09
Saamisten muutokset kunnalta / kuntayhtymältä	352 526,41	-216 348,58
Saamisten muutokset muilta	-280 546,15	29 914,49
Rahoituksen rahavirta	71 980,26	-186 434,09
Rahavarojen muutos	-2 043 583,48	2 963 256,34
Rahavarojen muutos	-2 043 583,48	2 963 256,34
Rahavarat 31.12.	38 533 236,36	40 576 819,84
Rahavarat 1.1.	40 576 819,84	37 613 563,50

48.**Eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmat**

Kilpailulain 30 d §:n perusteella julkisyhteisön on 1.1.2020 alkaen tullut eriyttää kilpailutilanteessa markkinoilla harjoittamansa taloudellinen toiminta kirjanpidossaan. Eriytetyn toiminnan tuotot ja kulut esitetään tilikausikohtaisena tuloslaskelmana, joka johdetaan toimijan kirjanpidosta.

Turun kaupungilla on tunnistettu vuodelta 2022 viisi toimintoa, joiden nähdään täyttävän kilpailulain mukaisen kirjanpidon eriyttämismääräyksen ja joista on laadittu toiminnan taloutta kuvaavat tuloslaskelmat. Näitä toimintoja ovat kaupungin omistamien tai hallinnoimien tilojen, konserttitalon ja venepaikkojen vuokraustoiminta sekä it-palvelujen ja museokauppojen tuotteiden myynti. Turun Työterveyshuollon toiminnot siirrettiin liikkeenluovutuksella Länsirannikon Työterveys Oy:lle 1.1.2022 alkaen ja Turun kaupungin tulkkaus- ja käännöspalvelujen liiketoiminta Monetra Oulu Oy:lle 1.2.2022 alkaen, joten näistä toiminnoista ei ole esitetty eriyttämislaskelmia enää vuonna 2022.

Eriytettävien toimintojen kustannuslaskennassa on noudatettu Kuntien ja kuntayhtymien automatisoidun talousraportoinnin käsikirjassa esitettyjä kustannuslaskennan periaatteita sekä kaupungin sisäistä kustannuslaskennan opasta (Säännöstö Kh 17.4. 2001 § 428). Myytävien palvelujen ja tavaroiden hinnoittelusta on annettu ohjeet hallintosäännön perusteella annetuissa taloudenpidon periaatteissa.

Kustannukset on kohdennettu laskelmille aiheuttamisperiaatteella, joka on määritelty toimintokohtaisesti. Konserttitalon vuokraustoiminnan osalta kustannusten kohdennusperusteena on käytetty ulkoisen vuokraustoiminnan toteutuneiden käyttötuntien osuutta kokonaiskäytöstä. Venepaikkojen vuokrauksen ja museokauppojen osalta aiheuttamisperiaate on arvioitu kustannuslajikohtaisesti.

Tilojen vuokrauksen eriyttämislaskelma pohjautuu menojen rakennuskohtaiseen seurantaan. It-palvelujen laskelmassa eriytettävälle palvelulle on kohdistettu ulkoisten hankintojen lisäksi palvelukeskuksen kustannuksia, jotka koostuvat välittömistä palvelunhallinnan henkilöstökustannuksista sekä välillisistä kustannuksista toimintaan kohdentuvan henkilöstön määrän mukaisesti.

Kaikissa laskelmissa eriytettäville toiminnoille on kohdennettu sisäisesti palvelukokonaisuuksilta laskutetut konsernihallinnon tukipalvelukustannukset sekä soveltuvin osin palvelukokonaisuuden hallinnollisia kustannuksia. Kustannuslaskennassa käytetyt perusteet on dokumentoitu eriytettävien toimintojen osalta erilliselle tiedonkeruupohjalle.

IT-palvelujen myynti

TULOSLASKELMA 1.1.2022 - 31.12.2022

	2022	2021
	EUR	EUR
Liikevaihto	1 194 201,00	2 190 216,01
Materiaalit ja palvelut	-816 889,12	-1 857 608,64
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 533,55	-8 150,00
Ostot tilikauden aikana	-2 533,55	-8 150,00
Palveluiden ostot	-814 355,56	-1 849 458,64
Henkilöstökulut	-167 590,30	-168 222,20
Palkat ja palkkiot	-136 044,81	-135 687,36
Henkilösivukulut	-31 545,49	-32 534,84
Eläkekulut	-25 856,96	-25 870,25
Muut henkilösivukulut	-5 688,52	-6 664,59
Liiketoiminnan muut kulut	-147 301,27	-15 858,79
Vuokratulot	-146 951,80	-15 858,79
Muut liiketoiminnan kulut	-349,47	0,00
Liikelylijäämä (-alijäämä)	62 420,31	148 526,38
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	62 420,31	148 526,38
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	62 420,31	148 526,38
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	62 420,31	148 526,38

Konserttitalon tilojen vuokraus

TULOSLASKELMA 1.1.2022 - 31.12.2022

	2022	2021
	EUR	EUR
Liikevaihto	296 400,47	126 431,15
Materiaalit ja palvelut	-26 707,04	-15 564,03
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 190,64	-12 450,55
Ostot tilikauden aikana	-18 190,64	-12 450,55
Palveluiden ostot	-8 516,40	-3 113,48
Henkilöstökulut	-57 438,68	-11 707,44
Palkat ja palkkiot	-47 459,99	-9 699,45
Henkilösivukulut	-9 978,69	-2 007,99
Eläkekulut	-8 033,42	-1 608,00
Muut henkilösivukulut	-1 945,26	-399,99
Liiketoiminnan muut kulut	-250 951,31	-141 942,17
Vuokratulot	-172 906,47	-97 821,69
Muut liiketoiminnan kulut	-78 044,84	-44 120,48
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-38 696,56	-42 782,49
Rahoitustuotot ja -kulut	0,00	-0,13
Muut rahoituskulut	0,00	-0,13
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-38 696,56	-42 782,62
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-38 696,56	-42 782,62
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-38 696,56	-42 782,62

Museokaupat

TULOSLASKELMA 1.1.2022 - 31.12.2022

	2022	2021
	EUR	EUR
Liikevaihto	489 076,23	362 643,50
Materiaalit ja palvelut	-267 966,95	-199 988,99
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-260 553,43	-190 628,50
Ostot tilikauden aikana	-360 126,37	-213 086,95
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	99 572,94	22 458,45
Palveluiden ostot	-7 413,52	-9 360,49
Henkilöstökulut	-224 767,53	-212 378,15
Palkat ja palkkiot	-185 930,91	-174 914,78
Henkilösivukulut	-38 836,62	-37 463,37
Eläkekulut	-31 156,18	-30 004,82
Muut henkilösivukulut	-7 680,44	-7 458,55
Liiketoiminnan muut kulut	-54 764,06	-57 594,06
Vuokratulot	-45 715,27	-46 462,43
Muut liiketoiminnan kulut	-9 048,79	-11 131,62
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-58 422,31	-107 317,69
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-58 422,31	-107 317,69
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-58 422,31	-107 317,69
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-58 422,31	-107 317,69

Tilavuokraus

TULOSLASKELMA 1.1.2022 - 31.12.2022

	2022	2021
	EUR	EUR
Liikevaihto	15 110 869,30	12 632 468,28
Materiaalit ja palvelut	-4 333 663,65	-2 789 252,73
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 560 675,12	-1 238 029,48
Ostot tilikauden aikana	-1 560 675,12	-1 238 029,48
Palveluiden ostot	-2 772 988,53	-1 551 223,25
Henkilöstökulut	-364 919,05	-325 207,72
Palkat ja palkkiot	-301 471,07	-269 157,39
Henkilösivukulut	-63 447,98	-56 050,33
Eläkekulut	-50 768,22	-44 745,39
Muut henkilösivukulut	-12 679,76	-11 304,94
Poistot ja arvonalentumiset	-1 914 687,83	-1 112 311,30
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 914 687,83	-1 112 311,30
Liiketoiminnan muut kulut	-6 267 900,35	-6 373 379,35
Vuokratulot	-6 264 647,45	-6 366 967,67
Muut liiketoiminnan kulut	-3 252,90	-6 411,68
Liikelylijäämä (-alijäämä)	2 229 698,42	2 032 317,18
Rahoitustuotot ja -kulut	-2,83	-0,43
Muut rahoituskulut	-2,83	-0,43
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	2 229 695,59	2 032 316,75
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	2 229 695,59	2 032 316,75
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 229 695,59	2 032 316,75

Venepaikkojen vuokraus

TULOSLASKELMA 1.1.2022 - 31.12.2022

	2022	2021
	EUR	EUR
Liikevaihto	312 864,17	304 138,37
Materiaalit ja palvelut	-191 351,89	-213 543,30
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-92 592,38	-55 840,31
Ostot tilikauden aikana	-92 592,38	-55 840,31
Palveluiden ostot	-98 759,51	-157 702,99
Henkilöstökulut	-23 892,21	-20 367,58
Palkat ja palkkiot	-19 760,07	-16 851,01
Henkilösivukulut	-4 132,14	-3 516,57
Eläkekulut	-3 316,12	-2 810,87
Muut henkilösivukulut	-816,02	-705,70
Poistot ja arvonalentumiset	-64 519,65	-64 519,65
Suunnitelman mukaiset poistot	-64 519,65	-64 519,65
Liiketoiminnan muut kulut	-46 664,8	-45 951,95
Vuokratulot	-46 515,46	-45 628,95
Muut liiketoiminnan kulut	-149,34	-323,00
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-13 564,38	-40 244,11
Rahoitustuotot ja -kulut	-0,13	0,00
Muut rahoituskulut	-0,13	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-13 564,51	-40 244,11
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-13 564,51	-40 244,11
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-13 564,51	-40 244,11

12. Luettelot ja selvitykset

12.1 Tilinpäätökseen sisältyvien tunnuslukujen laskentakaavat

TULOSLASKELMA

KAUPUNKI JA KONSERNI

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista (Toimintatuotot/Toimintakulut, %)
 $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista
 $100 \times \text{Vuosikate} / \text{poistot ja arvonalentumiset}$

Vuosikate € / asukas

Asukasmäärä Tilikauden lopussa

TASEYKSIKÖT

Sijoitetun pääoman tuotto, %
 $100 \times (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut} + \text{Muille maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Sijoitettu korollinen vieras pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset keskimäärin tilikaudella})$

* Tunnusluvun tase-erät eli sijoitettu pääoma lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona.

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %
 $100 \times (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Lainat kunnalta} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$

Myös ns. nollakorkoiset pitkäaikaiset lainat kunnalta otetaan tuotto, % -tunnusluvussa sijoitetuna pääomana huomioon. Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona.

Voitto %
 $100 \times (\text{Yli- ja alijäämä ennen varauksia} / \text{Liikevaihto})$

RAHOITUSLASKELMA

KAUPUNKI JA KONSERNI

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €
 Tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden toiminnan ja investointien rahavirta –välitulosten yhteissumma

Investointien tulo-rahoitus, %
 $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$
 [omahankintameno = käyttöomaisuusinvestoinnit – (rahoitusosuudet)]

Laskennallinen lainanhoitokate
 $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Jos lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä, otetaan lainanlyhennykseksi laskennallinen vuosilyhennys jakamalla ed. mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset

Lainanhoitokate*(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)**Jos lainakannasta 20 % tai alle on kertalyhenteisiä lainoja, käytetään todellisia lainanlyhennyksiä.***Kassan riittävyys, pv***365 pv * Rahavarat 31.12 / Kassasta maksut tilikaudella**Rahavarat = Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset 31.12.**Kassasta maksut =**Tuloslaskelmasta:**Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön**Korkokulut**Muut rahoituskulut**Tilikauden verot (konserni)**Rahoituslaskelmasta:**Investointimenot**Antolainasaamisten lisäys**Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)***Asukasmäärä**

TASEYKSIKÖT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €*Tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden toiminnan ja investointien rahavirta –välitulosten yhteissumma***Investointien tulorahoitus, %***100 x (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot) / Investointien omahankintameno**[omahankintameno = käyttöomaisuusinvestoinnit – (investointien rahoitusosuudet)]***Laskennallinen lainahoitokate***= (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut – Tuloverot) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)**Jos lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä, otetaan lainanlyhennykseksi laskennallinen vuosilyhennys jakamalla ed. mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset***Lainanhoitokate***(Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut – Tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)**Jos lainakannasta 20 % tai alle on kertalyhenteisiä lainoja, käytetään todellisia lainanlyhennyksiä.***Quick ratio***(Rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma – Saadut ennakot)***Current ratio***(Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma – Saadut ennakot)*

TASE**KAUPUNKI, LIIKELAITOKSET JA TASEYKSIKÖT****Omavaraisuusaste, %**

$100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$
 (Käyttötulot = toimintatuotot + verotulot + valtionosuudet)
 (Käyttötulot, liikelaitokset = Liikevaihto + Liiketoiminnan muut tuotot + Tuet ja avustukset)

Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas (ei taseyksikölle)

[Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä

Lainakanta 31.12. 1000 €

Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat + liikelaitoksilla korotomat velat kunnalta/kuntayhtymältä)

Lainakanta, € / asukas (ei taseyksiköille)

Lainakanta 31.12. / Asukasmäärä

Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000 € (ei taseyksikölle)

=Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut, euroa / asukas (ei taseyksikölle)

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12. 1000 € (ei taseyksiköille)

Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Asukasmäärä (ei taseyksiköille)**KONSERNI****Konsernin omavaraisuusaste, %**

$100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuudet} + \text{Konsernireservi}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas (ei liikelaitokselle)

[Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä

Konsernin lainakanta 31.12. 1000 €

Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Konsernin lainat, € / asukas

Lainakanta 31.12. / asukasmäärä

Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000 €

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa / asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Konsernin lainasaamiset 31.12. 1000 €

Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset.

Kaupungin asukasmäärä

HENKILÖSTÖ

Kaupungin työvoiman käyttö (HTV) 31.12. ja henkilölukumäärä 31.12.

Henkilöstö ilmoitetaan henkilötyövuosiksi muutettuna sekä henkilöstön lukumääränä 31.12. Henkilötyövuosiin ja henkilöstön lukumäärään lasketaan mukaan toistaiseksi palkatut päätoimiset, määräaikaiset, tukitoimenpitein työllistetyt ja oppisopimussuhteiset. Lukumääriin ei lasketa palkkionsaajia, omais- ja perhehoitajia, sopimuspalomiehiä eikä kuntouttavan työtoiminnan piirissä olevia henkilöitä.

Työvoima = kaikkien henkilöiden kaikkien palvelussuhteiden (lukuun ottamatta palkkionsaajia, omais- ja perhehoitajia, sopimuspalomiehiä sekä kuntouttavan työtoiminnan piirissä olevia) kalenteripäivät vähennettynä kaikkien palkattomien poissaolojen kalenteripäivillä = palkalliset päivät kalenteripäivinä. Tämä luku on jaettu tarkastelujakson kalenteripäivillä, jolloin on saatu keskimääräinen henkilöjaksojen lukumäärä.

Henkilöstön lukumäärästä 31.12. ilmoitetaan erikseen kokoaikaisen ja osa-aikaisen henkilöstön lukumäärä.

12.2 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

KIRJANPITOKIRJAT

Pääkirjat
 Päiväkirjat
 Ostoreskontra
 Myyntireskontra
 Käyttöomaisuuskirjanpito
 Palkkakirjanpito
 Varastokirjanpito
 Antolainalaskutus ja -reskontra
 Henkilöstökassakirjanpito
 Rahastokirjanpito
 Konsernitilinpäätöksen yhdistelylaskelmat
 Tase-erittelyt
 Ostolaskut
 Muistiot VIM-muistiot
 Tiliotteet

SÄILYTYSTAPA

sähköinen säilytys (SAP S/4HANA) ja sähköinen arkistointi
 sähköinen säilytys (SAP S/4HANA) ja sähköinen arkistointi
 sähköinen säilytys (SAP S/4HANA) ja sähköinen arkistointi
 sähköinen säilytys (SAP S/4HANA) ja sähköinen arkistointi
 sähköinen säilytys (SAP S/4HANA) ja sähköinen arkistointi
 sähköinen säilytys (SAP S/4HANA) ja sähköinen arkistointi
 sähköinen säilytys (SAP S/4HANA) ja sähköinen arkistointi
 sähköinen säilytys (SAP S/4HANA) ja sähköinen arkistointi
 sähköinen säilytys (SAP S/4HANA) ja sähköinen arkistointi
 sähköinen säilytys (SAP S/4HANA) ja sähköinen arkistointi
 sähköinen säilytys (SAP S/4HANA) ja sähköinen arkistointi sekä paperitulosteet
 sähköinen säilytys (VIM)
 sähköinen säilytys (SAP S/4HANA) ja sähköinen arkistointi sekä paperitulosteet
 sähköinen säilytys (VIM)
 sähköinen säilytys (SAP, SARKK)

TOSITELAJIT

Pääkirjaviennit:

AB Kirjanpitosite
 KU Kuntatilaston oikaisut
 MU Muistiot (VIM)
 SA Pääkirjatilisite
 ST Toistuvaistosite
 SV Alv-ajo ja kassa-ale
 TO Tiliote SAP
 ZA Tilin avaussaldo
 ZO Veron oikaisutosite

Myyntireskontra:

DA Asiakastosite
 DG Asiakkaat -hyvitys
 DP Perinnän viitteet
 DR Asiakaslasku
 DZ Asiakasmaksu
 ZB Konversio (osasuor.)
 ZD Luottotappiokirjaus

Ostoreskontra:

KA Toimittajatosite
 KG Toimittajahyvitys
 KP Tilien ylläpito
 KR Toimittajalasku
 KZ Toimittajamaksu

Käyttöomaisuuskirjanpito:

AA Käyttöomaisuuskirjaus
 AF Poistokirjaus
 AZ Purkamisen tositelaji

Hankinta:

RE Lasku -brutto
 PR Hinnan muutos

Liittymät:

K1 Kirjanpitoliihtymä/Kirjanpitoliihtymä Effic
 K2 Kirjanpitoliihtymä/Kirjanpitoliihtymä, SKJ
 K3 Kirjanpitoliihtymä, Web
 K4 Kirjanpitoliihtymä, Pus
 K5 Kirjanpitoliihtymä, Lip
 PA Palkat
 JA Jaksotukset
 ML Matkalaskutosite

Myynti:

RV Laskun siirto

Vyörytykset:

CO CO-kirjaus

Varastokirjanpito:

WA Tavarán luovutus
 WE Tavarán vastaanotto
 WI Inventointitosite
 WL Varastosta otto/toimitus

Konsernitilinpäätös:

Käyttöomaisuuden sisäisten katteiden eliminointitositteet
 Oman pääoman ehtoisten sijoitusten eliminointitositteet

Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Turussa 27. päivänä maaliskuuta 2023

sähköisesti allekirjoitettu

Kaupunginhallitus

sähköisesti allekirjoitettu

Minna Arve
pormestari

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä sähköisen allekirjoituksen tekopäivänä

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

sähköisesti allekirjoitettu

Jorma Nurkkala
JHT, KHT